33

Fine Portrait, and Memoir by Hennius –

17,50 ffr

pp 206 to 214 inclus are devoted to America. No Map of America was issued in this – see "Index Tabularum"

John Carter Brown
Library
Brown University

122

PHILIPPI CLVVERI

INTRODVCTIONIS

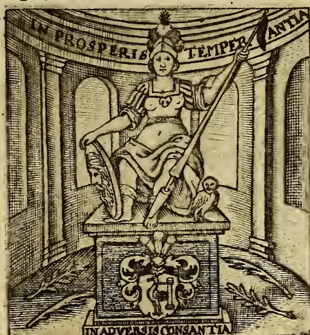
IN

VNIVERSAM GEOGRAPHIAM, TAM VETEREM QVAM NOVAM,

LIBRI VI.

Tabulis æneis illuſtrati, & gemino indice aucti,

Cui adjuncta eſt DANIELIS HEINSII *Oratio in obitum ejuſdem* PHILIPPI CLVVERI.

Cum Gratia & Privilegio Sac. Cæſar. Majeſtat. ad trecennium.

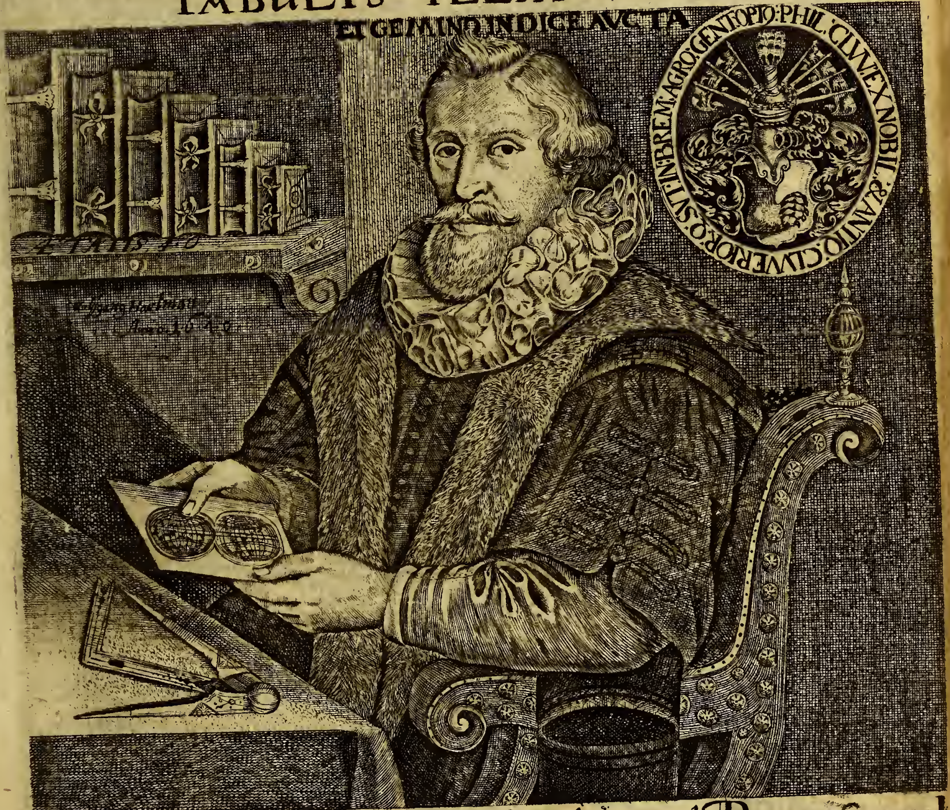
BRVNSVIGÆ

Typis Balthaſaris Gruberi, *ſumptibus* Gothofredi Mulleri.

CIↃ IↃC XLI.

PHILIPPI CLUVERI.

INTRODUCTIO. IN
Universam GEOGRAPHIAM *tam Veterem quam Novam*
TABULIS ILLUSTRATA.
ET GEMINO INDICE AUCTA

Cui Adiuncta est DANIELIS HEINSI *Oratio in obitum eiusdem* PHILIPPI CLUVERI

Cum gratia & Privilegio SAC: *Cæs: Maj: ad trecennium.*

BRUNSWIGÆ *Typis* BALTHASARIS GRUBERI *sumptibus* GOTHOFREDI MULLERI

Humaniſſimo Lectori S.

CVm Mathematicas inciperem docere diſciplinas H. L. nihil magis curæ mihi fuit, quàm ut eam maximè traderem Studioſis artem, cujus uſus in Hiſtoriarum cognitione potiſſimum cernitur, quæq; per ſe ſatis jucunda eſt, Geographiam nimirum. Pro more autem hodierno eligendum mihi fuit, quod prælegerem, Compendium breve quidem, ſed ad partium terræ cognitæ Hiſtoriam τύπῳ tradendam ſufficiens. Exiſtimavi autem ſine præviâ deliberatione Philippi Cluverï Introductionem aliis Geographicis libellis præferendam eſſe: opus enim iſtud nec prolixitate ſuâ diſcentibus eſt grave, & tantum, quantum ad univerſam tam veterem quàm Novam Geographiam adumbrandam deſiderares. Sed quia defuit hactenus eidem in quo Geographia maximè cernitur: ea enim ars eſt, quæ tum in plano tum in globo partes terræ cognitas quoad ſitum & diſtantias depingit: omninò neceſſarium mihi viſum fuit, quod ſuccincto ſtilo Autor deſcripſit, picturâ expríme-

primere. Vtinam verò per uitæ diuturnitatem licuiſſet eidem, cum abſolutiſſimo opere Vniverſi partiúmque in eo luculentas tabulas adiicere: conſecutus ſanè & ego fuiſſem, ut ſiniſtra hominum de labore meo judicia nullus metuerem, & ſtudioſi Geographiæ haberent de quo ſibi gratularentur. Nunc exiguâ hac meâ operâ H. L. contentus eris, & ſi quid minus eleganter vel accuratè à me poſitum eſt, multitudini aliorum ſtudiorum, quæ operam rebus ſingulis debitam abrumpere ſolet, imputabis. Vnum adhuc reſtat monendum: recentioris & antiquioris Geographiæ nomina, quia res contrahenda fuit, in unâ ſæpè tabulâ comprehendi, per ſignum tamen crucis recentioribus nominibus adiectum ab invicem diſtincta eſſe. Vale.

F.

Illuſtriſ

Illuſtriſſimo & Ampliſſimo Viro

DOMINICO MOLINO, PATRITIO ET SENATORI VENETO,

S. D.

JOSEPHVS VORSTIVS EV. F.

COmplures cauſæ ſunt, Vir Illuſtriſſime, quæ me impulerunt, cur fœtum hunc poſthumum PHILIPPI CLVVERII *curæ meæ concreditum clariſſimo tuo nomini inſcribendum eſſe duxerim. Sive enim tua erga defunctum merita conſiderem, ſive in nos noſtrámq; familiam à te collata beneficia, ſive deniq;, quod palmarium eſſe puto, incredibilem illum tuum in bonas litteras ac literatos omnes amorem, ſummo cum ſtudio ubiq; terrarum eos iuvandi promovendiq; coniunctum, nemini niſi uni tibi meritiſſimò operis huius dedicationem deberi comperio. Qualis autem quantáq; ſemper fuerit tua, quâ Cluverium noſtrum, dum nobiſcum eſſet, proſecutus es benevolentiâ, vel inde ſatis ſuperq; conſtare poteſt, quod de manibus etiam demortui porrò benèmereri pergas; dum poſterorum eius orbitati favorem ac opem tuam deeſſe nullo modo pateris. Quæ res certam mihi ſpem facit, divinioris illius animi partum hunc*

imma-

immaturum minimè à te derelictum iri. Patrocinium tuum implorat, Vir Illuſtriſsime; & quod in eo imperfectum obſcurúmq;, breve, heu! nimium, genitori ſuo vitæ ſpatium conceſſum, eſſe voluit, id nominis tui ſplendor ac conſummata laus uti perficiat ac illuſtret, obnixè petit. Tu qui vivum nihil deſiderare, quod quidem ab humanitate tua exſpectari poterat, voluiſti, neque mortuo, ut confido, hanc denegabis gratiam. Merentur id eximia viri virtus & eruditio, tibi, ſi cuiquam, perſpectæ; meretur id ſumma illius olim in te obſervantia. Quantam verò iacturam in illius morte, eruditis omnibus acerba, reſpublica litteraria fecerit, non unius paginæ res eſt, aut paucularum linearum. Non ex alio hoc diſces melius, quam ex eo quem maximis in delitiis habes D. Heinſio tuo, viro ingentibus meritis ac famâ ſupra conditionem humanam evecto, qui de more maiorum collegæ ſui exequias funeris diſſertiſsima oratione ex pio officio celebravit. Hanc & anteà ſeorſim legiſti, & calci huius libri nunc adiectam leges, iterúmq; leges: quidpe cui viri illius omnia ita probari ſolent, ut omnibus apprimè cùm placeant, nemini tamen magis quàm tibi. Verum luctuosâ hâc de obitu autoris noſtri recordatione relictâ, ad lætiorem me confero. Accedo ad tua in cariſsimum mihi fratrem benefacta, quibus totam

fami-

familiam noſtram tibi debendi ream conſtituiſti, quæ talia tantáq; ſunt ut tuus ex aſſe non ſolum dici frater velit, ſed & debeat. Tu ille es, Vir Illuſtriſsime, qui primus meum Adolphum in illas Italiæ oras advenientem complexu, benevolentia, amore, ac familiaritate tua dignatus es. Neq; magnum tuum hic ſilere lubet Heinſium, cui cum is debeat quam plurimum, hoc tamen debere volet ſemper maximum, quod litteris ſuis aditum illi ad te paraverit liberiorem. Tu toto quo ibidem vixit tempore, ita illum foviſti, ita tutatus es, vt omne deſiderium patriæ parentúmq; magna ex parte leniveris, adeò vt vix, imo ne vix quidem procul ſuis ſe eſſe ſenſerit. Tuâ operâ claris doctisq; quam plurimis in Italia viris innotuit, Bibliothecas celeberrimas introſpexit, ac ea oculis auribúſq; uſurpavit, quæ haud facilè cuiquam ex tanto peregrinantium numero videnda audiendáq; contingere ſolent. Et cum reliquæ Italiæ luſtrandæ deſiderio teneretur, ac demum domum revertendi, tu ubique eum commendatitiis proſecutus es; quibus adiutus, Legatis tribus Sereniſsimæ Venetæ Reip. ita carus acceptusque fuit, vt partim eorum hoſpitio per Italiam, partim comitatu in reditu uſus, vberrimum fructum peregrinationis ſuæ in patria reportaſſe, iure gloriari poßit. Quis dignè deprædicet Illuſtriſsimi herois

*Reineri Zeno, graviſsimi, tum temporis cum Romæ eſſet, apud Pontificem Oratoris ſingularem humanitatem, qui nullâ ſuâ exceptum, maximâ cum verecundiâ non ſemel renitentem, ita benignè tractavit, ut perpetua apud nos ſit futura beneficiorum eius memoria, ac nominis illius cultus? quis magnam illam M. Antonii Mauroceni animam pro meritis extollat? qui cum ad potentiſsimos noſtros Ordines è Legatione Sabaudica, quâ gloriosiſsimè defunctus erat, Orator mitteretur, Auguſtam Taurinorum in comitatu ſucceſſoris ſui Ill*mi *& Excell*mi *Laurentii Parutæ adpellentem, non modò lubentibus oculis conſpexit, verum etiam ad diem itineri ſuo præſtitutum apud ſe detinuit, ac comitum ſuorum numero adſcriptum ſalvum ac incolumem ad patriæ lares, periculoſis hiſce temporibus, reduxit. Quâ præſtanti ſummorum virorum beneficientiâ in perpetuum quidem illis devinctus manebit, tibi tamen ſoli tantum quantum cæteris omnibus: utpote cuius autoritas ac exiſtimatio apud ſingulos, illi conciliatrices tantorum favorum extitere. Quanquam autem tot nominibus ſcripti huius tibi vendices delicationem, nullâ tamen re propius ea ad te ſpectare videtur, quàm propter excelſum illum tuum animum ac planè heroicum, ita erga humaniores litteras affectum, ut iniquo*

hoc

hoc ſæculo ſolus ferè ad excitanda & ſuſtentanda litteratorum ingenia natus eſſe videaris, dum ſic eos æſtimas, ſic diligis ac pro virili tueris, ut tibi uni primatum hac in parte deferentes, toti ſe ad tui venerationem convertere iam cœperint. Taceo reliquas tuas virtutes, quibus mortalitatis huius limites tranſcendens, proximè ad divinitatem accedere diceris. Quis ſummum in Remp. ſtudium, quis prudentiam ſingularem, ac in maxima autoritate raram comitatem, quis omnigenâ eruditione plenè imbutum pectus, quis oris facundiam ineffabilem, quis incorruptam tuam fidem, candorem, ac tantum perpetuæ humanitatis conſtantiam, quanta vel in homine optari poſſit, non modò collaudare, ſed admirari pro magnitudine earum queat? Glorioſum quidem ſibi putat frater Italiam tuam, humani generis delitias, vidiſſe, Italiæ urbium ocellum Venetias adiiſſe, at te quod coram cognoſcere potuerit ac colere, purpuratorum Patrum decus eximium ac priſcæ nobilitatis Venetæ magnum columen id verò ſeriò triumphat. De maioribus tuis, viris domi foriſque maximis, multa dicenda forent. Offerunt ſe nobis Iacobi, Craſi, Andreæ, Hieronymi ac Aloiſii, in toga, armis ac literis iam multa ante ſæcula ſtrenuiſſimi, & antiquiſſimæ Molinorum proſapiæ clariſſima lumina. Ve-

 rum

rum cum publici annales hos iam dudum loquantur, & nihil potius, quàm pauca de ſublimibus illis animabus referre expediat, in te uno tota mea cogitatio defixa maneat, in quem Natura parens, miraculi inſtar aliquid edere geſtiens, omnes omnium gentilium tuorum congeßit virtutes, vt quas in ſingulis admiramur ſingulas, in te ſuſpiceremus ac veneraremur univerſas. Accipe itaq; magne Patrone, ſerenâ fronte litterarium hocce munuſculum, meritis ac virtutibus tuis debitum, quod alienis laboribus exſtructum adornatúmque, noſtrâ vero induſtriâ ac curâ in lucem bono publico protractum, Amplitudini tuæ in grati animi ſignum, ſubmiſſè offerimus ac dedicamus; daturi aliquando, ſi genius faveat & fata ſinant, maiora téque digniora. Vale ſæculi decus, & nos nomini dignitatique tuæ devotiſsimos amare perge. Lugd. Bat. An. CIↃ IↃ CXXIIII. *Kal. Febr.*

LECTO-

ECce tibi, amiciſſime Lector, Philippi Clvverl univerſi terrarum orbis brevem ὑφήγησιν, opus utili potius & ſuccincto quàm ambitioſo ſtilo ornatum, quod ferè ita vobis damus, ut Sedani in Gallijs, ante annos aliquot natum erat: ubi illud auctor noſter ex petitione quorundam Germanorum Comitum primum conſcripſerat ſed ſubinde, dum in adoleſcentium inſtitutionibus privatim prælegeret, limavit auxítq;. Breve quidem eſt, ſed tantum quantum ipſe in compendio deſiderares. De ipſo opere tuum judicium eſto. Cæterum dicere non auſim, omnibus numeris perfectum eſſe: ſed excuſabit virum præmatura mors ſua, quâ præventus magnam poſt ſe venturis in hoc ſcribendi genere materiam reliquit. Memini me audire ex autoris noſtri ore, ſtatim poſt confectum præclarum illud de antiquâ Italiâ volumen, hanc Introductionem Geographicam adornaturum fuiſſe. Sanè ſi vixiſſet, cum abſolutiſsimo opere, Vniverſi, partiúmq; in eo luculentas Tabulas adjunctas habuiſſemus. Verùm cùm Clvverivm noſtrum, cum fatali ſibi morbo conflictantem, omnis ſpes longioris vitæ deſerviſſet, viderétque jam ſerum eſſe aut de editione hujus compendij cogitare, aut continere id velle quod in tot adoleſcentium manibus eſſet, quódq; tum pridem è poteſtate ſuâ exiviſſet, quò quam minimo famæ periculo neceſsitati ſatisfaceret, ejus divulgationem codicillis ſuis curæ noſtræ commiſit, quòd apud me genuinum meaq; manu deſcriptum & ab ipſo emaculatum exemplar eſſet. Quin igitur hoc fruaris, & Vale.

ARGVMENTA RERVM

quæ hiſce ſex libris continentur.

LIBER PRIMVS.

CAput 1. *Quid Geographia, & quid Globus ſeu Orbis terræ.* pag. 1.
Cap. 2. *De Globi partibus & Circulis.* 2.
Cap. 3. *De quatuor majoribus Circulis.* 3.
Cap. 4. *De quatuor minoribus Circulis.* 6.
Cap. 5. *De Zonis.* 7.
Cap. 6. *De Parallelis & Climatibus.* 8.
Cap. 7. *De Globi in partes* CCCLX. *ſectione, item de ambitu terræ & longitudine ejus.* 12.
Cap. 8. *De quatuor Mundi Regionibus, & de Ventis.* 13
Cap. 9. *De Locorum menſuris* 14.
Cap. 10. *De Oceano, ejusq; partibus.* 16.
Cap. 11. *De magis ſinubus Oceani.* 18.
Cap. 12. *De Mari Interno.* 19.
Cap. 13. *De navigatione Oceani.* 21.
Cap 14. *Summa totius orbis diviſio.* 22.

LIBER SECVNDVS.

Cap. 1. *Summa Europæ deſcriptio.* 24.
Cap. 2. *De Hiſpania.* 25.
Cap. 3. *Diviſio Hiſpaniæ veteris.* 26.
Cap. 4. *De nobilioribus Hiſpaniæ fluvijs, & urbibus olim claris.* 28.
Cap. 5. *De incolis Hiſpaniæ, ac recentiori ejus diviſione.* 29.
Cap. 6. *De Hiſpaniæ Vrbibus, Portubus, & Academijs hodiè claris* 32.
Cap. 7. *De Inſulis ad Hiſpaniam.* 33.
Cap. 8. *De Gallia.* 34.
Cap. 9. *De Galliâ Braccatâ, quæ & Narbonenſis Provincia.* 35.
Cap. 10. *De Gallia Comatâ, ac primâ ejus parte Aquitaniâ.* 36.
Cap. 11. *De Gallia Celtica, ſeu Lugdunenſi.* 37.
Cap. 12. *De Gallia Belgica; item Fluminibus univerſæ Galliæ Tranſalpinæ.* 38.

Cap.

Cap. 13. *De Incolis Galliæ, ac poſteriori eius diviſione* 40.
Cap. 14. *De recentiori Galliâ ejusq́ in varias Provincias diviſione.* 43.
Cap. 15. *De Vrbibus Galliæ celebribus, Academijsq́ illuſtribus.* 44.
Cap. 16. *De Sabaudiâ ac Burgundiæ Comitatu.* 46.
Cap. 17. *De Helvetijs, ac Valeſijs.* 46.
Cap. 18. *De Hodierna Belgica, ſive de Inferiore nunc Germania.* 48.
Cap. 19. *De præcipuis Inferioris Germaniæ Vrbibus* 50.
Cap. 20. *De Britannicis Inſulis.* 54.
Cap. 21. *Diviſio Veteris Britanniæ. item de fluvijs & opidis* 55.
Cap. 22. *De Incolis Britanniæ* 56.
Cap. 23. *De Anglia.* 58.
Cap. 24. *De Scotia.* 59.
Cap. 25. *De Hibernia.* 60.

Liber Tertius.

Cap. 1. *De Veteri Germania.* 61.
Cap. 2. *Diviſio Veteris Germaniæ, ac primùm de Vindilis & Ingævonibus.* 63.
Cap. 3. *De Iſtævonibus, Hermionibus, atq́ Baſtarnis item Sveviâ, & veterum Germanorum habitationibus.* 65.
Cap. 4. *De Vindelicia & Norico* 69.
Cap. 5. *De fluvijs, ſilvis, ac montibus Germaniæ.* 70.
Cap. 6. *De incolis Germaniæ.* 71.
Cap. 7. *Quota pars Germaniæ ſubjecta fuerit Imperio Romano.* 72.
Cap. 8. *De Varijs Germaniæ Regnis, ac noviſſima ejus diviſione.* 74.
Cap. 9. *De Imperij Germanici Provincijs, citra Rhenum in Gallico ſolo ſitis.* 75.
Cap. 10. *Svevia, Franconia, Palatinatus Rheni.* 77.
Cap. 11. *Palatinatus ſuperior, Bavaria, Salisburgienſis Archiepiſcopatus, Tirolis Comitatus.* 78.
Cap. 12. *Croatia, Vinidorum Marchia, Carniola, Carinthia, Stiria & Auſtria.* 79.
Cap. 13. *Boiohæmia, Moravia Sileſia, Luſatia.* 80.
Cap. 14. *Marchia Brandeburgenſis, Pomerania, Mekeloburgium, Holſatia.* 82.
Cap. 15. *Luneburgienſis Ducatus, Bremenſis Archiepiſcopatus, Friſia orientalis, VVeſtfalia, Clivia & Montanus Ducatus.* 84.

Cap. 16.

Cap. 16. *Haſſia, VVetteravia, Buchovia Thuringia,* 85.
Cap. 14. *Miſnia, Saxonia, Brunſuicenſis Ducatus.* 86.
Cap. 18. *De Archiepiſcopatibus & Academijs Germaniæ.* 88.
Cap. 19. *Daniæ Regnum.* 88.
Cap. 20. *Norvagia, Finnomarchia, Iſlandia, Gronlandia, Frieſlandia.* 89.
Cap. 21. *Svedia, Botnia, Scrickfinnia, Lappia, Finnia.* 91.
Cap. 22. *De Italia & varijs ejus nominibus.* 92.
Cap. 23. *De diviſione Veteris Italiæ.* 93.
Cap. 24. *Ligures, Taurini, Cottij, & Idconni Regna, Salaſſi, Lepontij, Euganei, Rhæti, Veneti, Carni, Hiſtri.* 94.
Cap. 25. *De Gallis Cis alpinis.* 97.
Cap. 26. *Etruria & Vmbria.* 98.
Cap. 27. *De Sabinis & Latio.* 99.
Cap. 28. *Picentes, Veſtini, Marrucini, Peligni, Marſi, Frentani, Samnites Hirpini.* 101.
Cap. 29. *De Campania & Picentinis, Apuliâ, Calabriâ.* 102.
Cap. 30. *De Lucanis, Brutijs, & Magnâ Græciâ.* 104.
Cap. 31. *De fluvijs Italiæ.* 105.
Cap. 32. *De montibus Italiæ.* 106.
Cap. 33. *De varijs Italiæ incolis.* 107.
Cap. 34. *De noviſſima Italiæ diviſione.* 108.
Cap 35. *Hiſtria, Forum Iulium, Marchia Tarviſiana, Griſones, Helvetiorum Stipendiarij, & Pedemontium.* 110.
Cap. 36. *Lombardia & Genuenſis ager.* 111.
Cap. 37. *Tuſcia, Romaniola, Marchia Anconitana, Romanus ager, & Ducatus Spoletanus.* 112.
Cap. 38. *De Regno Neapolitano.* 114.
Cap. 39. *De Vrbibus Regni Neapolitani.* 115.
Cap. 40. *De Epiſcopatibus Italiæ, Academijs, & Vrbium clariſſimarum Epithetis.* 116.
Cap. 41. *De Sicilia.* 117.
Cap. 42. *De incolis Siciliæ & novâ ejus deſcriptione.* 119.
Cap. 43. *De Sardinia & Corſicâ.* 120.

LIBER QVARTVS.

CAput 1. *De Pannonia.* 122.
Cap. 2. *De incolis Pannoniarum & de Regno Hungariæ* 123.
Cap. 3. *De Sclavonia & Boſnia.* 124.
Cap. 4. *De Illyrico.* 125.
Cap. 5. *De incolis Illyrici, & novâ ejus deſcriptione.* 126.
Cap. 6. *De Græcia, & ſummâ ejus diviſione.* 127.
Cap. 7. *De Epiro & Peloponneſo.* 128.
Cap. 8. *De Hellade, ſeu Græciâ propriè dictâ & Theſſalia* 129.
Cap. 9. *Macedonia.* 131.
Cap. 10. *De Fluvijs, Montibus, ac Inſulis Græciæ adjacentibus.* 132.
Cap. 11. *De incolis Græciæ & novâ ejus deſcriptione.* 134.
Cap. 12. *De Cretâ Inſulâ* 135.
Cap. 13. *De Thracia.* 136.
Cap 14. *De Vrbibus Veteris Thraciæ, Fluvijs ac Montibus.* 137.
Cap. 15. *De incolis Thraciæ & urbibus nunc claris, item de Patriarchis Græcanicæ religionis.* 138.
Cap. 16. *De Mæſia* 140.
Cap. 17. *Summa Univerſæ Scythiæ deſcriptio. Item de veteri Scythiâ Europæâ.* 141.
Cap. 18. *Dacia.* 142.
Cap. 19. *Tranſſilvania, Valachiæ & Moldaviæ deſcriptio.* 144.
Cap. 20. *Tattaria minor; ubi Taurica Cherſoneſus* 145.
Cap. 21. *Sarmatia Europæa.* 146.
Cap. 22. *De incolis Sarmatiæ, fluvijs ac montibus, item de Hyperboreis* 147.
Cap. 23. *De Polonia Regno, Provinciiſq; ei ſubjectis.* 149.
Cap. 24. *Polonia propriè dicta.* 149.
Cap. 25. *Lituania, Rußia & Podolia.* 150.
Cap. 26. *Volinia, Podelaßia, Maſovia, Samogitia.* 151.
Cap. 27. *De Borußia & Caſſubiâ: item de Epiſcopatibus & Academijs regni Polonici.* 153.
Cap. 28. *Moſcoviæ, ſive Rußiæ Albæ Magnus Ducatus* 154.

)( )( )(LIBER

Cap. 1. *Summa Aſiæ deſcriptio.* 156.
Cap. 2. *Scythia Aſiatica, & Sarmatia Aſiatica; item Serica & Sogdiana.* 157.
Cap. 3. *Summa Tattariæ deſcriptio.* 159.
Cap. 4. *Tattaria deſerta, Zagataia & Turckeſtan* 160.
Cap. 5. *Cataini Magni Chani Imperium: item Tattaria vetus.* 161.
Cap. 6. *De Sinarum regione, ſive Chinâ.* 162.
Cap. 7. *De India Veteri.* 164.
Cap. 8. *Summa Indiæ novæ deſcriptio.* 166.
Cap. 9. *Cambaja, Narſinga, Malabar, Orixa.* 167.
Cap. 10. *Bengala, Pegu, Sian, Camboia, India Septemtrionalis* 168.
Cap. 11. *Inſulæ in Indico mari.* 169.
Cap. 12. *De Perſarum Imperio.* 170.
Cap. 13. *Gedroſia, Carmania, Drangiana, Arachoſia, Paropamiſis, Bactriana, Margiana, Hyrcania, Aria, Parthia.* 170.
Cap. 14. *Perſis, Suſiana, Aſſyria, Media.* 172.
Cap. 15. *De variâ Imperij Aſiatici mutatione, novâ Sophorum Regni deſcriptione; item de regno Ormuz.* 173.
Cap. 16. *De reliquis veteris Aſiæ Regionibus, quas nunc Turcarum Imperator obtinet, & ſpeciatim de Albania, Iberiâ, Colchide, & Armeniâ.* 174.
Cap. 17. *Cappadocia, Galatia, Pontus & Bithynia.* 176.
Cap. 18. *Aſia minor, ſive propriè dicta.* 177.
Cap. 19. *Lycia, Pamphylia, & Cilicia.* 179.
Cap. 20. *Summa Syriæ deſcriptio: item Palæſtina; ſub qua Idumæa & Iudæa,* 180.
Cap. 21. *Samaria, Galilæa, Phœnice, & Libanus* 183.
Cap. 22. *Antiochene, Comagene & Cæleſyria.* 184.
Cap. 23. *Meſopotamia & Babylonia.* 186.
Cap. 24. *Arabia.* 187.
Cap. 25. *De Turcico Imperio, Vrbibúsq; ſub eo claris.* 189.
Cap. 26. *Cyprus & Rhodus.* 190.

Liber

CAp. 1. *Summa Africæ deſcriptio.* 192.
Cap. 2. *Ægyptus* 193.
Cap. 3. *De incolis Ægypti, ac Nilo flumine: item de Lybia exteriore.* 194.
Cap. 4. *Cyrenaica, Africa Minor, Lybiæ deſerta, Troglodytæ & Garamãtes.* 196
Cap. 5. *Numidia & Mauritania.* 198.
Cap. 6. *Gætuli, Atlas mons, Lybia interior, & Æthiopia.* 199.
Cap. 7. *De incolis univerſæ Africæ, novâq; ejus deſcriptione, ac primùm de Ægypto.* 201.
Cap. 8. *Barbaria.* 202.
Cap. 9. *Biledulgerit, Sarra deſertum, Nigritæ Abiſſini,* 203.
Cap. 10. *Æthiopia Exterior, ſive Inferior, item Inſulæ Africæ adjacentes.* 205.
Cap. 11. *Summa Americæ deſcriptio.* 206.
Cap. 12. *America Septentrionalis ſive Mexicana.* 209.
Cap. 13. *Florida, Nova Granata, California, Nova Hiſpania.* 210.
Cap. 14. *America Meridionalis, ſeu Peruviana.* 211.
Cap. 15. *De Inſulis novi orbis.* 213.
Cap. 16. *Magellanica.* 214.

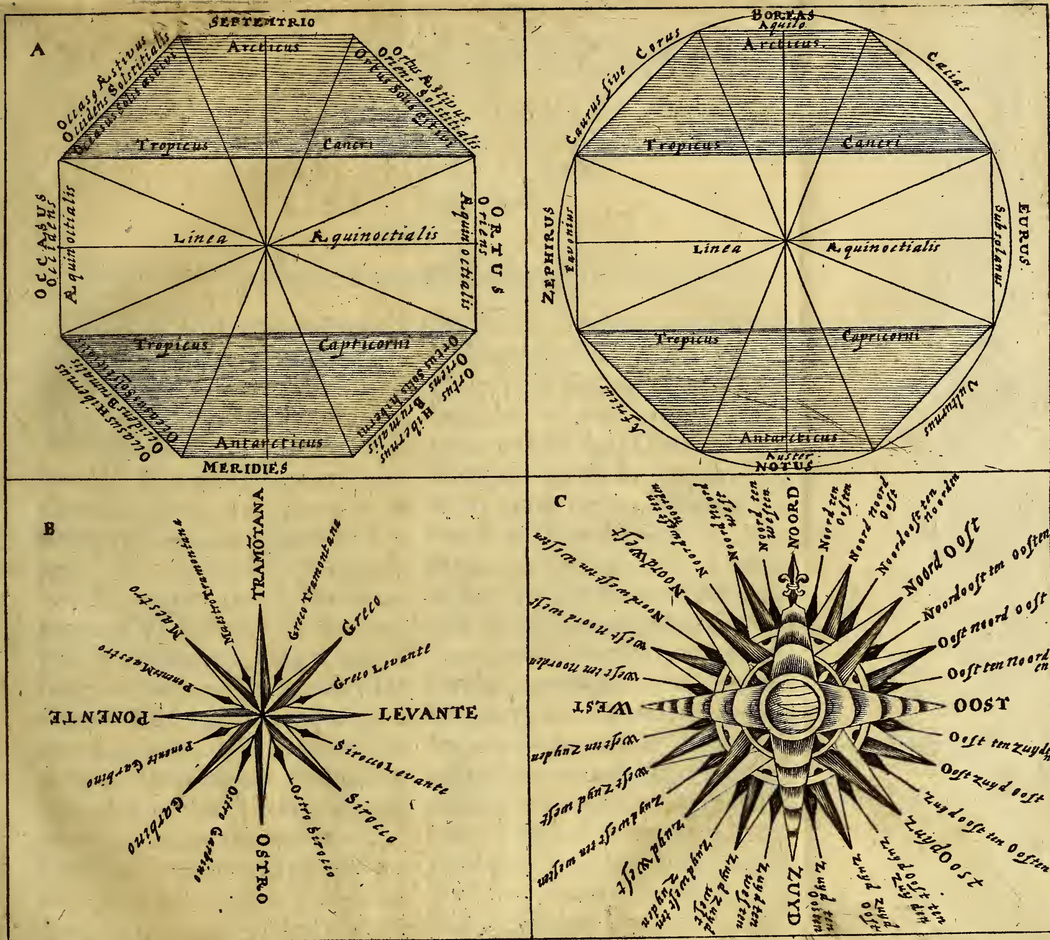
INDEX TABVLARVM
& ad quam pag. ſingulæ referendæ.

1. TYpus Orbis Terrarum ad pag. 22.
2. Europa 24.
3. Hiſpania 25.
4. Gallia 34.
5. Germaniæ CisRhenanæ ut inter I. Cæſaris & Trajani imperia fuit, Scaldis it. Moſæ ac Rheni oſtiorum antiqua deſcriptio. 38.
6. Helvetiæ Conterminarúmque terrarum antiqua deſcriptio. 46.
7. Inferioris Germaniæ deſcriptio 48.

8. Britan-

8. Britannicarum Inſularum Typus 54.
9. Populorum Germaniæ inter Rhenum & Albim antiqua 63.
deſcriptio. 65.
10. Sveviæ antiqua deſcriptio. 69.
11. Vindeliciæ & Norici deſcriptio. 74.
12. Nova Totius Germaniæ deſcriptio. 88.
13. Dania, Svecia & Norvegia. 93.
14. Italia 94.
15. Ligures Taurini, &c: 96.
16. Hiſtri, Carni, Veneti, &c. 98.
17. Etruria, Latium, Vmbria, &c. 101.
18. Picentes, Veſtini, Campania, &c: 108.
19. Italiæ Recentioris deſcriptio. 117.
20. Corſica, Sardinia, Sicilia 122.
21. Pannonia & Illyricum 127.
22. Græciæ deſcriptio 135.
23. Creta, Cyprus, Rhodus 136.
24. Thraciæ deſcriptio 140.
25. Moeſiæ & daciæ tab. 145.
27. Tattaria Minor, Litvania, &c: 156.
27. Aſia 170.
28. Sophorum Regnum 174.
29. Armænia, Syria, Meſopotamia 177.
30. Aſia Minor. 182.
31. Palæſtina, Phœnice, &c: 192.
32. Africa 194.
33. Ægyptus, Africa Minor, &c:

PHILIP-

A
SEPTEMTRIO
Arcticus
Tropicus
Cancri
Linea
Æquinoctialis
Tropicus
Capricorni
Antarcticus
MERIDIES
OCCASUS
ORTUS
Oriens
Æquinoctialis
BOREAS
Aquilo
Caurus ſive Corus
Cæcias
ZEPHIRUS
Favonius
EURUS
Subſolanus
Vulturnus
Auſter
NOTUS
B
TRAMŌTANA
Greco Tramontana
Greco
Greco Levante
LEVANTE
Sirocco Levante
Sirocco
Oſtro Sirocco
OSTRO
Oſtro Garbino
Garbino
Ponente Garbino
PONENTE
Ponente Maeſtro
Maeſtro
Maeſtro Tramontana
C
NOORD
Noord ten Ooſten
Noord noord Ooſt
Noordooſt ten Noorden
Noord Ooſt
Noordooſt ten Ooſten
Ooſt noord ooſt
Ooſt ten Noorden
OOST
Ooſt ten Zuyden
Ooſt Zuyd ooſt
Zuydooſt ten Ooſten
Zuydooſt
ZUYD
WEST
Weſt ten Noorden
Weſt noord weſt
Noordweſt ten weſten
Noordweſt
Weſt ten Zuyden
Weſt Zuyd weſt
Zuydweſt

PHILIPPI CLVVERII INTRODVCTIONIS, IN VNIVERSAM GEOGRAPHIAM, TAM NOVAM, QVAM VETEREM,

LIBER PRIMVS.

CAP. I.

Quid Geographia, & quid Globus, ſeu Orbis terræ.

GEOGRAPHIA eſt terræ univerſæ, quatenus nobis cognita eſt, deſcriptio. Vocabulum ejus Græcum eſt: nam à γαῖα, ſive γαίη, id eſt, terra (pro quo in compoſitione uſurpatur γέα) & γράφω, hoc eſt, ſcribo; compoſitum fit Γεωγραφία, id eſt, Terræ deſcriptio. Differt autem Geographia à Coſmographiâ, ut pars à toto; à Chorographia, ut totum à parte. Coſmographia quidpe, quæ à κόσμος, id eſt, mundus, & γράφω, dicitur Mundi-deſcriptio, eſt totius univerſi ſeu Mundi, tam elementaris, quàm ætherei deſcriptio. Chorographia, cujus vocabulum à χῶρος vel χώρα, id eſt, regio, & γράφω componitur, eſt regionis alicujus particularis deſcriptio; veluti Hiſpaniæ, Italiæ, Germaniæ: hujus pars iterum eſt Topographia, quæ à τόπος, id eſt, locus, & γράφω dicitur; eſt hæc loci alicuius particularis deſcriptio; utpote agri ſive territorij, alicujus oppidi, ſeu pagi: in qua etiam arva, prata, arbores, plateæ, & ædificia depicta veniunt. GEOGRAPHIA autem ſolius terræ ſitum deſcribit. Terræ autem nomine in Geographia non ſeparatim quartum elementum, ut Phyſici, accipimus: ſed complexim terram, una cum aquis infuſis, pro totius univerſi centro intelligimus: quod à figurâ Orbis, ſeu Globus, terræ vocatur. Globus quidpe eſt corpus ſolidum, undique rotundum, unicâ ſuperficie contentum; in medio habens centrum ſive punctum, à quo omnes lineæ, ad ſuperficiem ductæ ſunt æquales. Vnicus igi-

tur ex utroque elemento Globus conficitur; unamque & eamdem convexam conſtituit utrumque ſuperficiem. Hunc verò terræ Globum variè Geographi in circulos atque parteis diſtinguunt: de quibus ſingulis ordine agendum.

CAP. II.
De Globi partibus & Circulis.

PRIMVM Axis in Globo conſtituitur, ſive linea recta, per centrum terrę traducta; quæ eſt totius mundi diameter, à præpoſitione Græcâ διὰ, id eſt, per, & verbo μετρέω, id eſt, metior, dicta; quaſi medium dimetiens, circum quam volvitur atque convertitur Mundus.

Axis autem extrema, Poli mundi appellantur, à verbo πολέω, quod eſt verto: unde & vertices Latinis, & cardines dicti; quia circum hos tota mundi machina, circumvolvitur. quorum alter Arcticus, id eſt, Vrſinus, ἀπὸ τῆς ἄρκτου, ab urſâ, vicino ſidere, alter Antarcticus nominatur, quia Arctico ex diametro eſt oppoſitus.

Arcticus polus, qui & Borealis ſive Boreus, & Aquilonaris ſive Aquilonius, à Boreâ ſive Aquilone vento, qui ab hâc plagâ ſpirat, & Septemtrionalis dicitur, à ſeptem ſtellis, quas Triones vocant, eſt is, qui in his locis, quæ nos incolimus, ſemper adparet.

Antarcticus, qui & Auſtralis, & Auſtrinus, & Notius, ab Auſtro ſive Noto vento, & Meridionalis, à Mundi plagâ, dicitur, eſt is, qui noſtro hemiſphærio nunquam conſpicitur; ſed ſub Horizonte latet.

Porrò Globo terrarum octo præcipui aſſignantur circuli, bifariam diſtincti: primùm dividuntur pari numero in Majores atq; Minores. Majores dicuntur, qui idem cum globo obtinent centrum; ipſúmque globum in duas ſecant parteis æqualeis. Sunt autem Æquinoctialis, ſive Æquator, Zodiacus, Horizon, Meridianus. Minores dicuntur, qui diverſum habent centrum à Globi centro; quíque globum in duas parteis dividunt inæqualeis. Sunt verò, Tropici duo, totidémque Polares.

Ru-

Rurſus, ex univerſis circulis quinq; dicuntur Recti, ſive Paralleli, id eſt, Æquidiſtantes, quòd eoſdem cum univerſo polos habeant; quódq; æqualiter inter ſe in latitudinem diſtent. Sunt autem, Æquator, Tropici duo, totidémque Polares. Reliqui tres dicuntur Obliqui, quòd diverſos à mundi polis habeant ſuos polos.

CAP. III.

De Quatuor Maioribus circulis.

MAjores Circuli diſtinguuntur in Fixos, atque Mobiles. Fixi, ſive immutabiles, dicuntur, qui eumdem perpetuo locum in globo obtinent; ideoque in globi ſuperficie pinguntur. Sunt autem Æquator & Zodiacus. Mobiles ſive mutabiles dicuntur, qui non eamdem ſemper in Globo ſedem obtinent; ſed multipliciter, pro variâ regionum atque locorum mutatione mutantur: ideóque extra Globi ſuperficiem deſignantur. Sunt Horizon & Meridianus. Sed de ſingulis agendum.

DE HORIZONTE.

ὁρίζων, Horizon, latinè Terminator, Finitor, & Finiens, eſt circulus major mutabilis, qui conſpectam Mundi partem ab inconſpectâ dirimit; hoc eſt, inferius hemiſphærium ab ſuperiore. Deſcribitur in thecâ ſive armilla Globi; hujus enim ſuperficies, quæ ſupera eſt, verè Horizontis munere fungitur; dirimens Globum in duas æquas parteis. Eſt autem duplex: alter, qui ratione atque intelligentiâ percipitur; alter, qui ſenſu. Is qui intelligentiâ percipitur, eſt is, qui ad fixarum ſtellarum orbem pertingit, & in duas æqualeis parteis univerſam mundi ſphæram dividit; ita ut alterum hæmiſphærium ſuper terram exſtet, alterum ſub terrâ condatur: Eſtque iterum duplex; Rectus & Obliquus. Rectus eſt, qui per mundi polos tranſiens, polum ſeu verticem habet ſub Æquatore; quem ad rectos angulos interſecat. Obliquus dicitur, cujus vertex ultra citráve Æquatorem incidit; quíque Æquatorem ad obliquos angulos interſecat; altero Mundi polorum ſurſum elevato, altero deorſum

depreſſo. hujuſmodi Horizontem qui habent, ijs Sol & reliqua ſidera obliquo adſcendunt & deſcendunt motu. Is verò quem ſenſu percipimus, eſt Horizon, qui oculo noſtro terminatus, quoad uſq; conſpectus ferri poteſt, extenditur; dividens partem Orbis, quæ nobis cernitur, ab eâ, quæ non adparet. cujus diametri longitudo CLXXX. ſtadia, id eſt, millia paſſuum XXII. cum dimidio, milliaria Germanica V cum V Octavis, non excedere putatur; quod oculorum acies non ultra ſe extendit. Mutabilis dicitur atque multiplex Horizon, quia non poteſt mutari locus, quo verſùm eas, quantumvis mutatio ea perexigua ſit, quin unà varientur Horizon, regio, & cœlum. atque hac ratione infiniti poſſunt fingi Horizontes. Porrò Horizontis duo ſunt poli: quorum alter Arabico vocabulo dicitur Semith, corruptè vulgò Zenith: éſtque punctum perpendiculariter vertici noſtro incumbens: alter vocatur Nadir vulgò, at propriè Nathir; ſuperiori ad diametrum oppoſitus; Antipodum cervicibus incumbens.

De ÆQVINOCTIALI.

Æquinoctialis, qui & Æquidialis, Græcè ἰσημερινὸς, & Æquator, eſt circulus quinq; parallelorum maximus, qui globum in duas parteis æqualeis, ſeptemtrionalem & meridionalem dividit, æquali ſpatio ab utroque polo diſtans. quem cum Sol attingit, æquale toto Orbe efficit diei ac noctis ſpatium; unde & nomen ei quæſitum. Fiunt autem ejuſmodi Æquinoctia, quæ Æquidialia antiquis dicebantur, bis in anno: ſemel in principio Arietis, quum Vernum, atque iterum in principio libræ, ubi Autumnale vocatur. Cæterum nautæ Æquatorem vulgô adpellant Mediam lineam, ſive nudè Lineam κατ᾽ ἐξοχὴν.

De ZODIACO.

Ζωδιακὸς, Zodiacus, eſt circulus major, inter Mundi polos obliquè locatus; ex una parte Tropicum æſtivum in principio Cancri, ex altera hibernum in principio Capricorni adprehendens; ac medium interſecans Æquatorē; à quo viciſsim ſecatur, circa principia Arietis & Libræ; ita uti altera ejus medietas ab Æquatore ad

polum Arcticum, altera ad Antarcticum declinet. Dividitur in XII parteis, quæ ſigna vocantur: unde nomen latinum Signifer: Græcum verò Ζωδιακὸς, ἀπὸ τ̃ ζωδίων, hoc eſt, animalibus, quæ in eo finguntur, quorum nomina, duobus verſibus ab Auſonio expreſsa, ſunt iſta:

♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍
Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓
Libráque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Piſces.

Horum verſuum prior Septemtrionalia, poſterior Auſtralia ſigna continet. Singulis verò ſignis XXX tribuuntur gradus; qui computati CCCLX in univerſum conficiunt; in quos totus diſtribuitur Orbis terrarum.

DE MERIDIANO.

Meridianus, Græcè μεσημβρινός, major mutabilis circulus eſt, qui per polos mundi, & dati cujuslibet loci verticem ductus, Æquinoctialem ex tranſverſo interſecat; totúmque terræ Orbem in duas parteis diſpeſcit; altera ejus medietate ad Ortum, altera ad Occaſum relicta: ita dictus, quòd Sol, cum in noſtro hemiſphærio eum attingat, apud nos atque omnes eos, qui ſub eodem Meridiano, Septemtriones Auſtrumve verſus ſunt poſiti, facit medium diei: ac rurſus medium noctis, cum in inferiore hemiſphærio ad eumdem perveniat. Hujus igitur potiſſimum officiũ eſt, mẽdium diem, mediámque noctem oſtendere. Eſt autem Vertex loci, punctum in cœlo, directè illi loco ſuprapoſitum, vel vertici capitis cujuſvis hominis perpendiculariter incumbens. Mutabilis dicitur Meridianus, quia ſi tantillum, ortum occaſúmve verſus progrediaris, alius continuo erit Meridianus; ita uti ſemper mutetur una nobiſcum pro ratione locorum ac regionum, in quibus conſiſtimus. Atque hac ratione infiniti conſtitui poſſunt Meridiani: quot enim puncta verticalia, tot Meridiani dabuntur.

CAP. IV.

De quatuor minoribus Circulis.

DE TROPICIS.

TRopici circuli ſunt duo, æquali ſpatio ab Æquatore diſtantes: quorum alter, qui nobis propinquior eſt, Cancri Tropicus; alter in Auſtrum vergens, Tropicus Capricorni dicitur. Latini Solſtitiales adpellant, propterea, quod ſolſtitia in ijs fiunt. hoſce quippe circulos Sol nunquam egreditur: verùm quum ad alterum eorum pervenit, retrorſum ſe convertit: unde & nomen acceperunt, ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc eſt, à reverſione. Tropicus Cancri, qui & æſtivus dicitur, eſt circulus omnium, quos Sol deſcribit, Septemtrioni proximus; in quo quum fuerit Sol, non ultra, ſeptemtrionem verſus, progreditur; ſed ad alteram mundi partem verſus Auſtrum facit reverſionem Æſtivam: ubi omnium totius anni longiſſima in noſtro hemiſphærio dies, nox verô breviſſima. Cancri autem Tropicus dicitur à ſigno Zodiaci, in cujus principio Sol tunc vertitur. Tropicus Capricorni, qui & hibernus & brumalis, circulus eſt omnium, quos Sol per Mundi converſionem deſcribit, Auſtro proximus; in quem quum Sol pervenit, non ultra Auſtrum verſus procedit: ſed ad alteram Mundi partem, verſus Septemtrionem, reverſionem facit Hibernam, ſive Brumalem: ubi longiſſima totius anni in noſtro hemiſpærio nox, dies verô breviſſima efficitur. Capricorni Tropicus appellatur à ſigno, cujus principium tunc Sol tranſmittit.

DE ARCTICO.

Polares circuli ſunt duo extrimi, polis vicini, æquali ſpatio à ſuo quiſque polo diſtantes. Horum, qui nobis ſemper conſpicitur, Arcticus dicitur, ut ipſe Polus, ἀπὸ τῆς ἄρκτου, ab urſâ; quia prioribus Vrſæ pedibus deſcribitur, minoris videlicet. item Septemtrionalis, & Borealis, & Aquilonaris; à mundi regione, cui ſubjacet.

DE ANTARCTICO.

Alter verô æqualis & parallelus Arctico, Antarcticus dicitur, quod

quod Arctico ex diametro opponitur: totus ſub terrâ condiſus, cujus objectu à nobis haud cerni poteſt. Idem Auſtrinus, ſive Auſtralis, & Meridionalis.

CAP. V.

De Zonis.

QUATUOR minores circuli totius terrę ſuperficiem in quinque dividunt ſpatia, ſeu plagas, quas Zonas vocant Geographi.

Ζωνὴ, Latinè cingulum, eſt ſpatium in globo terræ inter duos circulos minores, vel inter circulum minorem & polum comprehenſum. Appellantur autem Zonæ ab habitudine ſeu naturâ, una Torrida, duæ Frigidæ, totidémque Temperatæ. Ea, quæ in medio reliquarum ſita eſt, Torrida vocatur, à Solis, cujus viæ ſubjecta eſt, perpetuo ardore: propter quem vetuſtiſſimis mortalium inhabitabilis putabatur. Eſt autem ſpatium inter duos Tropicos comprehenſum: continens in latitudine gradus XLVII mediam interſecat circulus Æquinoctialis.

Duæ autem extremæ, quæ ſunt circa mundi polos, altera Septemtrionalis, circa polum Arcticum, altera circa Antarcticum, Auſtralis, Frigidæ vocantur; quia longiſſimè à Solis viâ ſepoſitæ ſunt, & ob nimium frigus itidem inhabitabiles veteribus exiſtimabantur. Eas autem diſterminant utrimque circuli Arcticus & Antarcticus, ſuam verſus ſuum quiſque Polum. A Polis etiam dicuntur Polares. Harum quæque complectitur gradus XXIII cum dimidio.

Reliquæ verò duæ, quod in medio inter frigus & ardorem poſitæ ſunt, Temperatæ dicuntur, & habitabiles. Harum altera, quæ Arctico & Tropico Cancri finitur, Septemtrionalis; altera, quæ Antarctico & Tropico Capricorni terminatur, Auſtrina ſive Auſtralis & Meridionalis dicitur. Continet quæq; gradus XLIII,

CAP.

CAP. VI.

De Parallelis & Climatibus.

AT diſtinguitur etiam terræ ſuperficies ſecundum aliam rationem; nempe per quantitatis dierum variationes. Quippe qui ſub ipſo Æquatore conſiſtunt, perpetuo diem nocti æqualem XII horarum habent. quantò autem aliqua regio latiùs ab Æquatore verſus alterutrum Polum declinaverit; tantò plus æſtate diei longiſſimæ, vel viciſſim hieme noctis quantitas augetur. Proinde Geographi pro diversâ quantitatis dierum variatione diverſas plagas terræ diſtinxêre, quas vel Parallelos vocarunt, vel Climata.

Paralleli ſunt circuli æquali undique ſpatio abs ſe invicem diſtantes, ab occaſu in ortum ducti. Hi varij in Globo ad libitum cujuſque deſcribi poſſunt. Verum Ptolemæus, quem plerique alij ſequuti ſunt Geographi, XXI Parallelos deſcripſit Septemtrionales. hâc obſervatâ intercapedine, uti dies unius paralleli longiſſimus, ſuperet paralleli præcedentis diem prolixiorem quadrante horæ. Clima autem eſt terræ ſpatium duobus parallelis incluſum: in quo longiſſimo die dimidiæ horæ variatio, ſive auctio fit. Sed nomen Climatis ac Paralleli aliquando circulum, aliquando ſpatium duobus circulis comprehenſum, ſignificat.

Cæterum diſtinguuntur Climata in Septemtrionalia & Auſtralia; utraque ab Æquatore verſus ſuum quæque Polum initia ducentia. Ideoque quotum aliquod Clima fuerit ab Æquatore, tot ſemihoris longiſſimus ejus loci dies ſuperat diem nocti æqualem. & vice versâ, uti ſcire queas, ſub quo Parallelo vel climate quilibet locus poſitus ſit, conſidera numerum horarum, cujus longiſſimus ejus loci dies ſuperat diem Sphæræ rectæ, qui ſemper horarum eſt XII is enim duplicatus oſtendit numerum Climatum: quadruplicatus exhibet numerum Parallelorum.

Cæterum Climata à Veteribus VII tantum numerata ſunt; quod loca ultra ſeptimum Clima, ſibi incognita, vix inhabitari exiſtimarint. Climata autem hæc ab inſi-

inſignioribus locis, per quæ climatis medium protenditur, nomina acceperũt: ut primum per Meroën; Nilo circumfuſam Inſulam & urbem Africæ; ſecundum per Syrenen, Ægypti urbem; tertium per Alexandriam, itidem Ægypti urbem; quartũ per Rhodum inſulam; quintum per Romam; ſextum per Pontum Euxinum; ſeptimum per Boryſthenis oſtia. Poſteriores verò, qui experti ſunt ulterius habitari terram, fecere XXIV Climata, ad elevationem uſque graduum LXVII. primum per Meroën; ſecundum per Syrenen, ſub Tropico æſtivo; tertium per Alexandriam; quartum per Rhodum; quintum per Romam & Helleſpontum; ſextum per Mediolanum & Venetias; ſeptimum per Podoliam & Tartariam minorem; octavum per Wittebergam; nonum per Roſtochium; decimum per Hiberniam; undecimũ per Bohus, caſtrum Norvegiæ; duodecimum per Gutiam; tertiumdecimum per Bergos, Norvegiæ oppidum; quartumdecimum per Viburgium, oppidum Finniæ; quintumdecimum per Arotiam Svediæ; ſextumdecimũ per Dalenkaulii fluminis oſtia: reliqua parib⁹ interſtitijs per alia Norvegiæ, Svediæ, Ruſſiæ & proximarũ inſularũ loca. Ac certum quidẽ eſt, ab Æquinoctiali circulo ad eum locũ, ubi dies longiſſimus horis XXIV definitur, climata XXIV interjacere. inde verò ad polũ climatũ diſtinctio min⁹ certa eſt; propterea quòd non jam horis dimidiatis, ſed integris primùm diebus, mox ſeptimanis, ac tandẽ totis menſibus dies ita augeantur, ut ſub ipſis Polis hemiſphæriorũ alterum VI menſium luce perpetuâ exſiccetur; altero in denſiſſimis tenebris languente. Cæterũ, quæ ratio climatũ eſt ab Æquinoctiali ad Arcticũ verſus, eadẽ eſt ab eodẽ Æquinoctiali verſus Antarcticum, & par numerus. Hæc autem climata proprias appellationes non habent apud auctores, ſed ex oppoſitis nominantur; adjectâ præpoſitione Græcâ ἀντὶ, ut ἀντὶ διὰ Μερόης, id eſt, contrà per Meroën: & ita deinceps. Poſſent tamen eodem modo, ut illa, ab ſuis locis adpellari: ut primum clima per Lunæ montes, ac fontes Nili, ſecundum per promontorium, vulgò

dictum, *Cabo de Corientes,* ſub Tropico hiberno: & ſic deinceps. Sed ſingulorum Climatum, & Parallelorum latitudines ab Æquinoctiali, intervalla ab invicem, & maximorum dierum longitudines, quò faciliùs intelligantur, tabulam hic adponemus.

Climata	*Paralleli*	*Dies longiſſimi* Hor.	Scr.	*Latitudo* Gr.	Scr.	*Intervalla Climatum* Gr.	Sr.
0	0	12	0	0	0	4	18
	1	12	15	4	18		
1	2	12	30	8	34	8	25
	3	12	45	12	43		
2	4	13	0	16	43	7	50
	5	13	15	20	33		
3	6	13	30	23	10	7	3
	7	13	45	27	36		
4	8	14	0	30	47	6	9
	9	14	15	33	45		
5	10	14	30	36	30	5	17
	11	14	45	39	2		
6	12	15	0	41	22	4	30
	13	15	15	43	32		
7	14	15	30	45	29	3	48
	15	15	45	47	20		
8	16	16	0	49	1	3	13
	17	16	15	50	33		
9	18	16	30	52	58	2	44
	19	16	45	53	17		
10	20	17	0	54	29	2	17
	21	17	15	55	34		
11	22	17	30	56	37	2	0
	23	17	45	57	34		
12	24	18	0	58	26	1	40
	25	18	15	59	14		
13	26	18	30	59	59	1	26
	27	18	45	60	40		

14	28	19	0	61	18	1	13
	29	19	15	61	53		
15	30	19	30	62	25	1	1
	31	19	45	62	54		
16	32	20	0	63	22	0	52
	33	20	15	63	46		
17	34	20	30	64	6	0	44
	35	20	45	64	30		
18	36	21	0	69	49	0	36
	37	21	15	65	6		
19	38	21	30	65	21	0	29
	39	21	45	65	35		
20	40	22	0	65	47	0	22
	41	22	15	65	57		
21	42	22	30	66	6	0	17
	43	22	45	66	14		
22	44	23	0	66	20	0	11
	45	23	15	66	25		
23	46	23	30	66	28	0	5
	47	23	45	66	30		
24	48	24	0	66	31	0	0
		Menſes					
		1		67	15		
		2		69	30		
		3		73	20		
		4		78	20		
		5		84	0		
		6		90	0		

CAP. VII.

De Globi in partes CCCLX *ſectione; item de ambitu terræ; & de longitudine ac latitudine ejus.*

OMnis circulus à Geometris in CCCLX parteis ſecatur: quam ſectionem & Sphæra Globúſque admittit.

Terra igitur, quemadmodum Sphæra, in CCCLX parteis, qui gradus dicuntur, diſtribuitur. Singuli gradus in LX diſtribuuntur ſcrupulos, qui ſunt totidem millia paſſuum Romanorũ, ſeu milliaria Italica. Horum IV conficiunt unum milliare Germanicum commune. hinc ſinguli gradus XV milliaria Germanica continent. Hæc computata conficiunt milliaria in univerſum quinquies mille quadraginta: quæ eſt circumferentia totius terrarum orbis. Hinc diameter ejus fit milliariũ mille ſeptingentûm octodecim, cum duabus undecimis, cujus ſemiſſis, ſive ſemidiameter, eſt à ſuperficie ad centrum milliarium octingentũ quinquaginta novem, cum unâ undecimâ.

Cæterum gradus, per quos terra deſcribitur, alii ſunt longitudinis, alii latitudinis. Longitudines diſtinguuntur per circulos Meridianos, latitudines per Parallelos. Meridiani inſcribuntur Globo XXXVI, X ſinguli gradus continentes. qui numerꝰ multiplicatus CCCLX conficit gradus. Sed primũ Meridianũ Ptolemæꝰ in Fortunatis, quas nunc Canarias vocant, poſuit inſulis: Hiſpanorũ poſtea nautæ in Aſſoribus inſulis: alii etiam in medio Hiſpaniæ. Paralleli ab Æquatore ad alterutrũ Polum notantur IX, X itidem gradus ſinguli continentes. hoc itaq; numero quadruplicato, paralleli in univerſum erunt XXXVI; ut in longitudine. Longitudo igitur regionis eſt ſpatiũ Æquatoris, duobꝰ Meridianis, uno Aſſorũ Inſularũ, unde initiũ ducitur, altero ipſiꝰ regionis aut loci, comprehenſum. Latitudo verò eſt loci, ſeu regionis ab Æquatore verſus alterutrũ Polum receſſus. Hinc Poli elevatio eadem eſt, quæ latitudo regionis. Cæterum latitudo duplex eſt: altera in noſtro hemiſphærio, ab Æquatore ad Polum Antarcticum, Septemtrionalis; altera in inferiori hemiſphærio, ab Æquatore ad Polum Antarcticum, Auſtralis.

CAP. IIX.

De quatuor Mundi Regionibus, & de ventis.

OMne hoc, cui Mundi Cœlíque nomen inditum, unum eſt, & uno ambitu ſe cunctáque amplectitur. partibus differt; quæ Regiones Mundi ſeu Cardines vocantur. unde Sol oritur, Oriens nuncupatur, ſive Ortus: quò demergitur, Occidens, ſive Occaſus: quà decurrit Meridies: ab adverſa parte, Septemtrio. His quatuor aliæ interponuntur regiones. inter Septemtrionem & Orientem Æquinoctialem Oriens Æſtivus; qui & Ortus Solis æſtivi dicitur. Inter Orientem Æquinoctialem ac Meridiē, Oriens Hibernus ſive Brumalis; qui & Ortus Solis hiberni, ſive brumalis. Inter Septemtrionem & Occidentem Æquinoctialem, Occidens Æſtivus; ſive Occaſus Solis æſtivi. inter Occidentem Æquinoctialē & Meridiem, Occidens Hibernus ſive Brumalis, qui & Occaſus Solis hiberni ſive brumalis.

Cæterum IV Mundi regionibus ſeu Cardinibus, IV Principes aſſignantur Venti; qui inde Cardinales vocantur. Nomina eorū atq; regiones ſic referuntur Ovidio, in Triſt lib. I. Eleg. 2.

Nam modò purpureo vires capit EVRVS *ab ortu;*
Nunc ZEPHYRVS *ſero veſpere miſſus adeſt:*
Nunc gelidus ſiccâ BOREAS *bacchatur ab Arcto,*
Nunc NOTVS *adverſâ prælia fronte gerit.*

Sed cum Græca hæc ſint vocabula, Latinis ab Septemtrione flans dicitur AQVILO; ab Oriente SVBSOLANVS; à Meridie AVSTER; ab Occidente FAVONIVS. Sed hæc commodius ex typis noſcuntur.

Verùm hic ventorum nominibus tā varios varii ſimul veteres atq; recentiores auctores attribuerunt ſitus; uti unum certum Typum ex univerſorū ſententijs componere nequeas. Cæterò Internum mare, quod inter Europam, Aſiam & Africam diffunditur, navigantes Itali, ſic ventos in XVI parteis diſtribuunt.

Externum mare ſive Oceanum navigantes Europæi omnes Germanicis utuntur vocabulis, variè tamē ad ſuam quiq; linguam detorquentes. Germani ſic in XXXII nomina diſtribuunt.

CAP. IX.

De locorum Menſuris.

Romani locorum intervalla per millia paſſuum, quæ milliaria dicebantur, dimenſi ſunt. Singula millia paſſuum quum lapidibus, ſive cippis notarentur, ipſa inde milliaria lapides appellarunt: ut ad decimum lapidem: id eſt, ad decimum milliare. Quatuor millia paſſuum conficiunt unum milliare Germanicum commune. hinc gradus unus in Globo terræ continet millia paſſuum LX; milliaria autem Germanica communia XV. Græci ſua intervalla per ſtadia dimenſi ſunt. Stadium eſt CXXV paſſuum; hinc octo ſtadia conficiunt unum milliare Romanum, id eſt, mille paſſus. XXXII ſtadia conſtituunt milliare Germanicum commune. Perſæ ſuas habuerunt in dimetiendis intervallis Paraſangas: quarum ſingulæ XXX continuerunt ſtadia, Ægyptij habuere Schœnos; ſed diſpares inter ſe longitudine. alij enim Schœno LX tribuunt ſtadia; alij XL; alij XX tantum. Hodiè milliarij vocabulo utuntur maximè Germani, Dani, Norvegii, Suedi, Angli, Scoti; quibus eſt *meile* & *mile*. item Poloni & Bojohæmi; aliæque Slavicæ gentes; quibus eſt, *mila* & *mile*: item Itali; quibus *miglio*. Hiſpani & Galli ſua intervalla dimetiuntur per leugas ſive leucas: quas illi *leguas*, hi *lieues* adpellitant. Itali etiam & Angli de Germanorum, Slavorum, Hiſpanorum, Gallorúmque intervallis loquentes, per leugas indicant, quæ illis *leghe*, his *leagues* dicuntur. Ruſſi ſive Moſcovitæ ſuam locorum menſuram agunt per ſpatia, quæ patria lingua vocant *voreſt*. Sed horum omnium menſuræ & comparationes ex typo quàm facillimè cognoſcuntur.

Typus

Typus intervallorum variarum gentium.

Gradus.	1	2	3	4
Rußica mill.	20 40 60 80	120 160	200 240	280 320
Ital. mill.	10 20 30 40 50 60	90 120	150 180	210 240
Anglica mill.	$27\frac{1}{2}$ 55	$82\frac{1}{2}$ 110	165	220
Scotica mill:	10 20 30 40 50	100	150	200
Gallicæ leucæ.	5 10 15 20 25	50	75	100
Horariæ leucæ.	5 10 15 20	30 40	50 60	70 80
Hiſpanicæ leucæ.	$17\frac{1}{2}$	35	$52\frac{1}{2}$	70
Germanic. mill.	5 10 15	30	45	60
Scandica mill.	2 4 6 8 10	20	30	40

Sed notandum, quod nulla gens æquis ubique utitur intervallorum menſuris. nam ut Germanis, pro ratione variarum regionum, milliaria alia dicuntur magna, alia parva, alia communia, quorum XV unum conſtituunt gradum in Globo Terræ: ſic Hiſpanis quoque, & Gallis leucæ ſunt inæquales, & alijs itidem gentibus milliaria. Anglorum quoque plerique Mathematici LX milliaria tribuunt uni gradui cum Italis.

CAP.

CAP. X.

De Oceano, eiúſque partibus.

TErra, in mundi medio tanquam in centro poſita, mari undiq; omnis cingitur. Totum autem mare, ſeu quidquid aquarum terris paſſim infuſum, univerſum Orbem ambit, id uno nomine Oceanus nuncupatur. qui poſtea nominibus, ut locis, differens, in varia maria, ac ſinus variè diſtribuitur. Ac primùm quatuor adpellationes, ex IV mundi regionibus accipit. Ab Oriente Eous dicitur; id eſt, Orientalis: ab Occidente Occiduus ſive Occidentalis: à Meridie Notius, id eſt, Auſtralis: à Septemtrionibus Septemtrionalis. Præter hæc, prout quamque regionum perfundit, diverſa à littoribus ſuis vocabula trahit. A Septemtrionibus, quà Sarmatiæ adfunditur, inter Lappiam & flumen Obium, Sarmaticus; quà Scythiæ, Scythicus adpellatur Oceanus. Sed à toto Septemtrione etiam Hyperboreus dicitur, à gente in extimo hoc Septemtrionis litore poſita. Idem mare Cronium; quod Saturnus his locis regnare dicitur, ſidus frigidum. eâdem ex causâ Concretum, & Amalchium; quod gentis olim illius linguâ Congelatum ſignificabat: & Morimaruſa; quod Mare mortuum; ob perpetuam caliginem, & alienum molliorum ſiderum inibi adſpectum; malignâ, ac pruinâ tantùm albicante luce; ut inquit Plinius. Tacito eſt Mare pigrum ac prope immotum. Ab Oriente Sericus dicitur ad Sericam regionem, quæ nunc eſt *Kitaja*: & Sinenſis ad regionem Sinarum, quæ vulgò Hiſpanis *China* vocatur, id eſt, ſi Germanicis ſcribas literis, *Tſchina*. Hinc ſequitur Hippadis pelagus, vulgò Archipelagus S. Lazari, ob multitudinem inſularum in eo, ad comparationem Archipelagi Europæi, id eſt, Maris Ægæi, ſic dictus. Inde à Meridie Oceanus eſt Indicus; quà Indos, Perſas atque Arabas Æthiopáſque ab Oriente alluit. Hic verò eâ parte, qua à Gange, Indiæ flumine adfunditur, Gangeticus dicitur; vulgò nunc Bengalen-

galenſis ſinus, ab Indiæ urbe *Bengala*: quà Perſidem tangit, Perſicum mare: mox Arabicum, quà Arabiam ab Auſtro percutit. hinc ad Cernen ſeu Minuthiam inſulam, quæ vulgô eſt *Madagaſcar*, Aſperum, ob brevia & ſyrtes, quibus refertum. At totum hoc mare Indicum, quod Gangetici, Perſici, Arabici, & Aſperi nominibus diſtinguitur, alio nomine Mare Rubrum Latinis, Græcis Erythræum dicitur; quod à ſolis repercuſſu talem reddi colorem, alij ab arenâ terrâque, alii talem ipſius eſſe naturam exiſtimarunt; vel, ut alii, quorum verior videtur ſententia, à Rege Erythrâ, cujus ſepulchrum in Ogyri inſula ejuſdem maris erat. Porrò à mari Erythræo promontorióque Bonæ ſpei, pars altera Meridionalis Oceani incipit, verſus Occaſum, Oceanus Æthiopicus, ſeu mare Æthiopicum, quâ Æthiopia alluitur, aduſque Oſtia fluminis Nigri. Inde jam eſt Atlanticus Oceanus (ab Atlante, Mauritaniæ monte, vel ejus promontorio dictus) ſeu mare Atlanticum, ad Hiſpaniæ uſq; promontorium Artabrum, vulgò *Cabo de Roca*. Hinc Oceanus Gallicus ad promontorium uſq; Galliæ Celticæ, vulgò *le Four. vid. tab. ſuper Galliam*. At idem, quà Cantabriam Hiſpaniæ regionem alluit, Cantabricus adpellatur: *vid. Tab. Hiſpaniæ.* quà Aquitaniam, Galliæ provinciam, Aquitanicus. mox Britannicus eſt, inter Britanniam & Galliam: inter Hiberniam & Britanniam Hibernicus: & ſupra Scotiam, quæ quondam Caledonia dicta, Caledonius; qui apud Ptolemæum mendosè eſt Deucaledonius. *vid. Tab. Angliæ.* Vltra Britanniam, aduſque Cimbros ſive Iutiam, Daniæ regionem, Germanicus Oceanus Germaniam lambit.

Hæc igitur ſunt nomina, in quæ totus Oceanus à Veteribus diviſus, hodiéq; maximâ ex parte ſervat. Cæterùm quum in ulteriores mundi parteis poſtmodum navigatum ſit, Oceano recens conſpecto recentia quædam impoſita ſunt vocabula: in quatuor ſcilicet parteis univerſo Oceano diviſo. Quidquid aquarum inter Aſiam, Americam & Magellanicam, ſeu Auſtralem terram interfuſum eſt, Hiſpani

Mar del Zur, id eſt, Mare Auſtrinũ, & alio nomine Pacificum nominant, à fluctuum placiditate. Hinc quod inter Americam, Europam & Africam, adusque lineam Aequinoctialem protenditur, *Mar del Nort*, id eſt, Septemtrionale, ultra lineam inter Americam, Africam & Auſtralem terram, *Mar d' Ethiopia*, hoc eſt, Æthiopicum: inter Africam, Aſiam, atque Auſtralem, *Mar d' India*, hoc eſt, Indicum. Atque hæc de Oceano, quatenus oras terrarum extimas amplectitur.

CAP. XI.

De magnis ſinubus Oceani.

IN gremiis autem Terræ deſcribuntur, ad noſtram continentem, quæ in Europam, Aſiam & Africam diſtinguitur, ſinus magni à veteribus quinque. Primus eſt ingens ille Plinii ſinus Codanus, quod Tacito Mare Suevicum, à Svevis olim accolis, dicitur: idem vulgò nunc Balticum, & Germanico vocabulo *die Ooſt-Zee*, id eſt, Mare Orientale, inter Pomeraniam, Daniam, Suediam, Livoniam ac Pruſſiam. Secundus eſt, qui medius inter Europam, Africam & Aſiam, ad paludem uſque Mæotin protenditur: unde maris mediterranei vulgare nomen traxit, Latinis olim Internum mare dictum. Tertius dicitur, Perſicus; qui latere ſuo dextro Perſidem radit. Quartus, qui litore dextro Arabiam perfundit, Arabicus. Hic in ſacris libris appellatur Rubrum mare; quia ſinus eſt maris Erythræi, ſive Rubri: hodie etiam vulgò *Mare Roſſo*: idem *Mar di Mecca*, ab urbe natalibus Mahumetis celebri. Quintus habebatur Caſpius, ſeu Hyrcanus: cui nomina à binis populis accolis quæſita ſunt. Hunc priſci inter ſinus numerabant, quia Oceanum Scythicum ab Septemtrionibus eum recipere opinabantur; ut Indicus Arabicum & Perſicum ab Auſtro. Herodotus tamen, antiquiſſimus ſcriptor, & item Ariſtoteles atque Diodorus, ab hâc opinione diſſentientes, mare id per ſe eſſe tradiderunt.

runt, nec Oceano miſceri. hinc Ptolemæus lacum, quam mare, appellare maluit, qui pedibus circuiri poſſit. huic rei recentiores quoque adſtipulantur. vulgato tamen nomine etiam nunc mare dicitur Caſpium atq; Hyrcanum: vulgò *Mar de Sala*, ab urbe adpoſitâ, & Ruſſis accolis *Chvvalenske more*.

Cap. XII.

De Mari interno.

OCeanum, parteisque eius, ac ſinus præcipuos diximus. ex his mare Internum, quia omnium celeberrimum eſt, pluribus adhuc eſt dicendum. Oceanus igitur Atlanticus ab occaſu Solis per Fretum Gaditanum irrumpens, ſciſſis utrimque (id veteres credidere) ab Hiſpaniâ Calpe ab Africâ Abylâ montibus, quos Columnas Herculis dixêre, quaſi laborum eius metas, inter Europam & Africam Aſiámque diffunditur; unde Mediterranei vulgare nomen ei quæſitum. Fretum ipſum, quod tanquam limen eius eſt, cognominatur Gaditanum, à Gadibus inſulâ celebratiſſimâ antè ſitâ; & alio nomine Herculeum, à fabuloſo Herculis ex Africâ in Hiſpaniam tranſitu. Intranti ipſum mare, à lævo latere Europa eſt, à dextro Africa: inter has ad imum receſſum Aſia. Diffunditur autem mare in varia nomina, prout regionum litoribus adfunditur. Ad Iberiam, id eſt, Hiſpaniam, dicitur Ibericum ſive Hiſpanicum mare: circa Baleares Inſulas Balearicum: ad Narbonenſem Provinciam Gallicus ſinus: mox Liguſticus ad Liguriam: ab eo ad Siciliam Tuſcum mare; quod Græci Tyrrhenum, Latini Inferum vocârunt: circa Corſicam inſulam Corſicum eſt mare: circa Sardiniam Sardoum: à Siciliâ Cretam uſque Siculum. Inde Creticum ad Cyprum uſque: mox Cyprium, ad Aſiæ uſque continentem. inter Siciliam, Italiam, & Græciam, Ionium dicitur mare. cuius pars ſinus Adriaticus, inter Italiam &

Illyricum; ab Adriâ urbe quondam ſic dictus. Idem & Superum vocatur mare, reſpectu Inferi quod eſt Tyrrhenum: Adriatici iterum parteis ſunt, Illyricum mare: & hujus rurſum parteis duæ, Dalmaticum ad Dalmatiam, Liburnicum ad Liburniam. inter Siciliam & Adriaticum ſinũm Auſonium dicitur mare: quia hæc pars Italiæ quondam vocabatur Auſonia. Sed poſtea omne hoc mare inter Italiam & Illyricum, Græciam atque Siciliam, Adriaticum eſt dictum, quod alio nomine erat Ionium. idem & Siculum. Inter Peloponneſum & Achaiam Corinthiacus eſt ſinus. Inter Græciam, Cretam Inſulam, & Aſiam, Ægeum eſt mare; quod nunc *Archipelagus*, innumeris Inſulis refertum. Id etiam varia ab Inſulis, quas alluit, ſortitur vocabula: ut ad Myrton dicitur Myrtoum; ad Icariam, Icarium; ad Carpathum, Carpathium; alibi aliter. Hinc vaſtum mare inter Europam Aſiámque anguſto iterum meatu irrumpit inter terras, in magnúmque ſinùm effunditur. primas anguſtias Helleſpontum vocant: quà Xerxes Rex Perſarum conſtrato in navibus ponte duxit exercitum, Græciæ bellum inferens, porrigitur inde tenuis Euripus. mox exſpatiatur æquor: rurſúmque in arctum coit. Laxitas Propontis adpellatur; ceu veſtibulum Ponti: anguſtiæ Boſphorus Thracius; à meatibus boum perviis: quà Darius, pater Xerxis, copias ponte tranſvexit. hinc vaſtum rurſus mare Pontus Euxinus, à moribus accolarum adpellatus, quondam Axenus, longè refugienteis occupat terras: magnóq; litorum flexu jungitur Mæotici lacus oſtio; quod Boſphorus vocatur Cimmerius. ipſe lacus Mæotis Tanaim amnẽ, noviſſimum inter Europam, Aſiámque terminum, recipit. Atque hactenus parteis interni maris dictæ ſunt, quatenus Europam alluit. Porrò ad Aſiam poſt Ægæi nomen Carium vocatur, quà Cariam perfundit: Rhodium, circa Rhodum Inſulam; Pamphylium ad Pamphyliam; Cilicium ad Ciliciam: mox Syrium, ſive Syriacum, apud Syriam. Inter Ciliciam, Syriam, & Cyprum inſulam vocatur Cyprium mare, & Iſſicus

ſinus,

ſinus, ab Iſſo, celebri Ciliciæ urbe. ad Phœnicen Phœnicium eſt; ad Palæſtinam Palæſtinum; ad Iudæam Iudaicum; ad Ægyptum Ægyptium ſive Ægyptiacum; ad Cyrenaicam regionem Cyrenaicum. Hinc ad Libyam, id eſt, Africam, Libycum ſive Africum: ad Numidiam Numidicum: ad Mauritaniam Mauritanicum.

CAP. XIIII.

De navigatione Oceani.

OCEANUM Atlanticum, qui eſt inter Europam, Africámque & Americam, antiqui mortales quando primum navigare cœperint, haud facilè dictu eſt. Notam fuiſſe Ægyptijs Græcíſque terram Americam, eóque Carthaginienſes navigaſſe, pòſt ſuo loco oſtendam. Noſtrâ atque avorum noſtrorum memoriâ omnis Terræ orbis jam aliquoties circumnavigatus eſt. Medio Mundi ſæculo, quum Græcis Romaníſq; una tantùm continens, quam Europæ, Africæ Aſiæque nominibus diſtinxerant, cognita fuerit; de hujus circumnavigatione narrat Plinius lib. II. cap. LXVII. à Gadibus Columníſque Herculis Hiſpaniæ & Galliarum circuitu totum ſuâ ætate navigatum fuiſſe Occidentem. Septemtrionalem autem Oceanum majore ex parte navigatum auſpiciis Divi Auguſti, Germaniam claſſe circumvectâ uſque ad Cimbrorum promontorium, & inde immenſo mari proſpecto, aut famâ cognito, ad Scythicam plagam & humore nimio rigentia. quod Tiberii ductu factum, ex Velleii libro ſecundo perſpicitur. Idem Plinius eodem loco auctor eſt, Alexandri Magni victorias maiorem partem meridionalis orientalíſq; Oceani perluſtraſſe, uſque in Arabicum ſinum. in quo etiam poſtea res gerente C. Cæſare, Auguſti filio, ſigna navium ex Hiſpanienſibus naufragiis fuiſſe agnita. Carthaginis verò potentiâ florente, Hannonem, circumvectum à Gadibus ad finem Arabiæ, navigationem eam prodidiſſe ſcripto: ſicut ad extera Europæ noſcenda

miſſum eodem tempore Hemilconem. Præterea Nepos Cornelius auctor eſt apud eundem Plinium, Eudoxum quendam ſuâ ætate, quum Lathyrum Ægyptii Regem fugeret, Arabico ſinu egreſſum, Gadeis uſque pervectũ. multóque ante eum Cælius Antipater ibidem adfirmat, vidiſſe ſe, qui navigaſſet ex Hiſpaniâ in Æthiopiam commercii gratiâ. Idem Nepos, eodem loco apud Plinium, de Septemtrionali circuitu tradit, Q. Metello Celeri, Galliæ Proconſuli, Indos à Rege Suevorum dono datos, qui ex Indiâ commercii causâ navigantes, tempeſtatibus eſſent in Germaniam abrepti. Hodie tamen ea navigatio ſæpius ab Hollandis Anglíſque tentata, numquam perfici potuit; perpetuâ glacie & diuturnis tenebris obſiſtentibus. Illa, quæ à Plinio narrantur, ſi vera ſint, jam totus hic noſter Orbis circumnavigatus fuit.

Cap. XIV.

Summa totius orbis diviſio.

De aquis, id eſt, de Oceano ejúſque partibus hactenus in compendio dixiſſe ſufficiat, nunc terras exponamus. Totus igitur terrarum Orbis in treis potiſſimum parteis, ſive in treis Inſulas magnas, quas Oceanus circumfluus efficit, diviſus eſt: quarum prima eſt, quam nos incolimus: altera America; tertia Magalanica; eadem terra Auſtralis & Incognita vocitata; quia præter litora, nihildum à nobis cognitum eſt. Ex his tribus Inſulis, ſive eas treis continenteis appellare libeat, primo loco eam explicabimus, quam nos incolimus; ut quæ nobis patria eſt; quámque jam dudum cognitam plurimâ ex parte habemus. Hæc quibus Oceani nominibus cingatur, ſuprà memoratum eſt. De cætero & ipſa in treis potiſſimum omni ævo diviſa fuit parteis; quarum nomina, Europa, Aſia, & Africa. hánceque diviſionem à numero filiorum Noachi habere putatur: Schemo obveniſſe Aſiam; Chamo Africam; Iapheto Europam, quanquam primi earum limites

Septemtrio
Aer
Terra
Oceanus
Anian
AMERICA
SEPTENTRIONALIS
OCEANUS
ATLANTICUS
MAR
DEL
NORT
MAR
DEL
Nova
Francia
Virginia
Florida
California
Nova Granada
Sinus mexicanus
Hispaniola
Guiana
Maragnonqui et Orellhana et Amazonicus
Æquinoctialis
Linea
OCEANUS
ZUR
PERUVIANUS
MARE PACIFICUM
Peru
Brasilia
Chili
Chica
AMERICA MERIDIONALIS
Rio de Plata id est Argenteus fl.
TERRA AUSTRALIS
INCOGNITA
Meri 90 dies
190
200
210
220
230
240
250
260
270
280
290
300
310
320
340
350

MARE TARTARICUM
OCEANUS
ÆTHIOPICUS
MARE RUBRUM seu
OCEANUS
ERYTHRÆUM
IN DICUS
TERRA
AUSTRALIS INCOGNITA
Ignis
Aqua

n
c
l
n
æ
R
g
n
ci
ſe
A
Io
P

I

ci
tu
pc
In
ci
qu
co
M
lis
pr
co
lis,

mites, pro imperiorum, quæ exorta ſunt, ratione, vel etiam Geographorum libitu, mutati fuerunt; ita, uti nonnullæ Chami Iaphetíque partes Sebemi poſteris acceſſerint. Nec quidem poſteriores mortales, qui circa mediũ mundi ſæculum fuêre, uno eodémque modo eas diviſere. alii quidpe duas tantum eius conſtituerunt parteis; ídque bifariam: quidam Aſiam atque Europam; Africam ſub hujus nomine comprehendentes, tanquam partem; ſciſsis utrimque (id crediderunt) Calpe & Abylâ montibus; freto divulſam: alii itidem duas, à freto Gaditano ad Tanaim amnem; hinc Europam, inde Aſiam; ſub quâ Africam etiam intellexerũt. Alii rurſus in IV parteis diſtribuerunt; Europam, Aſiam, Ægyptum & Africam. hinc alii poſtea, qui treis ejus parteis poſuêre; Europam, Aſiam & Africam; Aſiæ Ægyptum tribuerunt: quamvis minus commodè minúſque rite Nilum terminum inter Aſiam Africámque ſtatuentes: qua ratione pars altera Ægypti Africæ, altera Aſiæ acceſſit. Noviſſimi ſinũ Arabicum terminum Aſiam inter & Africam ponentes, Ægyptũ Africæ adjecerunt. Atque hæ quidem univerſi Orbis variæ partitiones atque limites diſertè apud veteres auctores paſſim exſtant. De termino autẽ inter Europam Aſiámq; obſcurior ac minus certa eſt traditio. nam qui Tanaim flumen ſtatuerunt, fontem ejus per ſummũ errorem in Riphæis montibus, haud procul Oceano Sarmatico poſuerunt, qua Petzora eos perrumpit amnis. alii verò, qui iſthmum, qui eſt inter Ponticum Caſpiúmque maria, pro fine conſtituerunt: his perſuaſũ fuit, Caſpium mare eſſe ſinum Oceani Septemtrionalis, eâ regione, quâ Obii amnis immenſum eſt oſtiũ, irrumpentem. nam omne litus, quod eſt ſub Septemtrionibus ab occaſu in ortum verſus ad Obii uſq; Oſtium, ad Sarmatiam pertinet: Sarmatia autẽ pars eſt Europæ. Itaq; verum certúmq; terminũ inter Europam Aſiámque uti habeas; ſtatue poſt mare Aegæum, Helleſpontum, Propontidem, Boſphorum Thracium, Pontum Euxinum, Boſphorum Cimmerium, lacúmque Mæotin, primùm Tanais fluenta, donec

adverſo amne ad flexum ejus pervenias, apud Tujam oppidum: inde lineam duc ad proximam Obii fluminis ripam. hinc pone ipſum flumen Obium ad Oceanum uſque.

PHILIPPI CLVVERII INTRODVCTIONIS, IN VNIVERSAM GEOGRAPHIAM

LIBER SECVNDVS.

CAPVT I.

Summa Europæ deſcriptio.

PRIMVM ergo de Europâ dicemus, longè terrarum celebratiſſimâ, cùm ob armorum virtutem, tum propter literarum gloriam, quibus omni ævo reliquis Orbis partibus anteſtitit. Terminos habet, ab Oriente, quà Aſiæ jungitur, quos ſuperiori capite diximus; à meridie, mare Internum, fretum Herculeum, & Atlanticum mare: ab Occidente idem mare Atlanticum: ab Septemtrionibus mare Hyperboreum, ſive Septemtrionale. Longitudo ejus ſumma eſt inter Hiſpaniæ promontorium Sacrum, quod vulgò nunc dicitur, *Cabo de Vincente, vid Tab. Hiſpan.* ad Obii fluminis oſtium, milliarium Germanicorum circiter ıɔcccc: latitudo maxima à Tænaro Peloponneſi promontorio, *tab. Græc.* ad Scritofinniæ promontorium Rutùbas, vulgò nunc *Noortkyn* dictum, mill. ıɔL. Diviſa olim fuit in varias gentes Regionéſq;; quarum nomina, etiam nunc clara, ſunt iſta: Hiſpania, Gallia, Germania, Vindelicia, Rhætia, Italia, Noricum, Pannonia, Illyricum, Epirus, Græcia, Macedonia, Thracia, Mœſia, Dacia, & Sarmatia. In inſulis verò Oceani maximis, Britannia, Hibernia, Thule: maris interni, *vid. Tab. de Mari interno*: Baleares duæ, Sicilia, Sardinia, Corſica, Creta, Eubœa,

EVROPA
MARE CRONIUM
Thule Island
Frisland
Glesſariæ Ins:
Hebrides Ins:
Orcades Ins:
HI BER NIA
AL BI ON
Londini
SVECIA
Lapponia
Mare album
Finnicus Sinus
Codanus ſinus
Prusſia
Polonia
Livonia
Samogitia
MOSCOVIA
RUSSIA
SAR MA TI
Lituania
Obius fl.
Rha fl.
Tanais fl.
Buges fl.
Caucasy montes
Podolia
Moldavia
Walachia
DACIA
GER NI A
GAL LI A
Oceanus
Ligeris fl.
HIS P NI A
ITALIA
Roma
Corsica
Sardinia
Mare Tyrrhenum
Sicilia Ins.
Melita
GRÆ
Peloponneſus
CRETA
CYPRUS
Rhodus ins.
Pontus Euxinus
Pontus
Phrygia major
Cilicia
MARE MEDITERRANEUM.
BARBARIA.
AFRICÆ
PARS

adv
per
dur

PF

tut
glo
qu
Te
Aſ
pit
ter
At
ide
pt
re
git
ſpa
qu
Vi

HISPANIA.
OCEANUS CANTABRICUS
GALLIÆ PARS
MARE INTERNUM
SINUS GADITANUS.
FRETUM HERCULEUM
Ibericum Mare
GALLICIA
PORTUGALLIA
LUSITANIA
LEGIO
ASTURIA
BISCAIA
NAVARRA
ARRAGONIA
CATALONIA
CASTILIA VETUS
CASTILIA NOVA
VALENTIA
MURCIA
ANDALUSIA
GRANATA
ESTREMADURA
ALGARBIA
Malorca
Yviça
Pytiusæ ins.
Toletum
Madritium
Valladolid
Salamanca
Cæsaraugusta
Barcino
Tarraco
Saguntus
Valentia
Carthagena.
Malaga
Abdera
Gibeltarr
Carteia
Tarifa
Gades
Hispalis
Olyssippo
Evora
Setubal
Coimbra
Braga
Oviedo
Pompelon
Numantia
Sacrum prom.
Virgitanus Sinus
Illici tanus sinus
Promont Saturni
Charidemum prom.
Colubraria
Palma
Pollentia
Sucronensis sinus
Minius fl.
Durius fl.
Tagus fl.
Anas fl.
Bætis fl.
Salsulæ fons
Rhoda
C. Buno fecit

24
ad
pe
di

P

tu
gl
q
T
A
pi
te
A
id
p
re
gi
ſp
q
Vi

cum aliis minoribus ſine numero. Hodie dividitur in complura regna, atque Principatus. Regnorum præcipua ſunt, Hiſpania, Gallia, Anglia, Scotia, Hibernia, Norvagia, Svedia, Dania, Germania, quod nunc Romanum vocatur Imperium; dein Polonia, Bojohæmia, Vngaria, Slavonia, Croatia, Dalmatia, Boſnia, Servia, Bulgaria, Tattaria minor, ſive Precopenſis; item Regnum Neapolitanum, & Sicilia. Archiducatus unus eſt Auſtriæ. magni ducatus tres, Moſcovia, Lituania, & Tuſcia. Ducatus & Principatus innumeri. Figuram univerſæ Europæ Strabo dedit Draconis; cujus caput Hiſpania, collum Gallia, corpus Germania, alæ dextra lævaque Italia ac Cimbrica peninſula. Noſtro ævo quidam feminæ ſedentis ſpeciem ei tribuerunt, cujus caput Hiſpania, collum extrema Gallia; quà Pyrenæis ſubjacet montibus: pectus ipſa Gallia, Brachia, Italia ac Britannia, venter Germania, umbilicus Bojohæmia. reliquum corporis ſub veſtibus latè circa ſedem diffuſis implent Norvagia, Dania, Svedia, Finnia, Livonia, Lituania, Pruſſia, Polonia, Vngaria, Slavonia, Croatia, Dalmatia, Græcia, Thracia, Servia, Bulgaria, Tranſilvania, Valachia, Moldavia, Tattaria Precopenſis, & Moſcovia. Sed ſumma Europæ in parteis diviſio poſtquam tradita eſt, ſingulas nunc ejus regiones inſpiciamus.

CAP. II.

De Hiſpania.

PRima terrarum eſt Hiſpania; altrix ſemper Martiarum gentium regio; omni materiâ adfluens, quæcunque aut pretio ambitioſa eſt, aut uſu neceſſaria. viris & equis abundat: metallis auri, argenti, æris, ferri, plumbi albi nigríque, tota ferme ſcatet: frumenti, maxumè verò vitium ac oleæ adeò ferax, ut, ſicubi ob penuriam aquarum effœta ac ſui diſſimilis eſt, linum tamen & ſpartum alat. Atque de hac Hiſpaniæ fertilitate quum omnes ferè priſci Geographi conſentiant, errare mihi videntur,

tur, qui Græco vocabulo eam Σπανίαν, ob raritatem incolarũ, ac locorum aſperitatem ſterilitatémque dictam ſuſpicantur. quanquam hâc noſtrâ ætate ubertas eius præ aliis terris prædicari nequeat. Ab Hiſpano Rege dictam vult Iuſtinus. ego ab urbe Hiſpali, ceu quondam totius regionis capite, nuncupatam conjecerim. Græci ab initio vocaverunt Iberiam, à flumine eius celebratiſſimo Ibero; non ab Iberis Aſiæ populis, quos in Hiſpaniam perveniſſe Varro tradidit. Iiſdẽ Græcis fuit Heſperia; quod in Occidentem versùs ipſis ſita fuerit. Terminos habet ab ortu ac meridie Internum mare, Fretum Gaditanum, & Oceanum Atlanticum: ab occaſu eumdem Oceanum: à Septemtrionibus Oceanum Cantabricum, & Pyrenæa juga, quibus à Gallia ſubmovetur. Longitudo eius ſumma à ſacro promontorio, quod vulgò eſt *Cabo de S. Vincente*, ad uſque Salſulæ fontem, vulgò *Salſas*, in finibus Galliæ ad mare Internum, milliarium Germanicorum eſt circiter CXC. Latitudo à Celtico promontorio, quod vulgò *Cabo Finis terræ*, ad uſque promontorium Saturni, vulgò nunc *Cabo de Palos*, milliarium CL. Oceani interníque maris circumfuſione penè inſula efficitur: Pyrenæis jugis tranſitum maris arcentibus. Strabo corio bubulo expanſo eam adſimilat.

CAP. III.

Diviſio Hiſpaniæ veteris.

DIviſa fuit olim Romanis in treis provincias; Bæticam, Luſitaniam, & Tarraconenſem. Bætica clauditur à Septemtrionibus & occaſu flumine Ana; à meridie Oceano & mari Interno, uſq; ad Murgim oppidum, vulgò hodie *Almeria* dictũ; ab ortu Tarraconenſi jungitur provinciæ; à qua rectâ lineâ, ab Murgi ad opidũ, quod vulgò dicitur *Ciudad Real*, & Anam amnẽ ductâ, diſcernitur. dicta Bætica, à flumine Bæti, mediam ſecante. Cæteras provincias diviti cultu & quodam fertili ac peculiari nitore præcedit. Partem ejus, quæ Bætim Anámque Amneis inter

Bætu-

Bæturia dicta fuit, Turduli verſus Ortum, Celtici verſus occaſum in Luſitaniam uſq; protenſi tenuêre. Hodie univerſa Bætica continet duo Regna Hiſpaniæ, Granatam & Andaluſiam, partémque Caſtiliæ Novæ, & Eſtremaduram. Luſitania terminatur à Septemtrione flumine Durio, ab occaſu Oceano, à meridie Anâ fluvio; ab Oriente lineâ à Civitate Regali ad Samoram opidũ, apud Durium flumen ductâ, à Tarraconenſi provinciâ ſeparatur. Dictam voluerunt antiqui Luſitaniam à Luſo ac Lysâ, fabuloſis Bacchi comitibus. habet Olyſſiponem opidum ad Tagi amnis oſtium, quod ab Vlyſſe cõditum eſſe fabulati ſunt. continet hodie totum ferme Regnum Portugalliæ, partem Caſtiliæ Veteris, partémque Novæ. Reliquũ verò Hiſpaniæ occupat Tarraconenſis provincia, à Tarracone, capite ſuo, cognominata. In hac populi fuêre, quorum nomina olim clara; Celtiberi, dextram Iberi fluvii ripam latè accolentes: quorum caput Segobriga, nunc *Segorbe* vulgò dicta; & clara Romanorum everſione Numantia, nunc *Almaſan:* regio ipſa Celtiberia. hinc Vaſcones; qui maxima pars hodie Navarræi Regni, Pyrenæis montibus adfixa. Horum caput Pompelon, ſive Pompejopolis, nunc vulgò *Pompelona.* Varduli, hodie *Guipuſcoa:* quorum caput Flaviobriga, nunc *Bilbao.* Cantabri; qui nomen Oceano Cantabrico dedêre; nunc *Biſcaja:* caput Iuliobriga, hodie *Val de Viece.* Aſtures; nunc *Aſturias:* quorum caput Aſturica, nunc *Aſtorga,* urbs quondam magnifica. Gallæci, inter Minium & Durium amneis; quorum Brigantia, hodie *Braganca*; pars nunc Portugalliæ. Vaccæi, quorum Pallantia, vulgò nunc *Palencia.* Carpetani, quorum Toletum, nunc *Toledo*; & Complutum, nunc *Alcala de Henares.* Sub his verſus meridiem fuêre Oretani. Complectitur tota Tarraconenſis provincia regiones hodie iſtas; Murciam, Valentiam, Cataloniam, Arragoniam, Navarram, Biſcajam, Aſturiam, Gallæciam, Legionem, Caſtilias Veterem ac Novam ferè totas. Ac eadem Hiſpania diſtincta etiam fuit Romanis duab' tantùm pro-

vinciis; Citeriore, & Vlteriore: unde ſæpiſſime Hiſpaniæ plurali numero dicuntur hæ terræ. Citerior Hiſpania eſt eadem, quæ Tarraconenſis provincia: Vlterior Bæticam ac Luſitaniam complectitur. Dictæ ſunt Citerior atque Vlterior, reſpectu Vrbis Romæ: ſicuti & Galliæ duæ.

CAPVT IV.

De nobilioribus Hiſpaniæ fluviis, & urbibus olim claris.

FLuvii majori famâ celebrati ſunt; in Tarraconenſi Iberus, vulgò nunc *Ebro* dictus, navigabili commercio dives: in Bratica Bætis, vulgò nunc *Guadalquivir*: inter Bæticam ac Luſitaniam Anas, nunc *Guadiana*; totus ad Medelinam opidum cuniculo ſe condens, poſt octavum circiter milliare Germ. renaſcitur. Tagus, vulgò accolis *Taio*, in Tarraconenſi provinciâ ortus, Oceanum intrat: mediam Luſitaniam ſecans; auriferis quondam arenis celebratus. Inter Luſitaniam & Tarraconenſem provinciam Durius, vulgò *Duero*, ſupra Numantiam in Celtiberis ortus, in eumdem effunditur Oceanum. Vltrà eſt in Gallæciâ Minius, vulgò nunc *Mino* dictus. Sub Pyrenæo autem Sicoris, vulgò *Segre*, Ilerdam opidum prælapſus, in Iberum defluit.

Vrbium totâ Hiſpaniâ clariſſimæ fuêre olim; in Bæticâ, Aſtigi, nunc vulgò *Ecya*; Hiſpalis, nunc *Sivillia*; & Corduba, nunc *Cordova*. in Luſitaniâ, Auguſta Emerita, nunc *Merida*: in Tarraconenſi, Pallantia & Numantia, antè memoratæ; item Tarraco, vulgò *Tarragona*, Scipionum opus, maritimarum in his locis olim opulentiſſima; Cæſarauguſta, ſive Cæſarea Auguſta, vulgò *Caragoca*; hodie etiam omnium Hiſpaniarum ſplendidiſſima; Aſturica antè dicta. Sed & Carthago Nova, vulgo *Carthagena*, clara fuit à conditoribus Pœnis; & Saguntus, nunc *Morviedro*, fide atque ærumnis inclytum nomen reliquit.

CAP. V.

De incolis Hiſpaniæ, ac recentiori eius diviſione.

TVbalem, Noachi nepotem, in Hiſpaniam primum perveniſſe, poſt aquarum inundationem, in diſperſione gentium, adfirmant noſtri ſæculi ſcriptores ex Ioſepho: qui tamen Tubalem in Aſiæ Iberiâ inter Ponticum Caſpiúmque maria ſtatuit. Haud minori errore, in univerſam Hiſpaniam perveniſſe Iberos ex Aſiâ & Perſas, tradidit M. Terentius Varro. Celtarum gentem, ab Aſchenaze propagatam, omnem poſt terrarum inundationem obſediſſe Hiſpaniam, Galliámque, Britanicas inſulas, Germaniam atque Illyricum, tam ex ſacris, quàm gentilibus diſpicio auctoribus; unde etiam nomen eorum multis Hiſpaniæ locis adfixum retulerunt Græci Romaníque ſcriptores: ut Celticorum; qui partem Bæticæ ac Luſitaniæ, partémque Tarraconenſis provinciæ aduſq; promontoriũ Celticum, quod vulgò nunc eſt *Cabo finis terræ*, tenuêre: item Celtiberorum, ad Iberũ flumen incolentium. Germanos cognominat, neſcio unde, Plinius Oretanos, Tarraconenſis provinciæ populos. Primi exterorum poſt hominum memoriam ad Celtas in Hiſpaniam venêre Phœnices, à Tyro mare Internum huc uſque & ad Gadeis navigantes; partémq; Bæticæ, quæ poſtea Turditania dicta fuit, occupantes; ut ex Diodoro atq; Strabone diſcimus. Græci poſtmodũ à Maſſiliâ colonias deduxerunt inter Pyrenæum & Iberũ, Rhodã & Emporias; quæ opida etiã nũc vocantur vulgò *Roſas & Empullias* Interiora etiam Græcos quoſdam incoluiſſe, indicat corruptum (ut vult Silius Poëta) nomen Graviorum, quaſi Grajorum; Græcorúmque caſtellum Tyde, vulgò nunc *Tuy*, in eâ parte Tarraconenſis, quæ hodie eſt Gallæcia. Poſtea Carthaginienſes majorem ejus partem tenuêre, ad Internum mare, Amilcare eam occupante. Secundo bello Punico, ſuperatis atque expulſis Pœnis, tota Romanorum facta eſt. Sub quorum Imperio, tribus pro-

provinciis diſtincta manſit, uſq; ad Honorii Imperatoris tempeſtatem; quum Gothi ac Vandali, Germanica utraq; gens, circa annum Chriſti CCCC, eam invadentes, dictas provincias in tria Regna diſtribuerent. Deinde verò Saraceni cum Mauris, circa annum IↃ CCXX invecti, totâ Hiſpaniâ direptâ, complura in eâ Regna inſtituerunt; Chriſtianis, id eſt, Gothorum reliquiis, in Aſturiam ac Legionem, regiones naturâ locorum munitas, compulſis. Regnorum numerus tandem crevit ad XIV; quorum nomina hæc recenſentur: Legio, Gallæcia, Portugallia, Algarbia, Andaluſia, Granata, Murcia, Valentia, Arragonia, Catalonia, Navarra, Caſtilia Vetus, Caſtilia Nova, quod Toletanum Regnum; & Baleares Inſulæ, vulgò *Malorca & Menorca* dictæ; quæ unà cum Ebuſo Inſulâ, vulgò nunc *Yvica*, unum Regnũ conficiunt. Ex his poſtea durabili titulo, ad hoc noſtrũ ſæculum, clara fuêre tria. Caſtilia, Arragonia & Portugallia.

REGNVM CASTILIARVM.

Legionis Regnum, vulgò *Leon*, conſtituêre reliquiæ Gothorum, à Mauris, ut dictum, in ea loca cõpulſæ. At Ferdinandus primus Legioni per matrimonium junctâ Caſtiliâ, uno nomine Caſtiliam adpellavit Regnum ſuum. Huic poſtea, devictis ac pulſis Mauris, acceſſerũt Gallæcia, Andaluſia, Granata, Murcia, ac Navarra. Navarræ autem Regnum initium cepit circa annum IↃ CCCCLX, quum Enecus, Bigorriæ (pars eſt Galliæ Aquitanicæ) Comes, tranſgreſſo Pyrenæo, Mauris ejectis, Regem ſe conſtitueret. Poſt hinc Henricus IV, Caſtiliæ Rex, armis occupatum Navarræ Regnum, ſuo Imperio adjecit.

REGNVM ARRAGONIÆ.

Arragoniæ Rex primus factus eſt Ramirus, Sancii Magni, Navarræ Regis, filius ſpurius, anno CIↃ XVI. Huic deinde titulo annexæ ſunt Catalonia & Valentia. Iacobus autem Rex anno CIↃ CCLII, Inſulas Baleares ſuis armis occupatas, Arragoniæ Regno, fideiq; Chriſtianæ adjecit. Tandem Ferdinandus VI, Caroli V avus maternus, Caſtellæ & Navarræ Rex, per matrimonium Caſtellæ junxit Regnum Arragoniæ. Hic tandem

dem Mauros, quos Ferdinandus III in Granatenſe Regnum compulerat, omnémque unà Iudæorum gentem totâ Hiſpaniâ anno CIↃ CCCCXCII expulit.

REGNVM PORTVGALLIÆ.

Portugalliæ Regnum cepit initium ad hunc modum: Quum Henricus Lotharingiæ Comes res ingentes contra Mauros in Hiſpania geſſiſſet, præmium virtutis ac laborum Alfonſus VI Caſtellæ Rex, Tireſiam filiam notham ei dedit in matrimoniũ; dotémque adpoſuit eam Hiſpaniæ partem, quæ nunc Portugallia dicitur. Huius filius cũ quinq; Reges Maurorum uno prœlio fudiſſet, Rex primus Portugalliæ adpellatus eſt circa annũ CIↃ CX; habuítque ſucceſſores continuâ ſerie, donec ultimo Rege Sebaſtiano in Africa cæſo, Regnum ad Regem Caſtellæ recidit.

Hac igitur ratione cuncta Hiſpaniæ Regna ad unum corpus rediêre; capútq; unum tota Hiſpania agnoſcit: qui nunc eſt Philippus III. Hiſpaniarum potius, quàm Caſtellæ titulo gaudens. At operæ pretium eſt, tanquam in tabula cognoſcere, quo titulo Rex Hiſpaniarum, quámq; terrarum ſuarum poſſideat. Triplici igitur titulo tenet quicquid tenet; Caſtellæ, Arragoniæ, & Portugalliæ. Sub Caſtellæ regno ſunt; Duæ Caſtellæ, Legio, Aſturia, Gallæcia, Extremadura, Andaluſia, Granata, Murcia, Biſcaia, Navarra, Mediolanum, Belgica, Burgundię Comitatus, Inſulæ Canarię, America, Inſulæ Philippinæ. Sub regno Arragoniæ; ipſa Arragonia, Catalonia, Valentia, Inſulæ Baleares, quæ Majorica & Minorica: Regnum Neapolitanum, Sicilia, Sardinia. Sub regno Portugalliæ; ipſa Portugallia, Algarbia, Guinea, Æthiopia, India Orientalis, Braſilia, Inſulæ Moluccæ. De cætero, in ipſis Hiſpaniis Duces numerantur XXIIII. At id maximè mireris; reperiri heic quod haud facilè aliàs toto orbe terrarum: ſcilicet Ducem in Portugallia, nomine Brigantinum, cui tertia pars Regni pareat. Porrò Archiepiſcopatus in univerſa Hiſpania ſunt XII: Epiſcopatus LV.

CAP.

CAP. VI.
De Vrbibus, Portubus, & Academiis hodie claris.

VRbes in Hiſpaniâ nunc celebres ſunt Barcino, vulgò *Barcelona*, Cataloniæ caput; parvum quondam opidum, nunc celebre Emporium; licet portus commoditate deſtituatur; eóque naves ſæpe in ſtatione tempeſtatibus pereant. Cæſaraugusta, vulgo *Caragoca*, Arragoniæ caput, magnificentiſſima totius Hiſpaniæ urbs. Pompelon, ſive Pompeiopolis, vulgò *Pompelona*, caput regni Navarræi. Valentia, caput olim Regni, nunc fructuum varietate Hiſpanicarum amœniſſima. Murcia, caput Regni, Hortus totius Hiſpaniæ vocatur. Carthago Nova, vulgò *Carthagena*, optimus Hiſpaniæ, ad mare Internum, portus. Granata, caput regni, ſplendida atq; ampla urbs. Hiſpalis, vulgò *Sevilia*, Andaluſiæ caput, urbs magnificentiſſima opulentiſſimum totius Europæ Emporium. *S. Lucas*, navium ſtatio Hiſpalenſium. Corduba, urbs admodum ampla, at minus populoſa. Toletum, centrum ferè Hiſpaniæ obtinet; omnium maxima ac muniſſima. Madritium, vulgò *Madrid*, & *Madril*, Regia ſede nobile opidum. Quinto ab hinc milliario viſitur in Eſcuriali ſuperbum illud D. Laurentii Monaſterium, Philippi II. opus, in memoriam victoriæ adverſus Gallos, ad S. Quintinum in Picardia, anno CIƆ IƆ LVII obtenta, extructum. Burgi, vulgò *Burgos*, Caſtellæ veteris caput, opidum antiquitate & magnitudine celebre. *Valliadolid*, inter nitidiſſimas Europæ Vrbeis cenſetur. Compoſtellam, Gallæciæ caput, aliàs vulgò *S. Iago*, D. Iacobi Apoſtoli oſſa, ut creditur, ibi ſita, claram effecerunt. Olyſſipo, vulgò Hiſpanis *Liſbona*, incolis Portugallis *Liſboa*, Portugallici Regni caput, urbs magna, populoſa, negotiationibus celeberrima. *Setubal*,

Porto

Porto Corunna, Ribadeo, Bilbao, olim Flaviobriga portus ad Oceanum celebres.

Academiæ illuſtriores ſunt, Salmantica & Complutum in Regno Caſtellæ; Conimbrica in Portugalliæ Regno.

CAP. VII.

De Inſulis ad Hiſpaniam.

INſularum Hiſpaniis adjacentium celebriores ſunt, Baleares duæ, item Ebuſus & Gades.

Baleares contra Tarraconenſia littora ſitæ, haud longè inter ſe diſtant, & à ſpatio ſuo cognominibus acceptis, Majores, Minoréſque plurali numero, vel etiam ſingulari Major, Minórque adpellantur; fundâ olim bellicosæ; unde & nomen traxiſſe putantur, quaſi ἀπὸ τοῦ βάλλειν, id eſt, à jaculando: Græcis Gymneſiæ dictæ, ἀπὸ τῆς γυμνότητος, id eſt, à nuditate, quod incolæ aliquandiu nudi vitam egiſſe dicantur: nunc vulgò *Maiorca & Minorca.* Pyraticâ olim incolæ maximè vivebant: Carthaginienſibus iidem contra Romanos ſtipendiarii, donec Hiſpaniis debellatis, à Romanis ſubigerentur. Mauri poſtea ex Africa occupârunt, cum Hiſpanias diriperent, regnúmq; adjectâ Ebuſo Inſulâ in iis condiderunt: quos tandem Iacobus Arragoniæ Rex ejecit; ut ſuprà commemoravimus. Ebuſus inter Majoricam & Hiſpaniam ſita eſt; frumentis tantùm non fœcunda; ad alia largior; & omniũ animalium, quæ nocent, adeò expers, ut nec ea quidem, quæ de agreſtibus mitia fiunt, aut generet, aut ſi invecta ſint, ſuſtineat. hodie vulgò *Yvica* dicitur, ſalis copia maximè celebris. In capite Bæticæ, ubi extremus antiquis mortalibus noti Orbis erat terminus, Inſula Gades fretum contingit, quod inde Gaditanum perhibetur, à continenti anguſto ſpatio, ac veluti flumine abſciſſa: quam Tyrii à Rubro Mari profecti, Erythræam, Pœni, linguâ ſuâ, Gadir, id eſt, ſepem nominârunt. In hâc Geryonem, cujus boves Hercules abduxit, habitâſſe

tâſſe fabulati ſunt. Tyrii condidêre in eâ eiuſdem nominis urbem, quæ poſtmodū evaſit opulentiſſima: nunc etiā Emporium haud ignobile, vulgari vocabulo *Cadiz*, & corruptè *Caliz*, dictum.

CAP. VIII.
De Gallia.

HIſpaniæ proxima eſt Gallia. Hæc ab initio incluſa fuit ab Oriente Rheno amne, Alpium parte & Varo flumine; à meridie Mari Interno, Pyrenæiſque jugis; ab Occidente Oceano Gallico; à Septemtrionibus Oceano Britannico. At poſtquam Gallorum nonnulli Alpes transgreſſi Italiæ ferè dimidum occupârunt, Galliæ nomen huc uſque extenſum fuit. Omne autem hoc terrarum ſpatium bifariam fuit diviſum: Primò in Galliam Cisalpinam, quæ & Italica, eadémque Citerior; & Transalpinam, quæ Vlterior, Gallia hodie propriè dicta. Rurſus hoc idem terrarum in tria populorum genera, ab habitu corporis cognominata, diſtributum fuit: in Togatam, quæ Cisalpina; in Braccatam, quæ & Narbonenſis, Romanorum provincia; & Comatam, quæ reliqua eſt Galliarum pars. Sed de Cisalpina poſt agemus, quum de Italiâ erit ſermo: nunc de Transalpina, illius matrice, primùm dicendum.

Pyrenæis igitur jugis ſuperatis, proxima aperitur terra Gallia, felix præpinguibus glebis, & commoda proventibus fructuariis; conſita vitibus & oleis quibusdam in locis; omni ad animātium uſum fœtu beatiſſima; rigua & fluminum & fontium aquis; & noxio genere animalium minimè frequens; frumento adeò fertilis, ut melioribus Europæ terris conferri poſſit. Nomen ab initio proprium & peculiare, quod habuerit, haud facilè diſpectu eſt. Tarquinio Priſco Romæ regnante vocabulum tandē Galliæ nacta eſt, ab incolis Gallis, ut poſtea oſtendetur. Longitudo ejus olim à Pyrenæi montis in Oceanum excurſu ad Rheni Vahaliſq; divergia; apud Munimentū Schen-

GALLIA.
ANGLIÆ PARS
Oxfort
London
MARIS GERMANICI PARS
GERMANIÆ MAGNÆ PARS
BRITANNICUS
OCEANUS
OCEANUS AQUITANICUS
Garumna fl.
Bayonne
HISPANIÆ PARS
GALLIA CISALPINA
Brest
BRITANNIA SUP.
BRITANNIA INF.
Nannetes
Ligeris fl.
Pictones
POICTOU
Rupelle
SAINTONGE
Burdegala
AQUITANIA
ARMIGNAC
NARBONENSIS
Martius Narbo
LANGUE DOC
PROVENCE
Massilia
DAUPHINE
Vienna
Genevæ
Lugdunum
BOURGOGNE
CHAMPAIGNE
Lutetia
Paris
Rhemi
Suessiones
Colonia Agrippina
Moguntia
Heidelberg
Argentoratum
Basel
Augusta Rauracorum
Augusta Treverorum
LOTHARINGIA
Arduenna Sylva
Taunus M.
Rhenus fl.
Rhodanus fl.
Limosin
Limoges
Lemovices
Auvergne
Arverni
Bituriges
BERRY
Carnutes
Cenabum
Orleans
Blois
Turones
LEMAINE
NORMANDIE
Rotomagus
Caletes
Gesoriacum
Wight Ins.
Sequana fl.
PICARDIE
Ambiani
Morini
Atrebates
Nervii
Tungri
Menapii
Batavi
Sequani
Lingones
Helvetii
Allobroges
Alpes
Lombardia

Schenckii, vulgò *Schenckenſchans;* porrigebatur: Latitudo à Gobæo promontorio, vulgò nunc *le Four*, in Britanniæ extremo ad Varum ſuque flumen. In hoc terrarum ſpatio Gallia ſita erat; duobus, ut dictum eſt, diſtincta nominibus. Braccata interno imminet mari, Comata ad Oceanum ac Germanos ſpectat.

CAP. IX.

De Gallia Braccata; quæ & Narbonenſis Provincia.

NArbonenſis Provincia, ſive Gallia Narbonenſis, adpellatur pars Galliarum, quæ Interno mari alluitur; Braccata antè dicta; amne Varo Alpiúmque jugis ab Italia diſcreta; ab Hiſpania Pyrenæo monte; à reliquâ verò Galliâ flumine Garumnâ, Gebennâ Monte, ac Rhodano amne. Agrorum quondam cultu, virorum morúmque dignatione, amplitudine opum nulli Provinciarum Romani Imperii poſtferenda; ſed Italia veriùs, quàm provincia. Quin nunc etiam agrorum proventu, civitatum opulentiâ, ædificiorum nitore, reliquâ Galliâ lætior eſt. Continet hodie Languadocum, Sabaudiam, Delfinatum, ac Provinciam; quæ veteris adpellationis memoriam ſervat. Populi in eâ, quondã clari; in Sabaudiâ, Allobroges; quorum Geneva & Vienna: Centrones, quorum Axima, nunc *Centron;* & Tarantaſia, nunc *Monſtier* & *Tarantaiſe*. In Delfinatu, Segalauni, quorum Valentia; Vocontij, quorũ Dea, nunc *Die:* Caturiges, quorum Caturigomagus, vulgò *Chorges;* in Provinciâ, Cavares, quorum Avenio, nunc *Avignon;* Salyes, quorum Aquæ Sextiæ, nunc *Aix. In* Linguadoco Gabali, nunc *Vellay;* Ruteni, nunc *Rodes:* Helvii, nunc *Albigeois;* Volcæ Tectoſages, circa Toloſam: Volcæ Arecomici, quorum Nemauſus, nunc *Niſmes.* Horum populorũ clariſsimi Allobroges. Vrbium opulentiſsimę olim Vaſio, nunc *Vaiſon;* Vienna, Avenio, Nemauſus, Toloſa, Arauſio, nunc *Orange ;* Arelate, nunc *Arles:* Blitteræ; nunc *Beziers:* ſed omnes præcedebat, unde

nomen ac decus Provinciæ, Martius Narbo, vulgò nunc *Narbonne*. In litore autem portu clara Maſſilia, vulgò *Marſeille*, urbs antiquiſſima, à Græcis condita. Eædem etiam nunc totius Provinciæ clariſſimæ ſunt.

CAP. X.

De Gallia Comata: ac prima eius parte Aquitaniâ.

Gallia comata in tres partes diviſa fuit; Aquitaniam, Celticam, ac Belgicam: ſed his alios alii poſuerunt terminos. Cæſar Belgicam fecit inter Rhenum, Oceanum & Sequanam, Matronámq; amneis. Celticam, quam eamdem propriè Galliam; & incolas ejus Gallos adpellat ubiq; Belli Gallici Commentar. primo, inter Matronam Sequanámque, Oceanum & Garumnam flumen, Gebennam montẽ, Rhodanum ac Rhenum flumina: Aquitaniam inter Garumnam, Oceanum & Pyrenæos montes. Poſteà verò Auguſtus aliter diſtinxit; Belgicam ſtatuens inter Rhenum, Rhodanum, Ararem, Matronam, Sequanámque amneis & Oceanũm; Celticam, quam & Lugdunenſem adpellavit à capite Lugduno, inter Matronam, Sequanam & Ligerim amneis, & Oceanum; Aquitaniam, inter Ligerim, Gebennam & Pyrenæos Montes, & Oceanũ. Aquitania vetus, ſive Cæſariana, Aremorica antè dicta, nunc Vaſconia, *vulgò Gvaſcogne*; vocatur. Vaſcones quondam ex Hiſpania ab altero Pyrenæi latere huc tranſgreſſos, haud dubium eſt. Populi heic olim clari, Auſci, nunc regio *Armignac*; Vaſates, nunc regio *Albret*, opidum *Bazas*; Begerri, ſive Bigerriones: nunc *Bigorre*: Tarbelli, quorum opidũ Aquæ Tarbellæ, nunc *Acqs*. Horum clariſſimi fuère Auſci, & caput eorum Eluſaberris, nunc Aux, totius veteris Aquitaniæ opulentiſſima.

In reliqua Aquitania Auguſti populi quondam, qui hodiernis provinciarum nominibus originem

nem dedêre, Cadurci, nunc *Quercii;* quorum opidum Devona, nunc *Cahors:* Petricorii, nunc *Perigort:* quorum Veſonna, nunc *Perigueux:* Arverni, ſive Alverni, nunc *Auvergne;* quorum Auguſtonemetum, nunc *S. Flour:* Limovices, nunc *Limoſin;* quorum Auguſtoritum, nunc *Limoges:* Bituriges, nunc *Berrij:* quorum Avaricum, nunc *Bourges:* Pictones, nunc *Poictou:* quorum Limonum, nunc *Poictiers:* Santones, nunc *Sainctonge;* quorum Mediolanum, nunc *Sainctes.*

CAPVT XI.

De Gallia Celtica, ſeu Lugdunenſi.

IN Celtica quondam populi, quorum hodiéq; ex parte nomina exſtant, clari fuêre: Oſiſmii, nunc ultimus Britanniæ in mare excurſus; quorum opidum Vorganium, vulgò nunc *Guinguand:* Veneti, quorum Vindana, nunc *Vannes:* Nannetes, quorum Condivincum, nunc *Nantes:* Curioſolites, Britannia inferior: Redones, Britannia ſuperior, quorum opidum Condate, nunc *Redon:* Andegavi, qui & Andecavi, & Andes, nunc *Anjou:* quorum opidum Iuliomagus, nunc *Angiers:* Turones, nunc *Tourraine,* quorum Cæſarodunum, nunc *Tours:* Aulerci Diablintæ, quorum opidum Noviodunum, nunc *Maine:* Aulerci Cenomani, quorum opidum Vidunum, nunc *Mans:* Vnelli, quorum Crociatonnum, nunc *Quarentain:* Carnutes, quorum Autricum, nunc *Chartres;* & Gennabum, nunc *Orleans;* ipſa regio *la Beauſſe:* Lexobii, quorum Noviomagus nunc *Liſieux,* in Normandia: Aulerci Eburovices, quorum Mediolanum, nunc *Evreux,* in Normandia: Pariſii, quorum Lutetia, nunc *Paris:* Senones, quorum Agendicum, nunc *Sens,* in Campania: Tricaſſii, quorum Auguſtobona, nunc *Troyes,* in Campania: Ædui, ſive Hedui, quorum Auguſtodunum, nunc *Auſtun* in Burgundiæ Ducatu: Vadicaſſes, quorum Noviomagus, nunc *Nuys* in dicto Ducatu: Seguſiani, nunc *Foreſt,* quo-

quorum opidum Forum Seguſianorum, nunc *Fours*, & item in ipſorum agro Lugdunum, nunc *Lyon.* At horum omnium clariſſimi Hedui, urbs eorum totius Celticæ opulentisſima, Auguſtodunum. Lugdunum nomen Provinciæ dedit.

CAP. XII.

De Gallia Belgica; item Fluminibus universæ Galliæ Transalpinæ.

Belgica illa Vetus, quæ tertia pars Galliæ Comatæ, vetuſtisſimis ſcriptoribus clauditur Rheno Rhodanóque amnibus, lacu Lemano, Matrona ac Sequana fluminibus, Oceanóque Britannico. *vid. hîc Germaniæ Cisrhenanæ tab.* At Plinius atque Tacitus ab Helvetiis ad Oceanũ, omnem interiorem ripam Rheni à Germaniæ populis incoli tradunt. Hodie ſanè idem fit: at aliquantò latiùs, quàm olim. Itaque Plinius initium Belgicæ, à Scaldi flumine facit. Inter Moſam & Flandriam ad Oceanum fuêre Taxandri; nunc eſt Zelandia ac Brabantiæ inferior pars. Inde Menapii reliqua Brabantiæ pars, & item Geldriæ ad Rhenum uſque: quorum opidum Caſtellum Menapiorum, in Moſæ ripâ, nunc *Keſſel.* Morini, pars Flãdriæ inter Oceanum & Legiam amnem; opidum Teruanna, nunc *Tervvane;* & portus Geſſoriacus, qui anteà Itius, & poſtmodum Bononia, nunc *Boulogne*: Ambiani, quorum opidum Somanobriga, nunc *Amiens*: Bellovaci, quorum regio Belgium, nunc *Beauvoiſin*; & opidum Cæſaromagus, nunc *Beauvais*: Caletes, *Païs des Cauls:* opidum Iuliobona, nunc *Diepe:* Vellocasſii, quorum Rotomagus, nunc *Roan*: Atrebates; opidum Nemetacum, nunc *Arras* Nervii; opidum Bagacum, nunc *Bavay*; & item Cameracũ, nunc *Cambray.* Eburones, Condruſi, Segni, Cæræſi, Pœmani; qui primi uno nomine adpellati fuêre à Gallis Germani, poſtea verò à ſeipſis Tungri; quorum opidum Atuatuca, nunc *Tongeren*: Veromandui; quorum Auguſta Veromanduorum, nunc *Vermandois,* vicus in extimâ Picardiâ. Sueſsiones; quorum Auguſta Sueſsionũ, nunc *Soiſſons.* Silvanectæ; quorũ Auguſtomagus, nunc *Senlis.* Remi; quorũ Durocortorum, nunc *Reims,* in Campania. Treviri, quorum

GERMANIÆ CISRHENANÆ ut inter I. Cæsaris et Traiani Imperia fuit, SCALDIS item MOSÆ ac RHENI ostiorum antiqua deſcriptio
OCEANUS SEPTEMTRIONALIS
BRITANNIÆ PARS
qui et GERMANICUS
OCEANUS BRITANNICUS
CANTIUM
CHAUCI
MAIORES BRUCTERI
FRISII
Flevus Lacus
MARSACII
MENAPII
USIPPII
UBII
TENCTERI
MORINI
SUECONI
ATREBATES
NERVII
TUNGRI
TREVIRI
IUHONES
MATTIACI
VANGIONES
NEMETES
MEDIOMATRICI
LEUCI
TRIBOCCI
ALEMANNI
CALETI
VELLOCASSI
BELLOVACI
SUESSIONES
LEXOVII
AULERCI EBUROVICES
CARNUTES
PARISII
Sequana fl.
Matrona fl.
Luppia amnis
Colonia Agrippinensis
Augusta Suessionum
Lutetia
Mons Brisiatus

3:
q
a
i
ı

]
d
b
S
q
C
]
o
n
d
li
q
S
ſa
fi
d
d
p
u
li
n
ii
n
T
q'

rum Auguſta Trevirorum, nunc *Trier* Germanis, *Treves* Gallis. Mediomatrices; quorum Divodurum, nunc *Metz*. Leuci; quorum opida Tullium & Naſium, nunc *Toul & Nanſii*, in Lotharingiâ. Lingones; quorum Andomatunum, nunc *Langres*. Sequani; quorum Veſontio, nunc *Beſançon*, in Burgundiæ comitatu. Rauraci, nunc ager Baſileenſis; eorum opidum Auguſta Rauracorum, nunc vicus *Augſt*. Hinc Helvetii, in quatuor Pagos diſtincti; *de quibus vid. Tab. Helvetiæ*. Pagorum nomina, Tigurinus, Tugenus, Ambronicus & Vrbigenus. Tigurinus nomen habuit ab opido antiquiſſimo Tiguro, ſive, quod rectius ſcribitur, Turigo, nunc *Zürich*: Tugenus, ab opido Tugio, nunc *Zug*. Ambrones nomen habuêre à flumine, quod accoluêre, Amma, nunc *Emme*: Vrbigeni dicti ſunt ab opido, Vrba nunc *Orbe*.

Caput Helvetiorum fuit Aventicum, nunc *Avances* Gallis, Germanis *VViflisburg*. Rhenum autem accolentes Germaniæ nationum in eâdem provinciâ; Trebocci, in Elſatiâ; quorum Argentoratum, nunc *Straesbourg*: Nemetes, quorum Noviomagus, nunc *Speir*: Vangiones; quorum Moguntiacum, nunc *Mentz*. Vbii; quorum Colonia Agrippinenſis, nunc *Cöllen*. Iugerni in partibus Gelriæ & Cliviæ; ubi opida *Goch* & *Gelre*: *vid. Infer. German. & vet. Belg. tabulas*. quondam, quum trans Rhenum incolerent, Sigambri dicti. Hinc Batavi, Rheni Inſulam incolentes. Occupat hæc partem Gelriæ, partem Trajectenſis Provinciæ, partémque Hollandiæ. Incipit haud procul Clivis opido, apud munimentum Schenkii, vulgo *Schenkenſchans*: ubi Rhenus in duo veluti cornua ſcinditur. Siniſtrum Vahalis flumen adpellatur: Moſæ amni apud Vorconum opidum confuſum, uno eius alveo ad Oceanum defertur; ubi Moſæ oſtium dicitur. Dextrum cornu primo latum ad uſque Batavodurũ, quod vulgò eſt *VVijck te Duerſtede*, inde modicũ nominis ſui cuſtodiens alveũ, Trajectúmq; & Lugdunum tranſiens opida, propter vicum *Catwijc* in Oceanum olim effundebatur; nunc Oſtiũ hoc arenis obſtructum eſt. Quidquid igitur duobus hiſce alveis Ocea-

Oceanóque includitur, Inſula Batavorum fuit: cujus nomen hodiéque in ſuperiori ejus parte ſervatur, vulgò *de Betauvv* dictū. Prætereà extra Inſulam tenuêre Batavi, quicquid Vahali ac Moſæ includitur. Partem Inſulæ circa Trajectum & Wordam incoluêre Caninefates. De cætero, Gallorum omnium fortiſſimi erant Belgæ: horum bellicoſiſſimi Helvetii; clariſſimi Treviri. urbium Belgicarum opulentiſſima Auguſta Trevirorum.

FLVVII GALLIÆ.

Nobiliores Galliæ fluvii ſunt; Oceanum petentes, Moſa, vulgò *die Maſe* Germanis, Gallis *la Meuſe*; Scaldis, *l'Eſcaut* Gallis, Germanis *die Schelde*; Sequana, *la Seine*, Matronam devehens, vulgò *le Marne*; & Ligeris, *la Loire*; Garumna, *la Garonne*. Rhodanus, *der Roden* Germanis, Gallis *le Roſne*, velociſſimus amnis, inter tres maximos Europæ fluvios computatus, tardiſſimum Ararem, vulgò *le Saone*, in Mare internum ſecum trahit.

CAP. XIII.

De Incolis Galliæ, ac poſteriori eius diviſione.

VNam gentem, Celtarum nomine, omnem quondam incoluiſſe Hiſpaniam, ac Galliam Germaniámque, Illyricum, & Britannicas Inſulas, ſuprâ ad Hiſpaniam dictum eſt; latiúsque infrà in Germaniæ deſcriptione dicetur. Cæterum Gallorum natio adeò populoſa fuit, uti, quum domi haud ſterile ſolum tenerent, ob multitudinem tamē hominum, neceſſum habuerint, in diverſas ac longinquas mundi regiones colonias deducere. Nonnulli eorum Italiæ dimidiam ferè partem occupârunt. ex his quidam ultrà profecti, in Aſiam uſque pervenerunt; noménque ibi Galatiæ, ſive Gallogræciæ, ſeu Græcogalliæ fecerunt. Alii in Britanniam Inſulam perveniſſe putantur. In Germaniam autem alii invecti, ingentem tractum à Rheno ad Viſtulæ uſque fonteis obſederunt. In ipſa Gallia vixit univerſa gens,

gens, quot nominibus, tot civitatibus, imperiis ac magiſtratibus diſcreta. Primi Romanorum arma ſenſere Salyes; cum de incurſionibus eorum Masſilia, ſocia Romanorum civitas, quereretur. Deinde Allobroges & Arverni; quum adverſus eos ſimiles Heduorum querelæ opem & auxilium flagitarent. Prima igitur Narbonenſis Gallia ſubjugata, in Provinciæ formam redacta eſt; Domitio Ænobarbo & Fabio Max. trophæa in eâ ſtatuentibus. Reliquæ Galliæ per x annos domitæ laus ad Iulium Cæſarem defertur. Paruit hinc tota ſub præfectis Romano Imperio ad Honorii Imperatoris uſque tempeſtatem; quum circa annum Chriſti CCCC Gothorum, Hiſpaniam atque Italiam vaſtantium, pars Narbonenſem Provinciam invaſit, noménque Regioni de ſuo impoſuit; quod poſtmodo corruptè Languedoc, quaſi *languedeGoth*, dictum eſt. Prolatis deinde ad Ligerim uſq; amnem Imperii finibus, regnum conſtituerunt, cuius caput ac regia Toloſa fuit. Eâdem tempeſtate Burgundiones, ab ultimâ Germaniâ (pars Caſſubiorum; párſque Brandenburgenſium nunc ea loca tenent) cum Vandalis Suevíſque profecti, alias Galliæ parteis occupârunt, regnóque conſtituto, Burgundiæ nomen de ſuo impoſuerunt, cuius caput regiáque ſedes Arelate. Complectebatur utramque Burgundiam, Lugdunenſem agrum, Delfinatum, Sabaudiam, & Provinciam. Sub idem ferme tempus, Franci Germanica gens, Rheno trajecto, proximam Galliæ partem, Tungriam (nunc eſt Brabantia, ac Leodienſis Epiſcopatus) obſederunt, at pulſi mox à Gothis, paulò poſt redierunt; ultráque in Pariſios uſque progreſſi, regioni, ac regno inibi condito, Franciæ vocabulum de ſuo impoſuerunt, cuius caput ac regia Lutetia. Circa eadem tempora Britanni ex Britanniâ Inſulâ. ab Anglis & Saxonibus, quos in opem & auxilium adverſus Scotos Pictóſque ex Germaniâ vocaverant, pulſi; extrema Galliæ Celticæ obſederunt, & de ſuo nomine Britanniam minorem adpellârunt. At Clodovæus, V Franciæ Rex, Burgundiæ Rege

 Gunde-

Gundebaldo armis devicto, Gothíſque ex Gallia ejectis, utrumque regnem ſuo Imperio adjecit. Hic vitâ excedens, regnum Franciæ IV filiis in quatuor parteis, ſeu regna diſtributum reliquit. Primus erat Pariſiorum Rex: cui parebant Pariſii, nunc vulgò *Isle de France*; id eſt, Inſula Franciæ, Campania, Cenomani, Turones, Andegavi, Aquitani, Arverni. Secundus Sueſſionum Rex; cujus regno ſubmiſſi Veromandui, Neuſtrii, nunc Normanni; Picardi, Flandri. Tertius Burgundiæ, ſive Aureliani Rex: cui ceſſit totum Burgundiæ regnũ, antè dictum, cum Aurelianenſi Ducatu. Quartus Rex Metenſis, ſeu Auſtraſiæ; quæ complectebatur quicquid inter Moſam ac Rhenum. Mortuis autem fratribus, Clotarius ſolus rerum potius eſt. Huius itidem quatuor filiis regnum iterum in quatuor dictas parteis diviſum eſt. At defunctis, ut antè, fratribus, Clotarius II totum regnum Franciæ ſolus obtinuit. Id integrum intactúmque ſucceſſoribus eius manſit, ad Caroli Magni uſque tempeſtatem, quum Auſtraſia divelleretur, mox Flandria etiam ſui juris facta eſt. Imperator dein Henricus III Burgundiæ regnum Germanorum imperio adjunxit. Sed id poſtea in quatuor parteis direptum eſt. Beroaldus Saxoniæ Dux, Sabaudiam invaſit. Otho, Flandriæ Comes, partem occupavit, quam *Franche Conte*, id eſt liberum Comitatum Burgundiæ nuncupavit. Guigius Comes eam, quam à filii ſoceri nomine Delfinatum adpellavit. Boſo poſtremus in Provinciâ regnum tenuit, quod Arelatenſe dictum fuit. At poſteriores Franciæ Reges Provinciam ac Burgundiæ Ducatum recuperârunt. Delfinatum Hubertus ultimus eius Princeps Regi Galliarum vendidit, eâ lege pactâ, uti in poſterum primogenitus cuiuſque Regis filius nomen Delphini inde geſtaret. Sabaudia ſucceſſoribus Beroaldi etiam nunc manet. Burgundiæ Comitatus eodem titulo ac jure ad Hiſpaniarum Regem pervenit, quo ipſa Flandria. Avenionéſem Comitatum Ioanna Provinciæ Comes Papæ Clementi VI conceſſit. manétque etiam nunc ſub Romanæ eccleſiæ ditione.

CAP.

CAP. XIV.

De recentiori Galliâ, eiusque in varias Provincias diviſione.

HAc igitur ratione Gallia arctior, quàm olim fuit, facta eſt; totâ propemodum Belgicâ avulsâ. Itaque à meridie, occaſu ac Septemtrione ſervatis antiquis terminis, ab ortu clauditur Sabaudiâ, Burgundiæ Comitatu, Lotharingiâ, ac Inferiore Germaniâ, quam vulgò nunc Belgicam & Belgium vocant. Longitudo eius ab extimâ Britanniâ, ad uſque Varum flumen, Italiæ terminum, porrigitur milliarium Germanicorum CLXXX. Latitudo à Pyrenæis jugis in Bearniâ ad extremam uſque Picardiam milliarum CXL. Francia autem dicitur vulgò à Francis; Germanicâ gente in eam transgreſſis. Tota paret uni Regi, in parteis variè diviſa. Præcipuæ tamen regiones ſunt, quarum vulgaria vocabula iſta ſunt: *Bretaigne, Normandie, Picardie, Champagne, la France, Beauſſe: Berrij, Blaiſois, le Maine, Touraine, Anjou, Poictu, Saintonge, Perigort, Limoſin, Bourbonnois, Bourgogne Duché, Quercij, Guaſcogne, Languedoc, Provence: Dauphiné.* Acceſſit haud ita pridem *la Breſſe,* pars Sabaudiæ: *Mets* etiam atque *Toul* Lotharingiæ oppida Regis Francorum nuper facta ſunt. Cæterum Ducatus in Gallia ſunt XIX *Orleans, Bourgogne, Narbonne, Bretagne, Anjou, Berrij, Normandie, Auvergne, Gujenne, continens in ſeſe Guascogne & Quercij, Tours, Barleduc, Valois, Nemours, Alencon, Reims, Laon, Langres, Bourbon, le Maine.* Parteis Franciæ quondam Carolus Magnus XII inſtituit: quorum ſex Eccleſiaſtici, ſex ſeculares. Eccleſiaſticorũ III ſunt Duces; Archiepiſcopus Remenſis, vulgò *Reims*; Epiſcopus Laudunenſis, vulgò *Laon*; Epiſcopus Lingonenſis, vulgò *Langres.* Tres Comites, iidémque Epiſcopi; Catalaunenſis, vulgò *Chalons;* Noviodunenſis, vulgò *Noyon*; Bellovacenſis vul-

vulgò *Beauvais*. Secularium itidem tres Duces; Burgundicus, Normannicus, Aquitanicus, *Guienne* vulgò. Tres Comites; Flander, Toloſanus, Campanus. At hodie duo ex his, XII aboliti ſunt, Burgundicus ac Flander. Conventus Iuridici, (Parlamenta Franci vocant) ſunt octo; Pariſienſis, Rotomagenſis, vulgò *Rouan*, in Normannia; Redonenſis, vulgò *Renes*, in Britanniâ; Divionenſis in Burgundiâ, vulgò *Dijon*: Burdegalenſis, in Vaſconiâ vulgò *Bordeaux*; Toloſanus in Linguadoco, vulgò *Tolouſe*; Grationopolitanus, in Delfinatu, vulgò *Grenoble*; Aquenſis in Provinciâ, vulgò *Aix*. His acceſſerunt nuper duo alii conventus; *Pau* in Bearniâ, & *Mets* in Lotharingiâ. Archiepiſcopatus ſunt per univerſam Franciam XV, quibus ſubjecti Epiſcopatus CIII.

CAP. XV.

De urbibus Galliæ celebribus, Academiisque illuſtribus.

VRbes Galliæ celeberrimæ ſunt, in Pariſiis, ſive Inſulâ Franciæ, Lutetia Pariſiorum, vulgò *Paris*; caput ac regia regni; urbs totius Europæ, unam ſi Conſtantinopolin excipias, magnitudine atque incolentium frequentiâ clariſſima, dignitate ſua maximè æſtimanda. In Picardis Ambianum, vulgò *Amiens*; templi interno ſplendore, ac ornamentis inſignis. In Normannis Rotomagus, *Rouan*; opulentiſſimum Galliæ ad Oceanum Britannicum Emporium: Cadomum, *Caen*: Diepa, navium adpulſu celeberrimum opidum. In Britannis *Renes* & *Nantes*, ſatis clarum Emporium. In Andegavis Andegavum, ſive Iuliomagus, vulgò *Angiers*. In Turonibus Turonum, vulgò *Tours*. In Bleſenſi provinciâ, Bleſenſe caſtrum, vulgò *Blois*; cuius ager ob multiplicem amœnitatem hortus Galliæ nuncupatur. In Beauſſe *Chartres*, & item Aurelianum, vulgò *Orleans*. In Biturigibus *Bourges*, antiquitatum reliquiis ac Xenodochio clara. In Campaniâ Remi, vulgò

vulgò *Reims*, templi artificoſâ extrinſecus ſtructurâ nobilis: Catalauni, vulgò *Chalons*: Tricaſſium, vulgò *Troyes*, urbs ampla ac populoſa. In Burgundiâ Divionum, vulgò *Dyon*, Ducum quondam ſedes: Cabilonum, vulgò *Chalon*, emporium haud ſpernendum: Matiſcona, vulgò *Maſcon*, ſatis nitida: Belna, vulgò, *Beaune*, Xenodochii magnificentiâ famoſa: Auguſtodunum, *Autun*, antiquitatibus Romanis adeò referta, uti Roma Gallica quibuſdam vocitata fuerit. In Borbonenſi provincia, *Molins*. In Lemovicibus, Lemovicum, vulgò *Limoges*; emporium opulentum. In Pictonibus Pictavium, vulgò *Poictiers*, magnitudine ſecundas quidem à Luteria fert, at multò minus populoſa. In Santonibus *Saintes*; antiquitatibus Romanis maximè ornata: Rupellæ, vulgò *la Rochelle*, celeberrimum ad Oceanum Aquitanicum emporium; urbs munitiſſima, propugnaculum proximis bellis civilibus Proteſtantium tutisſimum. In Vaſconibus Burdegala, vulgò *Bordeaux*, urbs ampla, antiquitatum Romanarum reliquiis conſpicua; opulentiſſimum emporium; Garumnâ flumine navium adpulſum commodante. In Linguadocia eſt Toloſa, *Toulouſe*, inhabitantiũ multitudine inſignis: Martius Narbo, vulgò *Narbonne*, magnifica quondam urbs, nunc munimine maximè clara. Mons Peſſulanus, urbs magna ac ſplendida; vulgò *Montpellier*. Nemauſus, vulgò *Niſmes*, antiquitatum Romanarum reliquiis omnium Gallicarum refertiſſima. In Provinciâ Maſſilia, *Marſeille*; portus commoditate juxta ac pulcritudine clara; opulentiſſimúmque Galliæ ad internum mare emporium; Triremium regiarum ſtatio. cæterum libera eſt civitas, unà cum Arelate: utraque in Galliæ Regis clientela. Aquæ etiam Sextiæ, vulgò *Aix*, nitida eſt urbs: item Avenio, *Avignon*, Romanæ Eccleſiæ parens.

ACADEMIÆ.

Academiæ Galliæ illuſtres ſunt, Lutetiæ Pariſiorum, Cadomi, Andegavis, Aureliani, Biturigibus, Pictavii, Burdegalæ, Toloſæ, Montiſpeſſulani.

CAP. XVI.

De Sabaudiâ, ac Burgundiæ Comitatu.

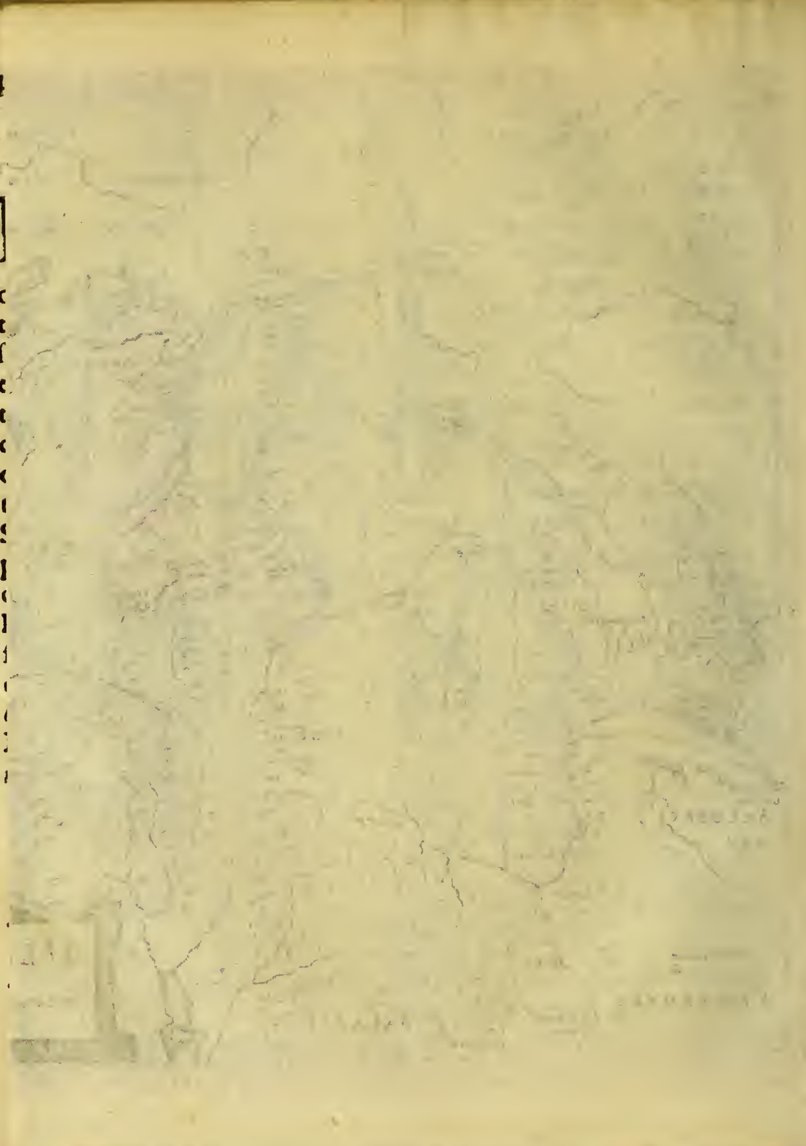
PErfactis hactenus regionibus, quæ Regi Franciæ hodie parent, reliqua Galliæ pars, quæ veterem Belgicam ferme totam occupat, cum Narbonenſis provinciæ parte, explicanda eſt. Tota igitur illa pars, quæ veteri Galliæ avulſa eſt, in quinque ditionis diſpertita eſt. Primam obtinet Dux, cui cognomentum Sabaudici dedit ipſa regio Sabaudia. in quâ nihil clarum, præter unam Genevam, liberam civitatem, bellis Sabaudicis, & Proteſtantium religionis Profeſſione celebrem. Conventus Iuridicus eſt Cameriaci, vulgò *Chamberij*. Fanum Divi Ioannis in valle Maurianâ, vulgò *S. Iean de Morienne*, egregio munimento celebratur. Secunda ditio eſt Hiſpaniarum Regis in Comitatu Burgundiæ, ubi Veſontio, vulgò *Beſancon*, urbs eximia, liberáque civitas, in fide prædicti Regis. Tum Dola, *Dole*, conventu Iuridico & Academia clara. Tertia ditio eſt Imperii Germanorum: ſub qua Alſatia, Lotharingia, Treverenſis ac Leodiacenſis Epiſcopatus, Iuliacenſis Ducatus, & itè Clivenſis Ducatus portio; de quibus in Germaniâ agetur. Quarta ditio eſt Helvetiorum ac Valleſiorum. Quinta inferioris Germaniæ, ſive, ut vulgò vocant, Belgarum. De duobus poſtremis nunc agendum eſt; ac primùm de Helvetiis,

CAP. XVII.

De Helvetiis, ac Valeſiis.

HElvetii loci naturâ undiq; tuti continentur: unâ ex parte flumine Rheno à Germaniâ dividuntur: alterâ ex parte monte Iurâ altiſſimo à Galliâ ſeparantur; tertiâ parte lacu Lemano ac flumine Rhodano à Sabaudiâ diſterminantur. In quatuor

HELVETIÆ
conter-
minarumque terrarum antiqua
deſcriptio.
VINDELICIÆ PARS
ALEMANNIÆ PARS
RAURACI
SEQUANI
RHÆTIÆ PARS
ITALIÆ
ALLOBROGES
CENTRONES
SALASSI
Alpes Rhætica
Brigobanna
Fons Danubii
Geneva
Octodurum
Augusta Prætoria
Brigantium
Vitodurum
Fines
Curia
Sedunum
Darantasia
Ociella

tuor pagos, Tigurinum, Tugenū, Ambronicum & Vrbigenum, olim fuiſſe diviſos, ſuprà in deſcriptione Veteris Galliæ dictum eſt. Gens quum foret totius Celticæ bellicoſiſſima, reliquos Gallos virtute præcedebant, quod ferè quotidianis prœliis cum finitimis Germanis contenderēt. Quâ fiduciâ freti totius Galliæ imperium adfectârunt. Rem ipſam tentantes C. Iul. Cæſar armis in ſedes ſuas redegit, & unà cum reliquâ Galliâ Romano Imperio ſubjecit. cui paruerunt uſque ad Honorii Imperatoris tempora; quum diverſis populis; diverſas imperii parteis diripientibus, Allemanni (inter Rhenum, Mœnū atque Danubium tenuere loca) Helvetiam, in quam jam antè crebras incurſiones fecerant, occuparent; Galliæque avulſam, Germaniæ, corpori ſuo adiicerent. Inde gens ea *Svitzeri*, à vico, fortè quondam capite, *Svvitz* dicta, ſub Germanico Imperio tenuere, Ducibus ſuis ſubjecti; donec Leopoldo Duce in prœlio cæſo, in libertatem ſeſe, circa annum CIↃ CCCC vindicârunt. Fœdere poſt libertatem adeptam inter ſe ſancito, nunc liberè agunt, XIII pagis ſeu civitatibus (incolæ die *Oerter*, Galli *Cantons*, vocant) diviſi. Civitates ſunt hæ; *Zurich, Bern, Lucern, Vri, Svvitz, Vndervvalden, Zug, Glaritz, Baſel, Friburg, Soloturn, Schafhauſen, Appenzell.* Ex his *Appenzell, Glaritz & Svvitz*, ſunt vici: *Vndervvalden & Vri* regionū nomina; quarum capita duo vici: Huius *Alttorf*, illius *Stantz*. Reliqui octo Cantones ſunt urbes; quarum potentiſſima eſt Berna; quidpe cujus ditio à Genevâ ad Baſileam ferè protenditur, milliaria Germanica ultra XXX. Sequuntur Tigurum, Baſilea, Lucerna, Friburgum, Solodurum, opulentæ civitates. Ex univerſis Cantonibus Proteſtantium religionis ſunt, *Bern, Zurich, Baſel, Schafhauſen*; Catholicæ Rom. *Lucern, Friburg, Soloturn, Zug, Vri, Vndervvalden, Svvitz*: utramque religionē profitentur *Glaritz & Appenzell.* Cōventus totius Helvetiæ fit Aquis Helvetiis, vulgò *Reichsbaden.* Academia eſt Baſileę celeberrima. Prętereà Gymnaſia, Academias æmulātia, Tiguri, Bernæ, atque Lauſannæ in Bernenſiū agro. Eſt præterea in Helvetiorū agro confœ-

confœderatum opidum, S. Galli Fanum, linificio maximè nobile.

VALLESII.

Helvetiorum reip. confœderata eſt reſp. Valleſiorum, vulgò *die VValliſer*: Galliæ etiam hi olim populi Inalpini, Penninarum Alpium à Rhodani fontibus ad lacum Lemanum, vulgò *Genferſee*, vallem, unde etiam nunc nomen habet, incolentes. In quatuor populos tota vallis diviſa fuit. Viberi ad Rhodani fonteis incoluere, circa vicum *Gomers*. Seduni circa opidum nunc Epiſcopale Sedunum, vulgò Germanis *Sitten*; Gallis *Sion*: Veragri, quorum vicus Octodurus, nunc *Martinach*; Nantuates, circa Sancti Mauritii fanum. Primus omnes hos ſubjugavit Ser. Galba, Iul. Cæſaris in Gallia Legatus. Nunc Germani incolunt, ſub unâ liberâque republ.

CAP. XVIII.

De Hodiernâ Belgicâ, ſive de Inferiore nunc Germaniâ.

Belgicam hodie adpellant eas terras, quæ confuſis Galliæ Germaniæque antiquis limitibus, XVII provincias continent, eandem Inferiorem Germaniam, & vernaculo vocabulo dicunt *Niederland*, Itali, Hiſpani ac Galli *Flandriam*; ab unâ earū, quondam clariſſimâ provinciâ. Regio eſt agrorum cultu, urbium vicorúmque multitudine, ac nitore totius Europæ amœniſſima, variíſque negotiationibus navigationibúſque longinquis ditiſſima. Terminos habet, à Septemtrionibus Oceanum Germanicum; ab ortu Friſiam Orientalem, Weſtfaliam, Colonienſem agrum, Iuliacenſem Ducatum, Treverenſem Epiſcopatum; à Meridie & Occaſu Galliæ Regnum. In eâ parte, quæ cis Rhenū in Gallico ſolo eſt, populi qui fuerint, jam antè oſtenſum eſt. In alterâ parte, qui trans Rhenum in Germaniâ ſita eſt, fuere quondam; Friſii, à Rheni oſtio ad oſtium uſque Amiſiæ amnis, vulgò

INFERIORIS GERMANIÆ Descriptio
C Buno fecit
O C E A N U S G E R M A N I C U S
Amelant
Schelling
Flieland
Texel
Alckmaer
Egmont
Amsterodamum
Haerlem
Lugdunum Batavorum
Haga Comitis
Roterodamum
Briel
Scaldia
Walachria
Middelburg
Vlissingen
Ostende
Duynkerke
Grevelinge
Calis
S. Omer
Tervanna
Esteples
Pames
Amiens
Picquigny
Corbie
G A L L I Æ P A R S
Masieres
Mousson
Zuyder Zee
FRISIA OCC.
TRANSISALANIA
Drente
Campen
Swolle
Deventer
Harderwick
Amersfort
ULTRAIECTUM
Ultraiectum
Goude
Dordrecht
Bommel
Gertrudenbergh
Breda
Bergen op Zoom
Hoochstraten
BRABANTIA
Antwerpia
Herentals
Peel landt
Mechlinia
Diest
Lovanium
Bruxellæ
Arschot
Tienen
Gemblours
FLANDRIA
Ypere
Cortracum
Insula
Tornacum
ARTESIA
Doway
Valentiane
HANNONIA
Cambray
Mons
Namurcum
NAMURCUM
LIMBURGIUM
Leodium
LEODICENSIS Episc.
BUILLON
LUCEBURGIUM
Luceburgum
LOTHARINGIÆ PARS
Divodurum
Mediomatricorum
Sarbrucken
GELDRIA
Nimegen
Silvaducis
Venloo
Ruremunda
IULIACENSIS DUCATUS
Dusseldorp
Colonia Agrippinensis
COLONIENSIS Archiepiscopatus
Bonna
TREVERENSIS Archiepiscopatus
Augusta Treverorum
Confluentes
Moguntia
Bingium
Oppenheim
Wormatia
Heidelberga
Zwey brucken
EMDEN COM.
OLDENBURG COMITAT.
Oldenburg
BREMENSIS Archiepiscopatus
Brema
Diepholt
Lingen
Bentheim
Osenbrugge
WESTFALIA
MONASTERIENSIS Episcopatus
Monasterium
Dortmund
Susatum
Luppia fl.
Ravensperg
Wesalia
MONTENSIS Ducatus
Roer fl.
Segodunum
Sigus fl.
Lona fl.
Mosella fl.
Rhenus fl.
Mosa fl.
S. Goar
Mœnus fl.
Francofurtum

4
c
F

r
d
p
p
c
v
h
p

I

li
ti
n
d
a
q
R
v
t
v
g

die Ems, in Septemtrionali Hollandiâ, Friſiâ Occidentali, Groningenſi agro,& parteTrajectenſis provinciæ:Bructeri in Tranſiſalanâ provinciâ: Marſaci, circa *Amersfort*, inter Rhenum & Iſalam amneis. Hos omneis L. Druſus imperitante Auguſto Cæſare ſubegit. Illos, qui in Galliâ, Jul. Cæſar perdomuit. Manſerunt inde ſub Imperio Romano, maximè qui cis Rhenum, donec id Theodoſio imperante, ab advenis gentibus direptum. tunc enim varii Germaniæ populi, alii ſubinde atque alii huc immigrârunt. quorum cùm quidam poſtea in Galliam, nonnulli verò in Britanniam inſulam commigrarent, incolæ in priſcam, creatis ſibi Regulis, libertatem ſeſe vindicârunt. Inde temporis progreſſu in XVII provincias tota hæc regio diviſa fuit. quarum aliæ Ducum nomine, aliæ Comitum, aliæ etiam Dominorum titulo, rectores acceperunt. Sunt autem hæ: IV Ducatus; Brabantia, Limburgium, Luceburgium, Gelria. Comitatus VII; Flandria, Arteſia, Hannonia, Hollandia, Zelandia, Namurcum, Zutphania, Marchionatus unus Sacri Imperii, Antverpia. Dominia V; Friſia Occidentalis, Mechlinia, Trajectus, Tranſiſalania, Groningium. Friſia, poſtquam jugum Romani imperii excuſſerat, annos ferme CCCC ſub regib. ſuis fuit; donec exſtinctis his, dominium ad Carolum Magnum pervenit. poſt eum, regulis ſuis, ut cæteræ, regi cœpit. At procedente tempore, alia alii provincia per matrimonium rectorum juncta eſt: donec tandem ad unum dominum pervenerunt. Is primus fuit Carolus, Burgundiæ Dux, cognomento Audax; abavus Caroli V Imperatoris; qui poſtmodum heres factus, Philippo filio Hiſpaniæ Regi reliquit. cui ſucceſſit filius eiuſdem nominis.

At quum incolæ iam inde à Carolo V vim atque iniuriam ſibi fieri, privilegiáque, quibus ſatis libertati ſuæ proviſum erat, eripi ſentirent; vim vi repellere, armíſque libertatem avitam defendere decreverunt. Inde diutinum illud annorum XL bellum. Pars Hiſpanorum armis ſuccubuerunt; pars in priſtinam libertatem ſeſe vindicârunt. Hinc

in duas parteis Belgica, ſeu inferior Germania diviſa eſt. Provinciæ Hiſpano Imperio audientes ſunt iſtæ: Brabantia, Limburgiũ, Luceburgium, ac dimidia pars Gelriæ, cis Rhenum ac Vahalem, in veteri Belgicâ ſita; dein Flandria, Arteſia, Hannonia, Namurcum, Marchionatus S. Imperij, & Mechlinia. Reliquæ provinciæ ſub unâ repub. conſtanter ac fortiter libertatem tuentur.

CAP. XIX.

De præcipuis Inferioris Germaniæ urbibus.

FLANDRIA, vulgò *Flandren*.

Flandria omnes Chriſtiani Orbis Comitatus ſuperat: ager fertilis, paſcuáque læta. Inſulas habet adjacenteis *Cadſant, Ooſtburch, Bierſlet*; Ordinibus fœderatis parentes. Vrbes præcipuæ Flandriæ ſunt; Gandavum, vulgò *Gent*; caput Provinciæ, inter majores Europæ urbes computata; Caroli V incunabulis nobilitata. Brugæ, vulgò *Brugge*, primas ob pulchritudinem & amœnitatem ſibi vindicant. Sequuntur Tornacum, Gallis *Tournay*, Germanis *Dornick*; Cortracum, Gall. *Courtray*, German. *Cortrÿck*; Duacum, *Douay*; Inſulæ, Gall. *L'Isle*, Germ. *Ryſſel*, ſive *ter Iſſel*; Yperæ, *Yperen*, Neoportus, *Nieuport*; *Sluys*, *Duynkercke*, pyraticâ ſuperiori bello infamis. Oſtenda, trienni Hiſpanorum obſidione inſignita. Grevelinga, nobiliſſimum in finibus Galliæ munimentum.

ARTESIA; *Artois*.

Caput Arteſiæ eſt Atrebatium, vulgò Germanis *Atrecht*, Gallis *Arras*; urbs ſplendida. clarum hinc eſt Fanum D. Audomari, vulgò *S. Omer*. Tervanna, inſignis quondam erat: poſtea verò à Carolo V expugnata ac funditus everſa. Eſt præterea heic nobilis Comitatus cognomine *Divi Pauli*.

HANNONIA; Gallis *Hainaut*, Germ. *Henegouw*.

Hannoniæ caput eſt Montes, vulgò

vulgò *Mons*, Gallis; Germ. *Bergen*. Secunda ab eâ Valentianæ, Gall. *Valenchienes*. Cameracum, Germ. *Camerick*, Gall. *Cambray*, cum agro ſuo ſingularem provinciam conficere videtur, quæ dicitur *Cambreſis*.

NAMURCUM; Gall. *Namur*; Germ. *Namen*.

Caput eſt, quæ provinciæ nomen dedit, Namurcum, ædificiis magis valida, quàm ſplendida.

LUCEBURGIUM; *Lucelburg*.

Hic Ducatus nihil inſigne habet, præter Luceburgium, unde nomen Provinciæ; & ipſa urbs tam fœda, quàm ſatis naturâ loci munita.

LIMBURGIUM.

Huius caput eſt Limburgium urbs, minus inter reliquas XVII provincias clara. Falcoburgium ac *Dalem*, duo Comitatus, portiones ſunt Limburgienſis Ducatus.

BRABANTIA; *Brabandt*.

Primaria Brabantiæ urbs eſt Antverpia, Gallis *Anvers*, Germanis inferioribus *Antwerpen*, ſuperioribus *Antorf*. Emporium quõdam totius Europæ celeberrimum, nunc etiam urbs totius terrarum Orbis ſplendidiſſima: arce ſuâ maximè nobilis. Bruxellæ, *Bruſſel*, magnifica urbs, rectorum Belgii Hiſpanici ſedes. Silva Ducis, *des Hertogenboſch*: ac Lovaniũ, vulgò *Leuven*, inſignes urbes: Præterea *Breda, Sevenbergen, Bergen op Zoom, Lier, Herentals, Dieſt, Tienen*, & *Gemblours*, haud ignobilia ſunt opida. Mechlinia, *Mechlen* Germ. *Malines* Gallis, quæ unam provinciam in XVII conficit, inter nitidiſſimas Belgicæ meritò numeratur. De cætero, eſt in Brabantia Ducatus *Arſchot*: Marchionatus *Bergen op Zoom*; Comitatus *Hoochſtraten* & *Megen*; Baronatus *Bredæ, Dieſt, Grimbergen*.

ZELANDIA.

Zelandia in inſulas complures diſſecta eſt; quarum nobiliores, Walachria, vulgò *walcheren*; Scaldia, vulgò *het Landt van Schouwen*; & Bevelandia Auſtrina, vulgò *Zuyt-Beverlandt*. In Walachriâ urbs princeps eſt Middelburgium, celebre Emporium. Secunda eſt *Vliſſingen*, proximus in Zelandia ex Gal-

liâ ac Britanniâ advenientium navium adpulſus. Vera, vulgò *ter Veer*, Scoticarum mercium Emporium. In Scaldiâ inſulâ eſt *Sirickzee*, opidum ſatis nitidum. In Bevelandia Guſa, vulgò *ter Goes*.

HOLLANDIA.

Hollandia ob frequentia in varias Mundi parteis commercia totius Belgicæ celeberrima potentiſſimáque, dividitur in Septemtrionalem & Auſtralem. Septemtrionalis Hollandiæ pars meridionalis, crebris lacubus interfuſa, *VVaterlandt* incolis vocatur. Princeps dignitate eſt totius Hollandiæ urbs Dordracum, vulgò *Dordrecht & Dort*, in ipſis lacuũ, quos Moſa Vahaléſque efficiunt, undis ſita: vini Rhenani frequenti mercatu nobiliſſimum Emporium. At maxima potentiſſimáque omnium eſt Amſterodamũ, vulgò *Amſterdam*, opulentiſſimũ ad Oceanum Germanicum Emporium. Lugdunum Batavorum, vulgò *Leyden*; omnium Belgicarum, nedum Hollandicarum, amœnitate ſalubritatéque ſplendidiſſima. Delphi, vulgò *Delft*, Gulielmi Principis Auriaci, Illuſtriſſimi Principis Mauritii parentis cæde inſignita civitas: Roterodamum, *Rotterdam*, natalibus Eraſmi Roterodami clara, ſecundum ab Amſtelodamo Emporium. Haga-Comitis, vulgò *des Graven-Haghe*, nobiliſſim⁹ totius Europæ vicus, multiſq; urbibus præferendus. Comitũ quondam Hollandiæ, nunc Concilii Confœderatarum Provinciarum univerſalis ſedes: huc quidpe, quoties de communibus negotiis decernendum eſt, univerſæ provinciæ conveniunt. Sunt præterea nobiles urbes, *Haerlem*, *Goude*, *Geertrudenberghe*, *Alckmaer*, *Edam*, *Hoorn*, *Enckhuyſen*. In inſulis Auſtralibus eſt *Briel*, haud poſtremum provinciæ opidum, & itidem *Geerfliet*. Septemtrionali Hollandiæ adjacent Inſulæ duæ, *Texel* & *Flielandt*, navium ſtationibus celebres. De cætero, eſt in Hollandia Comitatus *Egmont*, Baronatus Brederodiorum *Vianen*.

TRAIECTENSIS *Provincia*.

Traiectenſis ſive Vltraiectenſis provincia, nomen accepit à capite ſuo Traiecto, ſive Vltraiecto, vulgò *Vtrecht* vel *Vtert*. Vrbs eſt ampla atque magnifica, Epiſco-

ſcoporum quondam Friſiorum ſedes. Eſt & *Amersfort*, haud ſpernendum opidum.

GELRIA *ſive* Geldria, *Gelderlandt.*

ZVTPHANIA *Zutphen.*

Gelriæ Ducatus in duas hodie ſecatur parteis: quarum altera Hiſpanici, altera Confœderati iuris eſt. Hiſpanicæ Gelriæ caput eſt Ruremunda, ſedes Epiſcopalis & conventus Iuridicus; dein *Gelre*, quæ nomen Ducatui dedit: poſt eam *Venloo.* Gelria Confœderata in tres dividitur potiſſimùm portiones: quarum Velavia, vulgò *de Veluvve*, urbes habet Arenacum, vulgò *Arnhem*, caput in hâc parte, ac ſedes olim Ducum, nunc conventus Iuridicus totius provinciæ. Poſt hanc ſunt Harderwicum, & Elburgum. Betavia altera pars, hodie *de Betuvve*, veteris Bataviæ nomen fert: in hâc ſunt Comitatus *Buren*, & *Culenburg*, eodémque pertinent duæ munitiſſimæ urbes *Bommel*, & Noviomagus, vulgò *Nimmegen*, & *Nieumegen.* Tertia pars antiquæ Gelriæ eſt Comitatus Zutphanienſis, quæ unam in XVII conficit per ſe provinciam. Nomen habet à capite ſuo *Zutphen*: ſunt prætereà nobilia munimenta, *Grolle*, *Bredefort*, *Locchem*.

TRANSISALANIA, *Over-Yſſel.*

Tranſiſalania nomen habet à ſitu trans Iſalam flumen. Dividitur in treis parteis: *Salandt*, *Twente* & *Drente.* Tota provincia celebratur tribus quondam liberis civitatibus, *Deventer*, *Campen*, *Svvolle*: nunc etiam eodem nomine gloriantibus. Sunt prætereà duo inſignia munimenta, *Steenwÿck* & *Coevorden*; quorum illud ſatis egregium opidum.

FRISIA, *weſt-Frieſlandt.*

Friſia quæ Occidentalis cognominatur, vulgò *weſt-Frieſlandt*, caput habet Leovardiũ, *Lieuwaerden*, urbem ſplendidam, ac magnificam, ubi conventus Iuridicus totius provinciæ, præfectorúmque ſedes. Sequuntur *Harlingen*, celebris portus, *Franiker*, *Sneeck.*

GRONINGENSIS Provincia, *Groeningerlandt.*

Groninga urbs eſt ſatis ampla ac celebris, quæ nomen provinciæ dedit. *Delfziel*, locus verſus Germaniam munitiſſimus.

ACADEMIÆ BELGICÆ.

Academiæ ſunt, Hiſpanicæ di-

tionis, Lovanium ac Duacum. Confœderatarum provinciarũ, Lugdunum Batavorum, Franikera, ac nuper erecta Groninga.

Cap. XX.

De Britannicis Inſulis.

GAllico litori ac Rheni oſtiis adjacent inſulæ innumeræ, Britannicæ in univerſum adpellatæ: quarum duæ magnitudine nobiliores Albion atque Ibernia dictæ ſunt: at quæ Albion ante, ab albis ad litus petris, Græcis hominibus vocitata fuit, propter excellentiam poſtea Britanniæ nomen ſola obtinuit, cum reliquæ ſuis ſibi nominibus adpellarentur.

Hæc omnium quæ Europæ adjacent, quáſque Romana notitia complexa eſt, maxima, nomen Orbis alterius mereri amplitudine ſuâ veteribus viſa eſt: clara Græcis, clara Latinis monumentis. Duo hodie Regna, Angliam atque Scotiam continet.

Anglia ſolo eſt tam ubere ac fœcundo, ut omnia majori nitidioríque forma prognata benigniùs, quàm aliæ terræ alat; cœlo adeo clementi, uti rorem marinum ac laurum magna copia producat. Id imbribus ac nebulis craſſum, aſperitatem frigorum prohibet. Aſperioris cœli ſoliq; eſt Scotia, longiùs in Septemtrionem producta: ſaxo ſterili plurimùm ac lacubus horrida, triſtíſque adſpectu.

Gens olim Britannica inculta, inhoſpita, immanibus moribus fera vel fœda: nunc Angli omniũ delicatiſsimi perhibentur. Nomẽ genti ſeu inſulæ unde quæſitum, parum conſtat. Porrigitur inſula in longum à Tarvidio ſeu Orcade promontorio, vulgò nunc *Dunsbii heat*, ad Dubrim portum, vulgò *Dover*, milliaria Germanica circiter CL. Latitudo maxima patet inter Dubrim ac Bolerium promontoriũ, vulgò *the Landes end*, mill. Germ. LXX. Ipſa forma triquetra in tres angulos ſe cuneat. quorũ unus Septemtriones proſpicit, nullis contra terris, vaſto atq; aperto mari: alter Belgas ac Rheni oſtia: terti⁹ Hiſpaniam.

BRITANNICARUM
INSULARUM
TYPUS.
OCEANUS
DEUCALEDO,
NIUS.
Hebrides
Insulæ
Tarvidium et Ocras prom
OCEA
NUS
GERMA
NICUS
OCEANUS
OCCI,
DEN,
TA,
LIS.
Buquhamnes
Aberdon
Barwick
Tueda fl.
Solveig
Neu Castel
Brigantes
ANGLIA
BRI
TANNIA
MAIOR
York
Hull
Lincoln
Chester
Yarmouth +
Harwich +
Colchester +
Camalodunum
Tamesis fl.
Cantuaria +
Sandwich +
London
Oxford
Hampton
Dubris
Dorset
Waymouth
Vectis Ins.
Plymouth
Bolerium Promont
MARE BRITANNICUM
Sabrina fl.
Bristolium
Silures
Ordovices
Demetæ
S. David
Menavia siue Monapia
Mona Ins.
Arglas
MARE
HIBER
NICUM
HIBERNIA
Dublin
Brigantes
Menapy
Vodiæ
Velabori
Armagh
Calitum
ARTOIS
Gand
Tebal
London
Windsor
Richmont
Grinwich
Hampton court
Kingston
Nonsuch

5
ti
C

v
n
a
A
t
f
e
n
n

ja
c
C
d
G
ti
a

f
d
g
a
n

niam. Vnum latus in Orientem, Germaniæ. (intellige veteri, cujus pars Norvegia) obtenditur; alterum in Meridiem Galliæ; tertium in Occidentem Hiberniæ. Oceano undiquaque alluitur, ab Occaſu Hibernico, ab Septemtrionibus Caledonio, ab Ortu Germanico, à Meridie Britannico; ubi fretum Gallicum inter Dubrim & Bononiam.

CAP. XXI.

Diviſio Veteris Britanniæ, item de fluviis & opidis.

EAM inſulæ partem, quæ nunc Scotia eſt, Caledoniam olim adpellatam, cum ex aliis, tum ex Tacito maximè liquet, at tota poſtmodum diviſa in Majorem & Minorem. Major ea pars, quæ nunc Anglia. Minor quæ Scotia.

Major BRITANNIA.

Majoris populi, quorum nomina apud rerum auctores clara: Oſtidamnii ac Damnonii, nunc *Cornuwal* regio: Durotriges, *Devonſchire*: Belgæ, *Sommerſet*: Segontiaci, *Soutſex* & *Sauthampton*: Bibroci, *Surrey*: Cantii, quorum regio Cantium, vulgò nunc *Kent*: Trinobantes, *Middleſex*, & *Hardforſchire*: Caſſii, *Gambridge* & *Eſſex*: Zocni, *Norfolck* & *Suffolck*: Ancalitæ, *Oxford & Buckingham*: Atrebatii, Berceria; Dobuni, *Glóceſter*: Silures omniũ latiſſimè incolentes, nunc Wallia, vulgò *VVaelles*. Ordovices, *Cardigan*: Demetæ, *Carmarthin*: Cornavii, *Cornawan*. Præterea Coritani, *Lincollnſchire*: Pariſii, ea pars *Yorckſchire*, quæ *Lincolnſchire* contermina: Brigantes, reliquum *Yorckſchire* & *Northumberland*. Meatæ, *Cumberland*. Horum omnium clariſſimi fuere Silures atque Brigantes: hi numeroſiſſimi, illi pugnaciſſimi.

Minor BRITANNIA.

At in Minori Britanniâ ſive Caledoniâ, olim omnia obſcura, ac pleraque veteribus ignota, nihilq; ſylvâ Caledoniâ ac monte Grampio clarius.

Fluvii BRITANNIÆ.

Fluvii Britanniæ celebriores ſunt; Tameſis, vulgò *Täms*; Sabrina, *Savern* & *Humber*: Breviſſimo curſu,

curſu, at latiſſimis oſtiis (id æſtuaria efficiunt) commodum majoribus navibus acceſſum præbentes.

Habitationes Veterum BRITANNORVM.

Vrbes Britanni nullas antiquitus incoluerunt. quum autem hominum eſſet infinita multitudo, creberrimis ædificiis diſperſi egerunt; opida, ut autor eſt Cæſar, vocârunt, quum Sylvas impeditas vallo foſsâque munivisſent, quo incurſionis hoſtium vitandæ cauſa convenire conſueverant. Poſtea verò cum Romani eò legiones ſuas coloniáſque invexerunt, cultiùs jam paucis quibuſdam urbibus habitari cœptum eſt. In his Camalodunum fuit Romanorum colonia, nunc *Malden*, opidum maritimum in Eſſexia; & Londinium, nunc *Londen*, copia negotiatorum & conventu jam tum maximè celebre.

CAP. XXII.

De Incolis Britanniæ.

DE incolis Britanniæ ſic Cæſar in Comment. de Bel. Gal. *Britanniæ pars interior ab iis incolitur, quos natos in inſulâ ipſi memoriæ proditum dicunt: Maritima pars ab iis, qui prædæ ac belli inferendi causâ ex Belgis tranſierunt, qui omnes his ferè nominibus civitatum adpellantur, quibus orti ex civitatibus eò pervenerunt.* Poſt hunc Tacitus: *Britanniam*, inquit, *qui mortales initiò coluerint, indigenæ an advecti, vt inter barbaros parum compertum: habitus corporum varii, atque ex eo argumenta: namque Caledoniam habitantium rutilæ comæ, magni artus, Germanicam originem adſeverant. Silurum colorati vultus & torti plerumque crines, & poſitus contra Hiſpaniam, Iberos veteres trajeciſſe eáſque ſedes occupâſſe, fidem faciunt: proximi Gallis & ſimiles ſunt.* Gallos vicinum ſolum occupâſſe creditur. Regibus olim, ut nationibus diſtincti, regebantur. Primus omnium Romanorum Iul. Cæſar cum exercitu Inſulam ingreſſus, quanquam proſpera pugna terruerit incolas ac litore potitus ſit, poteſt videri oſtendiſſe

diſſe poſteris, non tradidiſſe. At Claudius Imperator trajectis legionibus gentem perdomuit: paulatímq; in formam provinciæ proxima pars Britanniæ redacta eſt: donec tota tandem in Romanorum poteſtatem ſub Domitiano pervenit. Quanquam non deſunt, qui negent, unquam à Romanis perdomitam fuiſſe Caledoniam, id eſt, Scotiam: pro argumento adferunt, murum in limitibus majoris minoríſq; Britanniæ à Romanis contra Pictorum Scotorúmq; incurſiones exſtructum. Verum hos refellunt Dionis Zoſimíq; hiſtoriæ, in rebus geſtis Severi & Conſtantini Imperatorum. Cæterum, imperârunt Romani Britanniæ ad Theodoſii uſq; tempora: tunc verò cum legiones præſidiáque Romana, ad Galliam defendendam accerſita, illam inermen relinquerent, Scoti Pictíque ulteriorem inſulæ partem, quæ nunc Scotia eſt, incolentes, eâ occaſione illecti, citeriorem, id eſt, Angliam armis invaſerunt: quorum impetum quum hi ſuſtinere nequirent, Anglos ex Germaniâ atque Saxones in auxilium vocârunt, hi poſtmodum hoſpitii fide ac jure violatis, Britannos domibus agríſque pepulerunt. Pulſorum pars in Galliæ extremum angulum ſedem, ut ſuprà dictum, noménque intulerunt: pars intra montes, (Wallia nunc eſt) utpote loca contra hoſtium violentiam ſatis munita ac tuta concedentes, ad hanc uſque tempeſtatem priſcam Britannorum gentis linguam conſervare creduntur. Scotia abhinc à Scotis denominata ſuos ordine habuit Reges: Angliáque ab Angelis nomine tracto, ſeorſim ſuos. Wallia, vulgò Anglis *wales*, incolis *Cambray*, ſuis olim principibus poſt Anglorum perfidiam diu recta fuit. tandem bello victa, horum ceſſit imperio. Inde mos invectus, uti primogenitus Anglorum Regis filius Princeps Walliæ nuncupetur.

CAP. XXIII.

De ANGLIA.

CÆterum, Anglia dividitur ab Scotia Tuedâ ac Solveio fluminib⁹. Occupat in longitudinem à *VVaymouth*, promontorio prope Dorceſtriam, ad Barvicum opidum in finibus Scotiæ, milliaria Germanica LXXX: In latitudinem ab opido S. Davidis ad opidum *Yarmouth* milliaria circiter LX. At ſi infimã partem, id eſt, latus meridionale permetiaris, milliaria erũt circiter LXX.

Diviſio Angliæ.

Cæterum, Anglia diviſa fuit medio ævo in duas parteis Cambriam; quæ eadem nunc Wallia: & Loegriam, reliquam Angliæ partem. Fuerunt ad patrum noſtrorum memoriam in ea Ducatus aliquot: verùm his abolitis, LII Comitatibus, quos incolæ *Shires* vocant, tota diſtincta eſt.

Archiepiſcopatus ſunt duo: Cantuarienſis in urbe Cantuariâ; vulgò *Canterbury*: & Eboracenſis in urbe Eboraco, vulgò *Yorke*: his Epiſcopi ſubſunt XXIV.

Vrbes Angliæ, Portus & Academiæ.

Vrbium princeps eſt Londinium, *Londen*; caput atq; compendium totius regni, Emporiúmq; inter celeberrima Europæ nequaquam poſtremum: urbs amplitudine ac duorum templorum immensâ magnitudine maximè conſpicua. Hanc magnitudine incolarúmque frequentiâ ſequitur Eboracum, inde Briſtolium, vulgò *Briſtouw*, Gallicarum mercium nobile Emporium; ut *Southampton* Hiſpanicarum. De reliquo Oxonium, vulgò *Oxford*, & Cantabrigia, vulgò *Cambridge*; illuſtribus Academiis ornatæ, magnificentiſſimis collegiorum ædificiis celebrantur. Sunt præterea imprimis viſendæ arces ſeu domus Regiæ circa Londinium, in lætioribus atque amœniſſimis agris diſpoſitæ: quarum nomina *Grinwich*, *Richmont*, *Kingſton*, *Nonſuch*, *Hamptoncourt*, *windſor*, & verſus Cantabrigiam *Tebal*. Breviſſimus ex Britannia ad continentem trajectus eſt à Dubri ad Caletum, vulgò *Calais*, Galliæ opidum, mill. Germ. VI. reliqui portus celebriores ſunt; in Orientali inſulæ la-

læ latere *Neucaſtell, Hull, Lyn, Yarmouth, Harwich, Colcheſter, Sandwich*; in Meridionali latere *Pleymouth*; in Occidentali latere, *Cheſter*: unde naves in Hiberniam navigaturæ ſolvunt.

Inſulæ ad Angliam.

Inſularum Anglico litori adpoſitarum clariores ſunt; ab Occaſu Mona, nunc *Man*; incolis quondam validiſſima: & Menavia ſive Monapia; nunc *Angleſci* Anglis; Wallis, *Mon*: à Meridie eſt Vectis, nunc *wight*.

CAP. XXIV.

De SCOTIA.

SCotiæ longitudo eſt à Meridie in Septemtriones, id eſt, à promontorio, quod adcolis *The Mule, of Galloway*, qua Hiberniam ſpectat, ad promontorium *Dunſby heat*, quod ab Orcadibus Inſulis conſpicitur, mill. Germ. LXX. latitudo ab Occaſu in Ortum, hoc eſt, à Novantum promontorio, nunc *Ardermouth head*, prope Mulam inſulam, ad promontorium Buchananum, vulgò *Buquhamnes*, milliaria L. Regio, ut ſolo, ſic incolis bifariam diviſa eſt. quidpe Grampius Mons, nunc *Gransbain*, ab occaſu in ortum tendens, mediam ſecat. Qui meridionalem partem habitant, cultiores numeroſioréſque linguâ propemodum ac moribus utuntur Anglicis. Septemtrionales, hominum genus aſperum, ferum ac ſylveſtre, ſermone, habitu, moribúsque Hibernicis vivunt. Vrbium clariſſima eſt Edenburgum, vulgò *Edimbrow*; regni caput ſedésque Regia: *Glaſco* & *S. Andreas*, Archiepiſcopatibus ſunt inſignes; quibus ſubpoſiti Epiſcopatus XIII. Academia illuſtris eſt S. Andreæ, & Aberdonium, vulgò *Aberdon* & *Aberdain*, haud ita nobilis, ac portus celebris.

Inſulæ ad Scotiam.

Inſularum ad Scotiam clariſſimæ ſunt; verſus Occaſum, Hebrides XXX amplius numero: ad Septemtriones, Orcades nunc *The iles of Orknay*, XL amplius numero: longiùs diſsitæ verſus Septemtrionem

trionem VII Acmodæ, nunc *Farre*. Vltima Britannicarum erat Thule, nunc *Iſlandt*: de qua poſtea ſuo loco.

CAP. XXV.

De HIBERNIA.

HActenus de Albione Britãnicarum Inſularum maximâ; item de minoribus Britannicis inſulis: at ſecunda magnitudine eſt in Occaſum ſita Hiberna; Iverna, & Ierna quibusdam adpellata: nomine inibi nato; quum incolæ hodiéque *Eryn* vocitent, Angli verò *Irlandt*. De natura huius inſulæ, incolarúmque ingenio, etiam nunc verum manet, quod tot retro ſeculis Pomponius Mela tradidit: *Adeò luxurioſam herbis, non lætis modò, ſed etiam dulcibus, ut ſe exigua parte diei pecora impleant, & niſi pabulo prohibeantur, diutius paſta diſsiliant: Cultores eius inconditos eſſe, & omnium virtutum ignaros magis, quàm alias gentes*. Hæc Mela; Cæterum, cœlo eſt miti, clementi ac ſereno, terra nullum animal venenoum alit, nec patitur. Longitudo eius maxima porrigitur mill. Germ. LX Latitudo autem mill. Germ. XXX. Qui populi primi eam incoluerint parum conſtat, niſi quod Celtici, cum reliquis Britannis fuerint generis. Brigantes, Cauci, Mænapii, quos in eâ Ptolemæus memorat, mirum ni ex Galliâ, Britanniâ, Germaniâ, huc trajecerint. Dividitur hodie in quatuor potiſſimùm regiones. Langinia, vulgò *Lenqueſter*, in Orientem ſpectans, ut Angliæ propior, ita cultior. Haud multum abſimilis huic Mononia, vulgò *Mounſter*, quâ Galliæ in meridiem obtenditur. aſperiores, Connacia, *Connacht*, & Hultonia, *Quunſter*; hæc in Septemtrionẽ, illa in Occaſum, vergentes.

Comitatus per totum regnum ſunt XXXIII. Opidula rectiùs, quàm urbes Hibernos incolere dixeris. Regni caput eſt *Armagh*, Secunda ab hâc *Dublyn*, opidum munitiſſimum, ſedes præfecti, quem huc cum titulo Viceregis mittit

mittit Rex Angliæ : ſedes idem Archiepiſcopi, ut & *Armagh*, & *Caſhyl*. his ſubjecti ſunt Epiſcopi XII. *Arglas* celebris eſt portus ; Academiam ſuſtinet prædictum Dublinum. Atque hæc breviter de Inſulis Britannicis ; nunc tempus eſt in Continentem reverti ; ac primo loco de Germaniâ.

PHILIPPI CLVVERII INTRODVCTIONIS, IN VNIVERSAM GEOGRAPHIAM,

LIBER TERTIVS.

CAP. I.

De veteri Germaniâ.

GERMANIAM, quæ nunc terrarũ cultu, urbium ſplendore, ædificiorúmq; magnificentiâ, cum Italiâ conferri, reliquis verò regionibus præferri poſſit, *terris informem, montibus aſperam, cultu adſpectúq; triſtem, in universum ſylvis horridam, aut paludibus fœdam, utriſque inviam*, veteres prodiderunt. in tantum res mutantur.

Nomen Germanorum unde deductum ſit, varium inter autores eſt certamen : à Gallis id inventum, & quinque primo Germanorum nationibus, Eburonibus, Condruſis, Segnis, Cæræſis & Pæmanis, è Germania in Galliam transgreſſis inditum : qui poſtea uno itidem fuere nomine Tungri dicti, ex Cæſaris, Taciti, Dionis, & aliorum ſcriptorum monumentis clarum fit rimantibus. Id poſtmodum Gallorum Romanorúmque uſurpatione in univerſam gentem Tranſrhenanam tranſiit. Ipſa gens ſuo ſibi vocabulo ſemper adpellata fuit Teutiſci. vulgò *De Teutiſche*, ab

 ipſius

ipſius veri æterníque Dei, rerum omnium conditoris, antiquiſſimâ pluribúſque gentibus uſurpatâ adpellatione *Theuth*. ab hoc enim illi, & à primo mortalium *Manno*, id eſt, Adamo, è terrâ condito, originem ſe ducere prædicârunt; ut latiùs infrà dicetur. Ad limites Germaniæ quod attinet, vehementer errant illi, qui latiùs nunc, quàm olim, Germaniam patere, ex Ptolemæi Geographiâ adfirmant: maximè ii, qui duplo majorem faciunt. Secus mihi ſententia eſt, qui dimidio minorem cenſeo. Elſatiam, Lotharingiam, Treviros, Luceburgenſes, Brabantios, Iuliacenſes, dimidiam partem Gelriæ, Hollandiæ, omnem Selandiam, ac Flandriam hodie acceſſiſſe, ajunt: ego acceſſiſſe nego; manſiſſe adſevero. Quidpe Plinius jam inde Germaniæ limitem ad Scaldim fluviũ protendit. Idémque ſimul & Tacitus ab uſque Sequanis omnem Rheni citerioré ripam Germanos adcoluiſſe tradit. Apud Cæſarem ipſi Rhemi, Belgica natio, ultro teſtati ſunt, Belgas pleroſq; eſſe ortos à Germanis. Ex Galliâ quidem uni Helvetii, ex Illyrico veteri Vindelicia & Noricum, quæ inter Alpes Danubiúmque ſitæ ſunt regiones; item Pannoniæ ſuperioris pars; extra veteris Germaniæ limites noménque cenſitæ fuerunt. Verùm eis oppono quidquid eſt terrarum hodie Poloniæ citra Viſtulam amnem, qui terminus olim Germaniæ fuit; item Boiohæmum; quarum regionum ſermo apertè genus atque originem incolarum indicat. Pruſſios etiam, atque Livones, quia Germanicâ linguâ utuntur, Germaniæ acceſſiſſe, illi cenſent: quum antiquitus Venedi, Sarmatica gens, incoluerit: ego & hos acceſſiſſe nuper, nego; manſiſſe à multis ſeculis ajo. Quidpe Æſtios, qui olim totam Livoniam ac Pruſſiam, omnémque ferè dextram ripam Viſtulæ latè patentem occupârunt, diſertiſſimis verbis Germaniæ adſcribit Tacitus. Idem auctor, & Plinius, regiones hodie, Norvagiam, Svediam ac Fennos, & quidquid terrarum Oceano Septemtrionali, Moſcoviæque confiniis ambitur, Germaniæ attribuunt. Quin etiam Peucini, alio nomine Baſtarnæ dicti, à Viſtulæ

Populorum GERMANIÆ, inter Rhenum et albim deſcriptio, ut inter Cæsaris et Trajani imperia incoluerunt
LAGNUS SINUS
CIMBRI
SAXONES qui Tacito FOSI.
VARINI.
ANGLI.
CHAUCI.
FRISII.
BRU.
CHAMAVI
CHERUSCI.
LANGOBARDI.
ANGRIVARII.
DULGIBINI.
MARSI.
CHATTI qui et CHASSI et CATTI.
USIPII.
TENCTERI.
IUHONES.
MATTIACI.
TREVIRI.
VANGIONES.
MEDIOMATRICI.
NEMETES
ALEMANNI.
HERMUNDURI.
NARISCI.
VINDELICIA
RAURICI.
SEQUANI
Danubius fl.
Brigantinus lacus
Brigantium

Populorum GERMANIÆ, inter Rhenum et Albim deſcriptio, ut circa I. Cæsaris ævum incoluerunt.
LAGNUS SINUS.
CIMBRI
SAXONES qui Tacito FOSI.
VARINI.
ANGLI.
THEURINGI.
CHAUCI
FRISII.
BRU. CTE. RI.
CHAMAVI
ANGRIVARI.
CHERUSCI.
LANGOBARDI.
TUBANTES.
DULGIBINI.
MENAPII.
SIGAMBRI.
CHATTI
CHASSI.
HERMUNDURI.
EBURONES.
SVEVI.
UBII.
SEGNI. CONDRUSI.
TREVIRI.
VANGIONES.
SEDUSII.
NEMETES.
MEDIOMATRICI.
HARUDES.
NARISCI.
MARCOMANNI.
BOII.
VINDELICIA.
Danubius fl.
Brigantinus lacus
Brigantium

ip
or
m
pa
er
&
co
pr
ce
qu
ill
G
G
ii,
Se
m
an
ce
ce
H
ac
aj
ſi
ja
Sc
q
q
ri
di
B
B
m

ſtulæ fontibus olim ad Pontum uſque Euxinum & Iſtri oſtia extenſi, Germani fuerunt, teſtibus iiſdem Scriptoribus. Vetuſtiſſimi igitur Germaniæ termini fuere; ab Occaſu Rhenus amnis, & Oceanus Germanicus; à Septemtrione Oceanus Septemtrionalis ſive Hyperboreus; ab Ortu Granvicus & Finnicus ſin⁹, mare Suevicum, ſive ſinus Codanus, Viſtula amnis, & à fonte eius linea ad Sarmaticos montes ducta, qui è Septemtrione in meridiem ad Danubii uſque ripam protenſi, ubi opidum nunc Hungariæ *Vacia*; dein à Meridie ipſum Danubii flumen. Poſtea verò portiones ei ex Gallia ad lævam Rheni ripam, & ex Sarmatiâ ad ſinum Codanum & dextram Viſtulæ ripam acceſſerunt, ut dictũ eſt. Longitudo eius ſumma fuit à Scritofinniæ promontorio, vulgò *Noortkijn*, quod in Oceanum Septemtrionalem excurrit, ad Danubium uſque, mill. Germ. CCCC. Latitudo verò maxima à Rheno amne juxta Baſileam, ad Amadocam uſq; paludem, quæ in confiniis Ruſſiæ, Lituaniæ ac Podoliæ ſita eſt, mill. Germ. CC.

CAP. II.

Diviſio Veteris Germaniæ, ac primùm de Vindilis & Ingævonibus.

GEnera Germanorum quinque à Plinio traduntur. Vindili, Ingævones, Iſtævones, Hermiones, & Peucini, qui & Baſtarnæ.

VINDILI.

Vindili, etiam Vinili, & Vandili, Vandali, Vandalii, & Vanduli Romanis Scriptoribus ſimul & Græcis dicti ſunt. Horum nationes fuere, Gothones, qui & Gotones, Gutones, Guttones, ac Cythones, Gothi & Gotthi auctoribus dicuntur; nunc Caſſubiæ pars Viſtulæ infimam partem, quæ propriè *Pomerellia* nunc dicitur: ubi nobis natale

ſolum

ſolum. Carini, Pomeraniæ pars in quâ opida *Stolpe*, *Colberg*, *Còrlin*, *Camin*. Lemovii, ea pars Pomeraniæ in quâ *Stetin*, *Vſedom*, *VVolgaſt*, *Gripeswolda*. Rugii antiquitus, circa *Rege* flumen Pomeraniæ, & opidum *Regenwolde*, dein in inſulam transgreſſi, quæ etiam nunc Rugia, vulgò *Rugen* adpellatur, Varini, in Meckelburgenſi Ducatu, circa flumen & opidum *VVarne*, Angili ſive Anglii, reliqua Meckelburgenſis agri pars, ad Lubecam uſque. Eudoſes, Suardones, Nuithones, pars Meckelburgenſis agri, Pomeraniæ Marchiæque proxima. Caviones, pars Marchiæ, Dannebergenſi Comitatui proxima. His contermini Deuringi, ſive Thoringi, in eâdem Marchia, circa opida *Havelberg* & *Rappin*, Longobardi, in Marchia media, vulgò nunc *Middelmarch*, inter Albim & Viadrum amneis, circa opida *Grabow*, *Brandenborch*, *Berlin*, *Brötzen*. Semnones, in portionibus Marchiæ, Miſniæ, Luſatiæ, Sileſiæ, atque Poloniæ, inter Albim & Wartam amnem in Viadrum defluentem. Burgundiones, in partibus Caſſubiæ ac Poloniæ, inter Gotones ac Semnones.

INGÆVONES.

Ingævonũm populi fuere iſti: Chauci, qui & Cauchi, & Cauci; inter Amiſiæ Albiſque oſtia utramque adcoluerunt Viſurgis ripam ſupra Bremam uſq; opidum; deinde uſque Mindam, quâ Chattis jungebantur. Qui apud Tacitum Foſi; reliquis auctoribus Saxones adpellantur: horum tota fuit Holſatia ad Cimbricam uſque peninſulam. Poſtea omnem oram maritimam occupârunt ab Albi ad Rheni uſque oſtia: unde cum Anglis in Britanniam inſulam abiverunt. Cimbri omnem eam tenuerunt peninſulam, quam nunc antiqui nominis itidem gens incolit Iutæ. Teutoni Danicas incoluerunt inſulas; quarum maxima vulgò *Zeeland*, Melæ dicitur Codanonia, nempe à gente Teutonorum, qui variantibus dialectis jam tunc dicebantur Dani, Godani & Codani: unde totum hoc mare etiam dicitur Codanus ſinus eidem Melæ ac Plinio, quod Tacito mare Suevicum, quia utrumque Suevi adcoluerunt, ut mox oſtendam. Regiones trans dictum mare, quæ nunc ſub Nor-

vegiæ

SUEVIÆ quæ cis Codanum fuit ſinum, antiqua deſcriptio.
CODANUS
MARE SVEVICUM
SINUS quod et
Inſula in quâ ſedes deæ Herthæ id est Terræ matris
SAXONES
CHAUCI
ANGLI
VARINI
EUDOSES
RUGII
Rugium
LEMOVII
HERULI
GUTONES qui et GOTHONES et GOTHI
SUARDONES
NUITHONES
CAVIONES
DEURINGI qui et THORINGI
RUSCI
LANGOBARDI
SIDINI
CARINI
BURGUNDIONES
ÆSTIORUM PARS
VENEDI
Sarmatæ
Venedici montes
Vistula flumen
SEMNONES
Budorigum
Bunitium
BURII
Calisia
LUGII qui et LYGII et item LOGIONES
CHATTI
Meliboeus mons et Semana ſilva
Mesovium
Albis flumen
DURI
Herciny montes
Saltus
MARSIGNI
OSI
Carrodunum
Segovia
PEUCINI
BASTARNÆ
Albis fons
Marobodum
BOIOHÆMUM
cujus incolæ
MARCOMANNI
NARISCI
qui et NARISTI, et
poſtea ARMALAUSI
HERMUNDURI
ALEMANNI
Gabreta ſilva
GOTHINI et COTINI
GOTHUNI et GOTHAUNI
Eburum
Casurgis
Medoslanium
QUADI
Carpates mons
SARMATÆ VAGI ſive IAZYGES et METANASTÆ
Germaniam et Romanum Imperium terminus inter
BOII
Danubius fluvius
Augusta Vindelicorum
Ænus fl.
Vindomana
Carnutum
Brigetio
Pathiſſus fl.
VINDELICIA.
NORICUM.
PANNONIA.
DACIÆ PARS

6
ſı
i:
c
n
G
c
o
la
R
V
ca
V
M
b
n
g
q́
M
ta
D
de
be
M
de
ar
de.
ne
M
Pc
an
Bı
ſul
ac

vegiæ ac Suediæ Finniæque maximè nominibus veniunt, immenſas Germaniæ inſulas eſſe, falſò crediderunt veteres; quum veriùs ſint peninſulæ. Harum maximam, quæ Norvegiæ Suediæque regna continet, à proximâ gente quidam dixerunt Scandiam, & Scandinaviam: alii à freto, quod eſt inter Danicas inſulas, vulgari vocabulo *Belt*, Baltiam: quod vocabulum poſtea corruperunt in Baſiliam. Altera peninſula, vulgò nunc *Finlandt*, Plinio dicitur Finningia. In Scandia populi Scandii, ſive Scanii: vulgò nunc *Scanen*, unde toti peninſulæ nomen. His contermini fuere Hilleviones, nunc *Halland.* Vltra utroſque incoluerunt Sitones, nunc Norvegii, vulgò *Norrige*, & *Norge*: quorum terra jam antiquiſſimis Græcorum autoribus dicta Nerigon. Vltra hos ſunt Marchiofinni, vulgò *Marchfennen.* His continuantur Scritofinni, vulgò *Scritfennen*; extremi verſus Septemtriones apud promontorium, Rutubæ Plinio, vulgò nunc *Noortkijn.* His proximi ſunt verſus Orientem Lappiones, ſive Lappii, vulgò *Lappen*: infra hos verſus Meridiē ſunt Suiones ſive Sueones, nunc Suedi, vulgò *Svveden.* Infra hos Gutæ ſive Guti, quorum regio nunc vulgò *Gutlandt.* hi falſò vulgò adpellantur Gothi, & regio eorum Gothia; quum hi fuerint iidem & Gothones ad Viſtulæ oſtia; ut ſuprà dictum. Sed hic jam eſt antiquus ſcriptorum error: unde ridiculæ illæ Iornandi fabulæ de Gothorum origine. Finni Ptolemæi, Tacito dicuntur Fenni, quod nomen hodiéque ſervant, variatis dialectis, vulgò *Fennen* & *Finnen* dicti.

CAP. III.

De Iſtævonibus, Hermionibus, atque Baſtarnis, item Suevìâ, & veterum Germanorum habitationibus.

IAm verò Rheno proximi erant Iſtævones: horum nationes fuere Friſii, Bructeri, Angrivarii, Chamavi, Anſibarii Dulgibini, Chaſſuarii, Marſi, Tubantes, Marſaci, Sicambri, Vbii,

&qui

& qui in horum poſtea agros ſucceſſerunt, Vſipii, Tencteri, Iuhones, Mattiaci, prætérq; antiquiſſimis temporibus Marcomanni, Harudes & Seduſii: qui tres populi poſtmodum in Boiohæmo inter Hermiones ſedes locârunt. Ex his omnibus Friſii, Marſaci & Bructeri quo ſitu fuerint, jam ante in XVII inferioris Germaniæ Provinciarum deſcriptione dictum eſt. Sed Bructeri poſtea inter ſuperiorem Lappiæ amnis partem & Agrippinenſem Coloniam coluerunt. Marſi antequã Druſiana foſſa, quæ eſt in Gelriâ, inter Arnhemum & Duſburgium, facta eſt, ſuperiorem Velaviam & Zutphanienſis Comitatus partem, qua opida ſunt *Dotechum, Grolle & Bredefort*, incoluerunt. Foſsâ autem factâ, pars eorum intra Rheni divortia incluſi novum vocabulum Marſacorum, ſive Marſatiorum, adſumſerunt; de quibus ſuprà: pars autem veteri nomine ſervato in interiora conceſſerunt, inter Amiſiam & Luppiam amneis, opidúmque *Dulmen*. Angrivarii, Bructeris proximi, primùm inter Amiſiam & Viſurgim amneis, qua eſt opidum *Minden*, coluerunt: Chamavi verò, ſupra hos inter Amiſiam & Loam flumen, quod Amiſiæ paullò ſupra Emdam miſcetur. poſtea verò utraque gens Bructeris expulſis agros eorum occupârunt: Chamavi verſus Occidentem; Angrivarii verſus Septemtriones. Hinc Dulgibini tenuerunt inter opidum Paterbornam & Viſurgim, qua *Flotow* ei opidum adpoſitum. In his Quinctilius Varus, cum tribus legionibus, cæſus ab Arminio Cheruſcorum Duce, inter opida *Dietmelle* & *Horn*. His proximi verſus Meridiem fuere Chaſſuarii, qui & Chattuari, inter Paterbornam & Viſurgim, qua ei opidum *Huter* impoſitum; pars quondam fuere Chattorum. At Anſibarii tenuerunt inter Viſurgim & lacum *Dommel*, apud quem opidum *Diepholt*. Tubantũ varia ſemper fuit ſedes, ad ſuperiorem Amiſiæ partem. Sicambri Rheni ripam tenuerunt à Coloniâ Agrippinenſi ad Rheni uſque divortium; ab Oriente verò uſque ad Cattos, circa fontes Lappiæ, & opidum *Medebach*; poſtea à Tiberio in Galliam tranſportati,

ubi

ubi inter Moſam & Rhenum Gugerni dicti. horum agri portiones deinde tenuerunt in Rheni ripâ Vſipii, ſive Vſipetes, & Tencteri: hi apud Coloniam, illi ad Rheni divortia. Vbii in Germaniâ Rheni Mænique dextras ripas tenuere, ad Coloniam uſque, ab Oriente Chattis conterminí. Horum agros, Chattorum poſtea parteis, occupârunt Iuhones & Mattiaci. horum fuit ſuperior ripa & Naſſovienſis Comitatus, cum Wetteraviâ & Haſſiæ parte, qua Marpurgium nunc eſt, quondam Mattium dictum; unde genti nomen: illi inferiora tenuere, cum Weſterwaldiâ. Marcomanni, antequam cum Seduſiis & Harudibus in Boiohæmum migrarent, fines habuere inter Rhenum, Danubium, Cocharum & Nicrum amneis. Seduſii inter Cocharum, Nicrum, Rhenum & Mœnum: proximi his fuere Harudes, ad lineam à fonte Mœni ad Danubium uſque & opidum Ingolſtadium ductam. Allemanni Gallorum fuere colluvies, ſub Cæſare Auguſto; quum Maroboduus Marcomannos, Seduſióſque & Harudes, in Boiohæmum deduceret, in horum fineis inter Danubium, Rhenum ac Mœnum tranſgreſſi; unde & nomen.

HERMIONES.

Hermiones verſus Meridiem ad Danubii uſque ripam incoluerunt. in his populi fuere iſti: Cheruſci, Chatti, Hermunduri, Nariſci, Marcomanni, Quadi, Oſi, Gothini, Lugii, Burii, Marſigni. Cheruſcorũ agros nunc tenent Brunſwicenſes, ac Lunæburgenſes: Chattorum Haſſi & Thuringi. Hermunduri, ab initio inter Salam & Albim ac Boiohæmum incoluere Voitlandiam, & Miſniæ Saxoniæque ſuperioris parteis: dein quum Harudes cum Marcomannis ac Seduſiis in Boiohæmum tranſgreſſi, Harudum porrò agros illi occupârunt ad Danubium uſque. hi poſtea propriè Suevi dicti ſunt. Nariſci tenuerunt inter Boiohæmi Occidentale latus & Danubium, lineámque à Mœni fontibus ad opidum Ingolſtadium ductam; poſtmodo Armalauſi dicti. Marcomanni, Seduſii atque Harudes, Maroboduo Duce, à Rheno

in Boiohæmum transgreſſi ſunt: ubi tamen Seduſiorum Harudúmque nomina obſcurata vel prorſus exſtincta. Quadi antiquitus inter Boiohæmum, Danubium & Marum flumen incoluerunt: poſtea verò nomen eorum ad Sarmatica usque juga, quæ ſunt in Hungariâ, inter duo celebria quondam opida *Erlam* & *Vaciam*, protenſum fuit. Oſi Moraviæ ac Sileſiæ parteis coluere inter opida *Oſtram* & *Osvvieczÿm*; quorum hoc Viſtulæ illud Maro impoſitum. Infra hos fuere Gothini, itidem Sileſiæ partem inter Mari Vartæque fluminum fonteis colentes. Hinc Lugii, Magna gens inter Vartam & Viſtulam, Poloniæ partem tenuere, ad opidum usque Vladiſlaum Viſtulæ adpoſitum. His contermini verſus Occidentem Burii, inter Vartam & Viadrum; his Marſigni inter Viadrum & Boiohæmum; utrique finitimi Semnonibus ſuprà dictis.

BASTARNÆ, ſive PEVCINI.

Baſtarnas quondam à Viſtulæ dextrâ ripâ ad oſtia usque Iſtri incoluiſſe, ſuprà dictũ eſt. Ipſos quoque oſtiorum inſulas tenuiſſe, quarum maxima dicebatur Peuce, nomen eorum alterum Peucini indicat.

Æſtii, quos Livoniam Pruſſiámque inhabitâſſe, ſuprà dixi, cui quinque generum adſcribendi ſint, dubito: quum ab Rheno quondam in has ſedes inter Ingævones Baſtarnáſque profecti fuerint. Diſtinguebantur in Hirros atque Scyros ſive Sceros: hi Pruſſiam, illi Livoniam habuere.

SVEVIA.

Cæterum, Suevia antiquiſſimis temporibus erat quidquid ab Occidente Boiohæmicis mõtibus, Salâ, Albi, & Travâ amnibus, ſinu Codano, ac mox mari Germanico; â Septemtrionibus mari glaciali; ab Oriente ſinu Albo, lacu Albo, ſinu Botnico, mari Codano, & Viſtulâ Maróque; à Meridie Danubio includebatur. quod ſpatium Suevi incoluerunt, in nationes ſupra memoratas diſtincti. Eorum antiquiſſimi nobiliſſimíque Semnones fuere, utramque latè adcolentes ripam Viadri, qui amnis antea Suevus dictus; unde genti nomẽ & à gente poſtea mari cognomen Suevico, vulgò nunc *die Oſtzee*.

Vindeliciæ et Norici Conterminarumque terrarum antiqua deſcriptio.
CHASSI.
MATTIACI.
GERMANIA
BOIOHÆMUM
MARSINGI.
MARCOMANNI.
HERMUNDURI.
NARISCI.
QUADI.
VINDELICIA
LICATES
ISARCI
BOII
NORICUM
PANNONIA
BOIORUM Deserta
RHÆTIA
CARNI.
ISTRI.
GALLIÆ HELVETII PARS.
SINUS ADRIATICUS
Hercinii montes
Albis fl.
Albis fons
Danubius amnis
Dravus fl.
Dravus fluvius
Savus fl.
Aenus fl.
Marus amnis
Rhenus fl.
Erfurdum
Castellū Cattorum
Gabreta Silva
Abnoba Mons
Carnuntum
Vindobona
Juvavia
Claudia
Reginum
Augustana
Aquileia
Verona
Tridentum
Patavium
Vicentia
Altinum
Tergeste
Nauportum
Noreia
Virunum
Teurnia
Celeia
Petovio
Arrabo fl.
Sabaria Colonia
Arbor felix
Brigantium
Curia
Clavenna
Vitodurum

6
i
v
c

zee. Sed poſterioribus ſeculis Suevi propriè habiti ſunt,ceu peculiari nomine Suevorum pars, Hermunduri: quorum nunc etiam poſteritas durat in regione, quæ vulgò dicitur *Svvaben.*

Priſcorum Germanorũ habitationes.

Nullas, inquit Tacitus, *Germanorum populis urbeis habitari, ſatis notum eſt: ne quidem pati inter ſe junctas ſedes, colunt diſcreti ac diverſi, ut fons, ut campus, ut nemus placuit.*

CAP. IV.

De VINDELICIA & NORICO.

ANtequam hodierna Germaniæ explicentur, terrarum inter Alpes & Danubium primum exponenda erit antiquitas: nam hæ jam circa annũ Dom. CCC ab Allemañis, Marcomannis ac Quadis occupari cœperunt, perpetuóque in hunc usque diem ab iisdem nationibus poſſeſſæ ſunt. unde etiam partes factæ Germanici Imperii. Inter Rhenum igitur, ſive quem Rhenus tranſit, lacum Brigantinum, & Lichum amnem, Rhætos: inter Lichum & Ænum Vindelicos: inter hos & Cethium montem, qui ad Viennam deſinit, in Danubii ripâ, Noricos ponit Ptolemæus, ſed falſò: ut ex Strabonis Pliniíque patet Geographiâ, ſimúlque ſitu regionum. namq; Rhæti Alpes tantùm incoluere, & earum valles, à Septemtrione ad lacum usq; Brigantinum. Sub Alpibus ad Danubium usque fuere inter dictum lacum & Ænum flumen Vindelici. Hinc ad Cethium usque montem Norici: quorum hi etiam ipſas Alpeis tenuerunt apud Fori Iulii regionem. Nomen habuerunt à Noreia, urbe ſupra Aquileiam ſitâ. Reliqua opida clara fuere iſta: Ovilia, *VVels* nunc; in Danubii ripâ Vindoniana, quod corruptè Vindobona, & apud Ptolemæum corruptiùs Iuliobona, vulgò nunc *VVien*; Lauriacum, nunc *Lorck*. Vindelicorum caput fuit Damaſia, quæ poſtea, coloniâ Aug. Cæſaris auſpiciis deductâ, Augusta Vindelicorum dicta eſt. Cætera loca maximè celebria fuere: Iuvavium, ſive Colonia Iovavia

vavia, vulgò nunc *Salzburg*. Dein Reginum, ſive Regina caſtra, vulgò nunc *Regensburg*; nomine à flumine Regino, vulgò nunc *Regen*, olim tracto. Hinc Batava caſtra, vulgo *Paſſaw*: & prope hoc opidum, apud Danubii Æníque confl
uenteis, Boiodurum: quod nomen accepit à Boiorum trajectu, qui à Marcomannis è Boiohæmo pulſi in has oras tranſmigrârunt, quas etiam nunc eorum poſteri tenent, nomine nunc vitiato, Bavari; ſuperioribus ſeculis Boioarii, & Boiuvarii dicti. Reliqua opida fuere, Abuſena, *Abenſperg*: Guntia, *Guntzſperg*: Campodunum, *Kempten*: Abudiacum, *Fueſſen*; Iſiniſca, *München*.

CAP. V.

De fluviis, ſilvis ac montibus Germaniæ.

CElebriores Germaniæ fluvii, iidémque navigiorum capaces ſunt: Oceanum petentes; Rhenus, ſecundus claritudine Europæ: qui lacum Brigantinum, vulgò *der Bodenzee*, tranſiens, recipit Nicrum, vulgò *der Necker*; & Mœnum, vulgò *der Meyn*: Luppiámque, vulgò *die Lippe*. Hinc Amiſius ſive Amiſia, vulgò *die Ems*; Viſurgis, *die VVeſer*, ſuperiore ſui parte *die VVerre*. Inde Albis, nunc vulgò *die Elbe*, Salam, vulgò *die Sale*, una ſecum devehit. In ſinum Codanum ſeſe effundunt; Chaluſus ſive Trava, vulgò *die Trave*: Viadrus, antea Suevus, & Plinio Guttalus dictus, vulgô nunc *die Oder*: Viſtula ſive Viſtillus, *die VVeixel*. At Danubius, vulgò *die Donaw*, & *Danaw*, omnium Europæ maximus, à dextrâ ripâ ex Vindeliciâ Lichum, vulgò *die Lech*, & Ænum, vulgò *der In*, à lævâ Navam, vulgò *die Nave*, & Marum, *die March*, in Pontum Euxinum defert.

Sylvarum Romanis monumentis celebratæ ſunt; Hercinia, totam ferè olim Germaniam occupans; propriè tamen ſic circum Boiohæmum appellata; vulgò nunc, *der Böhaymer wald*. Bacenis, quæ & Semana, vulgò nunc in Brunſvvicenſi Ducatu *der Hartz*, anti-

antiquam Herciniæ memoriam ſervans. Gabreta, vulgò *der Doringer wald*. Luna, inter Moraviam, Poloniam & Hungariam. Martiana, ſeu fortè rectiùs Hartiana, nunc *der Schwartzwaldt*. Cæſia, ad dextram Luppiæ amnis ripam, haud procul Veſalia.

Montium nobiliſſimum jugum Hercinium, Boiohæmum cingens, qui & Suditi montes. Dein Abnoba in Ducatu Wirtembergenſi, circa Danubii Nicríque fonteis. Taunus, ex adverſo Maguntiaci, vulgò *der Hayrich*. Rhætico, ex adverſo Bonnæ, *das Siebengebirge*. Melibocus, in Brunſvvicenſi Ducatu, apud Semanam Sylvam vulgò *der Blockesbarg*.

CAP. VI.

De Incolis Germaniæ.

De origine gentis Germanorum, multi hoc noſtro ſæculo, multa fabulati ſunt, nugatique Germani ſcriptores. Antiquus juxta & gravis imprimis auctor Romanus Tacitus, in libro quem de hac gente conſcripſit: *Celebrant*, (inquit) *carminibus antiquis, (quod vnum apud illos memoriæ & annalium genus eſt) Tuitonem Deum, terrâ editum, & filium Mannum, originem gentis conditoréſque*. Mannus hic erat Adam, *Theut* verò, ſive *Tuit*, ipſe Deus rerum omnium auctor, qui è terrâ condidit formavítque primum hominem, Germanis *Man*, Hebræis *Adam* dictum. ab huius igitur *Theut* nomine tota gens ſibi nomen adſcivit, *Theutiſci*, ſive, variante Dialecto, à *Tuit*, *Tuitiſci*: vulgò *die Teutiſche* & *Duytſche*. Vnam eandémque linguam antiquiſſimis temporibus fuiſſe per univerſam Hiſpaniam, Galliam, Britannicas inſulas, Germaniam & Illyricum, omnéſque has nationes in univerſum Græcis dictos fuiſſe Celtas, ſuprà in deſcriptione Galliæ dictum. Cæſar in Comm. de Bell. Gall. *Gallos*, ait, *à Dite patre ſe prognatos prædicâſſe*: quem illi haud dubiè intellexere eumdem *Tuitonem* Germanum: quando Lucanus illorum Deum *Teutatem* memorat. Eum-

Eumdem verò Teutatem Mercurium coluiſſe Hiſpanos, auctor eſt Livius. Ex hoc igitur argumento, ſimúlque ex illo de linguâ Celticâ, colligere licet, omnes prædictas quinque nationes uno vocabulo olim dictas fuiſſe Teutiſcos, *die Teutiſſche*. Aſchenazem Noachi pronepotem ab urbe Babylone in diſperſione gentiū huc deduxiſſe ſuos, alibi demonſtratum eſt. Hinc poſtmodum Hebræis ſemper gens Germanorum dicta fuit *Askenazim*. Cæterum, nationes nonnullas jam antiquiſſimis temporibus è Germaniâ in Gallias commigrâſſe, Gallos in Germaniam transgreſſos, tradunt apud Romanos maximè Cæſar & Tacitus. Helvetii inter Danubium, Rhenum & Mœnum, Boiohæmúmq; loca tenuere: ipſum Boiohæmū Boy; unde nomen regioni. Poſterioribus ſeculis quum Germanorum diverſæ nationes, Gothi, Burgundi, Rugii, Vandali, Longobardi, Marcomañi, Quadi, alii in Italiam, in Galliam alii & Hiſpaniam, proficiſcerentur; contermina olim trans Viſtulam gens Venedi, ſive Vinidi, quæ iidem & Slavi, magnam Germaniæ partem occupârunt, ad Albim usque. hinc crebra in Sileſiâ, Luſatiâ, Miſniâ, Marchiâ Brandeburgenſi, Meckelburgenſi Ducatu, ac Pomeraniâ, Slavonica urbium, caſtellorum ac vicorum nomina. Gens ipſa adhuc incolit totum Boiohæmum atque Moraviam, Luſatiæ item agros magnâ ex parte.

CAP. VII.

Quota pars Germaniæ ſubiecta fuerit Imperio Romano.

AT operæ pretium fuerit, antequam ad hæc noſtra ſecula pergam, primùm indicâſſe, quota pars olim Germaniæ Romanorum armis debellata fuerit. Primi igitur Germanorum Romanis nomen ſuum dederunt armáque noſcenda Cimbri atque Teutoni, ultrò Galliam Italiámque petentes; quos C. Marius

Marius partim in Galliâ, partim in Italiâ ſub ipſis Alpibus vicit. Cæſar poſthinc, dum Galliâ domitâ Rhenum tranſgreſſus Germanos irritavit, perpetuum Romanis bellum cum Germanorũ gente concitavit. Reliqua omnia, quocunq; arma tulerunt, prona illis fuerunt. Germanos ingentibus ſæpe exercitibus triumphatos magis, quàm victos, ipſimet Romanorum fatentur ſcriptores, At quota pars horum armis tot ſecula Germaniam petentibus perdomita fuit! Maximis equidem ipſorum Romanorum cladibus debellati fuerunt populi Rhenum inter & Albim, Auguſti Tiberiíque auſpiciis: ac poſt hos nihil ſub imperio ſuo retinuerunt, niſi Rheno proximos Friſios, Vſipios, Tencteros, Iuhones, Mattiacos, & his conterminos Allemannos: qui tamen non origine Germani, ſed Galli fuerunt, ut ſupra dixi. Sed & hi mox circa annum Chriſti CC rebellârunt, Galliámque crebris incurſionibus vexârunt, quo tempore quoque natum Francorum nomen; quod ſibi omnes populi inter Rhenum Albímque incolentes, in unum corpus congreſſi, novum à libertatis argumento impoſuerunt, protinus & ipſi Galliam crebris incurſionibus depopulantes. Reliqua ultra Albim Danubiúmque Germania intacta ſemper manſit: quæ & ipſa poſtmodum Suevis, ut ſupra dixi, Gothis, Burgundis, Vandalis & Longobardis, aliíſque nationibus emiſſis, ultro Romanum imperium petiit, totúmque propemodum occupavit. Marcomanni & Quadi, Danubii adcolæ, jam inde à M. Antonini Imperio, Vindeliciam, Noricum & Pannoniam, Romanorũ provincias, petere cæperunt. Nec antè Martia hæc Germanorum gens quievit, donec toto Romano Imperio per varias provincias occupato, ipſum tandem Imperii nomen decúsque in fineis ſuos pertraheret.

CAP. VIII.

De variis Germaniæ Regnis, ac noviſſimâ eius diviſione.

CÆterum, liberis olim rebuspub. Germani, inter Rhenũ, Danubium, Viſtulam & ſinum Codanum, egerunt. principes tamen plerique ſuos habuere: quos falſo nomine ſæpe reges vocant Romani. Vltra ſinum Codanum duo fuere jam inde ingẽtia regna, Sitonum in Norvagiâ, & Suęonum in Suediâ: quæ etiam nunc durant: niſi quod Norvagiorum Imperium translatum eſt ad Danos. His poſtea acceſſerunt Czechorum in Boiohæmo, & Polonorum ad Viſtulam amnem. At Saxonum, Duringorum, Francorum Orientalium, Suevorum ad fontes Danubii, ac Boioariorum, quæ iisdem ferè tempeſtatibus orta fuerant, circa Caroli M. tempora abolita ſunt. Hic, tandem Romanorum Imperio in Germaniam delato, in varias provincias atque Ducatus eam diviſit; Norvagiâ, Suediâ, Daniæque parte, trans mare Suevicum, ac Poloniâ cis Viſtulam, jam tum à Germaniâ avulſis. Hinc Germania in duas parteis, id eſt, in ſuperiorem & inferiorem, diviſa eſt. In Superiore ſunt regiones iſtæ: Helvetia, Alſatia, Suevia, Wirtenbergenſis Ducatus, Bavaria, Franconia, ſive Francia Orientalis, Palatinatus Rheni, Boiohæmum, Moravia, Auſtria, Stiria, Carinthia, Carniola, Tirolis. In Inferiore, præter XVII provincias, quas vulgari nunc vocabulo vocant Belgium, ſunt: Leodicenſis Epiſcopatus, Lotharingia, Iuliacenſis Ducatus; Colonienſis, Trevirenſis, Moguntiacenſis Archiepiſcopatus; Clivia, Weſtfalia, Haſſia, Duringia, Saxonia, Miſnia, Luſatia, Sileſia, Marchia Brandeburgenſis, Pomerania, Meckelburgenſis Ducatus, Holſatia. Helvetii, poſtquam IↃ CCCC propè annis in Germaniâ, ac noviſſimè ſub Germanorum Imperio computati eſſent, jugo tandem imperii excuſſo, CCXX circiter annos liberè agunt. Cæterũ, Othone III imperante, (ut vulgaris opinio eſt,) inter Germaniæ Principes conven-

NOVA TOTIUS GERMANIÆ DESCRIPTIO
MARIS BALTICI PARS
OCEANI GER. MANICI PARS
PRUSSIA
MASOVIÆ PARS
POLONIA
POMERANIA
MECKELBURGENSIS Ducatus
FRIESLAND
WESTFALIA
LUNEBURGENSIS
BRANDEBURGENSIS
SAXONIA
THURINGIA
SILESIA
BOIOHEMIA
MORAVIA
FRANCONIA
PALATINATUS
BAVARIA
AUSTRIA
SUEVIA
ALSATIA
BURGUNDIÆ PARS
HELVETIA
SABAUDIÆ PARS
TIROLIS
CARINTHIA
STIRIA
CARNIOLA
SCLAVONIA
CROATIA
HUNGARIA
ITALIÆ PARS
BRABANTIA
Amsterdam
Colonia
Praga
Vienna
Buda
Cracovia
Tubinga
Lucern
Bern
Geneva
Zurich
Brixia
Villach
Clagenfurt
Zagrabia
Posega
Pest
Regiomons
Olmitz
Posonium
Amberg
Ratisbona
Ingolstadium
Straubing
Abensperg
Landshut
Frisinga
Monachium
Salzburgum
Nordlingen
Memmingen
Heidelberga
Spira
Wormatia
Argentoratum
Basel
Schafhausen
Lintz
Krembs
Sagan
Glogau
Wolaw
Brieg
Oppelen
Neisse
Teschen
Tabor
Pilsen
Egra
Bamberga
Francofurtum
Moguntia
Confluentes
Bonna
Treveroru
Leodicen
Lutzenburg
Verdun
Metz
Nansium
Hagenaw
Colmaria
Bremen
Lubecca
Stade
Hamburgum
Lauenburg
Colberg
Stetin
Usedom
Rugen insul
Bornholm
Brunswic
Wolffenbutel
Halberstadium
Magdeburgum
Hildesheim
Tharsatia
Monasterium
Osnabrugge
Lingen
Oldenburg
Embden
Groningen
Leeuwarden
Vtrecht
Mastricht
Aquisgranum
Dusseldorp
Cassel
Gotha
Erfordia
Jena
Lipsia
Dresda
Chemnitz
Zwickaw
Hoff
Coburg
Francoforturum ad Oderam
Posenania
Calisia
Bromberga
Gradentia
Culmia
Thorunium
Mariæburgum
Sendomiria
Lublinum
Vistula fl.
Danubius fl.
Dravus fl.
Savus fl.
Cassovia
Neusol
Erla
Solnock
Kolotza
Gran
Kuttenberg
Znaim
Kremsier
Leutsch
Muripons
Pettaw
Cilly
Lubiana
Fuessen
Oeniponte
Lucern
Friburg
Soloturn
Montbeliard
Briscacum
Constantz
Lindaw
Rotwell
Studgardt
Vlma
Mosel fl.

conventum atq; decretum fuit, ne quis, niſi Germanici nominis Princeps, Rom. Imperator crearetur. Atq; cum Septemviri conſtituti, quibus ob eligendi Imperatorem poteſtatem Electorum nomen inditum. Horum tres Eccleſiaſtici, iidémq; Archiepiſcopi, & Archicancellarii S. Imperij. Primus, Moguntiacus in Germaniâ. Secundus, Colonienſis in Italiâ. Tertius, Treverenſis in Galliâ. Quatuor reliqui ſunt ſeculares. Primus, Rex Boiohemiæ, pocillator: Secundus, Palatinus Rheni, dapifer: Tertius, Saxo enſifer: Quartus, Marchio Brandenburgenſis, cubicularius.

CAP. IX.

De Imperii Germanici provinciis, citra Rhenum in Gallico ſolo ſitis.

LEODIENSIS *Provincia*, Gallis *Liege*, ſuper. Germanis *Luttich*, infer. *Luyck*.

Leodienſis provincia, quamvis Belgicis undiq; cincta, tamen ad S. Imperium ſpectat, Colonienſi Epiſcopo ſubjecta. Caput eius eſt Leodicum, urbs ampla & ſuperba, magnificis ædificiis inſtructa; ob amœnitatem deliciásq; varias paradiſus ſacerdotum nuncupata. *Huy*, nitidum cum arce opidum. *Bullion*, ſui quondam juris Ducatus; nunc Leodicenſi Epiſcopo ſubjectus; arcem habet eius nominis munitiſſimam.

Ducatus IVLIACENSIS, *Gulich*.

Caput Ducatus Iuliacenſis, quod ei nomen dedit, eſt Iuliacũ, opidum antiquum atque munitũ. In Iuliacenſi agro ſita eſt urbs Aquæ Grani, ſive, ut vulgò uſurpatur, Aquisgranum; Germ. ſup. *Ach*, inferioribus *Aken*, Gallis *Aix* dicta; ſaluberrimis calidarum aquarum fontibus clara; Caroli M. primi Germanorum Imperatoris aulâ ac ſepulchro inſignis. Mos erat olim, Imperatores heic inaugurare ſub coronâ ferreâ in templo pendente.

COLONIENSIS *Archiepiſcopatus*.

Colonienſis Diœceſis veterum Vbiorum ad utramque Rheni ripam

ripam ſedes olim fuit. Ipſa urbs Colonia Agrippinenſis, ſeu, ut vulgò uſurpatur, *Colonia Agrippina,* Vbiorum caput, à coloniâ, Agrippinæ Claudii Imperatoris uxoris auſpiciis deductâ, nomen cognoménque traxit. Vrbs nunc eſt Germanicarum maxima, Emporiúmque ad Rhenum celeberrimum. Cæterum, libera eſt Imperii civitas. Bonna, antiquum munitúmque opidum, Archiepiſcopi Colonienſis, Electoris Imperii, ſedes.

LOTHARINGIA, *Lottheringen.*

Lotharingiæ Ducatus à Lothario, Caroli M. nepote, nomen accepit; caput eius quondam fuit Divodurum Mediomatricorum, vulgò *Metz*, libera Imperii civitas: at nunc Galliæ Rex eam tenet; unà cum Viroduno, *Verdun*; & Tullo, *Toul.* Nanſium, vulgò *Nanſii*, ſedes nunc Ducum & caput provinciæ, egregia, munitáque urbs.

AVSTRASIA, *Weſtreych.*

Auſtraſia complectitur Diœceſeis Treverenſem & Moguntinam; item Ducatum Bipontinum, vulgò *Zweybrucken*, Comitatúſque, *Sarbrucken, Leyningen, Bitſch.*

Treverenſis Archiepiſcopatus caput eſt Auguſta Treverorum, vulgò *Trier*, Gallis *Treves*: urbs antiquitatem ſuam præ ſe ferens. Confluentes, *Coblentz*, urbs ad Rheni Moſellæque confluentes poſita, haud exigui eſt momenti. Vitellicum, *VVittlich*, Treverenſis Archiepiſcopi atque Electoris ſedes.

Moguntini Archiepiſcopatus caput eſt Moguntiacum, ſive Moguntia, *Mentz*, urbs inter præclaras Germaniæ computata. At ſedes Archiepiſcopi Electoríſque eſt trans Rhenum in Germanico ſolo, Aſciburgii, *Aſcheburg.* Sunt præterea in Auſtraſiâ liberæ Imperii urbes; Wormatia, vulgò *VVormbs: Oppenheym*: & Spira, Iuridico totius Imperii conventu clara; Cameram Imperialem vulgò vocant: *Franckendhal*, nitidiſſimum eſt à Belgis excultum opidum.

ALSATIA, *Elſaß.*

Alſatia Auſtriacæ ditionis regio, in duos Landgraviatus, ſupe-

riorem & inferiorem diviſa eſt. In ſuperiore opida ſunt; Colmaria, Seleſtadium, Rufacum, haud ignobilia. Inferior habet; Tabernas, vulgò *Zabern*; & Hagenoam. Argentoratum in eodem tractu, vulgò *Straſsburg*, in clariſſimis Germaniæ civitatibus. turris, quæ eſt ad Cathedralem Eccleſiam, mirificâ & magnificâ ſtructurâ; item armamentario inſtructiſſimo, maximè inſignis eſt.

MONTBELIARD.

Eſt in confiniis Alſatiæ ac Burgundiæ Comitatus *Montbeliard*, Germ. *Mümpelgard*, Wirtembergenſi Duci ſubjectus. opidum ipſum *Montbeliard*, tutiſſimo munimento clarum eſt.

CAP. X.

Suevia, Franconia, Palatinatus Rheni.

BRISIGAVIA, *Briſgaw*.

PRima trans Rhenum eſt Briſigavia regio, Elſatiæ quondam pars. Caput huius Provinciæ eſt Friburgium, ſplendida atque amœna urbs; ſecunda eſt Briſiacum, *Breiſach*.

SVEVIA, *Schwaben*.

Suevia, vaſtæ quondam illius gentis exiguæ reliquiæ, ad ſupremam Danubii partem conſtitit. Vrbium huius Ducatus prima eſt Auguſta Vindelicorũ, *Augsburg*, opulentiſſimũ Emporium: urbs ſplendida imprimis & magnifica, munitione tuta, libera Imperii civitas. Vlma, munitiſſima & ipſa, ſimúlque ditiſſima Imperii civitas, ædificiorum ſplendore facilè finitimas præſtat. Reliqua loca nobilia ſunt; *Nordlingen*, *Memmingen*, *Lindaw*, *Füeſſen*, *Rottwil*, ubi Iuridicus Imperii conventus eſt.

WIRTEMBERGENSIS *Ducatus*.

Wirtembergenſis Ducatus, ab arce Wirtembergâ cognominatus, pars erat Sueviæ; at quum nuper Ducatus factus ſit, provincia ſeorſim cenſetur. Vrbes inibi claræ ſunt, *Canſtat*, mercatu celebris, *Stutgart*, Ducum ſedes: Rotenburgium; quæque reliquas anteſtat, Tubinga.

FRANCONIA, ſive FRANCIA Orientalis, *Franckenland.*

Dux eſt, qui & Epiſcopus, cognomine Herbipolitanus, ab Herbipoli, vulgò *VVurtzburg*, capite provinciæ, dictus. Vrbs eſt inter primas præclara. At Francofurtum ad Mœnum libera imperii civitas, celeberrimis totius Europæ, nedum Germaniæ, nundinis nobilitatur. Bamberga Epiſcopali dignitate celebris urbs, centrũ Germaniæ obſidere videtur. Eſt in Franconienſi agro Arx *Anſbach*, Marchionatus titulo gaudens.

PALATINATUS Rheni, *die Pfaltz.*

Franconiæ quondam pars, nũc Palatinatus Rheni, caput habet provinciæ Heidelbergam, eamdem Electorum Palatinorum ſedem. Ad confluentes Rheni Nicriq; Manhemium opidum munitiſſimum, provinciæ propugnaculum eſt. Eſt eodẽ tractu, inter Elſatiam & Palatinatum, Marchionatus Badenſis, ab aquis totius Germaniæ celeberrimis cognominatus. Sedes Marchionis eſt Durlacum, opidum cum arce.

CAP. XI.

Palatinatus ſuperior, Bavaria, Salisburgienſis Archiepiſcopatus, Tirolis Comitatus.

NORTGAVIA, *Nortgaw;* qui & Palatinatus Bavariæ, ſive ſuperior Palatinatus, *die OberPfaltz.*

NOrimberga, *Nurnberg*, in confiniis Franconiæ, Sueviæ, ac Bavariæ poſita, nullius ſoli eſſe cupit. Vrbs eſt magnifica, ſplendida, potens ac totius Germaniæ ſuperbiſſima. Caput Nortgaviæ nunc cenſetur Amberga. *Neuburch & Sultzbach* Principum Palatinorum ſunt ſedes. Eſt circa hæc loca Landtgraviatus Luchtenbergicus, cuius ſedes *Pfreimbt:* Eſt & Egra, *Eger*, libera Imperii civitas. Item Comitatus *Ellenbogen*, qui ad Boiohæmiam ſpectat.

BAVARIA, *Baieren.*

Bavariæ Ducatus dividitur in Superiorem & Inferiorem. hic ad Ortum; ille ad Occaſum ſpectat. In ſuperiori ſunt urbes claræ, Monacum

nacum, *München*, Ducum ſedes omnium Germanicarum pulcherrima. Secunda eſt Ingolſtadium: hanc ſequitur Friſinga. In inferiori Auguſta Tiberii, quod nomen illi falsò tribuerunt olim fabuloſi Grammatici; aliâs Ratisbona dicta, vulgò *Regensburg*, comitiis imperii, quæ heic haberi conſueverunt, antiquitatum reliquiis, & ponte prælongo clara. Reliquæ memoratu dignæ ſunt, Patavium, vulgò *Paſſaw*, *Landshut*, *Straubing*.

SALISBVRGIENSIS *Archiepiſcopatus.*

Bavariæ pars eſt Salisburgienſis Archiepiſcopatus; cuius caput ſedésque Archiepiſcoporum Salisburgium, *Saltzburg*, urbs ſatis elegans.

TIROLIS *Comitatus.*

Terioli, vulgò *Tyrol*, eſt arx, unde maximus Europæ Comitatus in ipſis Alpibus in Germaniâ Norici, in Italiâ Rhætiæ partem obtinens, nomen habet. Vrbes claræ ſunt, Ænipons, vulgò *Insbruck*, quondam Comitum, nunc Auſtriæ Archiducum in his oris ſedes. Tridentum, Italis *Trento*, Germanis *Trient*, concilio Oecumenico clara. Bolzanum, mercatus non incelebris. Brixia etiam, vulgò *Brixen*, nobilis in hoc tractu Epiſcopatus eſt.

CAP. XII.

Croatia, Vinidorum Marchia, Carniola, Carinthia, Stiria & Auſtria.

CRoatia, Marchia Vinidorum, Carniola, Carinthia, Stiria & Auſtria ſuperior, quia hodie domui Auſtriacæ parent, in Germaniâ hodie cenſentur; quum olim Pannoniæ portiones fuerint.

CROATIA, *& Vinidorum Marchia.*

Croatia, Germ. *Krabaten*, regni titulo decora, & Vinidorum Marchia, Germ. *Windiſch Marck*; nihil in ſe habent memoratu dignum. Cæterum incolæ utriusq; ſunt Slavonici generis. In Vinidorum tamen Marchiâ ſunt etiam Germani.

CARNIOLA, *Krain.*

Caput hujus Ducatus eſt opidũ Lubiacum, *Laubach*, & Lubia-

na dictum. *Krainburg* locus eſt munitiſſimus. Celeia, *Cillij*. Comitatus titulo inſignitur. Cæterum incolæ partim ſunt Germani, partim Slavi.

CARINTHIA, *Kernten*.

Ducatus hic Stiriæ Ducatui conjunctus, urbes inſigniores habet, *Villach*, *Claghenfurt*, Ducum quondam ſedem; *Volckmarck*, *S. Veit*, *Iudenburg*.

STIRIA, *Steirmarck*.

Dividitur Stiria in ſuperiorem atque inferiorem: in hâc caput totius Stiriæ & ſedes Archiducum Auſtriacorum, eſt Græcia, *Gräts*, admodum magnifica. Sunt præterea celebres *Rackelſpurg*, *Pettaw*, *Marpurg*: *Kermend*, & *Caniſia*, duo munitiſſima erant contra Turcarum irruptiones propugnacula; ſed hoc jam ſuperioribus annis Chriſtianis ereptum eſt. In ſuperiori Stiriâ urbs primaria eſt Muripons, *Pruck an der Mure*.

AVSTRIA, *Ooſt-reich*.

Vnicus totius Europæ Archiducatus eſt Auſtria, in Superiorem & Inferiorem diviſa. Inferior inter Danubium, Boiohæmiam, & Tejam flumen ſita, urbem præcipuam habet *Krembs*. Superioris, quæ inter Danubium & Stiriam poſita, caput eſt Vindoniana, ſive, ut vulgò uſurpatur, Vienna *Vien*; urbs magnifica ac ſplendida, tutiſsimum in his oris contra Turcarum incurſiones munimentum. Lincium, *Lintz*, nobile eſt ad Danubium Emporium.

CAP. XIII.

Boiohæmia, Moravia, Sileſia, Luſatia.

BOiohæmiæ regnum, Germ. *Böhaimb*, montibus ac Sylvis, ceu munitiſsimo vallo undique cinctum, ab initio incoluere Germanorum quidam: quibus pulſis Boii, Gallica gens, obſederunt; noménque de ſuo regioni reliquerunt. Bojos pepulerunt Marcomanni, Germanica gens; hos, circa annum à nato Ieſu IↃL, Slavonica gens; quæ etiam nunc tenet, Boiohæmi, *die Böhmen*, à ſolo quod occupârunt, Germanis dicti; at *Czechi* ſuo ſibi patrio

patrio vocabulo nuncupantur. Principio adventus à ducibus populus regebatur; donec circa annum CIↃLXXXVI Vratislaus primus Boiohæmiæ Rex crearetur. Hunc poſtea continuâ ſerie ſecuti ſunt alii Reges, donec regiâ ſtirpe prorſus exſtinctâ, ad Auſtriacam domum regnum devolutũ eſt. Regio ipſa eſt omnium rerum ad uſum vitæ humanæ neceſſariarum fertiliſſima; argenti æríſque metallis abundans: quibusdam in locis etiam auri ſunt venæ. Vrbium clariſſima eſt Praga, regni caput, Regúmque ſedes, totius Boiohæmiæ compendium: urbs ſanè magnificentiſſima, ſuperbis ædificiis frequens, exteris nationibus adfluentiſſima. Secundum locum tenet *Pilſen*. Reliqua opida nobiliora ſunt *Kralovvihradetz*, Germ. *Königingrätz*; *Kutnahora*, Germanis *Kuttenberg*; *Nympurck* German. *Limburg*; *Tabor*, *Budieiovvice*, Germ. *Budweiſſ*; *Lanÿ*, German. *Laun*; *Satetz*, German. *Satz*, *Litomierzitze*, Germ. *Leitmeritz*; *Chomutovv*, Germ. *Commetaw*; Thermæ Carolinæ, *Karlsbad*, ſaluberrimis aquis opidulum eſt celebratiſſimum.

MORAVIA, *Mähren*.

Sub Boiohæmiæ regno cenſentur Moravia, Sileſia ac Luſatia. Moravia Marchionatus nomen habuit à flumine in Danubium exeunte, quod Plinius Morum, Tacitus Marum vocat. Gens incolit Slavonica, Germanis miſta. Vrbium clariſſima eſt *Olmitz*, Slavonicè *Olomuee*; caput regionis, elegans ac dives. *Brin & Znaim* inter ſplendidiſſimas haud poſtremæ. *Iglaw & Kremſier*, non negligenda opida.

SILESIA Germ. *Schleſinghen & Schleſien*.

Sileſiæ ampla ac dives regio, ſub Ducatus titulo XVI Principatus in ſeſe complectitur; quorum nomina ſunt; *Breſlaw*, *Glogaw*, *Sagan*, *Schweinitz*, *Lignitz*, *Briege*, *Neiße*, *Croſſen*, *Teſchen*, *Oppelen*, *Ratibor*, *Münſterberg*, *Troppe*, *Iaur*, *Olſſe*, & *Iägerndorff*. Poloniæ regibus ſubjecta fuit primùm univerſa Sileſia; poſtea circa an. CIↃCCC in Bohæmiæ Regum fidem ſe contulit, à quorum Imperio etiam nunc pendet. Vrbium

Princeps eſt Vratislavia, Boiohæmis *VVratzlaw*, German. *Breſlaw*, opulentiſſimum in his oris Emporium, ſplendida ſanè vrbs, ac meritò inter treis pulcherrimas Germaniæ (quarum alteræ Moguntiacum & Lipſia) computata. Secunda ab hac eſt Glogovia cognomine Major, *Groß Glogaw*. Sequuntur hinc *Sagan*, *Schweinitz*, *Neiſſe*, *Lignitz*, *Briege*, *Olaw*, *Oppelen*, *Troppe*, *Teſchen*. Eſt præterea in his oris, inter Boiohæmiam & Sileſiam, ſui quondam juris Comitatus Glacenſis, *Glatz*; cuius titulo, Comitum ſtirpe exſtinctâ, Boiohæmiæ Rex nunc gaudet.

LVSATIA, *Lauſnitz*.

Sileſiæ ab ſolis æſtivi occaſu contermina eſt Luſatia, Hexapolitano agro, *die Sechsſtätte*, à Senario opidorum numero ſic appellata, clara. Nomina eorum ſunt, *Bautzen*, *Gorlitz*, *Sittaw*, *Kamitz*, *Luben*, *Guben*, quorum tria priora ſatis lauta.

CAP. XIV.

Marchia Brandeburgenſis, Pomerania, Mekeloburgium, Holſatia.

Marchia BRANDEBVRGENSIS.

Regio hæc eſt ſpatioſa, ingentibus ſilvis, lacubúſque atque paludibus invia ab opido Brandeburgio cognominata. Dividitur in duas potiſſimum parteis, Veterem ac Novam Marchiam. Veteris caput eſt *Brandeburg*; Novæ Francofurtum ad Oderam, celebris civitas, mercatu nobilis. Berlinum in medio Provinciæ ſitum; ſedes eſt Principum Electorum Brandeburgenſium; urbs amœniſſima. Coſtrinum, vulgò *Koſtryn*, mirando munimento nobile opidum. Alterum munimentum eſt *Spandaw*, prope Berlinum. Cæterò *Croſſen*, Ducatus, qui antea in Sileſia cenſebatur, nunc Marchionibus Brandeburgenſibus paret.

POMERANIA *Pomern.*

Pomeraniæ Ducatus ſolo fertiliſſimo juxta litus maris Codani longo tractu expanditur, in ſeptem parteis, quarum quæque Ducatus dignitate cenſetur, diviſus. Nomina Ducatuum ſunt, *VVenden, Stetin, Gütſchkow, VVolgaſt, Vſedom, Rügen, Bart.* Ex his *Rügen* & *Vſedom* ſunt Inſulæ. Caput Pomeraniæ eſt Stetinum, urbs haud exigui momenti, Emporiúmque celebre. Sequuntur *Stralesſond, VVolgaſt, Gripeswold, VVollin*, celeberrimum quondam in his oris Emporium: *Stargard, Colberg, Camin, Cöslin, Stolpe*, opida nobilia.

MECKELBVRGIENSIS *Ducatus.*

Meckelburgienſis Ducatus, quem vulgus Latinorum ineptè Megalopolitanum adpellat, urbeis habet claras Lubecam, *Lübeck*, Roſtochium, *Roſtock*, Viſmariam, *VViſmar*: Lubeca opulentiſſima quondam maríque potentiſſima imperii civitas, nunc etiam Suedicis Moſcoviciſque commerciis celeberrimum Emporium. Vrbs eſt ampla, ſplendida & magnifica.

HOLSATIA, *Holſtein.*

Dividitur hæc regio in Holſatiam propriè dictam, & Ditmarſiam ac Sleſovicenſem Ducatum. Ditmarſi, *die Ditmerſen*, libera nupergens, nunc ſub Danorum Regum imperio vicatim incolunt. Clariſſima totius Holſatiæ urbs eſt Hamburgium, opulentiſſimũ ad Albim flumen Emporium, quo adverſo naves ex variis mundi partibus adpellunt. *Kiel*, item, *Ekelnförde*, & *Huſem*, nitida opida portúsque celebres. In mediterraneis ſunt *Flensburg, Rensburg*, & *Sleſwyck* huic contigua ferè arx *Gottorp*, Ducum ſedes eſt.

CAP. XV.

Luneburgienſis Ducatus, Bremenſis Archiepiſcopatus, Friſia Orientalis, VVeſtfalia, Clivia & Montanus Ducatus.

LVNEBVRGIENSIS *Ducatus.*

DVcatus hic cognominatur à capite ſuo Luneburgiò, *Lüneburg*, urbe lautiſſima, ſalis fontibus maximè clara. Cella, *Cell*, Ducum ſedes eſt. *Danneberga* Comitatus titulo decorata.

BREMENSIS *Archiepiſcopatus.*

Bremenſis Archiepiſcopatus caput Brema eſt, *Bremen*, civitas egregia & magnifica, Emporiúmque haud ignobile, Viſurgi fluvio navium adpulſum commodante. *Stade* opidum prope Albim, Anglorum, qui per univerſam Germaniam pannis negotiantur, celebre nuper fuit Emporium. *Vorde*, ſive *Bremerforde*, arx cum vico, Archiepiſcoporum Bremenſium ſedes eſt.

FRISIA *Orientalis.*

Friſia Orientalis, *Ooſt-Frieſlandt* alio nomine Comitatus Embdanus nuncupatur, à capite ſuo Emda, *Emden*; urbe haud equidem amplâ; at portu celeberrimo. Auricum, *Aurick*, Comitum ſedes eſt.

WESTFALIA, *VVeſtfalen.*

Weſtfalia ſatis ampla regio, gregibus, quàm hominibus alendis benignior eſt; ſilvis horrida, ac paludibus crebris fœda, veterem illam Germaniam referre videtur. Epiſcopatibus & Comitatibus frequentibus diſtinguitur. Epiſcopatus ſunt; Monaſterienſis, Paderbornenſis, Mindenſis, Oſnabrugienſis, Verdenſis. Monaſterium *Münſter*, caput totius Weſtfaliæ, nobilis & magnifica civitas, in amœniſſimis agris ſita, annis ſuperioribus Anabaptiſtarum lymphatico regno celebris. Secunda à Monaſterio Weſtfalicarum eſt Suſatum, *Soeſt*, nullâ re, quàm amplitudine ſuâ clara Deinde Tremonia, *Dortmund*, *Minden*, *Oſenbrugge*, *Paderborn*, cultorum frequentes ſunt urbes. Comitatus nobiliores ſunt, *Marck Oldenburg*, *Delmenhorſt*,

horſt, Benthem, Arnsberg, Lingen, Teickelenburg, VValdeck, &c. Lingen opidum eſt munitiſſimum.

CLIVIA, *Cleve.*

Clivia ad utramque Rheni ripam porrecta, à *Clivis* capite totius Ducatus, cognominatur; junctáque eſt Iuliacenſi Ducatui. Colles, ſive Clivi, in quibus condita, nomen urbi præbuiſſe, vulgò putantur. At clariſſima omnium eſt Veſalia, *VVeſel*, ſecunda Emeriacum, *Emmerick; Santen*, antiquitatum Romanarum reliquiis priſcam originem claritatémque indicat. *Mōurs* Comitatus titulo inſignitum opidum, munimine maximè clarum eſt.

MONTENSIS *Ducatus.*

Montenſis Ducatus Clivenſi Ducatui conterminus eſt vulgò *Berg*, cuius caput *Düſſeldorp*, opidum cum arce, Ducum Iuliaci, Cliviæ & Bergæ ſedes.

CAP. XVI.

Haßia, VVetteravia, Buchovia, Thuringia.

HASSIA *Heſſen.*

HAſſia Landtgraviatus, Comitatus in ſe habet nobiles hos *Zigenhaim* & *Nida*; caput provinciæ eſt Caſtellum Cattorum, ſive ut vulgò nunc uſurpatur Caſſella, *Caſſel*, lauta ſanè civitas cum ſplendidâ arce, Lādgraviorum ſedes. Secunda eſt *Marpurgium*, literarum ſtudiis maximè clara. *Gieſſen* munitiſſimum totius Provinciæ opidum.

WETTERAVIA, *VVetteraw.*

Inter Haſſiam ac Rhenum fluvium eſt Wetteravia, regio quam maximè nobilitat nobiliſſimus Comitatus Naſſovicus: unde decus illud gentis, Belgicæ fœderatæ munimen ac gloria PRINCEPS MAVRITIVS, originem ducit.

BVCHOVIA, *Buchovv.*

Inter Haſſiam, Franconiam atque Thuringiam media ſita eſt regio Buchovia, cuius caput *Fulda* opidum celebre, præſtantiſſimâ Europæ, nedum Germaniæ, abbatiâ inſignitum.

THVRINGIA, *Düringen.*

Thuringiæ Landgraviatus omnium nobiliſſimus, inter Salam Viſurgimque amneis protenſus, familiæ Saxonicæ paret. Caput regionis eſt Erfordia, *Erfurt*, ingens urbs & quaſi compendium totius provinciæ, Academiâ quondam clara: & Vimaria, *VVeimar*, Principum ſedes; urbs eſt amœniſſima. *Gotha*, cum dirutâ arce *Grimmenſteyn*, Auguſti Electoris obſidio arciſque everſione clara eſt. *Iena* Muſarum eſt domicilium. Iſenacum, *Eiſenach*, Ducum ſedes eſt.

Præterea eſt in hâc provinciâ Ducatus Coburgienſis, cuius caput *Coburgium*, urbs cum egregiâ arce Ducum ſede. Item Comitatus Swartzeburgienſis, cuius caput *Arnſtad*, haud ſpernendum opidum.

CAP. XVII.

Miſnia, Saxonia, Brunſvicenſis Ducatus.

MISNIA *Meiſſen.*

MIſniæ Marchionatus, Ducum Saxoniæ domicilium, agro amœniſſimo, argenti venis ditiſſima, urbibus ſplendidiſſima eſt regio. Vrbium quondam prima erat Miſnia ad Albim amnem ſita, unde Provinciæ nomen: at nunc clariſſima omnium eſt Lipſia, *Leiptzig*, haud ita magna, verùm ædificiorum nitorem, incolarum mores, agri circumjecti amœnitatem ſi ſpectes, nihil adeò feſtivum in totâ Germaniâ reperiri poſſe credas; nundinis, quæ hic ter in anno habentur, poſt Francofurtum ad Mœnum, celeberrima. maior eſt Noviburgium, *Naumburg*, at minus ſplendida, & ipſa nundinis celebris. Dreſda, *Dreſden*, urbs eſt cum arce magnificentiſsimâ, Ducum Electorum ſedes. Celebrantur hic maximè pons ſuper Albim, Stabulum equorum, armamentarium, & quod incolæ vocant *die Kunſtkammer*; ubi notatu digna viſuntur plurima. *Freiberg*, *Annaberg*, *Mariaberg*, argenti

genti metallis fœcunda opida. *VVeiſſenfels*, *Zwicka*, *Zeitz*, *Chemnitz*, *Torga*, *Iochmsthaal*, haud contemnenda opida; quorum poſtremum eſt feudum regni Boiohæmiæ. Eſt præterea in Miſnico agro Principatus Snebergenſis, ab opido arcéque *Sneberg* cognominatus, cui conjunctus eſt Comitatus *Hennebergenſis*. *Aldenburgium* Ducum ſedes eſt. Miſnicæ etiam ditionis eſt *Voytlandia*, cuius caput eſt opidum *Hoff*, ſatis nobile.

SAXONIA, *Sachſen*.

Saxoniæ Ducatus ad utramq; Albis fluvii ripam eſt, in varias ditiones diſcerptus. Vrbium clariſsima ampliſsimáque eſt Magdeburgium, *Meyburg*, Burchgraviatus S. Imperii, & Archiepiſcopatus titulo maximè inſignis.

VVittenberga opidum nitidum ac munitum, Ducum Saxoniæ quondam ſedes, Martini Lutheri Theologicâ profeſsione maximè clara. Halla, vulgò *Hall in Sachſen*, elegans urbs, ſalis coctione maximè celebris. Eſt in Saxonia, ſui juris Principatus Anhaltinus, ab arce *Anhalt* ita cognominatus; huic ſubſunt duo Comitatus, *Aſcanien & Barbi*, Baronatúsque *Bernburg*. *Deſſaw*, Principum ſedes, urbs eſt lauta. hâc quidem maior eſt Serveſta, *Zerbst*, at minus polita. Eſt in eâdem Saxoniâ clariſsimus omnium Comitatus Mansfeldicus, ab opido *Mansfeld* denominatus, quatuor alios intra ſe Comitatus includens.

BRVNSVICENSIS Ducatus; *Brunſwick*.

Caput eſt, unde Ducatui nomen, *Brunſvicum*, libertate imperii fruens; urbs dives ac probè munita, fortiſsimâ contra Ducum Brunſvicenſium crebras obſidiones defenſione maximè nobilis. Secundum locum obtinet *Halberſtadium*, inde *Hyldesheim*, *Hannover*, *Goſlar*, *Helmſtad*, haud ſpernenda opida. *VVolfenbuttel*, arce munitiſsimâ, Ducum ſedes eſt.

CAP.

CAP. XVIII.

De Archiepiſcopatibus & Academiis Germaniæ.

ARchiepiſcopatus in Germaniâ ſunt VII: Moguntinus, Colonienſis, Trevirenſis, Magdeburgienſis, Salisburgienſis, Bremenſis & Pragenſis. Epiſcopatuum in tam vaſtâ regione incertus eſt numerus. Præcipui ſunt: Herbipolitanus, Bambergenſis, Argentoratenſis, Spirenſis, Leodicenſis, Monaſterienſis, Paderbornenſis, Hildesheimenſis, Mindenſis, Oſnabrugienſis, Verdenſis, Halberſtadienſis, Hallenſis in Saxoniâ, Vradislavienſis, &c.

Academiæ illuſtres ſunt; Baſileæ, Friburgii in Briſgavia, Argentorati, Heidelbergæ, Tubingæ, Ingolſtadii, Altorfenſis, Pragæ, Francofurti ad Oderam, Gripsvvaldiæ, Roſtochii, Helmſtadii, Wittembergæ, Lipſiæ, Ienæ, Erfordiæ, Marpurgii, Gieſſæ, Coloniæ.

CAP. XIX.

DANIÆ *Regnum*.

DAnia nomen habet à Danis, ſive Codanis populis qui & Teutoni olim dicti fuere. Codano ſinu, ſive mari Suevico in plures ſecatur portiones. Partem eius cis ſinum in Germaniæ continenti ſitam, Cimbricam peninſulam Romanis vocitatam, ante diximus. Cimbri ab initio incoluere: poſtea Iutæ, unde regioni nomen in hunc usque diem, *Iutlandt*, præter unum opidum *Flensborg*, nihil clarum habens. Alteram partem, trans ſinum ſitam, veteres inſulam putârunt eſſe, nomine Scandinaviam, ſive Scandiam; at continentem eſſe, unà cum Suediâ, & Norvagiâ, ſatis nunc conſtat. Dividitur in treis parteis; *Hallãd, Scanen & Bleicking*. Vrbes in eâ, ſeu potius opidula, litori prætenſa, ſunt *Drelborg, Lands-kroon*, & *Elzenborg*, freto Danico, quod vulgô

DANIA SVECIA et NORVEGIA.
CRONIUM MARE.
OCEANUS
AMALCHIUM MARE
SEPTEMTRIO NALIS.
Vulgo
die
MORIMARUSA MARE.
Noort See
OCEANUS
GERMANICUS
LAPPONES
SCRICFINNIA
LAPPIO
DICKILOPPI
MARE ALBUM
Kola
Onega
Ladoga Lacus
SINUS BOTNICUS
SINUS FINNICUS
SVECIA
GUTIA.
DALECARLIA
VPLANDIA.
NERICIA.
SUDERMANNIA
Stockholm
MARE BALTICUM
Vulgo die Oost See
Bornholm
Gotland
ESTONIA
LIVONIA.
LETTEN.
CURLANDIA.
SAMOGETIA
LITVANIA
PRUSSIA
POMERANIA
HOLSATIA
Hamburg
Wismar
Rostock
Riga
Smolensko
Novogorodt
C. Bane fecit

vulgò dicitur *der Sondt*, adpoſitum. In mediterraneis eſt *Londen*, Archiepiſcopali ſede decoratum. Tertia pars regni in inſulis diſperſa medium ſitum obſidet. In his Codanonia, ab ipſis incolis Codanis, qui alio nomine fuere Teutoni, veteribus ſic dicta, nunc *Sielandia*, ut magnitudine ſic fœcunditate alias anteſtat. In hâc totius regni caput Hafnia, vulgò incolis *Copenhafen*, & *Copinghafen*, Germ. *Copenhaven* & *Kopenhagen*, celebre Emporium Regúmque ſedes. *Elſenöre* celebris, ad dictum fretum navium adpulſu, locus eſt: hic namque vectigal Regibus à tranſeuntibus navibus penditur. Contigua eſt ſplendidiſsima & munitiſsima arx *Cronenburg* contra vim ex Oceano vel ipſo ſinu irruentium exſtructa. In mediterraneis eſt *Rotſchil*, dives quondam urbs, nunc opidum Regum ſepulchris clarum. *Fredrichsborg*, arx in amœniſsimo agro condita, Regum ſeceſsibus frequentatur.

Eſt præterea in hoc ſinu inſula *Bornholm*, hâcque multo major Gothia, vulgò *Gottlandt*, ſaxo albo ad exſtruenda ædificia utilis, utraque Daniæ regno ſubmiſſa.

CAP. XX.

Norvagia, Finnomarchia, Iſlandia, Gronlandia, Frieſlandia.

NORVAGIA.

NORvagia, vulgò incolis *Norrige*, & contractè *Norge*; Germ. *Noortwegen*, & *Norwegen* (Timæo apud Plinium Nerigon, qui inſulam omnium Septemtrionalium maximam falſò credidit) nomen à ſitu accepit: quidpe *Nort* Germ. eſt quod Latinis Septemtrio, Sevone monte Orientale eius latus, meridionale ſinus Codani faucibus & Oceano, Occiduum eodem Oceano clauditur: à Septemtrione Finnomarchia ei obtenditur. Terra ipſa vaſta, ſed maximè aſpera, ſaxóq; ſterili aut ſylvis ingentibus horrida. Antiquiſsimi Sitones incoluiſſe traduntur. Poſtmodo

potens Norvagiorum in Danos etiam, & Friſios imperium fuit; at nunc ipſi Daniæ regibus parent. Vrbes in eâ ſunt, Nidroſia, vulgò *Drunthem*, caput regni, Regúmq; quondam ſedes, ubi ſuperbiſſimi olim totius Septemtrionis templi rudera viſuntur. Bergi, vulgò *Bergen*, celeberrimum in his oris Emporium: prædicto Timæo pro inſulâ memoratur. Staffanger, portus eſt optimus atque tutiſſimus. Hinc eſt Anslo, haud ignobile prope fauces Codani ſinus Emporium.

FINNORVM *Marchia*.

Norvagiæ ab Septemtrionibus continuatur Finnomarchia, ſatis ampla & ipſa regio, duobus diverſis imperiis in duas parteis diſtracta. Pars meridionalis Daniæ: Septemtrionalis Suediæ regno ſubjecta eſt.

ISLANDIA.

A Norvagiæ litore in occaſum verſus ad CL mill. Germ. navigantibus occurrit in Oceano Hyperboreo inſula Britannicarum olim ultima, Thule; vulgò nunc *Iſland*, ab immenſis frigoribus & perpetuâ glacie, quibus damnata eſt, ſic dicta; magnitudine ſuâ, Melitæis catellis, & monte Hecla, perpetuum ignem eructante, maximè clara: De cætero Daniæ regibus ſubiecta. *vid. Europ. tab.*

GRONIA.

Iſlandiæ ab occaſu æſtivo proximè objacet Gronia, vulgò *Groenlandt*: immenſo terrarum ſpatio, incertum inſula, an continens terra ſit cum Americæ terris; quibus propinquior longè, quàm Europæ. Imperium in litora, hactenus cognita, ſibi vindicârunt Daniæ Reges. Balænarum capturâ regio maximè nobilitatur.

FRIESLANDIA.

A meridie eidem Iſlandiæ oppoſita eſt inſula *Frieſland*; & ipſa à frigoribus ac perpetuâ ferè hyeme nomen habens, nullâ re aliâ Regibus Angliæ, quibus paret, quàm piſcium capturâ utilis.

CAP.

CAP. XXI.

Suedia, Botnia, Scrickfinnia, Lappia, Finnia.

SVEDIA.

AT in Continenti rurſus Norvagiæ Daniæque regnis jungitur Suedia, continuâ certâque ſerie antiquiſſimum in orbe terrarum regnum; quod ſemper Suiones, ſive Sueones incoluere. Clauditur ab ortu, Finnico ſinu, Codanóque mari: à Meridie Daniæ confinio: ab occaſu Sevonis immenſi montis jugo à Norvagiâ ſubmovetur: à Septemtrione eſt Botnia. Pars regni Auſtralis antiquo nomine Guthia, vulgò *Gutlandt* vocatur, reliquis partibus longè celebrior lætiórque. Caput regni univerſi Regúmq; ſedes eſt *Stockholm*; urbs poſita in ſtagnis marinis, palis ſuperſtructa; unde etiam nomen traxit, naturâ operibúſque munitiſſima, Emporiúmque celeberrimum. Secunda eſt *Upſalia*, Academiâ Archiepiſcopatúque inſignis. *Calmar* in confiniis Daniæ, cum arce validiſſimâ, urbs eſt ſatis magna, portúſque celebris. Eſt item *Nicopen*, munitum opidum Emporiúmque clarum.

BOTNIA.

Botniam ſinus Botnicus in duas ſecat partes, Orientalem & Occidentalem. Nihil in eâ notatu dignum præter Emporium *Torniam* ad intimum ſinus receſſum ſitum.

SCRICKFINNIA.

Supra Botniam Scrikfinni ſive Scritfinni incolunt, unà cum Botnis, Suediæ regibus ſubiecti.

LAPPIA.

Hinc verſus Orientem in extimo veteris Germaniæ angulo Lappia, vulgò *Lappenland*, & incolæ eius Germanis *Lappen*, Ruſſis *Loppi*; in duo genera diſtincti. Occidentales Suediæ regibus parent. Orientales Ruſſico vocabulo *Dickiloppi*, id eſt,

feri Lappones, magno Muſcoviæ Duci ſubjecti ſunt.

FINNIA.

Infra Lappiam Borniámque verſus meridiem eſt Finnia, inter Botnicum Finnicúmque ſinum poſita: Plinio Fenningia, (qui inſulam eſſe credidit,) vulgò nunc *Finlandt* dicta; haud parva Suedici Imperii portio; fertilis arvis, paſcuíſque læta. Vrbium clariſsimæ ſunt: *Abo* Epiſcopalis ſedes, ac *Viburgium* in intimo ſinus Finnici receſſu nobile Emporium.

CAP. XXII.

De ITALIA, *& variis eius nominibus.*

EXplicatis veteris novæque Germaniæ partibus, commodiſsimus nunc videtur locus, à Septemtrionibus verſus meridiem pedé referre, ac tranſgreſsis hinc Alpium jugis Italiam introſpicere. Quin pigeat, quæ omnium dignitate prima erat, eam poſteriore loco dici: quidpe terra olim fuit omnium terrarum alumna ſimul & parens; divinâ providentiâ electa, quæ ſparſa congregaret imperia, ritúſque molliret, & tot populorum diſcordes feráſque linguas ſermonis commercio contraheret ad colloquia, & humanitatem homini daret; brevitérque una cunctarum gentium in toto orbe patria fieret. Iam verò locorum ſalubritatem, cœli temperiem, aprica collium, opaca nemorum, tantam frugum & vitium olearúmque fertilitatem, pecorum fœcunditatem, tam innoxios ſaltus, tot munifica ſylvarum genera, tot lacus, tot amnium fontiúmque ubertatem, colonias tam frequenteis, tam adſiduam novarum urbium gratiam, tam clarum decus veterum opidorum, virorum denique ingenia, mores ac ritus, linguâque ac manu res geſtas ſi repures; nihil toto orbe terrarum commemores quod huic conferri nedum præferri queat.

Nomen unde ſortita ſit, variè auctores tradunt. alii quidpe à bobus, quorum magnitudine, pulchritudinéque fæcunda eſt, vocitatam Italiam exiſtimant:

nam

ITALIA.
HELVETII
NORICI PARS
GALLIÆ PARS
ILLIRIS
MARE SUPERUM ſive HADRIATICUM
MARE LIGUSTICUM
MARE INFERUM ſive ETRUSCUM.
AFRICÆ PARS
CISPADANA
Corſica
Sardinia
Sicilia
Ravenna
Ariminum
Piſaurum
Ancona
Firmum
Vetulonium
Neapolis
Brundiſium
Aufidus fl.
Pachynum prom.
Lilybæum prom.
Syracuſa
Tauromenium
Camarina
Meſſana
Albium Ingaunum
Veldidena
Dravus fl.
Ticinum
Cremona
Verona
Venetia
Aquileia
Pola
Parentium
Bononia
Tergeſte
Noreia
Arretium
Volaterræ
Ruſellæ
Coſa
Caere
Narnia
Aſculum
Beneventum
Capua
Metapontum
Heraclea
Monopolis
Salentini

nam Ἰταλὸς veteri ſuâ linguâ dixiſſe Græcos, quos Latini Tauros: alii veriùs ab Italo, Rege Siculorum; qui primum agrum Sabinorum & Latium incoluere, hanc terrarum partem adpellatam tradunt Italiam: quod poſtea nomen in totam terram, inter Alpeis & Siculum fretum, tranſiit. Heſperia etiã dicta fuit Græcis, à veſpertino ſidere Heſpero; quia illis in occaſũ ſita erat. Saturnia, Auſonia, Oenotria, Latium, quanquam ab antiquiſſimis Græcis, poſtea etiam à Latinis poëtis pro universâ Italiâ ponantur, partium duntaxat fuere nomina.

Cæterum natura Imperio Romano proſpiciens, mari Supero Inferóque & altiſsimis Alpium jugis, ceu firmiſsimo vallo, foſsâque latiſsimâ totam undique cinxit.

Terminos igitur habet à Septemtrionibus Alpeis; ab ortu Arſiam Hiſtriæ flumen & mare Superum, qui & Hadriaticus ſinus dicitur: à meridie mare Inferum ſive Tuſcum; ab occaſu iterum Alpeis & Varum amnem.

Longitudo eius ſumma eſt ab Alpino fine Auguſtæ Prætoriæ, quæ vulgò nunc *Aoſta*, per urbem Romam Capuámque meante curſu ad Rhegium opidũ & Leucopetram promontorium, quod vulgò, *Capo dell' Arme*, millium paſſuum ɪↄcccc, id eſt, mill. German. CCXXV. Latitudo varia eſt. at ſubter Alpeis millium paſſuũ ɪↄLX, id eſt, mill. German. CXL. medio curſu inter Anconam & oſtia Tiberina millia paſſuum CXXXVI, id eſt, mill. Germ. XXXIV. Veteres querno folio eam aſsimilârunt, at noſtri ævi homines cruri humano.

CAP. XXIII.

De diviſione veteris Italiæ.

Diviſa fuit olim Italia aliter aliis ſubinde temporibus; prout gentium migrationes finiúmque commutationes factæ ſunt. Nos eam maximè diviſionem ſequemur, quæ ſub primis Romanorum Imperatoribus fuit.

Poſtquam Gallorum inter Oceanum, Rhenum, Alpeis, Internum mare & Pyrenæos monteis incolentium, ingens multitudo, variæque nationes trans Alpeis profectæ, eam Italiæ partem obſiderunt, quæ inter Alpeis & Apenninum ad Æſim uſque flumen, prope Anconam porrecta eſt; GALLIA hæc Romanis dicta eſt ITALICA: item Gallia citerior, & Ciſalpina, item Gallia Circumpadana, & Togata à togâ Romanâ, quia veſtitum ritúſque Romanorum aſſumſerat: quum trans Alpeis ulterior Gallia diceretur Comata, à comâ ſeu cæſarie, quam incolæ eius alebant: pars autem Transalpinæ Galliæ à Braccis, femorum tegumento, Braccata; quæ eadem Narbonenſis provincia. Sed ſub eâdem Galliæ Togatæ provinciâ comprehendebantur etiam alii populi; ut ad mare Inferum, Ligures; ad Superum, Veneti, Carni, Hiſtri; in Alpibus, Taurini, Salaſſi, Leponti, Euganei: & qui poſtea Provinciam per ſe una cum Tranſalpinis populis, Vindelicis atque Noricis conficiebant, Rhæti. Poſt Galliam Togatam primi ſequebantur ſub Apennino Etruſci, ſive Tuſci: ultra hos ad utrumque Apennini latus Vmbri: Infra hos Sabini ac Latini, Æqui, Volſci atque Hernici: Iuxta Vmbros ad mare Superum erant Picentes; dein Marrucini, Veſtini, Frentani, Peligni, Marſi: ultra hos in mediterraneo Samnites & Hirpini: infra Samnites ad mare Inferum Campani; mox Picentini. Frentanis Hirpiniſque jungebantur Apuli. inde Calabri & Sallentini lævum Italiæ cornu inſidebant. Sub Apulis erat Lucani, ad utrumque mare. Sub his in dextro cornu & extimo Italiæ angulo erāt Brutii.

CAP. XXIV.

Ligures, Taurini, Cottii & Ideonni regna, Salaſſi, Lepontii, Euganei, Rhæti, Veneti, Carni, Hiſtri.

Liguria inter Varum & Macram amneis, maréq; Liguſticum & Padum fluvium Placentiam uſq; porrecta, caput gentis Ligurum habuit Genuam, vulgò nunc *Genova*. Reliqua inde opida clara fuere in orâ maritimâ, Nicæa & portus Herculis Mo-

LIGVRES TAVRINI etc. item Rhætiæ pars.
HEL VETII.
RHAETIA
EVGAR NEI
LEPONTII
VERAGRI
CENTRONES
SEDVNI
NANTVATES
ALLOBROGES
IDEONNI regnum
SALAS.
TRICASSINI
TRICORII
COTTII
TAVRINI.
CATVRIGES
VOCONTII
QVARIATES
VAGIENNI.
LIGVRE
SENTII
ADVNICATES
DECEANTES
OXYBII
SALYES
INSVBRES
PADANA
CENOMANI
ANAMANI.
ANANES
CERDICEATES
TATIELLI.
MARE LIGVSTICVM.
Alpes maritimæ
Geneva
Lugdunum
Vienna
Augusta Taurinorum
Mediolanum
Comum
Bergomum
Cremona
Placentia
Parma
Mantua
Dertona
Genua
Albium Ingaunum nunc Albenga
Albium Intemelium nunc Vintemilia
Nicæa
Antipolis
Massilia
Avenio
Arausio
Valentia
Ebrodunum
Segusio
Eporedia
Vercellæ
Novaria
Ticinum
Brixia
Curia
C Buno fecit

9

c
n
ii
v
p
ſi
A
fl
ε
d
li
C
à
ti
q
li
c
b
n
te
d
ſi
v
ia

I

]

P

Monœci à Græcis Maſſilienſibus condita. inde Liguſtica opida Albium Intemelium, & Albium Ingaunum, quæ vulgò contractè dicebantur Albintemelium, Albingaunũ, nunc *Vintimilia & Albenga.* Hinc Vada Sabatia nunc *Savona.* Intus fuere Pollentia, Alba Pompeia, Aſta, Aquæ Statiellæ, Dertona, Iria, quæ vulgò nunc dicuntur, *Polenza, Alba, Aſte, Acqui* ſive *Aich, Tortona, Voghera.*

Liguribus jungebantur Taurini inter Padi lævam ripam, Alpiũ radiceis & Orgum fluvium. Caput gentis olim Auguſta Taurinorum; nunc vulgò *Turino.*

His finitimi erant Cottii, & Ideonni Regulorum regna in Alpibus. Cottiani regni caput fuit Seguſio, ſive Seguſium, nunc *Suſa.*

His iterum continuabantur Salaſſi, in valle, quam Duria amnis mediam ſecat. Horũ caput Auguſta Prætoria, nunc vulgò *Aoſta;* inde Eporedia, nunc *Invréa.*

Salaſſis contermini erant porrò Lepontii, circa lacum Verbanum, vulgò nunc *Lago Maggiore,* & flumina quæ is recipit. Caput fuit Oſcela, vulgò nunc ad Tolam amnem *Domo d' Oſcela.*

Lepontios ſequebantur in Alpibus Euganei inter Larium, ſive Comenſem Lacum & Atheſim fluvium. horum opida fuere Anaunia, ſive Anonium, Sarraca & Vannia, vulgò nunc *Caſtell Nân*, ſive *Nôn, Sarca,* & *Cividâ* ad Ollium fluvium: dein Clavenna; & item Telium in Valle Tellina. Nobiliſſimi Euganeorum populi fuere Sarunetes in vallibus Clavennenſi & Tellina; Vennones, ad ortus Atheſis amnis; Camuni, nunc *Val Camonica;* ad Ollium fluviũ Triumplini, ſive Trumplini, nunc *Val Troppia* ad Melam amnem. Supra Euganeos fuere Rhæti, Duce Rhæto ex Tuſcis, quum hi pellerentur Circumpadanâ regione à Gallis, orti. Fineis habuere à Rheni fontibus ad fonteis uſque Dravi amnis, in Danubium defluentis. Caput eorum Tridentum, nunc vulgò *Trento.* reliqua opida clariora; Curia, vulgò nunc *Chûr,* Italis *Coira;* Feltria; Belunum, nunc *Feltre, Belluno.* At Verona celeberrima omni ævo urbs, ab Euganeis ſimul & Rhætis condita fuit.

Rhæ-

Rhætis ab ortu ſolis proximi fuere Veneti: quos fabuloſa Græcorum antiquitas ex Paphlagonum, ad Pontum Euxinum gentem, Duce Antenore à Troiæ excidio huc deduxit. Alii verius Illyricum fecere populum. Euganeorum, qui inde in Alpeis ſeceſſerunt, occupârunt agrum ad mare Hadriaticum, inter Padum amnem & Timavi fonteis. Caput Venetorum Patavium, nunc *Padoua*, ab Antenore Trojano conditum, vel auctum. Inde opida celebria, Atria ſive Adria, nunc *Adri*, à Tuſcis quondam conditum; unde mari ſeu ſinui Adriatico cognomen: tum Ateſte, nunc *Eſte*: Vicentia nunc *Vicenza*; & Altinum, ex quo præter nomen & tenuia quædam ruinarum veſtigia apud Silim fluvium nihil nunc reliquum eſt. Hinc ſequebantur Tarviſium, Opitergium; nunc *Treviſo & Oderzo*: & Concordia, cuius nomen manet.

Reliquam hinc Euganeorum ſeu Venetorum oram ad Formionem uſque amnem, qui nunc *Riſano* eſt, apud opidum *Capo d' Iſtria*, Carnorum poſtea obtinuit populus. Vrbs heic, quondā potens atq; ingens inter primas Italiæ, Aquileia, nunc *Aquiléa*, deſerta planè. Inde clara opida, Forum Iulii, nunc vulgò *Cividád di Friuli*; Iuliū Carnicum, nunc *Zuglio* in ruinis inter Tilavemptum fluvium & Alpeis: Vedinum, vulgò Germanis nunc *VVeiden*, Italis *Vdene*. Circa Venzonum Noreia fuit Tauriſcorum urbs, qui inde poſtea Norici trans Alpeis dicti. Tergeſte item, vulgò nunc *Trieſte*, clara olim Hiſtrorum primùm urbs, poſt Romanorum fuit colonia, Carnorum provinciæ adtributa. Sed inprimis celebratus in hâc orâ fuit Græcis pariter ac Latinis monumentis Timavus amnis, inter Aquileiam & Tergeſte, ſeptem capitibus exoriens, uno oſtio poſt mille, haud amplius, paſſus in mare emiſſus.

Poſt Carnos igitur eſt Hiſtria, & populi Hiſtri. Regio ceu peninſula inter Formionem & Arſiam amneis in mare procurrit. Caput gentis fuit Pola, à Colchis, Iaſonem & Medeam perſequentibus, olim condita. Inde celebria opida, Parentiū & Ægida, nunc *Parenzo & Cabo d' Iſtria*: item Neſactium ad Arſiā fluviū, nunc *Caſtel Nuovo*.

CAP.

HISTRI
CARNI
VENETI
item
RHÆTIA
PARS
MARIS
SUPERI
ſive
HADRIATICI SINUS. PARS
NORICI PARS
PAN:
NONIÆ PARS
CAR.
RHÆ
TIA.
Alpes Tridentinæ
VE.
NE
TIA
NEI
HI
STRIA
CENO MANI
TRANS
PA
DANA
GALLIA.
CIS PADANA.
BOII
APUANI
LIGURES
ETRURIÆ PARS
Apennin
Tarviſium
Altinu
Venetia
Patavium
Verona
Mantua
Brixia
Cremona
Parma
Bononia
Ravenna
Ariminum
Piſaurum
Florentia
Piſæ
Pistoria
Aquileia
Tergeste
Pola
Tridentum
Concordia
Forum Iulij
Hadrianum
Atteſte
Vicentia
Spina
Luca
Arretium
Fæſulæ
C. Buno

CAP. XXV.
De Gallis Ciſalpinis.

GAllicæ gentes trans Padum fuere, Libici, Lævi, Inſubres, Orobii, Cenomani. Libicorum caput fuere Vercellæ, nunc *Vercelli*. Lævorum Ticinium, nunc *Pavia*; eorumdem fuit Novaria, nunc *Novara*. Inſubres omnium Gallicarum in Italia gentium fuere validiſſimi. Caput eorum Mediolanum, vulgò nunc Italis *Milano*, Germ. *Meyland*. Opida hinc clara Laus Pompeia, nunc *Lodi*; Forum Diuguntorum, nunc *Crema*; Moguntiacum, ſive Modicia, nunc *Monza*. Orobiorũ fuere Comum, Bergomum, Forum Licinii, nunc vulgò *Como*, *Bergamo*, *Berlaſina*. Vltra Inſubres Orobióſque incoluere ad Venetiam uſque Cenomani; quorum caput Brixia, nunc *Breſcia*, ſive *Breſſa*. Præterea celeberrimæ urbes Cremona & Mantua, à Tuſcis quondam condita. At cis Padum Gallici populi fuere Ananes, Boii, Senones. Ananes Liguriæ continuabantur circa Placentiam Romanorum coloniam, vulgò nunc *Piacenza*. Inde ſequebantur Boii, ſecundum Inſubres, maxima potentiſſimáque Gallorum Italicorum gens. Caput eorum fuit Bononia, nunc vulgò *Bologna*; Felſina ante dicta, cum caput Hetruſcorum eſſet. Inde opida nobilia; Parma, Brixellum, Regium Lepidi, Mutina, Forum Cornelii, Faventia, Forum Livii; quæ nunc vulgò, *Parma*, *Briſſello*, *Reggio*, *Modena*, *Imola*, *Faenza*, *Forli*. Poſtremi Gallorum in Italiâ fuere Senones, inter Ravennam & Aeſim fl. quod nunc *Ieſi*, prope Anconam, partem Vmbrorum agri incolentes. Caput heic gentis conſtituere Senam Gallicam, ſive Senogalliam, vulgò *Sinigaglia*. Reliqua huius oræ opida in Vmbris dicemus.

CAP. XXVI.

Etruria & Vmbria.

GAlliæ Togatæ jungebatur à meridie Etruria, ſub Apennino monte. eius incolæ Etruſci ſive Tuſci; Græcis Tyrrheni dicti. Sed horum prima ſedes fuit, ut antè dictum, trans Apenninum, ab utrâque Padi ripâ: unde à Gallis expulſi, intra Apenninum, mare Inferum & Tiberim Macrámq; amneis conſederunt, duodecim urbibus, totidémque Principatibus inter ſe conſtitutis. Vrbium nomina hæc ſunt; Veii, Volſinii, Cluſium, Peruſia, Crotona, Aretium, Falerii, Volaterræ, Vetulonii, Ruſellæ, Tarquinii, Cære. Ex his hodiéque exſtant, nomináque vulgaria habent iſta; *Bolſena, Chiuſi, Perugia, Cortona, Arezzo, Città Caſtellana, Volterra, Cerveteri.* Reliquarum Veii ad XII lapidem ab urbe Româ fuere, circa opidum nunc *Scrofano*; Vetulonii fuere prope litus inter *Plombinum* & *Maſſam* opida; vulgo nunc dicitur *Bagni di Roſelle*, id eſt, Aquæ Roſellarum. Tarquiniorum veſtigia iacent ſupra Cornetum opidum.

Celebres præterea urbes in Etruriâ fuerunt, in litore; Luna, trans Macram fluv. ſed Etruſcorum tamen opidum, portu nobile, nunc *l' Erici*; inde Piſæ, nunc *Piſa*; Portus Liburnus, ſive Hercules Liburnus, nunc *Livorno*: Populonia, cuius veſtigia extant propè *Plombinum*: Telamon, nunc *Telamone*; Coſa, nunc *Anſidonia*; Graviſcæ, quondam infra Cornetum: Centum Cellæ, nunc *Cività Vecchia*; & Alſium, nunc *Palo*.

Intus in mediterraneo, Nepete, Sutrium, Falerii Faliſcorum, Fanum Voltumnæ, Hortanum; quæ vulgò nunc *Nepe, Sutri, Cività Caſtellana, Viterbo & Horti.* Inde Herbanum; quæ poſtea Vrbs vetus, nunc *Orvieto.* Suana & Saturnia, Senæ, Florentia, Piſtoria, Luca, nomina antiqua retinent.

VMBRIA.

Tuſcis jungebantur ad Tiberim

ETRURIA
LATIUM
UMBRIA ett.
MARIS HADRIATICI
PARS.
MARE
TUSCUM
SIVE
ETRUSCUM.
LINGONUM PARS
Apenninus
ETRURIA
UMBRIA
PICENUM
SABINI
MARSI
LATI
AEQUI
HERNICI
VOLS
RUTULI
AUSONES
Ravenna
Ariminum
Pisaurum
Ancona
Numana
Potentia
Florentia
Pisa
Luca
Pistoria
Arretium
Cortona
Perusia
Clusium
Volsinii
Tuder
Spoletium
Narnia
Reate
Roma
Ostia
Tiberis fl.
Arnus fl.
Ilva
Aethalia
Antium
Circeii

rim fl. Vmbri. Sed hi ab initio ad utrumq; mare latè incoluerunt. unde fluvius, mediam poſtea Etruriam ſecans, Vmbro olim, nunc *Vmbrone.* Ab infero mari eos rejecerunt Etruſci; à Supero Senones Galli. at his à Romanis deletis, Vmbriæ fines fuere in Romano Imperio ab Auſtro Nar amnis, vulgò *Nera*, in Tiberim confluens; ab occaſu Tiberis, & trans Apenninum Bedeſis, nunc *Ronco*, apud Ravennam mare Hadriaticum petens; à Septemtrionibus ipſum hoc mare; ab ortu Æſis fl., & inde lineâ ductâ ad Naris fonteis.

Vrbes in orâ Hadriatici ſinus; Ravenna, Ariminum, Piſaurum, Fanum Fortunæ, & Sena Gallica, ſuprà dicta: nomina vulgaria nunc ſunt, *Ravenna, Rimino, Péſaro, Fano, Sinigaglia.* Intus Cæſena, Saſſina, Vrbinum, Sentinum, Æſis, Camerinum; vulgò nunc, *Ceſena, Sarſina, Vrbino, Sentino, Ieſi, Camerino.* Cis Apenninum; Iguvium, Mevania, Spoletium, Tifernum, Nuceria Camellaria, Aſiſiũ, Hiſpellum, Fulginium, Tuder, Interamnium, Narnia, Ameria, & citra Narem Ocriculi: quæ vulgò nunc, *Augubio, Bevagna, Spoleti, Città di Caſtello, Nocera, Aſiſi, Iſpello, Fuligno, Todi, Terani,* ſive *Terni, Narni, Amelia, Otricoli.*

CAP. XXVII.

De Sabinis & Latio.

INfra Vmbros ad mare uſque antiquiſſimis temporibus incoluere Siculi; à quorum Rege Italo, hæc regio primum dicta eſt Italia; quæ deinde ab Aboriginibus, pulſis inde Siculis, Saturnia vocata eſt, & mox item Latium: unde Aboriginibus novum nomẽ Latini. Sed in partem antiqui Latii poſtea ſucceſſerunt Sabini, inter Narem & Anienem, quorum hic *Teuerone* dicitur. Caput Sabinorum fuit Reate, nunc *Rieti;* & ante hanc Cures, nunc *Il Veſcovio di Sabina,* cœnobiũ, cum ingentib⁹ veteris urbis reliquiis. hinc Romani dicti fuere Quirites. Reliqua opida celebria ſunt;

Nurſia, nunc *Norcia:* Cutiliæ, cuius ruinæ prope opidum *Città Ducale*; Amiternum, cuius veſtigia prope Aquilam. Inde Eretum & Nomentum, prope Anienem, vulgò nunc *Monte Eretondo & Lamentario.*

Sub Sabinis itaq; juxta Tuſcos fuere Latini, non totius Italiæ ſolùm, ſed & orbis univerſi gens nobiliſſima. Terra eorum Latiũ dicta, arctis initio finibus incluſa: ab Aniene ac Tiberi ad Circæum uſque promontorium, qũod vulgò nunc eſt *Circelli.* At poſtquam finitimi etiam populi Æqui, Hernici, Volſci, & Auſones ſub eodem Latinorum nomine computati ſunt, finis novi Latii fuit Liris amnis, vulgò nunc *Garigliano.*

Caput Latii omni ævo fuit Roma, urbs, ab Aboriginibus, qui antea Oenotrii dicebantur, cum ex Græciâ in Italiam adveniſſent, condita; ab Æneæ poſteris, ut tradunt, aucta: urbium ſanè Regina, orbiſque terrarum caput ac domina. Reliqua opida, antiquitate & claritudine, præcipua fuere: Tibur, nunc *Tivoli*; Præneſte, nunc *Pilaſtrina*; Gabii, medio inter Præneſte & Romam itinere quondam; Tuſculum, nunc *Fraſcati*; Aricia, nunc *L'Aricia*; Lanuvium, nunc *Città Lavinia*; Alba longa, inter Albanum quondam montem & Lacum; & Albæ mater Lavinium, prope litus, nunc *Patrica*; inde Laurentum, nunc *Paterno*; & tandem Oſtia, ab Oſtiis Tiberinis nomen habens. Circa Anienis Tiberiſq; Confluenteis, opida Atemnæ, Collatia, Fidenæ, in tenuibus incertiſque veſtigiis oſtenduntur. Rutuli pars fuere Latinorum; caput eorum Ardea.

In Æquis fuere Carſeoli ſive Carſula, nunc *Arſuli*, & Valeria, quæ & Varia, nunc *Vico Varo*; tum Sublaqueum, nunc *Suliaca*; Algidum, in Algido monte & nemore, nunc *Selva d' Algieri.*

Hernicorum fuere; Anagnia, Alatrium, Veruli, Ferentinum; nunc *Anagni, Alatri, Veroli, Ferentino,* dicta.

Sub Hernicis ad mare fuerunt Volſci. opida eorum in litore Antium, Circæi, Tarracina, quod antea Anxur. Intus ſtatim celeberrimus Pomtinus ager, & Pomtinæ Paludes, à capite olim Volſcorum Sueſſa Pometia dictæ. inde Velitræ, Cora, Norba, Privernum

PICENTES, VESTINI, CAMPANIA, APULIA, LUCANIA, BRUTII etc.
MARE SUPERUM sive HADRIATICUM.
ILLYRIS.
MARE INFERUM sive ETRUSCUM
MARE SICULUM
SINUS TARENTINUS
SICILIA
APULIA
CAMPANIA
SAMNI
LUCA
BRUTII
MARRUCINI
PELIGNI
MARSI
Epidaurus
Epidamnus
Melita Ins.
Brundusium
Hydruntum
Barium
Sallentinum prom.
Aeolie Insulæ
Brutium prom.
Tauromenium
Messana
Croton
Scylacium
Cumæ
Puteoli
Capua
Nola
Salernum
Pæstum
Sidoniates
Velia
Metapontu
Heraclea
Consentia
Hipponium
Rhegium
C. Dankr fecit

num, Setia, Signia, Sulmo, Fruſino, Fabrateria, Aquinum, Caſinum, Atina, Arpinum, Arx, Sora: vulgò nunc dicuntur; *Belitri, Cora, Norma, Piperno, Sezza, Segni, Sermonetta, Fraſelona, Falvatera, Aquino, Monte Caſino, Atina, Arpino, Arce, Sora.* At Fregellæ, nunc *Ponte Corvo* eſt; & Interamna, *l'Iſola* nunc dicta.

Auſonum fuere Caieta, Fundi, Formiæ: nunc vulgò dicuntur *Gaëta, Fondi, Mola.*

CAP. XXVIII.

Picentes, Veſtini, Marrucini, Peligni, Marſi, Frentani, Samnites, Hirpini.

VLtra Apenninũ rurſus iuxta Sabinos & Vmbros, fuere Picentes, inter Aeſim & Aternum amneis: quorum hic nunc *Peſcára* dicitur. Regio eorum vocabatur Picenum. gens à Sabinis fertur orta. Opida in litore; Ancona, Græcorum colonia, à Syracuſanis condita: Caſtrum novum, nunc *Flaviano*; Caſtellum Truentinum, ad Truentum amnem. Intus Auximum, nunc *Oſmo*; Septempeda, nunc *S. Severino*; Tollentinum, Firmum Picenum, & Aſculum Picenum, Interamnium, Atria; quæ nunc, *Tollentino, Fermo, Aſcoli, Téramo, Atri.* Picentibus continuabantur Veſtini, quorum opida Angulus & Pinna, vulgò nunc *Città di Sant Angelo, & Città di Penna*; Avia ſive Avella, nunc eſt *Aquila.*

Veſtinis ad mare contermini erant Marucini, quorum opidum Teate, nunc *Tieti & Chieti.*

Marucinis ſimul & Veſtinis finitimi erant Peligni, quorum caput olim Corfinium, nunc deſtructum; deinde Sulmo, nunc *Sulmona.*

Pelignis & Veſtinis in mediterraneo continuabantur Marſi, quorum Alba Fucentis, ad Fucinum lacum; quæ hodiéque nomen antiquum in ruinis retinet; vulgò *Albe* & *Albi* dicta. & Marrubium. nunc *Morréa.*

Rurſus in litore ultra Marrucinos

cinos & Pelignos incolebant Frentani; quorum opida Ortona, Anxanum, Hiſtonium; nunc *Ortona, Lanzano, Guaſto d' Amone*.

Infra Frentanos fuere Samnites, Sabelli etiam dicti, à Sabinis orti: & à Samnitibus orti Hirpini. Illorum regio Samnium; in quo opida, Bovianum, Aeſernia, Sæpinum, Allifæ, Teleſia, nunc vulgò *Boiano, Iſernia, Sepino, Aliſi, Teleſe*. Horum opida Beneventum, Equus Tuticus, Abellinum, Compſa, nunc *Benivento, Ariano, Avellino, Conza*.

CAP. XXIX.

De Campaniâ & Picentinis, Apuliâ, Calabriâ.

IVxta Samnites Hirpinóſque ad mare Inferum erat Campania, vulgò nunc *Terra di Lavoro:* in quâ ſummum Liberi patris cum Cerere certamen. Opida in litore, Liternum, Scipionis Africani voluntario exſilio clarum; nunc vulgò *la Torre di Patria:* Baiæ, deliciæ, an corruptelæ populi Romani: Miſenum, nunc *Monte Miſeno*; ſtatio quondam claſſis Romanæ ad Inferum mare: Puteolii, *Puzzuolo*, portus ad hoc mare totius Italiæ celeberrimus: Neapolis, Parthenope ante dicta, nunc *Napoli*; literarum ſtudiis Ciceronis Virgiliíque ætate clara: Herculanium, vulgò *Torre di Greco*, & Pompeii, vulgò *Scafáti*; Veſuvii montis incendio nota opida. Inde Surrentum, nunc *Sorrento*. Intus in mediterraneo, unde Campaniæ nomen, Capua, à Tuſcis condita; æmula quondam Romæ, atque ob id ipſum perdita. nunc ruinæ eius viſuntur duobus amplius millibus paſſuum à Nova Capuâ. Sueſſa Aurunca, nunc *Seſſa*; Venafrum, nunc *Venafri*; Caſilinum, nunc *Nova Capua* ad Vulturnum amnem: Teanum Sidicinum, nunc *Tiano:* Calatia, nunc *Caiazzo*; Cales, *Calvi*. Atella nunc *Averſa*; Acerræ, nunc *Acerra*; Nola, nomen retinens: Nuceria, nunc *Nocera*.

Iuxta Campanos fuere Picentini

tini à Surrento, ſive Minervæ promontorio, ad Silarum uſque amnem; pars quondam Picentium, huc à Romanis à ſupero mari traducti. caput eorum Salernum, vulgò *Salerno*.

Apulia, Calabria.

Iuxta Frentanos, Samnites atque Hirpinos fuere Apuli, quorum regio Apulia, longiſſimo tractu à Frentone fluv., vulgò nunc *Fortore*, ad fauces uſque Hadriatici maris excurrens. Diviſa fuit in treis parteis. Daunia dicebatur à Frentone ad Aufidum amnem, vulgò nunc *Lófanto*: inde ad Brunduſium, & Tarentum, Peucetia; cuius partem Pœdiculi incoluere. hinc reliquum ſub peninſulæ formâ tenuere Meſſapii. Sed Meſſapia poſt dicta fuit Calabria, & incolæ Calabri. Calabriæ rurſus dimidia pars, Tarentino ſinui contermina, Salentinorum fuit regio. Atque tum Apulia propriè dicta conſiſtebat inter Frentanos & Calabriam. Opida in Apuliâ fuere clara, Teanum Apulum; nunc exiguum murorum veſtigium dicitur, *Civitate* vulgò: Gerion, nunc *Tragonara*; Sipuntum, nunc *Siponto*: Luceria, nunc *Lucera*; Æquulanum, nunc *Troia*; Arpi, cuius ruinæ apud *Foggiam* opidum: Aſculum Apulum, nunc *Aſcoli*; Venuſia, Horatio Alumno nobilis, nunc *Venoſa*; Acherontia, nunc *Acirenza*; Canuſium, nunc *Canoſa*; & clade Romanorum inſignis vicus, Cannæ, nunc *Canne*; Salapia, *Salpe*; Rubi, *Ruvo*; Butunti, nunc *Bitonto*; Barium, *Bari*; Egnatia, nunc *Torre d'Anazzo*.

In Calabriâ Brunduſium, trajectu in Græciam olim clara, nunc *Brindiſi*; Hydruntum, *Otranto*; Caſtrum Minervæ, *Caſtro*; Callipolis, *Gallipoli*; & omnium clariſſima Tarentum, *Taranto*. Intus in peninſulâ, Neritum, *Nardo*; Aletium, *Lezze*: & prope hanc quondam Rudiæ; Ennio cive nobile opidum.

CAP. XXX.

De Lucanis, Brutiis & Magnâ Græciâ.

INfra Apulos, Hirpinos atque Picentinos ad utrumque mare fuere Lucani & ipſi à Samnitibus orti Duce Lucio: fineis habuere ad Laum & Sybarim uſque amneis: quorum hic in Tarentino ſinu nunc vulgò dicitur *Cochile*; ille ad mare Inferum, *Laino*. Opida in litore hæc: Pæſtum, Græcis Poſidonia adpellatum, nunc in ruinis *Peſto*; Velia, nunc *Piſciotta*, celebris quondam portus; Buxentum, nunc *Policaſtro*; à Tarentino ſinu Metapontum, nunc *Torre di Mare*; Heraclea, antè Siris dicta, nunc in veſtigio ruinarum, *Policore*; Sybaris, poſtea Thurii, ac tandem Copiæ, urbs dicta, inter Sybarim Crathimque amneis non extat. Intus Potentia, nunc *Potenza*; Grumentum, nunc *Claremonte*.

Poſt Lucanos extimum Italiæ, ad fretum uſque Siculum, angulum tenuere Brutii, à Lucanis orti. Opida in litore verſus occaſum, Cerilli, nunc *Cirella*; Clampetia, nunc *Amantéa*; Temſa ſive Tempſa, cuius ſitus fuit prope ſpeculam maritimã, cui nomen vulgare *Torre Loppa*; Terina, nunc *Nocera*; Lametia, nunc *Santa Eufemia*; Scyllæum in cervice Scyllæ ſcopuli, nunc *Sciglio*; & ultra fretum, Rhegium, nunc *Reggio*; ab altero mari Locri cognomine Epizephyrii, nunc *Ierace*; Caulonia, nunc *Caſtel vetri*: Scylacium, nunc *Squillaci*; Croto, nunc *Crotone*; Petelia, nunc *Belicaſtro*; Ruſcianum, nunc *Roſſano*; Intus caput Brutiorum Conſentia, nunc *Conſenza*; & haud procul inde verſus Septemtrionem, quondam Pandoſia, cum Acheronte fluv. quæ duo nomina cum Alexander Epirotarum Rex in Epiro ancipiti oraculo monitus fatalia evitare vellet, heic in eadem incidit atque periit. Fuit præterea potens quondam civitas Hipponium, Romanis Vibo Valentia dictum, nunc *Monte Leone*.

Atq; hactenus populos enarravimus

vimus, qui univerſam Italiam olim incoluerunt, præcipuáſque eorum urbeis recenſuimus. Cæterum quum Græci omnem ferè oram maritimam, Coloniis ſuis è Græciâ deductis, obſiderent, ipſa hæc terra, unà cum Siciliâ, dicta eſt Magna Græcia, duravítque hoc nomen multis ſeculis, donec inter fretum Siculum conſtitit & Tarentum; quæ pars Italici litoris poſtea propriè eo nomine indigetata eſt, teſtibus Cicerone, Plinio, Ptolemæo & aliis.

CAP. XXXI.

De fluviis Italiæ.

FLuviorum princeps Italiæ eſt Padus, vulgò *Pò*, nulli amnium claritate inferior. Græcis Eridanus dictus; ac Phaëtontis, ut fabulata eſt antiquitas, pœnâ illuſtratus. E gremio Veſuli, celſiſſimi inter Alpium juga montis, profluens, triginta amplius flumina, lacúſque immenſos, ſeptem oſtiis, quæ ſeptem maria perhibebantur, in mare Adriaticum defert. Fluminum nobiliora ſunt ex Alpibus orta; Duria, nunc *Dora;* Seſſites, *Seſſia*; Ticinium, *Teſino*, lacum Verbanum, nunc *Lago Maggiore*, tranſiens; Addua, nunc *Adda*, Larium lacum, nunc *Lago di Como*, perfluens: Ollius, nunc *Oglio*, lacum Sebinum, nunc *Lago d' Iséo*, tranſiens: Mincius, nunc *Menzo*, lacum Benacum, nunc *Lago di Garda*, tranſmittens. At à dextrâ ripâ recipit idem Padus ex Apenninis jugis, Tanarum, nunc *Tanaro;* Trebiam, qui nomen ſervat, Romanorum clade illuſtrem: & Rhenum Bononienſem, vulgò *Reno.*

Ex Alpibus item profluit Atheſis, Italis nunc *Adeſe*; German. autem *Etſch*. Reliqua quæ ſequuntur, cuncta Apenninus fundit: quorum Arnus, vulgò *Arnò*, Florentiam ac Piſas perfluit; Tiberis, quem urbs Roma, Romæq; conditor Romulus, totius terrarum orbis illuſtriſsimum fecerunt, à dextrâ ripâ Clanim, vulgò *Chiana*, à ſiniſtrâ Narem, vulgò *Nera*, atq; Anienem; nunc *Teverone*, in mare Inferum defert.

Inter Latium & Campaniam eſt

Liris, nunc *Garigliano*, in ipſa Campaniâ Volturnus, *Volturno*; inter Picentinos ac Lucanos Silarus, *Silaro*. In magnâ Græciâ Sybaris, nunc *Cochile*, & Crathis, *Crati*; in Apuliâ Aufidus, nunc *Lofanto*, Romanorum ſiniſtrâ pugnâ advers⁹ Annibálé nobilítatus. Inter Præcutios & Picenum Aternus, nunc *Peſcára*. In Gallis Senonib⁹ Metaurus, nunc *Metro*; Haſdrubalis fratris Annibalis clade, atque interitu inſignitus.

CAP. XXXII.
De montibus Italiæ.

ALpes Italiam à Galliâ, Vindeliciâ, Norico ac Pannoniâ ſubmovent. Initium earum à vadis Sabatiis: finis ad Flanaticũ ſinum, vulgò *Golfo di Carnaro*, & Colapis, vulgò *di Kulpe*, fluminis fonteis. Dividuntur in varias parteis atq; nomina. A vadis Sabatiis ad Vari amnis fonteis, quà Ligustico mari objacent, maritimæ cognominantur: hinc ad Seguſium uſq;, vulgò *Suſa*, Cottiæ: inde ad S. Bernardũ minorem Grajæ: dein ad uſq; S. Gothardum, Penninæ: his continuantur Rhæticæ, ad Plavis uſq; fontem: quarũm pars Tridentinæ perhibentur, ſupra Tridentum. His junguntur ad Doblacum uſq; Noricæ, ſupra Tilavemptum amnem, vulgò *Tagamento*: inde jam Carnicæ ſupra Carnos, uſq; ad Savi fonteis: móxque ultimæ, ad Colapis fonteis uſq;, Pannonicæ, eædem & Iuliæ dictæ. Sunt tamen qui ſupra Dalmatiam Alpium nomen protendant, ubi Dalmaticas dici volunt: aliíq; in Thraciam & Pontum uſque. Sed prior finis ad Colapis fonteis à pleriſq; receptus eſt.

Cæterum intus in Italiâ Apenninus mõs, ampliſſimus Alpibus ad Vada Sabatia adnexus, perpetuis jugis lunatóq; curſu, ad Siculum fretum Leucopetrámque promontorium tendens, Italiam quaſi mediam ſecat. Prope Sueſſam, Liris fluminis ſiniſtræ ripæ prætexitur Maſſicus mons: hinc inter Bajas & Puteolos eſt Gaur⁹. ſupra Capuam eſt Tifata mons, vulgò *monte di Capua*. Vltra Neapolim Nolæ vicinus eſt Veſuvius, nunc *monte di Somma*, ignium eruptio-

ptione ac Plinii interitu clarus. In Apuliâ eſt Garganus, in mare Superum ingenti promontorio excurrens, nunc *monte di S. Angelo*.

Cap. XXXIII.

De variis Italiæ incolis.

TErram Italiam à freto Siculo ad Alpeis uſq; porrectâ, qui ab initio habuerint mortaleis, parũ in tantâ temporum longinquitate compertum eſt: nec conſtat, unus poſt inundationem terrarum ab urbe Babylonicâ profectus in diſperſione gentium populus hanc regionem occupaverit omnẽ, unúmque univerſæ nomen impoſuerit; an aliæ ſubinde, atque aliæ in terras cultoribus vacuas invectæ gentes, ſuis quæq; ſedibus vocabula dederint diverſa Sanè varii atque genere planè diverſi in eâ memorantur auctoribus populi. quorum antiquiſſimi ſunt iſti: Auſones, Brutiorum Lucanorúmque agrum quondam tenentes; hinc Opici ſive Oſci, in Samnio atque Campaniâ; Siculi in Sabinis & Latio: Vmbri ad utrumque mare; ad Inferũ, in parte Tuſciæ inter Tiberim & Vmbrorum amneis. Inde Tuſci ad Alpeis uſq;: juxta hos Ligures in Galliam uſq; ad Rhodanum extenſi. Vltra Tuſcos Veneti: quos alii à proximo Illyrico, alii ab Henetis, Paphlagonicâ gente, ortos tradiderũt. Tuſcos expulerunt inter Alpeis & Apenninum ſuprà dicti Galli: Vmbros ab Infero mari removerunt Tuſci. Græca gens ex Arcadiâ Duce Oenotro profecti, unde dicti Oenotrii, primum Auſones ſuprà dictis ſedibus pepulerunt, ulterioráq; verſus Septemtrionem Italiæ, circa Vulturnum Lirímq; amneis petere coëgerunt, nec ea terrarũ parte contenti, mox Siculos etiam ſedibus ejecerunt, jam tum mutato nomine Aborigenes dicti: Sed cum ſolum, quod tum occupaverant, Latium vocaretur, mutato jam iterum vocabulo, Latinos inde ſeſe adpellarunt. Sabini Opicorum fuere progenies; genuerúntque ipſi ex ſeſe Picentes, Veſtinos, Marſos, Pelignos Frentanos, Marrucinos, Samnites. quorum hi poſtea Hirpinos, Campanos, Lucanos, atque Brutios condiderũt. Interim Græcorũ nationes, aliæ aliis tempori-

poribus in Italiam invectæ, urbes in eâ paſſim condiderunt, ſuíſq; coloniis, ut ſuprà dictum eſt, omnem oram maritimam Superi Inferíq; maris impleverunt. Hinc Italia unà cum Siciliâ, ut ex Strabone & Trogo liquet, Magna Græcia adpellata fuit. At cum alii populi aliis ex locis Græcos expellerent, maximè verò Lucani eam partem, quam de ſuo nomine Lucaniam dixerunt, oppreſſis illis, occuparent, & ab his orti Brutii Brutiam, paulatim Græcum nomen per Italiam imminui cœpit; donec in eâ parte conſiſteret, quæ tum Magna Græcia, nunc Calabria ſuperior dicitur.

At poſtquam Romanorum crevit potentia, tota tandem Italia horum armis ſubjugata eſt; ſtetítque ſub Romæ urbis imperio, regionibus ac populis ſuprà explicatis diſtincta, ad Honorii Imperatoris uſque tempeſtatem. Ex hinc alii aliíque ſubinde, Gothi, Vandali, Heruli, Germanicæ gentes, cum Hunni, ſuperatis Alpium jugis totam invadentes, in varia regna atque imperia diſtribuerunt. His tandem à ducibus Iuſtiniani Imp. pulſis, Exarchatus in Italiâ magiſtratus conſtitutus eſt, cujus ſedes Ravenna; Româ tum in ruinis jacente. Vltimi hinc Longobardi expugnatâ Ravennâ, regnum in Togatâ Galliâ conſtituerunt, quod etiam nunc de gentis vocabulo corrupte *Lombardia*, quaſi Longobardia adpellatur. Hos tandem debellavit Pipinus Franciæ Rex, à Pontifice Romano contra eos in Italiam vocatus.

CAP. XXXIV.

De noviſſimâ Italiæ diviſione.

POſtquam imperii Romani dignitas atque ſedes in Germaniam delata eſt, Italia variè ab aliis aliíſque divexata, atq; in varios titulos atque dominia diſcerpta eſt. Hinc noviſſimæ diviſionis regiones nunc ſunt: Hiſtriæ Marchionatus, Fori Iulii Ducatus, & haud exigua Italiæ portio Lombardia, ſub quâ Marchia Tarviſiana, Ducatus Mantuanus, Ducatus Mediolanenſis, Tirolis

ITALIÆ Recentioris Descriptio.
HELVETII
NORICI PARS.
GALLIÆ PARS
ILLYRICUM
MARE SUPERUM ſive HADRIATICUM
MARE LIGUSTICUM.
MARE INFERUM, ſive ETRUSCUM
AFRICÆ PARS.
Geneva
Marseille
Nicæa
Genua
Ravenna
Ancona
Roma
Neapolis
Salernum
Bonifacio
Saſſaris
Oriſtano
Calaris
Sulci
Panormus
Drepanum
Lilybæum
Mazara
Syracusa
Camarina
Motyca
Brutium prom.
Tauromenium nunc Taormina
Catana nunc Catania
Gallipoli
Monopolis
Barium
Manfredonia
Garganus Mons
C Bonr fecit

Comitatus dimidia pars, Griſones in ipſis Alpibus; & his conterminì Helvetiorum ſtipendarii, Pedemontium, Ducatus Montiſ-Ferrati, Parmenſis Ducatus, Romania ſive Romaniola, Marchia Anconitana, jámque extra Lombardiam, Ager Genuenſis, Tuſcia, in quâ patrimonium D. Petri. Tiberis dextræ ripæ adfixum; Ducatus *S*poletanus, Ager Romanus; inde Regnum Neopplitanum, ínque eo regiones Aprutium, Apulia, Laborinus ager, Baſilicata, Calabriæ duæ, Ager Baritanus, & ager Hydruntinus.

At eamdem Italiam in parteis ſingulis Dominiis diſtinxeris hoc modo:

I. Dominium eſt Hiſpaniarum Regis, ſub quo Regnum Neapolitanum, Ducatus Mediolanenſis, ac quædam opida in Tuſciæ litore, Inſulæque Italiæ adiacentes, *S*icilia & *S*ardinia.

II. Pontificis Romani, ſub quo ager Romanus, Patrimonium D. Petri, Ducatus *S*poletanus, Marchia Anconitana, Romaniola, & urbs in agro Neapolitano Beneventum.

III. Venetæ Reipublicæ, ſub quâ Hiſtria, Forum Iulii, Marchia Tarviſiana, & inde Lombardiæ pars ad uſque Bergomum.

IV. Magni Ducis Tuſciæ & Tuſcia.

V. Genuenſis Reipublicæ; ſub quâ Liguria intra Apenninum & Liguſticum mare, ac portiuncula *T*uſciæ Liguriæ proxima, cum Inſulâ Corſicâ.

VI. Ducis Parmenſis in Lombardiâ Ciſpadanâ.

VII. Ducis *S*abaudiæ, ſub quo Pedemontium.

VIII. Helvetiorum, ſupra lacum Verbanum & Larium.

IX. Rhætorum ſive Griſonum in Alpibus.

X. Archiducum Auſtriæ in Comitatu *T*irolenſi, ubi *T*ridentum, & in partibus Alpinis Fori Iulii ac Hiſtriæ.

XI. Ducis Mantuani, in Ducatibus Mantuæ ac Montibus Ferrati.

XII. Ducis Mutinenſis.

XIII. Ducis Vrbinatis.

XIV. Civitatis Lucenſis in urbe Lucâ.

XV. Comitis Mirandulani.

CAP. XXXV.

Hiſtria, Forum Iulium, Marchia Tarviſiana, Griſones, Helvetiorum ſtipendiarii, & Pedemontium.

NOviſſimâ Italiæ diviſione tradicâ, ſingulas parteis inſpicere haud pigeat. Prima ab Arſiâ amne eſt Hiſtria, Germ. *Iſterreich* dicta. Opida nunc clariora ſunt: Pola, Parentium, & Caput Hiſtriæ, vulgò *Capo d' Iſtria*.

Forum Iulium, vulgò *Friuli*, & *Patria di Friuli*.

Fori Iulii caput eſt Vedinum, nunc *Vdene*; reliqua opida clara ſunt: *Città di Friuli*, Tergeſtum, Gradiſcia, ac nuper à Venetis condita *Palma*, egregium Fori Iulii atque Italiæ ab hâc parte propugnaculum. Cæterum eſt in Foro Iulio Auſtriacæ ditionis Palatinatus Goricienſis, cuius caput *Goricia*, opidum ſatis nobile.

Marchia Tarviſiana.

Cognominatur Marchia hæc ab Tarviſio, vulgò *Treviſo*, ſplendidâ urbe. At princeps nô modò Marchiæ Tarviſianæ, ſed totius facilè Italiæ urbs eſt Venetiæ, in ipſo ſalo, palis ſuperſtructa, Emporium toto orbe terrarum celeberrimum, ac reſpubl. potentiſſima, magnificis ædificiis ſplendēs, ac templo D. Marci, atque armamentario, maximè conſpicua.

Patavium, urbs ſpatioſa magis, quàm populoſa, Academia totius Europæ celeberrima maximè gloriatur: de cætero munitiſſima.

Verona ampla, ſplendida, magnifica ac populoſa, amphitheatri reliquiis nota eſt. Vicentia Equeſtris ordinis viris gratiſſimum domicilium.

Rhæti, vulgò *Griſones*.

Griſones, quos Latinè vulgato nomine Rhætos, Germ. *die Graupünter*, vocant, Rheni, Oeni, Atheſis ac Adduæ fonteis adcolunt. Opida habent tenuia; quorū caput Curia, Germ. *Chûr*, Ital. *Coira: Meyenfeld, Ilandtz*. Sub Rhætis eſt vallis Tellina, & Comitatus Clavennenſis; cuius caput Clavenna, German. *Cläven*, Ital. *Chiavenna*: In

In valle Tellinâ ſunt Sundrium, Tiranum, Peſclavium, Morbenium.

Helvetiorum ſtipendiarii.

Griſonibus contermini ſunt Helvetiorum ſtipendiarii; quorum opida haud illepida, Lucanum, Locarnum & Belliſona.

Pedemontium.

Pedemontii Dominus eſt Dux Sabaudiæ. Caput provinciæ ac Ducum Sabaudicorum ſedes eſt Auguſta Taurinorum, vulgò *Turino*. Reliqua opida clara ſunt: Vercellæ, Eporedia, Auguſta Prætoria, Aſta, Alba, Salutium & Nicæa, licet non magna, at incolis valida. Propè eſt Nicæenſium portus, *Villafranca*, triremium ducis ſtatio.

CAP. XXXVI.

Lombardia, & Genuenſis ager.

LOMBARDIA *Transpadana.*

EA quæ nunc Lombardia propriè dicitur, pars eſt Italiæ, urbiũ ſplendore, agrorúmq; cultu lætiſſima. Dividitur autem Pado amne in Ciſpadanam & Transpadanam. Transpadana rurſus diſpertitur in Ducatũ Mediolanenſem, Mantuanum & Venetorum ditionem.

MEDIOLANENSIS *Ducatus.*

Caput eſt Mediolanum, unde Ducatui nomen ac dignitas; urbs magnitudine ſuâ, arcis munitione, atque incolarum numeroſitate clariſſima; armorum bellicorum officina totâ Europâ celeberrima. Secunda à Mediolano eſt Cremonia, magnificis ædificiis ſuperba. Sequuntur Comum, Papia, Novaria; & in Ciſpadanâ Lombardiâ ſub eâdem ditione Alexandria ac Dertona.

MANTVANVS *Ducatus.*

Mantua, quæ nomen Ducatui dedit, in palude, vel lacu ſita eſt, urbs amœniſſima, ſedes & domicilium nobiliſſimæ Gonzagarum familiæ.

VENETA *ditio in Lombardia.*

Venetæ ditionis ſunt in Lombardia Brixia, Bergomum, Crema & Peſchiera, urbes celeberrimæ: quarũ duæ poſteriores munimina habent validiſſima.

LOMBARDIA *Ciſpadana.*

In Lombardiâ Ciſpadanâ ſunt Ducatus treis: Parmenſis, Mutinenſis, & Montis Ferratenſis Ferrarienſisque ditionis loca.

PARMENSIS *Ducatus.*

Parmenſis Ducatus caput eſt Parma, urbs egregia, illuſtriſſimæ Farneſiorũ familiæ domicilium. Secunda eſt Placentia, illi nullâ re, niſi dignitate, inferior.

MVTINENSIS *Ducatus.*

Huius caput eſt Mutina. alterum eius clarum opidum eſt Regium Lepidum.

AGER GENVENSIS, vulgò *Riviera di Genova.*

Capus regionis eſt Genua; urbs omnium Italicarum ædificiorum ſplendore ac magnificentiâ ſuberbiſſima, quidpe in eo vico qui novus, vulgò *ſtrada nuova*, dicitur, nulla eſt domus, quin digna regem vel potentiſſimum excipere. Huiuſmodi autem plureis paſſim in urbe, maximéque in ſuburbiis invenias, omni deliciarum genere, ut ſunt Italorum ingenia, inſtructiſſimas. Cæterum Genuenſes in Regis Hiſpaniarum clientelâ ſunt. Secunda à Genua eſt *Savona*, lepida ſanè ac lauta. Sequuntur *Vintimiglia*; *Albenga*, & *Serezzana* in Tuſco ſolo ſita, egregio munimento, ac militum præſidio.

CAP. XXXVII.

Tuſcia, Romaniola, Marchia Anconitana, Romanus ager, & Ducatus Spoletanus.

TVSCIA vulgò *Toſcana.*

TVſcia, magni Ducatus titulo ad ſublimem inter Italicas regiones dignitatem elata, caput habet ac Ducum ſedem Florentiam, vulgò *Fiorenza*, vel *Firenze*, urbem, ſi unam Antverpiam excipias, totius Europæ pulcherrimam, templorũ ſplendore maximè conſpicuam. Libera atque opulenta fuit civitas antequàm Medicæorum familia Principatum occuparet.

Luca

Luca ſui juris civitas opulenta ac maximè ſplendida munitáq; Imperiali libertate gaudet. Haud procul marmora magnâ copiâ cæduntur, totius Italiæ nobiliſſima.

Piſæ, libera quondam ac potens terrâ maríque civitas, nunc propemodum incolis deſerta, Magno Etruriæ Duci patet. Liburno portui, vulgò *Livorno*, ſive *Ligorno*, & *Liorno*, ad antiquam claritatem hoc novum decus accedit, quod recens à Magno Duce in ſummum ſplendorem reſtaurata eſt. Portus eſt in celeberrimis Italiæ haud poſtremus, Magni Ducis receſſu ac triremium ſtatione inſignis.

Plombinum, Telamon, Orbetellum, & portus Herculis, Hiſpani Regis imperio ſubjecta opida, validis Hiſpanorum præſidiis cuſtodiuntur.

Senæ, vulgò *Siena*, in medio fermè Tuſciæ ſita urbs, meritò inter principes Italiæ connumeratur. Libera quondam ac latiſſimo territorio potens civitas, nunc Etruriæ Duci dicto audiens eſt.

Reliqua Tuſciæ opida ſunt Aretium, Cortonà, Volaterræ, Piſtoria: quarum hæc inter amœniſſimas Italiæ cenſetur. Pratum item, & Poggium ſummarum deliciarum ſunt loca.

Maſſa, olim Herculis fanum, nunc novum Genuenſis familiæ Ciborum opus, Principatus titulo cenſetur; opidum feſtivum ac amœnum.

Patrimonium D. PETRI.

Etruriæ pars eſt patrimonium D. Petri à Machtilde illuſtri muliere Eccleſiæ Rom. legatum; hinc vulgò *Lo ſtato della Chieſa* indigetatur. Vrbium in eo clariſſimæ, Peruſia, Orvietum, Aquapendens, Horti, Viterbum. Opidum in litore vetuſtiſſimum, quod quondam Centumcellæ, nunc *Cività Vecchia*, id eſt, Vetus civitas, dicitur, portu egregio ac triremium Pontificiarum ſtatione nobile eſt. Bracianum ad Sabatinum lacum, illuſtriſſimæ Vrſinorum familiæ Ducatus eſt.

ROMANIOLA, vulgò *Romagna*.

Romaniolæ fines ſunt intra Foliam amnem, montem Apen-

ninum, Panarum flumen & Padi extremum verſus Septemtriones alveum. Vrbium clariſſima ac celeberrima eſt Bononia, ædificiorum ſplendore ac magnificentiâ imprimis cenſenda. Sequuntur Ravenna ac Ferraria. Hæc ſuum nuper habuit Ducem; at nunc Romanæ Eccleſiæ ſubjecta. Inde Ariminum, Ceſena, Faventia, Imola, egregia, atq; haud ignobilia opida.

Marchia Anconitana, Ducatus Vrbinas.

Vrbium in Anconitana regione opulentiſſima eſt Firmium. At portu celebri notiſſima Ancona. Cætera loca notatu digna, Æſis, vulgò *Ieſi*, Macerata. Hinc in Ducatu Vrbinati Vrbinũ, Fanum, Senogallia, S. Leo, Forũ Sempronii.

Romanus ager, vulgò *Compagna di Roma*.

Princeps agri Romani eſt Roma, Orbis terræ quondam caput, ac nunc etiam ob Pontificis maximi ſedem, omnium illuſtriſſima atque celeberrima, de quâ præſtat tacere, quàm pauca dicere.

Reliqua opida agri Romani, alioquin nobilia ſatis, Romanæ urbis propinquo ſplendore obſcurantur. In his Tibur, nunc *Tivoli*, hortus Ateſtini Cardinalis multiplici amœnitate, ac vario genere deliciarũ, clarũ per totam Italiam reddit: ſed ipſum opidum longè anteeunt Tarracina & Præneſte.

Ducatus SPOLETANVS.

In Ducatu Spoletano ſunt Spoletum, Augubium, Fulginium, Interamnia, Narnia.

CAP. XXXIIX.

De Regno Neapolitano.

HInc, reliquum Italiæ, quidquid à Fundis opido, & Liris fluvii fontibus, Apennino monte, Truento amne & utroque mari Infero Superòque includitur, Neapolitanum vocatur Regnum, ab urbe Neapoli, capite ſuo. Longitudo eius eſt à Truenti amnis oſtio ad Brutium uſq; promontorium, vulgò *Capo Spartivento*, mill. Germ. xc. Latitudo ab Athenæo ſive Minervæ promontorio, vulgò *Maſſa*, haud procul Neapoli, ad promontorium Gargani montis, vulgò *Monte di S. Angelo*, mill. Germ. xxx.

In regni formam redacta eſt hæc regio hoc modo. Cum circa annum Chriſti CIↃ Saraceni hoc terrarum, una cum Siciliâ inſulâ occupâſſent, Tancredus quidam Normannus, prognatis duodecim filiis, egeſtate compulſus, Italiam, adſumtis liberis, petiit, operámq; ſuam contra Saracenos

cenos obtulit. Ibi tum re bene geſtâ, Saracenísq; Italiâ, ac Siciliâ eiectis, portiones ei & filiis adſignantur in utrâq; terrâ. Poſtea Robertus, unus ex filiis, primus Apuliæ & Calabriæ Dux pronunciatur. Dein huius filius Rogerius primus terrarum Neapolis, & Siciliæ, ſub uno regno comprehenſarum, Rex creatur. Regnũ ipsũ geminarum Siciliarum nomine adpellabatur. nam quod nunc in Italiâ Neapolitanum dicitur regnũ, tunc Sicilia cis pharũ ſeu fretum vocabatur; ipſa autem inſula Sicilia trans pharum. At diviſum mox in duo regna, duos pariter Reges accepit: quorũ alter in Italiâ Apuliæ ſive Neapolis: alter in inſulâ Siciliæ Rex adpellatus eſt. Dehinc variam utrumq; regnũ Dominorũ mutationem paſſum eſt. Quidpe in Neapolitano regno primi Normanni Galli Reges fuere: poſt Suevi Germani; mox iterum Galli Angolemenſes; dein Arragonenſes Hiſpani: Iámq; tertio Galli; iterúmque Arragonenſes: tandem Caſtiliani Reges obtento totius Hiſpaniæ Imperio, in Neapolitano etiam regno in Arragonenſium locum ſucceſſerunt.

CAP. XXXIX.

De urbibus Regni Neapolitani.

VRbes in Neapolitano regno non æquè cultæ ſunt, ac in ſuperiori Italiâ. una tamen Neapolis regni caput ſedéſq; Præfecti, quem Hiſpaniarum Rex Viceregis titulo mittit, nulli clariſſimarum urbium, neque ædificiorum magnificentiâ, neque palatiorum ſuperbiâ, neque civium opulentiâ cedit; multitudine verò incolentium, habitâ amplitudinis ſuę ratione, reliquas omneis vincit. Reliquæ urbes celebriores ſunt iſtæ: in Laborino agro, Capua, Surrentum, Salernũ, & Melphis, vulgò *Amalfi*; in quâ primùm inventus eſt Pyxidis ſive magnetis nautici uſus. In Calabriâ Conſentia, Regii Præfecti ſedes: mons Leonis, Regium. Tum in Hydruntino agro Hydruntum, nunc *Otranto*, Gallipolis & Aletium, vulgò *Lezze*, conventu Iuridico nobile opidum; item Tarentum. In Baritano agro Barium, Monopolis, Tranium. In Apuliâ Manfredonia, Luceria, Troia, Aſculum Apulum. In Aprutio, Aquila, Beneventum, Anxanum, Theate, Pinna, Sulmo, Aſculum Picenum.

Cæterum cum tam varium fuerit, támque frequens de hoc regno inter varios populos certamen, cúmque crebris Saracenorum ac Turcarũ incurſionibus petitum; effectum eſt, uti crebra ac frequentia munimenta con-

tra ingruentem hoſtilitatem paſſim excitarentur: quorum firmiſſima nunc ſunt Conſentiæ, Cantazari, Mantéæ, Crotone, & Tarenti in Calabriâ: Gallipoli, Hydrunti, ac Brundiſii in agro Hydruntino: Monopoli, Barii, Tranii, Barlettæ, Manfredoniæ in Apuliâ: Aquilæ in Aprutio. At Caietæ munimentum, ob ſingularem firmitudinem, ſitúmq; loci, clavis totius regni adpellatur.

CAP. XL.

De Epiſcopatibus Italiæ, Academiis, & vrbium clariſſimarum Epithetis.

ARchiepiſcopatus in univerſâ Italiâ ſunt triginta: quorum in Neapolitano regno viginti & unus; Neopolitanus, Capuanus, Salernitanus, Melphitanus, Surrentinus, Beneventanus, Theatinus, Acheruntinus, Sipontinus, Manfredonienſis, Canuſinus, Tranienſis, Baritanus, Tarentinus, Maderenſis, Brundiſinus, Hydruntinus, Roſſanenſis, Conſentinus, Sanctoſeverinenſis & Reginus. In reliquâ Italiâ novem; Senenſis, Florentinus, Piſanus, Ravennenſis, Genuenſis, Taurinenſis, Mediolanenſis, Venetus, & Gradiſcienſis.

Epiſcopatus, ut admodum tenues, ſic innumeri. nam quoties opidum aliquod civitatis jure donatur, Epiſcopus ſimul eidem contribuitur; ita ut nulla civitas perhiberi poſſit, quæ Epiſcopum non habeat, & reciprocè, quæ Epiſcopum habeat, civitas negari nequeat.

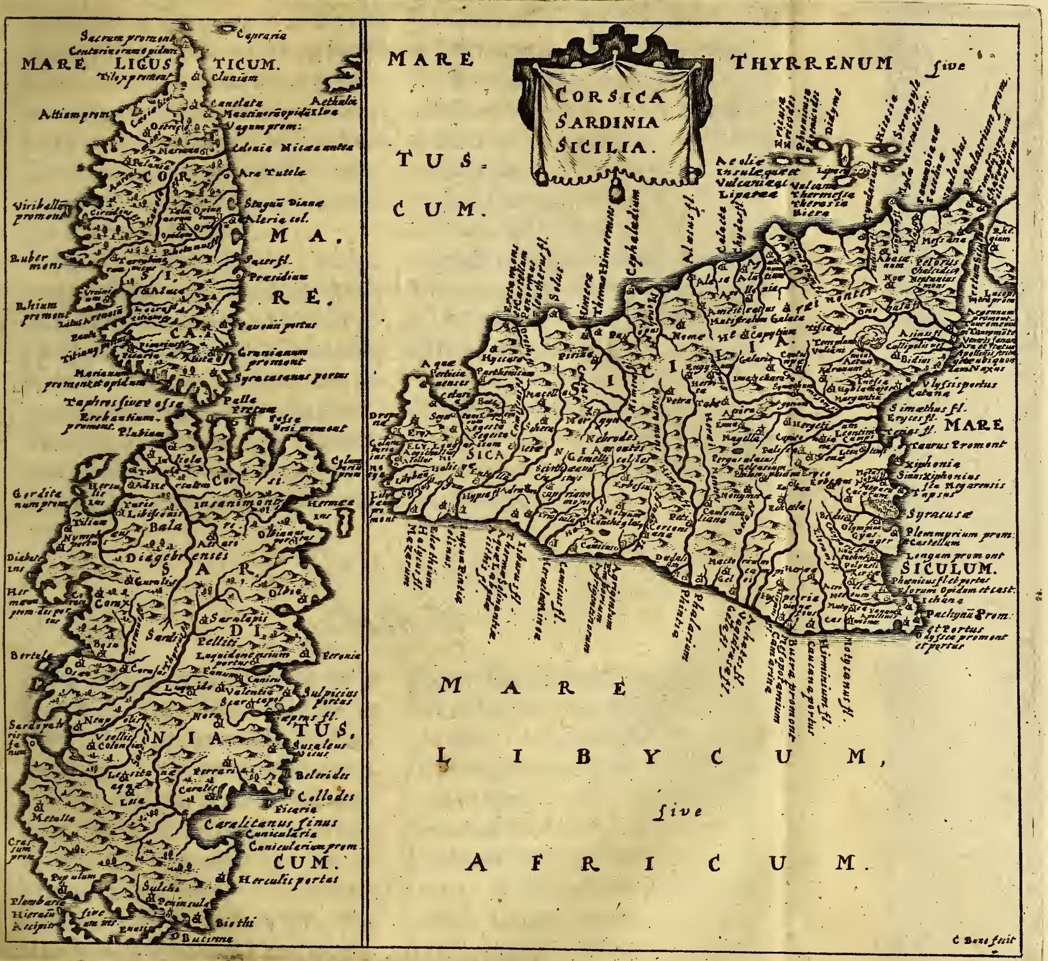
Cæterum Patriarchatus, qui Aquileiæ erat, Venetias tranſlatus eſt.

ACADEMIÆ.

Academiæ illuſtres ſunt: Patavii, Bononiæ, Piſis, Senis, Peruſiæ. At minus celebres, Auguſtæ Taurinorum, Ferrariæ, Romæ, Firmi, Neapoli, Salerni, Maceratæ in Marchiâ Anconitanâ.

Vrbium clariſſimarum Epitheta.

Vrbium Italicarum tantus eſt ſplen-

CORSICA
SARDINIA
SICILIA.
MARE LIGUSTICUM.
MARE TUSCUM.
MARE THYRRENUM ſive
MARE.
TUS.
CUM.
MARE SICULUM.
MARE LIBYCUM, ſive AFRICUM.

ſplendor, nitor, tanta feſtivitas & magnificentia, uti haud facilè toto terrarum orbe quidquam invenias, quod cum his conferri poſſit: ac eximiæ claritudinis ſunt novem; quarum Epitheta, ut in Italiâ per ora hominum feruntur, hic adponam.

Roma dicitur ſancta, vulgò *Roma la ſanta*; ob Pontificis maximi ſedem. Neapolis, nobilis, vulgò *Napoli la gentile*; ob frequentiam Principum, Comitum atque Equeſtris ordinis virorum. Venetiæ opulentæ, vulgò *Venetia la ricca*; ob potentiam atque opes immenſas. Genua ſuperba, vulgò *Genova la ſuperba*; ob ſuperbam ædificiorum magnificentiam. Mediolanum magnum, vulgò *Milano la grande*; ob amplitudinem urbis, civiúmque numeroſitatem. Florentia pulcra, vulgò *Fiorenza la bella*; ob ædificiorum ſplendorem, vicorum munditiem, latitudinem ac directionem. Bononia pinguis, vulgò *Bologna la graſſa*; ob laſcivam agri fertilitatem. Ravenna antiqua, vulgò *Ravenn l' antica*; ob ædificiorum totiúſque urbis vetuſtatem. Patavium doctum, vulgò *Padova la dotta*; ob celebre literarum ſtudium.

CAP. XLI.

De Siciliâ.

OMneis interni maris inſulas magnitudine juxta ac claritate anteſtat Sicilia; quondam, ſi veteribus credimus, continens & Italiæ adnexa; pòſt, interfuſo Siculi maris freto, avulſa: cœli clementiâ ac ſoli ubertate adeò felix, uti horreum Romanorum adpellaretur. Nomen Siciliæ à Siculis, Latii quondam in Italiâ, incolis habuit, antè fuit dicta Sicania, à Sicano Rege, qui ante Troiana bella, cum ampliſſimâ Iberorum ſive Hiſpanorum manu advectus, inſulam de ſuo nomine Sicaniam populúmque Sicanos adpellavit. *T*rinacria item, & *T*riquetra, à triangulâ formâ, Græcis atque Latinis dicta eſt, quidpe tribus promonto-

riis in diverſa procurrens, Græcæ literæ, quæ Δέλτα dicitur, imaginē efficit. Pachynum vocatur promontorium, vulgò nunc *Capo Páſſaro*, quod Græciam ſpectat; Lilybæum, nunc *Capo Boéo*, quod Africam; Pelorum, nunc *il Faro*, quod in Italiam vergens freto abluitur. Id anguſtum & anceps, alterno curſu atrox, ſævum, & Scyllæ Charybdísque horrendis nominibus inclytum eſt. Scylla eſt ſcopulus verſus Septemtrionem. Charybdis mare vorticoſum verſus meridiem; utrumque noxium adpulſis.

Cæterum ipſius inſulæ ſumma longitudo eſt inter Pelorum Lilybæúmque promontoria, mill. Germ. L. Latitudo à Pachyno ad Cephalædim opidum mill. German. XXXV.

Vrbes olim in hâc claræ; in litoribus Meſſana, civium Romanorum, qui Mamertini vocabantur; Zancle, id eſt, *Falx*, ante dicta, nunc *Meſſina*; Tauromenium, nunc *Taormina*; Catona ſive *Catina*, nunc *Catánia*; Syracuſæ, urbs omnium totius inſulæ clariſſima, nunc *Saraguſa*; Camarina, nunc *Torre di Camaràna*; Agrigentum, quod Græcis Acragas, nunc *Gergenti*; Selinuntum, Græcis Selinus, nunc *Torre di Pulici*, vel *Terra de li Pulci*; Lilybæum, literarum quondam ſtudiis celebre, nunc *Marſalla*; Drepanum, nunc *Trápani*; Panormum vel Panormus, nunc *Palermo*; Soluntum, Græcis Solûs, nunc *Sólante*; Himera, nunc *Términi*; Cephalœdis, nunc *Cifalú*; Tyndaris ſive Tyndarium, nunc *Santa Maria di Tindári*; Mylæ, nunc *Milazzo*.

Intus Centuripe, nunc *Centorve*; Agyrium, nunc *S. Filippo d' Agirone*; Aſſorus, nunc *Azaro*; Enna, nunc *Caſtro Ianna*; Leontini, nomen retinet; Neetum, *Noto*; Motyca, *Módica*.

Flumina ac Montes Siciliæ.

Fluviorum nobiliſſimi ſunt, Onobala, qui & Taurominius, nunc *Cántara*; Symæthus, nunc *la Iaretta*; Cyamoſorum ab Centuripis & Chryſam ab Aſſoro devehens; Terias, nunc *Fiume di S. Leonardo*; Anapus, hodiè *Alfeo*, cum Cyane fonte, nunc *la Piſma*; apud Syracuſas; Elorus, nunc

nunc *Abiſo*; Gela, nunc *Fiume di Terra nuova*: Hypſa, Belíci; duóq; Himeræ, quorum alter, nunc *Salſa*, in Libycum pelag⁹; alter, nunc *Termini*, in Tyrrhenum mare devolvitur; ambo ex iiſdem fontibus orti, inſulam in duas parteis ſecare falsò à veteribus traduntur.

Montium clariſſimus maximúſque Ætna, nunc *Monte Gibello*, nocturnis mirus incendiis; cuius crater xx ſtadia patet. inde eſt Eryx, vulgò nunc *Monte di Trápani*.

CAP. XLII.

De incolis Siciliæ & novâ eius deſcriptione.

INcolas habuit Sicilia primos Cyclopas, & Leſtrigonas, id eſt, Gigantes, gentes barbaras atq; truces, ut hiſtoriis, ac fabulis oſſa, immania paſſim in inſulâ reperta, fidem faciunt. Dein Iberi, ex Hiſpaniâ, Duce Sicano inſulam obſediſſe feruntur. Poſt hos Siculi ex Siciliâ Italiæ. Dein Phœnices à Tyro, ac Sydone litora eius occupârunt. hos Græci ejecerunt. cum quibus lingua etiam Græca invecta eſt.

Imperium ab initio penes Reges ac Tyrannos ſtetit, donec maxima pars inſulæ in Carthaginienſium poteſtatem incideret. His devictis Romani ſibi vindicârunt, primáque fuit, quam in Provinciæ formam redegerunt. Iuſtiniani Imperatoris tempeſtate Vandali ex Africâ eam occupârunt; quibus à Beliſario Iuſtiniani Duce pulſis, Saraceni poſtea invaſerunt. Hos tandem ejecit Tancredus Normannus; cuius nepos Rogerius, ut antè memoravimus, primus Apuliæ & Siciliæ Rex creatus eſt. At poſtquam hoc regnum in duo capita diviſum, Suevi Germani Siciliæ regno potiti ſunt. quibus pulſis Galli recuperârunt. Sed trucidatis his ab incolis ab incolis ad Veſperas, quas vocant, Siculas, ad Arragoniæ tandémque ad Caſtiliæ reges devolutũ eſt. Tota nunc in treis regiones, quas valles vocant, diviſa eſt; quarũ una Vallis Demona, Pelorum promontoriũ ſpectat; altera vallis Neeti, Pachynũ; tertia Vallis Mazaræ, Lilybæũ.

Vrbes nunc claræ.

Vrbiũ clariſsima eſt Panorm⁹ caput

put regni ac Proregis, quem Hiſpaniarum Rex mittit, ſedes: urbs eſt ampla ac ſpatioſa; hominum multitudine, ædificiorum ſuperbiâ, civium opulentiâ inſignis. Secunda eſt Meſſana, & ipſa magna, opulenta ac ſplendida. Reliquæ urbes illuſtres ſunt: Catana, Syracuſæ, Tauromenium, Agrigentum, Neetum, Sciacca, Mazara, Marſalla, Drepanum, Termini, Enna. Drepanenſes nauticâ ſcientiâ reliquos Siculos præſtant.

Archiepiſcopatus ſunt tres; Panormitanus, Meſſanenſis, & Montiregalenſis. Academia publica eſt Catanæ.

CAP. XLIII.

De Sardiniâ & Corſicâ.

SEcunda magnitudine maris interni eſt Sardinia, fertilis inſula & ſoli, quàm cœli melioris, atque ut fœcunda, ſic penè peſtilens. A Sardo Herculis filio nomen ſortitam eſſe fabulantur Græci, cum antè Sandaliotis & Ichnuſa, à ſoleæ effigie ipſis diceretur. Longitudo eius à *Calari*, ad fretum, quod eſt inter Sardiniam & Corſicam, complectitur mill. Germ. XLV. Latitudo à Gorditano promontorio, *Capo di Monte Falcone*, & *Capo di Argentera*, ad promontorium Columbarium, juxta Olbiam, mill. Germ. XXVI.

Vrbium quondam celeberrimæ, Caralis, nunc *Cagliari*; Italis, & Sardis *Caglier*; Sulci, Carthaginienſium quondam colonia, nunc *Palma di Sole*; Olbia nomen in veſtigiis retinet.

Colonos in eam deduxiſſe, dicuntur Sardus Herculis filius, ex Libya, & Norax Mercurii à Tarteſſo Hiſpaniæ urbe; & item Iolaus, à quo populi Iolaenſes, deinde Ilienſes, & Locrenſes, Corſique in eamdem pervenerunt. Poſtea Carthaginienſes occupârunt. at his primo bello Punico expulſis, Romani ſuo imperio adjecerunt: cui paruit uſque dum declinante Romano Imperio Saraceni invaſerunt. His ejectis Genuenſes ac Piſani aliquam-

diu

diu de ejus dominio contenderunt, donec Pontifex Romanus utrorumque ereptam manibus Arragoniæ regibus aſſignaret; quo titulo tandem ad Hiſpaniarum Reges pervenit.

Vrbium nunc clariſſima Calaris caput Inſulæ, portu nobilis. Præterea Oriſtana & Saſſaris.

CORSICA.

At minor eſt Corſica ſeſquimill. Germ. ab Sardiniâ verſus ſeptemtrionem diſtans: omni ævo malignè culta, quia aſpera & multis in locis aditu difficilis. Dicta eſt primum Terapne, mox Cyrnus Græcis, à Cyrno Rege, quem Herculis filium volunt. Denique Corſica à Corsâ Bubulcâ, muliere ex Liguriâ; quâ Duce Ligurum manus in eam ingreſſa eſt: & Corſi à Duce, dicti coloni.

Longitudo Inſulæ eſt à Sacro promontorio, nunc *Punta di Marono*; ſive *Capo Corſo*; ad promontorium Granaicum, *Capo di Manza*, mill. Germ. xxx. Latitudo à promontorio, quod hodie *Capo di Foro*; uſque ad Aleriam, mill. Germ. xx.

Vrbes quondam claræ Aleria & Mariana, quarum nomina nunc in ruinis jacent.

Tuſci primi inſulæ imperium occupârunt, poſt hos Carthaginienſes; mox Romani; dein Sarraceni: quibus profligatis Genuenſes ac Piſani, utris dominium maneret, inter ſe certârunt. tandem Genuenſib. ceſſit.

Vrbes in eâ nullæ nunc claræ. præcipua tamen loca ſunt, *Adiazzo, Nebbio, Calvi, Bonifacio*. Calvi eſt celeberrimus inſulæ portus.

PHILIPPI CLVVERII INTRODVCTIONIS IN VNIVERSAM GEOGRAPHIAM

LIBER QVARTVS.

CAP. I.

De Pannoniâ.

TRansgreſſis ex Italiâ Iulias Alpeis, Pannonia conſpicitur, ſolo fœcunda, viris fortis, armíſq; ac opibus maximè valida quondam regio. Nominis origo incerta. Limites ab occaſu habuit Cethium montem; is nunc ampliſſimis jugis, ab Savi Dravíque fontibus ad Danubium usque variis nominibus pertexitur, primum *Pleyſz*, modò *Hengſtberg*, mox *Dembberg*, dein *Herzberg*, *Schnegberg*, & *Kalenberg* dictus. ab Septemtrione, Danubium amnem; ab ortu eumdem Danubium & Aureum montem, nunc Hungaris *Macheck*: à meridie lineam ductam ab Aureo monte per confluenteis Timaci, nunc *Lim*, & Drini, nunc *Drina*, ad fonteis Vnæ fluminis. Inde *Caravancas* mons, & Pannonicæ Carnicæque Alpes ad Savi usq; fonteis. Complectitur hodie Carniolam, Croatiam, Vindorum Marchiam, Carinthiam, Stiriam, maiorem partem Auſtriæ, dimidium Hungariæ, Sclavoniam, Boſniam, partémque Serviæ.

Diviſa fuit in Superiorem & Inferiorem. Superior, quæ & prima Conſularis, verſus Occidentem eſt; in quâ nunc Carniola, Croatia, Vinidorum Marchia, Carinthia, Stiria, Auſtriæque maior pars. Inferior, quæ & ſecunda Conſularis, in Orientem vergens

PANNONIA et ILLYRICUM
C. Buno fecit
MORAVIÆ PARS
Carpates Mons
Danubius Fluvius
Carnuntum
Vindobona
Posonium
Tyrna
Leutsch
Eperis
Casso via
Tockey
Pathisus fl.
Comare
Dotis
Arrabo
AUSTRIÆ PARS.
Scarabantia
Strigonium
Samos
Zatmar
Agria
Erla
SUPERIOR
INFERIOR
PANNONIA
HUNGARIA
Sabaria
Palotta
Alba Regalis
Buda
Pestum
Varadinum
Solnock
STIRIA
CARINTHIA
Patavium
Copreniz
Symuk
Koppan
Colotza
Genadium
TRANSYLVANIÆ PARS
CARNI
Nauportum
Iuliæ Alpes
Cillei
SCLAVONIA
Zagrabia
Drauus fl.
Quinque Ecclesiæ
Segedinum
Tergeste
VINIDORUM MARCHIA
Metula
CROATIA
Gradiskia
Posega
Temeswar
LIBURNIA
Tarsatica
Senia
ISTRIA
Parentium
Pola
Saus fl.
BOSNIA
RASCIA
Sirmium
Taurunum
Jaytza
Warbos
Ortopula
Argyruntum
Beby M.
FERIOR
Bosna fl.
Timacus fl.
Danubius fl.
Aureus Mons
ADRIATICUM MARE
LIBURNICUM MARE
ILLYRICUM MARE
DALMATICUM MARE
DALMATIA
ILLYRICUM
Aenona
Jadera
Scardona
Titius fl.
Sicum
Salona
Tragurium
Narona
Naro fl.
Oneum
Dalminium
Scodrus Mons
Servia
Epidaurus
Rizinum
Scodra
Budua
Olchinium
Lissus
Drilo fl.
Aemus sive Argentatus mons
ITALIÆ
Ancône
Auximum
Aternum
Ortona
Truentus fl.
Sagrus fl.

gens, complectitur Boſniam, Sclavoniam, & quantum Hungariæ Danubium, Dravum, Arrabonémque amneis interjacet. At ea utriuſque Pannoniæ pars, quæ inter Dravum Savúmque fluvios porrecta, Valeria, ſive Pannonia Interamnia & Riparenſis dicta eſt.

Sic igitur hodie Hungaria vix tertiam ſui partem in veteri Pannonia habet; cum reliquum trans Danubium in Iazygibus Dacíſque obtineat.

Vrbium clariſſimæ, Segeſta, quæ & Siſcia, nunc *Siſeck*, in Croatiâ; Petovio, vel Patavium, *Pettaw* in Stiriâ; Amona, *Vnterlaubach*, Romanorum colonia; Nauportum, *Oberlaubach*, in Carniolâ; Vindoniana, quæ & Vindobona, nunc Vienna in Auſtriâ; Scarabantia, nunc *Scrabing*; Sirmium, nunc *Simach*, in Hungariâ; Taurunum, vulgò *Belgrad*, & Germanis *Griechsweiſſenburg*.

CAP. II.

De incolis Pannoniarum & de regno Hungariæ.

PRimi, quos veterum monumenta tradunt, incoluere Pannoniam Pannonii, Celtica gens: quos Græci Pæones vocârunt. I. Cæſar primus terram ingreſſus: poſt eum item alii: at Tiberius tandem perdomuit. Tulerunt inde Imperii Romani jugum, donec poſt inclinationem ei⁹ Gothi invaderent, quos Hunni expulerunt; hos Longobardi; rurſúmque hos Hunni, tandem circa ann. ıɔcccc ſub Arnolpho Imperatore, gens quædam è Scythiâ profecta, oppreſſis Hunnis, totum, quod nunc Hungariæ dicitur, regnum, occupavit, Hunnorúmq; reliquiis miſta, nomen in eo conſtituit, quo etiam nunc Hungari indigetantur. At termini Hungariæ ſunt, à Septemtrionibus Carpates mons, quo à Poloniâ ac Ruſſiâ ſeparatur; ab Oriente eſt Transſilvania, & Valachia; à meridie Dravus fl.; ab Occidente Stiria, Auſtria atque Moravia.

Figura ejus quadra eſt, cujus latera quatuor mundi cardines ſpectant. At maxima ejus longitu-

do, à Patiſſi fontibus, vulgò *die Teiſſe*, ad Muræ, *die Muer*, confluentem, mill. Germ. LX porrigitur. ac par ferme eſt latitudo.

Dividitur in Superiorem, quæ trans Danubiũ Poloniæ, ac Tranſſilvaniæ contermina; & Inferiorem, quæ cis Danubium eſt. Comitatus in universâ cenſentur L. At maximam regni partem hodie Turcarum atrox imperium miſerè divexat.

Opida in eâ plurimùm diruta, vel quæ exſtant, admodũ tenuia, niſi quæ Moraviæ Poloniæq́ue propius accedunt, vulgò *die Bergſtätte*. Clariora tamen ſunt in ſuperiori Hungariâ: *Temeswar*; Genadium, vulgò *Chonad*; Segedinũ; Varadinum, vulgò *VVardeijen*; *Solnock*; Agria, cum arce *Erla*; duóq; firmiſſima munimenta *Zatmar*, & *Tockey*. At in Montanis, *die Bergſtäte*, Caſſovia, *Kaſſaw*, caput ſuperioris Hungariæ; *Eperis: Leutſch*; *Neuſol: Altſol*; *Kremnitz*; *Nitria*; omniúmque amœniſſima *Tyrna*: & quæ caput regni, poſt amiſſam Budam, Poſonium, vulgò *Preſſburg*; urbs ad Germanicum modum ſatis culta.

In inferiori ſunt; Arrabo, vulgò *Rabe*; incolis *Tawarzin*, inde latinè Iavarinum; Comara, vulgò *Komarno*; Strigonium, vulgò *Graan*; Alba regalis, vulgò *Stuelweiſſenburg*, Veſperinum, *Veſperin*; Quinque Eccleſiæ, *FunfKirchen*; & caput quondam, regiáque totius regni Buda, Germanis *Ofen*; cui in adversâ ripâ objacet Peſtum, clara ſunt munimenta, *Dotis*, *Pappa*, *Palotta*. Archiepiſcopatus ſunt duo, Strigonienſis & Coloſſenſis in opido *Kolotza*.

CAP. III.

De Sclavoniâ & Boſniâ.

SClavoniæ equidem nomine vulgò, confuſis Pannoniæ Illyricíque limitibus, accipitur quidquid terrarum ab Dravo amne ad Adriaticum mare protenditur. At propriè Sclavonia dicitur ea regio, quæ Dravum Savúmque amneis interjacet, ab occa-

occaſu Stiriâ; ab Ortu Danubio clauſa. Longitudo eius eſt ab opido *Kopranitz* ad Dravi confluentem, mill. German. L. Latitudo à Dravo ad Savum, XII.

Ad inferiorem Savi partem ultra Danubium protenſi incolunt Raſci populi, Germ. *die Ratzen*. At totam hanc regionem aliquando Pannonii, mox Gothi tenuerunt: noviſſimi Sclavi, ſive ii, Sclavonii, qui ad hanc noſtram ætatem manent. Hi quondam regnum in eâ conſtituentes, poſtea Hungaris vectigales facti ſunt. Nunc maior pars Turcico Imperio paret.

Opida notiora ſunt, *Poſéga, Gradiskia, Zagrabia*, & *Kopranitz*, validiſſimum contra Turcarum incurſiones munimentum.

BOSNIÆ *Regnum*.

Boſniæ regnum intra Vnam, Savum atque Drinum amneis Bebióſque monteis ſitum, nomen accepit à Boſnâ flumine. Longitudo eius inter duo flumina Vnam & Drinum, porrigitur mill. Germ. XL. Latitudo verò inter Boſnæ fonteis, ac confluentem mill. Germ. XV.

Hæc quoque olim Pannoniæ pars fuit: Poſtmodum Gothi occupârunt; quibus egreſſis, Sclavoni obſederunt. Hungaris deinde principatus titulo ſtipendiaria facta. At quum Turca potiretur, Præfectus, quem ille conſtituerat, regio titulo, ac Diademate ſumto, principatum in regni formam redegit; quod Hungari recuperatum, haud diu tenuerunt, quin Turca repeteret.

Caput regni erat *Iaytza:* nunc Metropolis eſt *VVarboſanin*.

CAP. IV.

De Illyrico.

AB Arſiâ fluvio, Italiæ termino, verſus Orientem Illyricum eſt, Græcis Illyris; regio aprica atque amœna, ſolum fertile ac vitiferum, niſi quod ubi Pannoniis proximum, aſperum, ac durum. Terminatur ab occaſu Arſiâ flumine, ac lineâ ab Arſiæ fontibus ad Colapis ortus ductâ: à Septemtrione perpetuis mon-

tium jugis, quibus Illyrii à Pannoniis diſcernuntur, ad fonteis usque Vnæ, atque inde lineâ ductâ ad Timaci, nunc *Lim*, & Drini confluenteis: ab Oriente eſt ipſe Timacus, Scodrus mons, & Drilo fluvius, quo à Macedoniâ ſubmovetur: à Meridie Adriaticus ſinus. Longitudo eius patet ab Arſiâ ad Drilonem mill. Germ. xc. Latitudo maxima eſt juxta Naronem fluvium à fontibus eius ad oſtium mill. xx.

Diviſa fuit olim in duas potiſſimum parteis ſive regiones; quarum una ab Arſiâ ad Titium amnem, qui nunc eſt *Cherca*, Liburnia dicitur; inde altera ad Drilonem uſq; fluvium, ſive Liſſum opidum, quod nunc vulgò dicitur *Aleſſia*, Dalmatia.

Liburniæ populorum clariſſimi fuerunt Iapyges. Opida per oram, Flanona, nunc *Fianona*; Tarſatica, *Terſatz*; Senia, *Zegna*; Lopſica, *Lopur*; Ortopula, *Starigrad*; Argyruntum, *Peſcha*; Aenona, *Nona*; Iadera, *Zara Vecchia*; Scardona nomen retinet.

Dalmatiæ populi etiam fuere varii. Opida in litore Sicum, nunc *Sebenico*; Tragurium, nunc *Traw*; Salona propè Spalatum; Narona, *Narenta*; Onæum, *Sabioncello*; Epidaurus, *Raguſi Vecchia*; Rizinum, *Riſine*; Budua, *Budoa*; Olchinium, ante Colchinium dictum, nunc *Dolcigno*, Liſſus, *Aleſſia*. Intus Scodra, *Scutari*, Dalminium ſive Delminium, *Delminio*, unde Delmatiæ ſive Dalmatiæ nomen.

CAP. V.

De incolis Illyrici, & novâ eius deſcriptione.

ILlyriorũ gens fera fuit, atrox, & latrociniis pyraticâque infamis. Edomita à Romanis ea pars, quæ Liburnia dicitur, anno ab urbe condita ICXXV, annis decem ante ſecundum bellum Punicum; Dalmatia ſub Auguſto Imperatore. Stetit inde ſub urbis Romæ imperio, donec Gothi eam vaſtarent. Poſt hos Sclavonii, à Mæoti palude profecti, occupârunt. In quos deinde Hun-

GRÆCIÆ
Deſcriptio
ÆGÆUM
MARE
IONIUM
MARE
CRETICUM MARE
ILLYRICI PARS
MYGDO. NIA.
PELO
NESUS
ARCA DIA
LA CONICA
LESBOS
LEMNUS
Corinthiacus Sinus
Thermaicus Sinus
Strymonicus Sinus
Singiticus Sinus
Toronicus Sinus
Thaſus
Samothrace
Imbros
Scyros ins
Andrus
Naxus
Paros
Delos
Pathmos
Amorgos
Icarium Pelagus
Athenæ
Thebe
Delphi
Corinthus
Olympia
Sparta
Chalcis
Abdera
Abydus
Larissa

Hungari imperium habuere: at noviſſimè Turcæ oppreſſis Hungaris, interiora ſibi vindicârunt; Venetis in hunc uſque diem maritimam oram obtinentibus, exceptis duabus civitatibus, Scardonâ, quæ Turcici juris, & *Raguſi*, quæ ſui juris. Regio ipſa, quæ olim in duas parteis, Liburniam ac Dalmatiam diviſa, nunc uno nomine Dalmatia adpellatur, eadémque pars Sclavoniæ. At quæ quondam Liburnia, ea nunc Comitatus Iadera, vulgò *Contado di Zara* nuncupatur. In hoc urbes nunc claræ: *Segna*, *Nona*, *Zara*; hæc haud exigui momenti, nec ultimi ſplendoris civitas. *Sabenicum* ſatis amœna urbs, at parum culta, ob vexationes vicinorum Turcarum, qui Scardonam tenent. *Raguſa*, haud magna urbs cum arce, ſui quidem juris eſt, at ſtipendium pendit Turcæ: Emporium alioquin, ab hoc latere maris Adriatici, Turcicis mercibus celeberrimum. *Scutari* quoque, Turcicum opidum, Emporium eſt haud ignobile.

CAP. VI.

De GRÆCIA, & ſummâ eius diviſione.

Illyrico conjuncta eſt Græcia, antequam Romani Orbis imperio potirentur, terrarum omnium dictis factíſque celeberrima. Hinc quidpe omnis literarum claritas primum effulſit. hinc frequentes coloniæ ad illuſtrandum totum terræ orbem in diverſas regiones exiverunt. Nunc tota à Turcis devaſtata, in exiguis ruderibus deſerta, & ipsâ barbarie magis barbara jacet. Dicta eſt terra Græcia à Rege Græco; eadem ab alio Rege Hellene, Hellas, & incolæ Hellenes. At nomen Græciæ diverſè accipitur. Primum enim Græciæ nomine dictæ fuerunt binæ terræ, quæ poſtea ſeparatim altera Theſſalia, altera Græcia ſive Hellas propriè dicta. Dein Græciæ titulo acceſſit Peloponneſus; mox item Epirus, ſimúlq; Macedonia tota: denique Creta inſula & quid-

& quidquid inſularum Græciæ adjacet. Quin etiam in Italiam & Siciliam, ut ſuprà dictũ eſt, Græcum nomen uſquequaq; tranſiit, ubi Græcia magna; & item in Aſiam, ubi Græcia Aſiatica. Sed de hâc in ipsâ Aſiâ; nunc Europæ primùm terræ explicandæ ſunt.

Totum igitur hoc, quod ſub uno Græciæ nomine computavimus, terminis includitur, ab ortu Ægæo mari; à meridie Cretico; ab occaſu Ionio; à Septemtrione Scardicis jugis ab Illyriis ac Mœſis ſeparatur, Strymonéq; amne à Thracibus. Longitudo eius eſt à Tenario Peloponneſi promontorio, per Iſthmum ad Strymonis fonteis, mill. Germ. c. Latitudo maxima ab Sunio promontorio per Græciam propriè dicta m, & Epirum, Acroceraunium uſque promontorium, mill. German. LXXX.

Parteis ſive regiones, in quas univerſa Græcia potiſſimùm dividitur, ſunt iſtæ; Epirus, Peloponneſus, Græcia propriè dicta, Theſſalia & Macedonia. Quamquam Arcananiam, quæ ſub Epiro, & Ætoliam, quæ ſub Græciâ, nonnulli veterum Geographorum ſeparatim cenſeant.

At Romani univerſam Græciam in duas provincias diviſerunt, Macedoniam, ſub quâ ipſa Macedonia, Epirus & Theſſalia; & Achaiam, ſub quâ Græcia propriè dicta, Peloponneſus & Inſulæ circumjacentes.

Cap. VII.

De Epiro & Peloponneſo.

EPIRVS.

Epirus, quæ nunc *Canina* dicitur, ſeparatur à Macedonibus Celidno amne & Pindo monte; ab Græcis Acheloo flumine. Populi clari fuere Moloſſi, quorum opidum Dodone, apud quos Iovis Dodonæi templum, oraculo illuſtre; Dryopes; Chaones, quorum regio Chaonia; opida, Oricum, Antigonia, Panormus, Elæus; Theſprotii, quorum Buthrotum, Pyrrhi regia; Caſſiopæi,

pæi, quorum Caſſiope; regio Almene, opidum Nicopolis: Amphilochi, opidum Argos, cognomine Amphilochicum; Acarnanes, regio Acarnania, opidum Ambracia, Æacidarum regia; unde Ambracius ſinus, quo nihil in Epiro nobilius: Actium, Leucas, Stratos.

PELOPONNESVS.

Peloponneſus à Pelope Rege dicta, quæ nunc *Morea*, haud ulli terrarum quondam nobilitate poſtferenda, quaſi peninſula inter duo maria, Ægeum & Ionium, extenditur; ob ſinus & promontoria, queis, ut fibris, litora eius incisa ſunt, ſimul quod tenui tramite in lacus effunditur, platani folio ſimillima.

Partes ſeu regiones in ipsâ, Achaia propriè dicta, Elis, Meſſenia, Arcadia, Laconica, & Argolis, ſive Argia.

Vrbium clariſſimæ; in Achaiâ Corinthus in ipſo Iſthmo, olim clara opibus, poſt clade notior; cuius potentiam Romani cum vererentur, funditus everterunt. In Elide Olympia, certamine Gymnico maximè nobilis; Cyllene, quod Mercurium ibi natum arbitrabantur, inſignis; unde Mercurius Cyllenius. In Meſſeniâ, Meſſene; Pylus, unde Neſtor ille Pylius; Corone. In Arcadiâ, Tegea, Stymphalus, Mantinea, & Megalopolis, Polybii patria. In Laconicâ, Lacedæmon, totius Græciæ quondam potentiſſima, eadem & Sparta; Leuctrum, Amyclæ. In Argiâ, Argos, Hippium cognomine, templi Iunonis, unde Iuno Argiva, vetuſtate & religione percelebre: Nemea, Mycenæ, Nauplia, Trœzen, fide ſocietatis Atticæ illuſtris; Epidaurus, Æſculapii templo inclyta.

CAP. IIX.

De Hellade, ſeu Græciâ propriè dictâ, & Theſſaliâ.

PEloponneſo anguſto tramite, ſeu Iſthmo adnectitur regio, quæ Hellas Græcis, Latinis Græcia propriè dicta eſt. Limites ab occaſu habet Acheloum amnem, quo ab Epiro ſubmove-

tur; à Septemtrione Othrym, & Oetam monteis, quibus à Theſſaliâ dirimitur; ab ortu mare Aegeum: à meridie Saronicum Corinthiacúmque ſinus, & in medio utriuſque Iſthmum, quo Peloponneſo adhæret.

Partes, ſeu regiones, Græciæ ſunt; Ætolia, Doris, Locris Ozolæa, Phocis, Megaris, Attis, ſeu Attica, Bœotia, & Locris Epicnemidia.

Vrbes claræ fuerunt; Aetolorum, Chalcis, Calydon, Olenus. In Doride Boium, Cytinium, Pindus. In Locris Ozolis, Naupactus, quæ nunc *Lepanto*, Turcarum clade illuſtrata. In Phocide, Anticyra, Cyrrha, Pythia, Delphi ſub monte Parnaſſo, clariſſimum quondam in terris oraculo Apollinis opidum. In Bœotiâ Orchomenum, Theſpiæ, Lebadia, Chæronea Plutarcho clara; Platææ, Thebæ cognomine Bœotiæ, duobus diis alumnis Hercule & Libero maximè celebres, potens quondam civitas; Delium, Aulis portu clara, Agamemnoniæ Graiorúmque in Troiam conjurantium claſſis ſtatio: Leuctra, Epaminondæ Thebani pugnâ adverſus Lacedæmonios victoriâque clara. In Megaride, unde regioni nomen, Megara & Eleuſis. In Attide Marathon, magnarum multarúmque virtutum teſtis; & clariores, quàm ut indicari egeant, Athenæ. In Locris Epicnemidiis, Cnemides, unde regioni cognomen, Opûs, Thronium, Elatia, Lilæa.

THESSALIA.

Græcæ propriè dictæ à Septemtrione jungitur mutatis ſæpe nominibus Æmonia, Macedoniæ quondam pars, at poſtea avulſa, móxque iterum juncta. Eadem Pelaſgicum Argos, Hellas, Theſſalia & Dryopis, ſemper à regibus cognominata. Ibi genitus Rex nomine Græcus, à quo Græcia; ibi Hellen, à quo Hellenes. Hos eoſdem Homerus tribus nominibus adpellavit, Myrmidonas, Hellenas & Achæos. At Theſſaliæ nomen tandem invaluit, in Theſſalos propriè dictos, Eſtiotas, Pelaſgos, Magneſios ac Phthiotas populos diviſum.

Opida in Theſſaliâ propriè dictâ, Hypata, Soſtenes, Cypera. In Eſtiotide, Gomphi, Pheſtus,

Tricca,

Tricca, Æcinium, & Philippici campi, iidem & Pharſalici, civilibus Romanorum cladibus nobilitati. In Pelaſgiâ, Pythæum, Atrax. In Magneſiâ, Iolcus, Hermenium, Caſtanea, Melibœa & Methone, Philippi Macedonis Alexandri Magni patris obſidione, in quâ ſagittæ ictu oculum omiſit, clara: & in Malliaco ſinu cæſorum etiam Laconum Leonidâ duce trophæa, Thermopylæ. In Phthiotide, Phthia, Thebæ cognomine Theſſalicæ, Echinus, Lariſſa, Demetrias, Pagaſæ, & ſacro nemore nobilia Tempe, locus ad Peneum flumen.

CAP. IX.

Macedonia.

SUpra Theſſaliam, atque Epirum verſus Septemtrionem regiones, quæ diverſis populorum nominibus ac regibus antea ſejungebantur, poſtea uni Macedoniæ nomini contributæ, factæ ſunt corpus unum. Terra ipſa duobus inclyta Regibus, Philippo patre & Alexandro filio, per quos terrarum Imperio quondam potita, magna eſt ac ſpatioſa ad utrumque mare, quà ſol oritur, Ægeum, quà occidit, Ionium extenſa. Æmathia ante dicta fuit pars eius ab Æmathio Rege; unde in totam terram nomen dimanavit. Macedoniam â Macedone Deucalionis materno nepote adpellatam vult Solinus: at ego ſuſpicor à parte eius Mygdoniâ natum nomen eſſe Macedoniæ, cum exigua ſit pronunciationis differentia in Μακεδονία & Μυγδονία.

Limites habet ab ortu, Ægeum; à meridie, Thaſſaliam & Epirum; ab occaſu, Ionium ſive Adriaticum mare; ab Septemtrione eoſdem, quos univerſæ Græciæ ſtatuimus.

Centum quinquaginta in hâc olim populos fuiſſe auctor eſt Plinius. At quorum nomina ad nos clara pervenerunt, ad Adriaticum mare Taulantii, quorũ oppida Epidamnus, vel Epidamnum, propter

propter inauſpicatum nomen, quia vel in damnum ituris omen id viſum eſt, à Romanis Dyrrachium adpellatum, nunc *Durazzo*; Apollonia, & Aulon. Elymiotæ, quorum opida Elyma, & Bullis. Oreſtis regio Epiro juncta, opidum Gyrtone. Daſſaretæ, opida Lychnidos, Evia. Regio Æmathia, ſeu Æmathia propriè dicta, opidum Pella, quam omnium Macedonicarum urbium maximè illuſtrem effecerunt duo alumni. Philippus Græciæ domitor, & Alexander etiam Aſiæ; Ægea, in quâ mos erat Reges ſepelire; Ædeſſa, Idomena, Scydra, Europus, Tyriſſa. Regio Pieria, Muſarum parens domúſque; opida Pidna, Phylace, Dion, Mygdones, regióque Mygdonia; opida Antigonia, Phyſcæ, Carrhabia, Letæ, Terpilus. Paraxis; opida Antigone, Pallene, Caſſandria, Torone. Regio Chaldica; opida, Augæa, Singus, Acanthus. Amphaxitis regio, opidum, Theſſalonica, Ciceronis exilio inſignis, & Stagira, Ariſtotelis principis Philoſophorum cunis clara. Biſaltæ; opida Euporia, Oſſa, Calliteræ. Edonii; opida, Amphipolis, Scotuſa, Berga. Orbeli; opidum Gariſcus. Sintici; opida, Heraclea, Paræcopolis, Triſtolus. Pelagones; opidum Stobi. Lynciſtarum, Heraclea. Iororum, Iorum, & Alorus. Almopum, Europas, Albanopolis, Apſalus. Æſtræorum, Æſtræum; Eordeorum, Daulia, Dibolia, Scampis.

CAP. X.

De Fluviis, Montibus ac Inſulis Græciæ adiacentibus.

FLVVII.

FLuvii univerſæ Græciæ celebriores ſunt iſti; In Epiro Acheron, cui Pandoſia opidum adpoſitum: quæ duo nomina cum Alexander Rex ancipiti oraculo monitus fatalia vitare vellet, in Brutiis Italiæ populis in eadem incidit atque interiit. In

Acar-

Acarnania Achelous. In Peloponneſo Peneus, Alpheus, Paniſus, Eurotas & Inachus. In Græcia Cephiſſus, in duo cornua ſciſſus, quorum dextrum Aſopus fluvius, lævum Iſmenus vocatur In Theſſaliâ Sperchius & Peneus. In Macedoniâ Ægeum mare petentes, Aliacmon, Erigon, Axius, Chabris, Strymon. at in Adriaticum ſinum ſeſe exonerantes, Panyaſus, Apſus, Laus, Celidnus.

MONTES.

Montium nobiliſſimi ſunt; in Epiro Acroceraunii & Pindus. In Peloponneſo, Stymphalus, Pholoë, Chronicus, Taygetus. In Græciâ Callidromus. Inter Græciam, & Theſſaliam, Othrys & Oeta. In Phocide Helicon & Parnaſſus. In Bœotiâ Citæron, fabulis carminibúſque celebratiſſimus. In Atticâ Hymetto meritiſſimè tribuitur Principatus, quòd adprimè florulentus, eximio mellis ſapore, & externos omneis & ſuos vincit. In Theſſaliâ Olympus, Pelius atque Oſſa, Gigantum fabulâ bellóque memorati. In Macedoniâ Athos, quem Xerxes, Græciæ bellum inferens, perfoſſum velificavit.

INSVLÆ *ad Græciam.*

Inſulæ Græciæ littori adjacent innumeræ. Harum præter Cretam, quæ ſeparatim dicetur, clariſſimæ Ionio in mari Corcyra, cum opido ejuſdem nominis, nunc *Corfu*, Venetæ ditionis unà cum Cephalenia & Zacyntho; quarum hæc nunc *Zante*, illa *Cefalogna.* Prope Cephaleniam inter non ignobileis eſt Ithaca, Vlyſſis nomine maximè illuſtris, nunc *Iſola del Compare.* In Ægeo mari Eubœa, vulgò nunc *Negroponte*, Bœotiæ avulſa putatur, tam modico interfluente Euripi, ut ponte jungatur. opida in eâ quondam opulentiſſima, Calyſtus & Chalcis. Hinc verſus Septemtriones eſt Scyrus, vulgò *Sciro*; & ultrà Lemnos, nunc *Stalimene*, inter hanc & Thracium litus Samothrace, vulgò *Samandrachi.* Lesbus, nunc *Metellino*, & Chius, *Scio*, Aſiæ adtribuuntur. In Lesbo quondam opidum nobiliſſimum Mitylene, unde hodie inſulæ nomen. In Saronico ſinu Ægina, nunc *Engia*, & Sala-

Salamis, nunc *Coluri*, excidio claſſis Perſicæ nota. Dein quæ in medio mari veluti in orbem jacent, Cyclades, in quibus notiores Andrus, nunc *Andri*; Delus, *Sdille*, & Paros, *Pario*, marmore nobilis. Et circum Cycladas, quia diſperſæ, Sporades; in quibus clariores Icaria, nunc *Nicaria*, & Pathmus, *Palmoſſa*, Ioannis Theologi exilio inſignata. Nobiles præterea ſunt, Samus, vulgò *Samo*, Cos, nunc *Lango*, & Carpathus, *Scarpanto*; quæ contribuuntur Aſiæ.

CAP. XI.

De incolis Græciæ & novâ eius deſcriptione.

GRæciam omnium Europæ terrarum primam habitatam fuiſſe, cùm multa alia, tum imprimis ſitus argumento eſt; quidpe quæ proxima accedit Aſiæ, ubi primum hominem formatum ſcimus. Inde igitur brevis, ac facilis in Græciam trajectus. Suis ſibi Regibus, Ducibus ac Magiſtratibus diſcreti populi ac civitates egerunt, donec Philippo Macedone debellante tota Græcia Macedonico imperio ſubjecta eſt. Dein Romani eius imperio potiti; poſt hos Gothi ac Hunni devaſtârunt magis, quàm coluerunt. noviſſimi Saraceni ac Turcæ in hunc uſq; diem tenent. Hinc Græcia, abolitis priſcis regionum ac populorum vocabulis, in nova nomina diviſa eſt. quæ olim Peloponneſus erat, nunc *Morea* dicitur; quæ Græcia propriè, nunc *Livadia*; quæ Theſſalia, nunc *Ianua*, & Epirus, *Canina*. Macedonia verò in quatuor parteis; quæ Thraciæ conterminа, *Iamboli* vocatur; quæ Theſſaliæ proxima *Camenolitari*; quæ Illyrico, ſive Dalmatiæ jungitur, *Albania*, proxima, antiquus ac nobiliſſimus principatus, equitũ ſuorum robore atque virtute nunc maximè clarus; & in omnium medio, ipſum Macedoniæ priſcum nomen.

Vrbium in universâ Græciâ nunc celeberrima eſt Theſſaloni-

CRETA CYPRUS et RHODUS
AEGAEUM
PELAGUS
CRETA
AFRICUM MARE
Psacum prom.
Drepanum pro.
Dion prom.
Dia ins.
Zephyrium promont.
Cydonia
Aptera
Lappa
Ida Mons
Cytaeum
Apollonia
Panormus
Heraclea
Olulus
DORIENSES
TRICHAICES
Lyctus
Camara
Minoa
Itanus
Samonium Prom.
Dictaeus Mons
Hierapetra
Hieron oros
Ampelus prom. et opid.
Chrysa ins.
ETEOCRETES
Gortyna
Phaestum
Matalia
Leon Prom.
Psychium
Phoenix
Phoenicus portus
Hermaea Promont.
Lissus
Inachorium
Tarbe
Arietis frons promont.
Cisamus
Elea
CYDONES
Polyrrhen
Leuci vel Albi montes
Labyrinth
Cnossus
Callinusa prom.
Crommium prom.
Issicus Sinus
Lapithia
Agidos
Ceraunia
Veneris Templum
Isidis Templum
Nicosia
Tremithus
Chytrus
Salamis
Aphrodisium
Acheorum littus
Carpasia
Veneris fan.
Clides pro.
Dinaretum prom.
Cauda bovis
CYPRUS
Satrachus
Clarius fl.
Pediaeus fl.
Tamassus
SYRIACUM
MARE
Famagusta
Leucola Portus
Veneri sacer collis
Citium
Ammochostus prom.
Throni Civitas et Promont
Idalium
SALAMINIA
Olympus M.
PAPHIA
Cythera
Paphos nova
Hierocepia
Arsinoe
Paphos antiqua
Veneris Templum
Bosura
Treta
Curium
Phrurium prom.
Marium
Amathus
Palaea
Dades prom.
Curias Promont.
AMATHUSIA
AEGYPTIACUM MARE
Rhodus
RHODUS
Lindus
Ialysus Pagus
Camyrus

S
c
ii
ja
ti
li
n
c

(

t
e
A
n
a
S
g
v
N
c
&
r
n
li
T
F

ca, vulgò *Salonichi*, ingens atque opulenta; Emporium mercatoribus Indicis frequentiſſimum. Secunda eſt Dyrrhachium Albaniæ, vulgò *Durazzo*, urbs validiſſima, at minus culta ob gravitatem cœli. *Croia*, Scanderbegi patria, item eſt urbs munitiſſima in mediterraneis Albaniæ.

CAP. XII.

De Cretâ Inſulâ.

AT inſularum Græco litori objacentiũ maxima omnium eſt Creta, Græcis Latiniſque monumentis plurimùm celebrata. Hæc quidpe prima potuit navibus & ſagittis; prima Minoe duce claſſe pugnavit; equeſtreis pugnas prima docuit laſcivas vertigines implicare; prima literis jura junxit; ſtudium item Muſicum hinc initium cepit. Nomen deducunt alii à Crete Nympha, Heſperidis filia; alii à Crete, rege Curetum; quidam primum Aëriam, deinde Curetim, & *Μακαρόννηςον* nonnulli, id eſt, beatam inſulam à temperie cœli adpellatam exiſtimavere. Incolæ Græcis dicuntur Cretes, Latinis Cretenſes. Inter ortum porrigitur Inſula & occaſum tractu longiſſimo, hinc Aſia, illinc Africa objacentibus: à Septemtrione Ægæis & ſuis, id eſt, Creticis æſtibus verberatur; ab Auſtro Libycis undis perfunditur & Ægyptiis. Longitudo ejus maxima à Samonio promontorio, nunc *C. Salamoni*, ad promontorium Corycum, nunc *Cornico*, mill. German. LXX. Latitudo circa mediam ſui partem maximè patens mill. Germ. XV.

Centum in eâ urbium clara fama eſt. Sunt tamen etiam in antiquis auctoribus, qui non centum urbibus, ut prodiderunt, qui prodigè linguâ largiti ſunt, ſed magnis & ambitioſis ſtipatam exiſtiment.

Clariſſimæ fuerunt; Cortyna, caput inſulæ; Cydon, quam Græci matrem urbium adpellavere; Cnoſſ⁹ Minois regia, Therapnæ,

pnæ, Dium, Lyctus, Lycaſtus, Phæſtus, Manethuſa, Dictynna.

Montes item celebres, Dictæus, Idæus, Corycus, Cadiſcus. Labyrinthus in medio fermè fuit, mirandum Dædali opus, itinerum ambages, occurſúſque ac recurſus inexplicabileis continens, lapide polito; ac fornicibus tectum.

Incolæ perpetuò vitioſiſſimi, & piraticâ infames, initio rerum Regibus regebantur, pòſt Ducibus. Q. Metellus inſulam edomitam in provinciæ formam redegit; mansítque ſub imperio, primùm Romano, mox Conſtantinopolitano, donec cum reliquâ Græciâ à Saracenis occupata fuit. Recuperatam deinde Balduinus Flandriæ Comes & Imperator Conſtantinopolitanus, Bonifacio Marchioni Montisferrati dedit; à quo tandem Veneti grandi pecuniâ mercati etiam nunc tenent. *Candia* nunc à Metropoli ſua indigetatur habétque urbeis claras quatuor, contra Turcarum irruptiones munitiſſimas, Candiam, Caneam, Rethymum & Sitiam. Archiepiſcopatus eſt unus Candiæ; Epiſcopatus octo.

CAP. XIII.

De Thraciâ.

POſt Strymona amnem Macedoniæ proxima eſt Thracia, inter validiſſimas Europæ genteis maximè fera & barbara: Regio nec cœlo læta, nec ſolo; &, niſi quà mari propior, infœcunda, frigida, eorúmque, quæ ſeruntur malignè admodum patiens.

Nomen habere putatur vel à Thrace Martis filio; vel, ut aliis videtur, ab aſperitate ſoli cœlíque & gentis feritate, quaſi Τραχεῖα. Terminos habet, à Septemtrione Æmum montem, quo à Mæſis diſterminatur; ab Oriente Pontum & Propontidem: à Meridie Ægæum mare ab Occidente Strymona amnem. Longitudine occupat à Strymonis fontibus ad Panyſi oſtium & opidum Meſembriam mill. German. LXXX. Latitudine verò

THRACIÆ
Deſcriptio.
DACIA ALPESTRIS.
MOESIA INFERIOR
Troglodītæ
Peucestæ
Eleutheræ
Iſtropolis
Tomi
Callatis
Timogetia
Caria
Naxius fl.
Troſmis
Ordeſsus fl.
Beroë
Jalonicz
Dionysopolis
Sarpedonia
Erginus fl.
Meſembria
Anchialus
Apollonia
Toze
Perontiœum
PONTI
EUXINI
PARS
Danubius fl.
Cebrum
Nicopolis
MOESIA
Triballi
SUPERIOR.
Axiopolis
Hypsalti
Develtus
Sadama
Orcelis
Cæni
Bizya
Salmidiſsus
Phinopolis
Druge
Delta
Phrygia
Byzantium
BOSPORUS
THRACIUS
Æmus Mons
Ternobum
Pyrogeri
Carbiletæ
Nicopolis
Saramna
THRACIA
Sophia
Triantæ
Philippopolis
Trimontium
Hebrus fl.
Bessi
Perintnus
Heraclea
Drusipara
Selimbria
Daonium
Ganos
PROPONTIS.
Besbicus
Apamea
Orbelus Mons
Brysæ
Traianopo.
Abdera
Maronea
Doriscus
Zerinthus
Lysimachia
Cardia
Callipolis
Sestus
Abydus
Lampsacus
Dardanum
Neapolis
Philippi
Oesime
Thaſsus
MARIS
ÆGÆI PARS.
Samos
Imbros
MACEDONIÆ
PARS.
Theſsalonica
Stagyra
Acte
Athos M.
NATOLIÆ
PARS.

verò ab Æmo monte juxta Nicopolim ad Maſtuſiam Cherſoneſi promontorium mill. German. LX.

Diviſam quondam fuiſſe in quinquaginta ſtrategias, auctor eſt Plinius. Is populos in eâ recenſet, Strymonem amnem adcolentes, Denſeletas, Mœdos: ad Neſtum amnem, Digeos, Beſſorúmque multa nomina inter Eleos, Diobeſos, Carbileſos, Bryſas, Sapœos: Hebrum adcolentes, Odryſarum numeroſam gentem, Odomantas, Carbiletas, Pyrogeros, Drugeros, Cænicos, Hypſaltos, Benos, Carpillos, Botiæos, Edones, Cicones, Biſtones, Selletas, Priantas, Doloncas, Thynos, Celetas. omnium autem ſævillimos Scordiſcos memorat Florus.

CAP. XIV.

De Vrbibus veteris Thraciæ, Fluviis ac Montibus.

Opida clara olim in Thraciâ fuere à Strymone amne in litore Ægæo, Oeſyme, Neapolis, Abdera, à Diomedis ſorore conditum opidum, unde & nómen habuit, idem & Clazomene dictum. fuit in eâdem regione opidum Tinda, Diomedis equorum ſtabulis dirum; Maronea: inter hanc & Hebrum fluvium Doriſcus locus, ubi Xerxem Perſarum Regem copias ſuas, quia numero non poterat, ſpatio dimenſum ferunt. Ænus ab Æneâ profugo condita; paulúmq; à mari recedens ingens quondam Cypſella. In Cherſoneſo, quam Thraciæ cognominant, Cardia, Eleus & Seſtus, cui objacet ex Aſia Abydus, utraque Leandri amore nota. Propè regio in qua Xerxes diviſas pelago terras ponte (mirum atque ingens facinus) auſus jungere, & copias ex Aſiâ in Græciam traduxit: Callipolis, cui oppoſita in Aſiæ litore Lampſacus: & in radice Cherſoneſi ſedens Lyſimachia. Inde in Propontide Pactya, Biſanthe, Perinthus, mirifico amphitheatri ſplendore clara; Selymbria, atq; in ipſo Boſphoro Byzantium, an-

te Lygus, poſtmodum Nova Roma, & noviſſimè Conſtātinopolis dictum. Vrbs omni ævo clariſſima, à Conſtantino Imperatore in ſedem Imperii electa: manſitq; eâdem dignitate, donec Turcarum impia gens an. CIↃ CCCC LIII occupavit. neque tunc decus ſuum perdidit, cum etiam nunc imperii Turcici caput colatur nomine *Stambol*. De reliquo opida in Ponto, Phinopolis, Salmydiſſus, Peronticum, Apollonia paullùm à mari recedens, magna quondam; Toza, Anchialus & Meſembria, terminus Thraciæ. Intus Byzya arx Regum Thraciæ, à Terei nefaſto crimine, ſic opinati veteres, inviſa hirundinibus. Philopolis, antea Poneropolis, dein à ſitu Trimontium, Traianopolis, Adrianopolis, à conditoribus dicta opida. Præterea Olynthus vel clariſſima; Heraclea, Topiris & Philippi.

Fluvii & montes.

Fluvii celebres ſunt, Neſtus ſeu Neſſus, Hebrus, Athyras, Bathynias. In montibus Æmus, Rhodope & Orbelus principatum tenent.

CAP. XV.

De incolis Thraciæ & urbibus nunc claris: item de Patriarchis Græcanicæ religionis.

INcolarum Thraciæ antiquiſſima habetur origo. Vna gens habitârunt Thraces, aliis aliiſque diſcreti & nominibus, & moribus, in univerſum feri, ſævi, atroces & cruenti. Suis antè parebant Regibus: poſtea Macedonum tributarii facti: rurſúmque ſuo juri redditi, multis prœliis à Romanis fuſi, tandem à C. Scribonio Curione Procoſ. perdomiti, imperióque Romano ſubjecti ſunt. Dehinc eâdem, quâ Græcia ac Macedonia, uſa eſt Thracia fortunâ, donec in Turcarum manus pervenit: quorum imperio omne decus dignitatémque præſtat. quidpe heic Turcarum caput, ac ſedes eſt Conſtantinopolis, ante memorata

morata, urbium totâ Europâ omnium maxima ac populoſiſſima; quam Conſtantinus Imperator Novam Romam adpellavit: unde novum nomen Thraciæ ortum, quo nunc *Romania* indigetatur.

Secundum à Conſtantinopoli locum inter Thracias urbeis obtinet Hadrianopolis, Turcis *Endrem* dicta, magna quidem, atque ingens, at mœnibus haud cincta, ædificiisque vilibus exſtructa. Tertia Philippopolis ſatis numeroſè incolitur, nec cedit huic Traianopolis. Seſtus & Abydus ſibi invicem objectæ, clauſtra Turcici imperii in his oris perhibentur.

Cæterum quia ad hoc loci perventum eſt, uti Græciæ ſtatum præſentem conſideremus, operæ pretium eſt cognoſcere, Græcos jam olim à Romanâ Eccleſiâ receſſiſſe, nec Pontificem Romanum, ceu caput agnoſcere. Religionem quidpe peculiarem inter ſe habent, diverſam ab eâ, quam Romana Eccleſia perfitetur: Nec ſoli Græci hanc ſequuntur, ſed complures aliæ nationes, Bulgari, Servi, Boſni, Sclavonii, Illyrii, Albani, Moldavi, Valachi, Ruſſi, Moſcovitæ, Tartari, Circaſſi, Mengreli, cunctæque nationes Ponticæ, & Tartarorum interior pars. Capita jam inde quatuor ſibi conſtituerunt, quos Patriarcharum titulo reverentur. Horum, ut diverſæ ſunt ſedes, ſic in diverſas regiones inſpectio & regimen. Princeps & caput univerſæ Eccleſiæ Græcanicæ eſt Patriarcha Conſtantinopolitanus, à quo dependent quotquot Græcanicæ religionis Chriſtiani per omnem Europam diſperſi degunt. Alexandrinus, cujus Cairo in Ægypto ſedes; qui & Arabiæ Eccleſias regit. Hieroſolymitanus in Syriâ ſupremus agnoſcitur. In reliquâ Aſiâ Antiochenus.

CAP. XVI.

De Mœſiâ.

SVpra Macedoniam ac Thraciam Mœſia eſt, quam Romani Cereris horreum ob fertilitatem ſoli adpellavere, ab Aureo & Scodro montibus intra Iſtrum & Æmum ad Pontum uſq; extenſa; in Superiorem, quæ nunc Servia eſt, & Inferiorem, quæ Bulgaria, diviſa. Terminus in medio utriuſque eſt Ciabrus fluvius. In ſuperiori populorum quondam clariſſimi Dardani, regióque ipſa Dardania, Macedoniæ contermina; In inferiori Triballi omnium nobiliſſimi: poſt hos Peuceſtæ & Troglodytæ, jam Scythicæ gentes: infimam quidpe inferiorioris Mœſiæ partem, quæ ad Pontum accedit, Scythæ tenuerunt; quorum pars validiſſima Getæ ad utramque Danubii ripam, hinc in Mœſos, illinc in Dacos trunſeuntes.

In Mœſiâ dextram Danubii ripam frequentibus olim opidis ſtipatam fuiſſe, Ptolemæi teſtatur Geographia, idémque in mediterraneis haud modicum eorum numerum recenſet. At in litore Pontico clara maximè fuere, Sarpedonia, Dionyſopolis, Timogetia, Tomi, Ovidii Poëtæ exilio nobiles, Iſtropolis, & Eleutheræ.

De Iſtro amne.

Iſter fluvius omnium Europæ maximus, in Germaniæ jugis Abnobæ montis ortus, per multas lapſus genteis Danubii nomine, immenſo aquarum auctu, & unde primum Illyricum adluit, id eſt, ad Savi confluentem, Iſter quondam adpellatus, ſexaginta circiter amnibus receptis, medio ferme eorum numero navigabili, in Pontum, vaſtis ſex fluminibus, ſive oſtiis, evolvitur. Singula autem oſtia tanta ſunt, ut prodatur, in quadraginta millia paſſuum, ideſt, mill. Germ. x. longitudinis, vinci mare, dulcémque intelligi hauſtum. German. vulgò *die Donaw*, Sarmatis ac Scythis *Dunay.*

De

MOESIÆ, et DACIÆ
Tabula Continens unà
Poloniā, Ruſsiam nigram
etc.
PRUS SIA
MA ZO VIA
MAIOR
POLO NIA
MI NOR
RUSSIA NIGRA
VOLYNIA
PODO LIA
Carpi ani
Tauriſci
TRANS SILVA NIA
MOLDAVIA
Arpy
HUN GA RIA
DACIA RI PEN
DACIA ALPESTRIS
WALA CHIA
RASCIA
MOESIA
SERVIA
BULGARIA
SUPE
DARDANIA
PRIOR
MOESIA INFERIOR
THRACIÆ PARS
EUXINI PARS
ADRIATICI MARIS PARS
ILLYRIS
BOS NIA
CRO ATI A
Kuiavia
Danubius fl.
Dravus fl.
Savus fl.
Hypanis fl.
Tyras fl.
Danubius fl.
Haemus Mons
Sophia
Philippopolis
Lublin
Chelm
Cracovia
Leopolis
Halicz
Kamyniecz
Brazlaw
Czudnow
Krzeminiecz
Buda
Pestum
Segeſta
Salona
Narona
Tomi
Thervingi
Grutungi
Siginni

De incolis Mœſiæ, & duobus noviſſimis in eâ regnis, Serviâ ac Bulgariâ.

Mœſos populos feros, truceis Barbarorúmq; barbaros, à Thracibus genus duxiſſe, traduntauctores: cum ipſa Mœſia pars aliquando Thraciæ fuerit. M. Licinius Craſſus perdomitos imperio Romano ſubjecit. Deinde in Superiorem Mœſiam Servi, Inferiorem Bulgari, utraque ex Sarmatiâ Aſiaticâ advena gens, invecti, duo inibi regna de ſuo nomine, hi Bulgariæ illi Serviæ, condiderunt. At noviſſimi Turcæ in utrumq; effuſi etiam nunc tenent.

Caput regni Serviæ, regúmque quondam ſedes, Senderovia, Vngaris *Zendrew*, Turcis *Semender*, ad Iſtri ripam ſita: Præterea *Vidna*, *Bodo* & *Novograd*, nobilia ſunt oppida; quorum hoc arce munitum inexpugnabili. At Bulgariæ regni caput eſt *Sophia*, urbs magna & populoſa.

CAP. XVII.

Summa univerſæ Scythiæ deſcriptio. Item de veteri Scythiâ Europæâ.

TRans Iſtrum Mœſis contermina eſt Scytharum gens omnium toto orbe vaſtiſſima: quidpe ex Mœſia Inferiori in Aſiam ad *Tabín* uſque promontorium & fretum *Anian*, longitudine terrarum mill. German. cIↄ amplius occupat. Latitudine verò ab Oceano Septemtrionali ad Caucaſum montem fonteíſque Indi fluminis mill. Germ. circiter LX. Dividitur autem univerſa Scythia in Europæam & Aſiaticam. De hâc poſterius in ipsâ Aſiâ; nunc Europæam prius expediamus.

SCYTHIA EVROPÆA.

Terminatur Europæa ab occaſu Patiſſo flumine, ab Septemtrione lineâ à Patiſſi fontibus per Amadocam paludem (quæ eſt in Lituaniâ) ad Boryſthenis fonteis, atque inde aliâ lineâ ad Tanais ortus ducta; ob ortu ipſo Tanai & Ponto Euxino; à meridie Iſtro, & ubi is

ubi is ad Nicopolim inflectitur, rectâ lineâ ab occaſu in Orientem ad Pontum ductâ.

Totum hoc terrarum variis gentibus ac populis diſtinguitur; quorum clariſſimi, præter Troglodytas in Inferiore Mœſiâ commemoratos, Daci; quorum regionem nunc tenent Moldavi, Valachi, Transſilvani, & Hungarorum pars inter Patiſſum amnem & Transſilvaniam; Getæ, quos ad utramque Iſtri ripam in Mœſiam, & Daciam extendi, antè diximus; nunc Bulgarorum & Moldavorum pars: Tyragetæ & Arpii inter Tyram flumen & Iſtrum; nunc inferior Moldaviæ pars Ponto objacens: Inter Tyram & Hypanim amneis, Carpiani, Callipides, Iſtrici, Axiaces & Iazyges Eneocadlæ: quorum omnium ſolum nunc Podolia: Baſtarnæ, iidem & Peucini, quorum pars una in Germaniâ, pars altera in Scythiâ Europæâ; nunc Ruſſia minor ſeu Nigra: Boryſthenitæ, inferior Lituaniæ pars verſus Pontum: Neuri, ad Boryſthenis fonteis: inde Geloni, Thuſſagetæ, Budini & Agathyrſi, in Moſcoviâ inter Boryſthenis fonteis & Tartariam minorem: Alani & Roxalani in Moſcoviâ, ad ſiniſtram *Donetz*, id eſt, minoris Tanais ripam: Hamaxobii ſive Hamaxobitæ, ad Gerrhi fluminis fonteis in Tartariâ minore: Georgi, Nomades, Baſilides, & Tauroſcythæ ſive Scythotauri, itidem in Tartariâ minore: Tauri ſive Taurici, qui Tauricam ſive Scythicam Cherſoneſum incoluerunt: In his Boſphorani utrimq; Boſphorum Cimmerium adcolentes: Iazyges Mœotæ, juxta Mœotim paludem ad Tanaim uſq; protenſi. Arimaſpi & Eſſedones ac Tanaitæ ipſo Tanais flexu cincti.

Cap. XVIII.

Dacia.

TRans Iſtrum igitur Mœſis contermini fuerunt Daci Scythica gens, fera, atrox & barbara. Regio ipſa Dacia terminatur à Septemtrione Carpathicis jugis & Hieraſo amne; ab Oriente

ente eodem Hieraſo & Iſtro; à meridie itidem Iſtro; ab Occidente Patiſſo. Complectitur hodie Hungariæ partem, prædictam Transſilvaniam, Valachiam & Moldaviam ferè totam.

Diviſa fuit olim in Ripenſem, Alpeſtrem, & mediterraneam. Ripenſis eſt, quæ hodie dictam Hungariæ partem complectitur, cum parte Valachiæ. In hâc populi Prendaveſii, Albocenſii, Saldenſii, Tervingi, Burrhi, Cingeſi. Alpeſtrem nunc incolunt maior pars Valachorum & Moldavi. Quondam in eâ populi Piephigi, Siginni, Sinſii, Cotenſii, Taiphali, Cacoenſii, Ciſtoboci. Mediterranea, quæ & Gepidia, tota nunc eſt Transſilvania. In hâc olim populi Potulatenſii, Buridienſii, Biephi, Ratacenſii, Tauriſci.

Vrbs olim clara fuit Vlpia Traiana, antè Zarmiſogethuſa dicta; nunc *Varheli* eodem ſitu eſt in Valachiâ.

Fluviorum celeberrimi; Mariſus, Germanis *Mariſch*, Hungaris *Maros*; & Aluta, German. *die Alt*, Hung. *Olt*.

De incolis Daciæ.

Incolas ante Getas fuiſſe tradit Plinius; Dacos poſtea à Romanis adpellatos. Getarum nomen manſit circa utramque Iſtri ripam, ut antè dictum. Regibus illi ſuis regebantur, donec Traianus Imperator Daciam perdomitam in provinciæ formam redegit. Poſtea Sarmatæ invecti. dein Gothi móxque Hunni. Poſt hos Saxones Germanica gens, à Carolo M. devicti, cum leges victoris ferre nequirent, aut nollent, in univerſam Daciam tranſierunt. Hinc etiamnum frequens, licet corruptus, in iis oris durat Germanicus ſermo. Exinde eadem gens, quæ Pannoniæ parteis occupaverat, Hungari Saxonibus ſeſe miſcuerunt. unde mixta nunc utriuſque gentis lingua. Tum verò diviſa fuit univerſa Dacia in nova nomina. Ea pars quæ Patiſſo amni adnexa, *Hungariæ* titulo acceſſit. Quæ antè Dacia mediterranea erat, Transſilvania adpellata. Inter hanc & Iſtrum Valachia: inter hanc & Hieraſum Moldavia; cuius titulo etiam adjectum quidquid inter Hieraſum & Tyram amneis interjacet.

CAP.

CAP. XIX.

Transſilvaniæ, Valachiæ & Moldaviæ deſcriptio.

TRANSSILVANIA.

TRansſilvaniæ Principatus, qui ſilvis undique, unde ei nomen Latinum, & montium jugis clauditur, Hungaricè *Erdeli*, Germanicè *Siebenbürgen*, Saxonibus haud dubiè à ſeptem opidorum numero dictus eſt. Quâ ratione etiam nunc Sarmatis ſeu Sclavis *Siedmgrodska ziemia*, hoc eſt, Septemcaſtrenſis regio, indigetatur. Poſtquam Saxones colonos recepit, cultiùs habitari cœpit. Namque opida in eâ illi condiderunt, quæ in hanc diem clara ſunt.

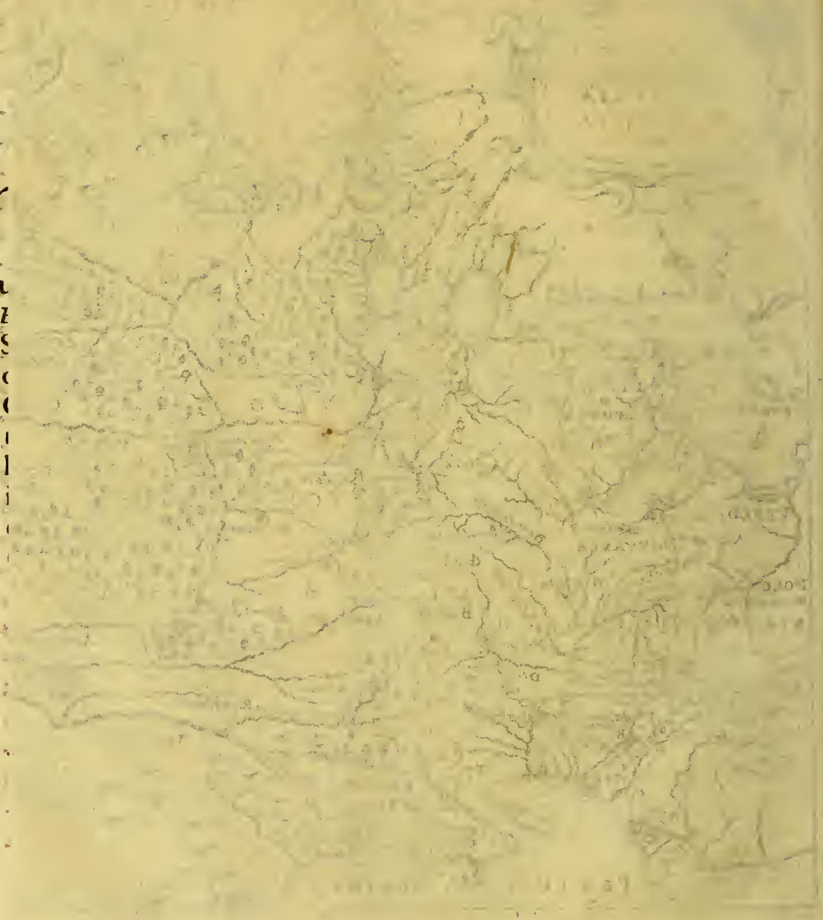
Cibinium ſive Hermanopolis, vulgò *Hermanſtadt*, caput provinciæ eſt: Alba Iulia, Germ. *VVeiſſenburg*, Hung. *Gulafeirwar*, Principis ſuperiorib⁹ annis ſedes: Claudiopolis, Germ. *Clauſenburg*, Hung. *Coloſwar:* Biſtricia, Germ. *Biſtritz*, Hung. *Beſterze:* Sciburgium, German. *Schiesburg*, Hung. *Segeswar.* Medieſus, Germ. *Medwiſch*, Hung. *Megies*: Stephanopolis, ſeu Corona, German. *Cronſtadt*, Hung. *Braſſaw.*

VALACHIA AC MOLDAVIA.

Quæ nunc duæ regiones Valachiæ ac Moldaviæ nominibus diſtinguuntur, ſuperiori ætate uno Valachiæ vocabulo cenſebantur. Incolis *VVoloska Zemla*, id eſt, Valachia terra, & gens ipſa *VVolochy*. Dividebatur autem tota provincia in Maiorem & Minorem. Maior poſtea Moldaviæ nomen recepit; Minori Valachiæ titulus remanſit. Quæque ſuo parebat Principi ſeu Duci, quem Sarmaticæ gentis vocabulo, *VVaywodam* adpellant. Polonis quondam utraq; ſtipendiaria. Nunc partem Hungariæ Rex, partem Turcarum Imperator tenet. Valachiæ caput ac ſedes Vaivodæ eſt *Targowisko.* reliqua loca ſunt *Brailow*, & *Dombrowitza.* Moldaviæ caput eſt ac Vaivodæ ſedes *Czukaw.* reliqua opida ſunt, *Margoſeſt*, *Tarisko*, *Moncaſtro.*

CAP.

TARTARIA
MINOR
LITVANIA
MOSCOVIA
etc:
OCEANUS
SARMATICUS
LAPPIA
Granvicus Sinus
Petzora
Condora
Juhora
Permia
S. Nicolas
Archangeli
Finnicus Sinus
MARE
SUEVICUM
Weliki Nowogorod
Twer
Biela
Rustow
Moſcua
Rezan
Wolodimir
Smolensko
Kowno
Wilna
LITVANIA
Warsaw
Volga fl.
Cazan
Czeremiſsi lugow
Czeremiſsi gorni
Severia
Geloni
Thuſsagetæ
Budini
Agathyrsi
Arimaspi
Alani
Roxolani
Tanais minor fl.
Tanais fl.
Borysthenes fl.
Desna fl.
Hamaxoby
CREMEA
Palus Mæotis
Tauri ca Cherso nesus
Theodosia
Oczakow
Nicopolis
Ister fl.
PONTUS
EUXINUS
ASIÆ PARS

CAP. XX.

Tattaria minor; ubi Taurica Cherſoneſus.

TAttarorum nomen longè latéque per Aſiam & Europam diſperſum eſt; cuius limites poſtea in Aſiâ dicemus. at nunc de parte eius agamus, quæ Tattaria Europæa ſive Minor dicitur.

Tattaria igitur Minor, ſive Præcopenſium Tattarorum regnum; eſt ea Scythiæ Europæ pars, quæ fluviis Boryſthene & Pſolâ ac Deſnâ (quæ duo in Boryſtenem exeunt) & Tanai minori, vulgò *Donetz*, ipſóque Tanai, Mæoti palude, ac Ponto cingitur. Quinam antiquitus populi has oras incoluerint, ſuprà demonſtratum eſt. Cæterum omne litus huius tractus Græcorum coloniis juxta atque monumentis inclytum fuit: maximè verò Taurica Cherſoneſus, non minus, quàm ipſa Græcia celebrata. In hâc Græcorum urbes claræ, Panticapæum, nunc vulgò *Pontico*; Cimmerium, in medio Cherſoneſi; Taphros, nũc *Przekop*; & Theodoſia, nunc *Kaffa*.

Scythæ in univerſum tenuerunt: at poſtquam *Tattari*, ex Aſiâ profecti, occupârunt, *Tattaria* dicta eſt. Minórque cognominata, ad differentiam Maioris, quæ eſt in ipsâ Aſiâ.

Diviſa eſt in Præcopenſem & Cremeam. Præcopenſis, quæ Sarmatis *Przecopska* dicitur, eſt ipſa Cherſoneſus Taurica, à *Przekop*, id eſt, foſsâ, quæ in Iſthmo facta eſt, ſeu ab opido eiuſdem nominis huic adpoſito, cognominata. Cremea, *Krymska* incolis, eſt reliqua pars extra Cherſoneſum, à *Krym* opido, quod olim Cremnos, dicta. At quia imperii ſedes eſt in Cherſoneſo, tota Tattaria Minor Præcopenſium Tattarorum regnum adpellatur. Ipſa gens fera, atrox ac rapida, non in opidis vel civitatibus, ſed campis, ac ſilvis vaga agit. Vnius regis Imperio parent, cujus regia eſt *Przekop*.

CAP. XXI.

Sarmatia Europæa.

VLtimi Europæarum gentium fuere Sarmatæ, Græcis dicti Sauromatæ, regionem totius Europæ latiſſimam incolentes, in Scythiam quoque Europæam protenſi: quin etiam in Aſiam uſque ad Hyrcanum mare nomen eorum pertinebat; ubi Sarmatæ Aſiatici dicebantur.

Sed Europææ Sarmatiæ limites fuerunt, ab occidente Viſtula amnis, Suevicum mare, Finnicus ſinus, & linea ab hoc ſinu ad ſinum Granvicum ſive lacum Album perducta; quibus à Germaniâ ſeparatur: à Septemtrione oceanus Sarmaticus, ſive mare concretum: ab ortu iidem limites, qui Europæ: à Meridie Mæotis palus, Iſthmus Tauricæ Cherſoneſi, Pontus, Iſter, & Hieraſus; dein Carpatici montes, ubi in cuneum inter Patiſſum Iſtrúmque procedit.

Longitudo eius porrigitur ab Iſtri ac Patiſſi confluentibus ad Obii oſtium mill. Germ. IↄXL. Latitudo verò inter Rha fluvium, & dictum ſinum Granvicum CCCLX.

Complectitur hodie Moldaviæ partem inter Tyram, Iſtrum & Hieraſum amneis; Hungariæ partem inter Patiſſum & Iſtrum; Poloniæ regnum ultra Viſtulam, Boruſſiam, Livoniam, Lituaniam, Ruſsiam Albam, hoc eſt, Magni Ducis Moſcoviæ imperium, & minoris Tattariæ partem, quæ Cremea dicitur.

Populorum in universâ Sarmatiâ Ptolomæus complura nomina recenſet, atut regio hæc Romanis pariter ac Græcis parum nota, ſic illa incerta. Clariſſimi tamen ac notiſſimi, præter eos, quos in Scythiâ Europæâ explicuimus, erant Germanis contermini Venedi, qui nunc ſunt Livones, Boruſſi ac Poloni inter Viſtulam, Lituaniam & Podoliam, tum Iazyges inter Iſtrum & Patiſſum, quos Ptolemæus Metanaſtas, cognominat, id eſt,

vagos

vagos: Plinius Sarmatas adfirmat: Tabula itineraria Sarmatas Vagos.

CAP. XXII.

De incolis Sarmatiæ, fluviis ac montibus; item de Hyperboreis.

GEns quidem univerſa Græcis Sarmatæ dicta fuit, habitu, armis, moribus vivendíque ratione Scythicæ ac Parthicæ ſimilis; ideóq; eiuſdem originis cum his fuiſſe conjicere licebat. Verùm quum ſibi ipſis dicti ſint *Ruſſacy*, & ad Riphæos uſque monteis incoluerint, eoſdem eſſe credibile eſt, quos Mela Riphaces adpellat, tanquam poſteri Riphati Noachi abnepotis. Cæterum de rebus geſtis ipſorum, antequam ſub Sclavorum nomine noſci cœperunt, parum in veterum monumentis reperitur.

Sarmatiæ fluvii.

Flumina in Sarmatia, præter ea, quæ in Pontum defluere diximus, fuere, Suevicũ mare, ſive Codanum ſinũ petentes, Chronus, vulgò Germanis adcolis *Mämel*, Polonis *Niemen:* Rubo in Venedicum ſinum, qui nunc adcolis *der Riegisch Bodem*, prope Rigam ſeſe exonerans; nunc *Diviná* Polon, *die Dune* Germ. Turuntus in Moſcoviâ, nunc *VVelika rzeká;* & Cheſinus, in Clylipenum ſive Granvicum ſinum ſeſe evolvens: nunc Ruſſis adcolis *Lovvat*, & poſtquã emenſus aliquod ſpatiũ, *Wolchow*.

MONTES.

Montes ſunt, Carpates, nunc *Krapák*, Poloniam ab Hungariâ ſubmovens: Riphæi, qui & Obii, à ſinu Albo ad Obii oſtium extenſi; Ruſſis, ſive Moſchis, nunc *VVeliki kameny poyas*, id eſt, magnum lapideum cingulum, dicti, quia orbis cingulum eos perhibent.

HYPERBOREI.

Sed operæ pretium fuerit hoc loco cognoſcere ea, quæ de Hyperboreis, fabuloſis celebratá miraculis gente, veteres tradiderunt. Hos alii Europæ, alii Aſiæ dederunt, plerique utrique. Fuerunt (ſi fuiſſe credimus) ſupra LX gradum in litore Septemtrionalis Oceani, ultra Aquilonem

(unde & nomen eis à Græcis quæſitum) Riphæóſque monteis ſub ipſo ſiderum cardine. Regio aprica, felici temperie, omni afflatu noxio carens, per ſe fertilis. Cultores juſtiſſimi & diutius, quàm ulli mortalium, & beatiùs vivebant. Quidpe feſto ſemper otio læti non bella noverant, non jurgia, non ægritudinem ullam: ad innocentiam omnibus æquale votum. Domus iis nemora lucíq;, & Deorum cultus viritim gregatímque. in diem arbores victum ſubminiſtrabant. Mors nonniſi ſatietate vitæ. ubi eos vivendi tædium ceperat, mortem, ultrò accerſebant, & voluntario interitu caſtigabant obeundi tarditatem. Epulati delibutíque ſenes luxu, ac ſertis redimiti, ſemetipſos in pelagus ex certâ rupe præcipites dabant. quod genus ſepulturæ beatiſſimum exiſtimabant.

CAP. XXIII.

De Poloniæ regno, Provinciiſque ei ſubiectis.

POlonicum regnum, quod vaſtum nunc obtinet terrarum ſpatium, à principio arctis includebatur finibus; quidpe cujus ſumma longitudo inter occaſum & ortum à *Schwibuſſen*, proximo Sileſiæ opido juxta *Croſſen* ad *Leucznam* proximum Ruſſiæ opidum, non excedebat mill. Germ. LXXX. Latitudo verò maximè ſinuata inter fontem Viſtulæ, & opidum Moſcoviæ *VVongrow*, mill. LX. Verum acceſſerunt poſtmodo eius titulo, Lituania, Ruſſia Nigra, ſive Minor, Podolia, Volinia, Podelaſſia, Maſovia, Pruſſia, Samogitia & Livoniæ major pars.

Sarmatæ, ut antè retuli, hæc omnia primò tenuerunt, præter eam Poloniæ partem, quæ in veteris Germaniæ ſolo citra Viſtulam ſita eſt. Quanquam & Pruſſiam & Livoniam Germanica gens, ut in Germaniæ deſcriptione, ex Tacito demonſtravimus, ab initio incoluit; quæ in hanc diem perpetuò manſit. Solum eſt univerſum frumento fertiliſſimum; niſi quà ſilvæ vaſtiores intercedunt.

Ter-

Termini autem totius regni Poloniæ ſunt, à ſeptemtrione, mare Suevicum & ſinus Venedicus, lineáque à Pernaviâ Livoniæ opido ad Dunæ fonteis ducta; quà Sol exoritur, Boryſthenes, ſive *Dnieper*; à meridie Tyras, ſive *Nyeſter*, & Carpates mons; quà occidit Sol, Sileſiæ & Marchiæ Brandeburgicæ Pomeraniæque junguntur.

Longitudo harum finium ſumma eſt, inter duo opida *Schwibuſſen* antè dictum & *Czyrcaſſy* in ripâ Boryſthenis ſitum, mill. German. CC. Latitudo inter Pernaviam Livoniæ opidum, & Carpatem montem ſupra Transſilvaniam, mill. CL.

Dividitur in regiones ac Provincias ſupra dictas; quarum ſingulas explicare adgrediemur.

CAP. XXIV.

Polonia propriè dicta.

POlonia propriè dicta, incolis *Polska*, à vocabulo *Pole*, quod Slavonicâ linguâ campum ſignificat, notationem accepit; quia tota campeſtris eſt ac plana.

Dividitur in Maiorem & Minorem. Maior Germaniæ contermina eſt; Minor Moraviæ, Hungariæ, ac Ruſſiæ. Minor ſupremam nunc fert dignitatem ab urbe Cracoviâ regni capite. At Maior dicta fuit altera, cum divideretur regnum, quia illic ſedem fixit Lechus gentis conditor.

POLONIA *Maior*.

Maioris caput eſt Poſenania, incolis *Poſnan*, Germanis *Poſen*, urbs præclara, ac ſupra Polonorum cultum ſplendida Emporiúmque celeberrimum. Secunda eſt Gnæſna, incolis *Gniezno*, Germ. *Gnieſen*, mercatu nobilis, antiquiſſima Polonicarum, primáq; ſedes Principum. Reliqua opida ſunt, Caliſia, Ptolemæo memorata, Polonis nunc *Káliſz*; Lancicia, *Plotsko*, & Petricovia, vulgò *Piotrkow*. Iuridico conventu (tribunal incolæ vocant) maximè celebris.

POLONIA *Minor*.

Princeps Minoris eſt Cracovia, vulgò

vulgò *Krákow*, caput decúſque totius regni ac ſedes regia: urbs magna atque ingens, & licet inter incultas, ipſa tamen magnifica admodum, & ſuperba. Corrodunum eſſe Ptolemæi, haud malè conjiciunt docti viri. Secunda à Cracovia eſt Lublinũ, vulgò *Lublin*, urbs egregia ac lauta, negotiationibus ſublevata: quidpe mercatus eſt totius regni nobiliſſimus. Tertia eſt Sendomiria, Polonis *Sendomierz*.

Cæterum à Lecho primo gentis conditore Principes populum rexerunt aduſque Boleſlaum Chabrium, qui primus Poloniæ Rex ab Othone III. Rom. Imperatore circa ann. CIↃ pronunciatus eſt.

CAP. XXV.

Lituania, Ruſsia & Podolia.

LItuania Polon. *Litvva*, Germ. *Litawen*, ſuos habuit antea Principes, magni Ducis titulo illuſtreis, donec Iagello ann. CIↃCCCLXXXVI in Regem Poloniæ electus magnum Lituaniæ Ducatum Polonico regno adjunxit. Regio eſt totius regni vaſtiſſima, ſilvis horrida, paludibus fœda. Longitudo ejus maxima inter Polotæ fl. fonteis (qui ſunt in confinibus Livoniæ & Moſcoviæ) & *Daſſow* proximum Ponto opid. mill. Germ. CCLX. Latitudo inter Chronum & Boryſthenem amneis mill. LXXX.

Vrbibus, vicis atque ædificiis tota regio planè inculta eſt. Caput eſt Vilna, Germ. *VVilde*, ampla ac ſpatioſa, Cracoviæ magnitudinem exæquans, ac ligneis plurimùm conſtans ædificiis. Major equidem hâc, at incultior Novogardiâ, vulgò *Novvigrod*. Clara item, atque magna eſt Kiovia, vulgò *Kiiovv*, ad Boryſthenem ſita. *Daſſovv*, ad Pontum accedens, veterum eſt Ordeſſus. *Kowno*, German. *Kavven*, mulſo, quod vulgò *medum* vocant, nobile eſt opidum.

RVSSIA NIGRA.

Provincia hæc inter Poloniam Mino-

Minorem, Voliniam, Lituaniam, Podoliam, Moldaviam, Tranſilvaniam & Hungariam ſita, Minor dicitur Ruſſia, ſive Ruſſia Nigra, Polon. *Czarná Ruſz*, ad differentiam Majoris ſive Albæ, quod eſt Moſcoviticum Imperium. Latinè Ruſſos & Ruthenos vocant incolas; quos à Roxolanis originem, atque nomen habere putant. Ea pars quæ Carpaticis affixa jugis, incolis *Podgorze*, quaſi ſubmontana indigetatur.

Suos aliquando Ruſſia habuit Duces; poſtmodum Poloniæ regno adjecta.

Caput Ducatus eſt Leopolis, Pol. *Lvvovv*, Germ. *Lewenburg*, quod contractè *Lemburg* efferunt; Emporium Turcicis mercibus celeleberrimum. Reliqua opida ſunt, *Przemyſl*, *Hálycz*, *Chelm*.

PODOLIA.

Podolia, Pol. *Podole*, inter Moldaviam, Ruſſiam Nigram, Voliniam & Lituaniam ſita, vaſtiſſimis campis, pecori, quàm hominibus alendis, benignior, paſcuis gaudet mirum in modum luxuriantibus; adeo, ut boum ingentium immania cornua vix è gramine adpareant.

Caput regionis eſt *Kámienyecz*, urbs mirâ ac ſtupendâ ratione in arduo ſaxo condita; quâ re cum ſæpius à Tartaris, Turcis ac Valachis peteretur, inexpugnabilis exſtitit. Reliqua loca ſunt, *Chmielnik*, *Tzudnovv*, *Bratzlavv* & *Orczakovv*, quod Tartari occupatum tenent.

CAP. XXVI.

Volinia, Podelaſsia, Maſovia, Livonia, Samogitia.

VOLINIA.

VOlinia, Pol. *VVolin*, inter Poloniam, Lituaniam & Ruſſiam Nigram porrecta, opida præcipua habet, *Lutzko*, *VVlodimirz*, & *Krzemieniec*.

PODELASSIA.

Podelaſſia, Pol. *Podlaſze*, inter Lituaniam, Maſoviam & Boruſſiam poſita, Lituaniæ quondam pars, ſingularis poſtea provincia facta, Poloniæ titulo acceſſit. Loca notiora ſunt, *Bielsko*, *Tykoczyn*, *Auguſtow*.

MASOVIA.

Maſovia, Pol. *Mázowſze*, Germ. *die Maſaw*, inter Boruſſiam, Poloniam & Podelaſſiam ſita, ſuos habuit ante Duces; quorum ſtirpe exſtinctâ, Ducatus an. CIƆ IƆ XXVI. Poloniæ titulo inſertus eſt. Caput provinciæ eſt Varſavia, Pol. *VVárſzáwá*, Germ. *VVarſaw*, regni comitiis, quæ heic haberi conſueverunt, celebris.

LIVONIA.

Livonia, Germ. incolis *Liefland*, nobiliſsima, atque ampliſſima regio, ab Septemtrione Finnico ſinu terminatur; ab oriente Narva amne & *Peybas* lacu, & Magnæ Ruſſiæ Lituaniæque latere occidentali, à Meridie lineâ ab opido Lituaniæ *Dodina*, in ripâ Duinæ fluvii poſito, ad *Memmel* Boruſſiæ opidum perductâ; ab occaſu mari Suevico. Longitudo ſumma inter Narvam & *Memmel* mill. XC. Latitudo inter mare, & *Dodina* mill. LX. Dividitur in quatuor parteis, quarum nomina incolis. *Eſten, Letten, Curland & Semigallen*. Harum prima Suedicæ eſt ditionis, reliquæ polono parent: inſula *Oeſel* ad Danum ſpectat.

Princeps urbium eſt *Riga*, nobile Emporium. nec inferior commerciis Rivalia, vulgò *Revel*, Eſteniæ caput. Tertia eſt Dorpatum, vulgò *Derpt*; Veneda, vulgò *VVenden*, Venedico obverſa ſinui, Magiſtri militiç ordinis Teutonici ſede nobilitata. Curlandiæ, quç ſuperioribus annis in Ducatum una cum Semigallia elata, caput *Goldingen*. Ducum autem ſedes *Mitow*.

SAMOGITIA.

Samogitiæ Ducatus inter Livoniam & Boruſſiam ſitus, nullo neque opido, neque caſtello, neque eximio aliquo ædificio inſignis, ſilvis ac nemoribus horridus, ſolo melle, quod heic præſtantiſſimum colligitur, notus eſt.

CAP.

CAP. XXVII.

De Boruſsiâ & Caſſubiâ: item de Epiſcopatibus, & Academiis regni Polonici.

PRuſsia, vulgò *Preuſſen*, ampliſſima atque illuſtriſsima regio, fluviis, ac lacubus ſtagníſque frequenter rigua, frumento maximè ferax; quibuſdam dicitur perperam Boruſsia, quaſi à Boruſcorum antiquâ gente, quam Ptolemæus in Moſcoviæ tractu ponit, hanc huc tranſiiſſe ſuſpicantur. Abluitur à Septemtrione ſinu Codano & Chrono flumine; ab ortu clauditur Lituaniâ & Podelaſsiâ; à meridie Maſoviâ & Poloniâ; ab occaſu Caſſubiâ. Porrigitur in longũ à Chroni oſtio, ad Toruntum urbem in ripâ Viſtulæ, mill. Germ. XLV. In latum ab opido Podelaſsiæ *Raigrod*, ad Viſtulæ oſtium totidem.

Diviſa hodie eſt in Regalem, quæ immediatè Regi paret; & Ducalem, quæ Marchionibus Brandeburgicis in feudum conceſſa.

Regalis BORVSSIA.

In Boruſsiâ Regali clariſsima urbium Gedanum, quæ & Dantiſcum, vulgò *Danzighe*, nobiliſsimum Suevici maris Emporium, totius regni granarium, civitas dives & opulenta; mœnibus, foſsâ, ac vallo munitiſſima. Secunda ab hâc eſt Toruniũ, vulgò *Thoorn*: celebre quondã Emporium, antequam Gedanum ad id faſtigiũ perveniret; nunc nundinis maximè clarum. Elbingium, vulgò *Elbing*, Anglorum opibus, qui pannis heic negotiantur, in ſingularem nitorem indies creſcit.

Reliqua opida notiora ſunt, Mariæburgum, firmiſſimum munimentum; Grudontia, Bromberga, Culmia: hæc antiquiſſima & opulentiſſima quondam urbs. Braunsberga publico Ieſuitarum collegio famigeratum opidum.

Boruſsia Ducalis.

Ducalis Boruſſiæ caput ac ſedes Ducum eſt, Regius mons, vulgò Germ. *Koningsberg*, Pol. *Krolewiec*;

levvie; urbs nobilis & celebre maritimis mercimoiis Emporium. Eſt præterea verſus Septemtrionem ultima *Memel*, arx munitiſsima.

Caſſubia.

Caſſubiæ Ducatus, inter Boruſſiam, ac Pomeraniam ſitus, latior olim erat, quàm nunc patet. Quidpe tota ea Boruſſiæ pars, quæ circa Viſtulam Pomerellia nunc dicitur, Caſſubiæ Ducibus antè parebat.

At ejus quæ nunc Caſſubia nuncupatur, caput eſt Conicia, Polon. ſive Caſſubiis, incolis *Chonitza*, German. *Konitz*. Reliqua oppida ſunt, *Slochovv, Bütovv, Lavenburg.*

Epiſcopatus, & Academiæ Polonici regni.

Archiepiſcopatus in univerſo regno ſunt tres, Gnæſnenſis, Leopolitanus & Rigenſis. Epiſcopatus XVI. Academiæ duæ, Cracovienſis, & Regiomontanus.

CAP. XXVIII.

Moſcoviæ, ſive Ruſſiæ Albæ Magnus Ducatus.

VLtima Europæ regio eſt Ruſſia Alba, ſive Major, omnium vaſtiſſima, inculta, ac paludibus ſilvíſque invia. Eadem Moſcovia à capite ſuo. Gens ipſa rudis, perfida, ſervituti ſupra modum addicta, vulgato nomine nunc Moſcovitæ adpellantur.

Finitur ipſa regio à Septemtrione mari concreto, ab ortu iiſdem finibus, quibus Europa, hoc eſt, Obio, ac Tanai amnibus: à meridie Tanai minore, vulgò *Donetz*, Deſna, & Pſola; ab occaſu Boryſthene, & Narvâ lineâque inter horum fonteis ducta.

Longitudo ſumma inter promontorium Litamin, vulgò *Capo Oby*, & Pſolæ confluentem, ad opidum *Czerkaſſy*, implet mill. Germ. CCCLXXX. Latitudo inter *Corelenburg* opidum in confinio Finlandiæ, & Obium flumen, juxta opidum *Lepin*, mill. Germ. CCC.

Dividitur in complureis Ducatus, ac provincias, quæ plerumq; à præcipuis urbibus denominantur.

Ducatuum princeps eſt Moſco-

ſcovia, incolis *Moſcvva*; cæteri, *Wolodimir, Moſaysko, Tvver, Raſzovva, Niſſy Novvogorod*, id eſt, inferior Novogardia, *Zezan, VVorotin, Smolensko, Biela, Pleskovv, VVeliki Nowogorod*, hoc eſt, Novogardia magna, *Bielejezero, Iaroſlavv, Svviera.*

Principatus, *Roſtovv* & *Suldal.*

Provinciæ, *VVolska, Corella, VVologda, Vſtiug, Dvina, VViatka, Iuhora, Petzora, Condora, Permen, Czeremyſſi gorni, Czeremyſſi lugovvi, Mordvva, Kargapole, Meſchora.*

Vrbes Moſcoviæ.

Vrbes in hac regione cunctæ conſtant ligneis ædificiis, ac luto illitis; amplæ quidem ſunt, ſed quarum viis ſæpe latiſſimi campi intercedant.

Caput imperii eſt *Moskvva*, urbs ſupra modum, atque fidem magna, ut quæ quadraginta unum & quingenta ædificiorum millia complectitur. Arx eſt in eâ magni Ducis, quem incolæ *Czar*, id eſt, Imperatorem vocant, domicilium viginti millium hominum capax; quos præſidii causâ Magnus Dux perpetuò alit.

Reliquæ urbes ſunt totidem ferè, iiſdémque nominibus, quot Ducatus, ac provinciæ. Quarum *VVolodimir*, caput erat antè imperii. *Vſtiug* celeberrimum totius Ruſſiæ in mediterraneis Emporium. Maritima Emporia ſunt S. Nicolai, & S. Michaelis Archangeli opida, à Belgis, Anglis & Germanici Suevicíque maris adcolis frequentata. In opidum *Bielejezero*, quod in lacu conditum, bello ingruente, theſauros Magnus Dux abſcondit.

Sunt præterea Magni Moſcoviæ Ducis imperio ſubiectæ Tartarorum quædam nationes Aſiaticæ, de quibus poſtea in ipsâ Aſiâ.

PHILIPPI CLVVERII INTRODVCTIONIS IN VNIVERSAM GEOGRAPHIAM

LIBER QVINCTVS.

CAP. I.

Summa Aſiæ deſcriptio.

EXplicatis omnibus Europæ partibus, tempus eſt, Tanai trajecto Aſiam ingredi. hæc quidpe Europæ connexa, imò innexa, cum & Scythæ Aſiatica gens in Europam ampliſſimo tractu protendantur, & Sarmatæ, gens Europæa, ultimos fineis in Aſiam, non minori tractu, extendant.

Ipſa terra Aſia ab initio rerum omnium nobiliſſima; ut quæ prima genus mortalium intra ſe conſpexit, & in alias mundi parteis emiſit. Prima gentium, ritus, ſacra, mores, rationémque vivendi alias docuit. hæc deniq; eſt quæ Deum ipſum humana ſpecie tulit.

Dictam Græcorum alii volunt ab Aſiâ Nymphâ, Oceani & Tethyos filia, Iapeti conjuge, alii ab Aſio Manei Lydi filio.

Fineis ſunt ab Septemtrione Oceanus Scythicus; ab Oriente mare Eoum; à Meridie mare Indicum, ſive Rubrum; ab Occidente ſinus Arabicus, & Iſthmus, qui eſt inter ſinum Arabicum, & mare internum: atque inde maria Phœnicium & Ægæum, Propontis, Pontus, Mæotis lacus, Tanais amnis & Obium flumen.

Longitudo eius ſumma eſt inter Helleſpontum & Malaccam extre-

ASIA
AMERICÆ PARS
Fretum Anian
Nova Zembla
Oceanus Scythicus
Tabin prom
SCYTHIA Extra
SCYTHIA Intra Imaum
TARTARIA
ASIA
CHINA
Cambalu
Xiamsy
Nanquy
Quiency
Oceanus
Iapan Ins.
Meaco
Bungo
Chinenſis
Philippinæ Ins
Manilla
Archipelagus S. Lazari
Mindanao
Molucca
Celebes
Borneo
Ceiram
Sumatra
Iaua Maior
Bantam
Sinus Gangeticus
Cæylon hodie
Cambaia
India intra Gangem
Indoſtan
Guzarate
Carmania
Sinus Perſicus
Felix
IMPERIUM
ARABIA
Sinus Arabicus
APHRICÆ PARS
Mare Interum
ROSSIAE PARS
EV.
Polonie
Livonia
Norvegia
Pontus Euxinus
Hyrcanum Mare
Caſpium
MARE
INDICUM
Moluccæ quinq; ſunt juxta Gilolo
1 Ternate
2 Tidor
3 Motir
4 Machian
5 Bachian

extremū India Emporium mill. German. cIↄ CCC. Latitudo inter fauceis Arabici ſinus & *Tabin* promontorium, quod eſt ad fretum *Anian*, mill. cIↄ CC XX.

Diviſa fuit olim univerſa in Majorem & Minorem. Regiones quas Major complectitur ſunt iſtæ: Sarmatia Aſiatica, Scythia Aſiatica, Serica, Sinæ, Indiæ, inſulæ ad Indias; in continenti rurſus Gedroſia, Carmania, Drangiana, Arachoſia, Sogdiana, Paropamiſis, Bactriana, Hyrcania, Margiana, Parthia, Perſis, Suſiana, Media, Albania, Iberia, Colchis, Armenia, Meſopotamia, Aſſyria, Babylonia, Arabia, Syria, Palæſtina, Phœnice, Cilicia, Cappadocia, Galatia, Pontus, Bithynia, Pamphylia, Lycia, & inſula Cyprus In minori ſunt hæ: Phrygia, Myſia, Lydia, Caria, Æolis, Ionia, Doris, & inſula Rhodus.

At hodie tota Aſia in quinq; potiſſimū dividitur parteis, quarum I. Tartaria; II. China; III. Indiæ, ſub quibus inſulæ adiacentes; IV. Perſarum ſive Sophorum imperium, ſub quo comprehenditur Armuziæ peculiare regnum: V. Turcium imperium.

CAP. II.

Scythia Aſiatica, & Sarmatia Aſiatica; item Serica, & Sogdiana.

PRima igitur Aſiæ, poſt Tanaim, eſt Scythia ipſáque gens Scythæ, quos Perſæ Sacas adpellavere à proximâ gente: antiqui Arimeos dixerunt. In Europam uſque ad Iſtri oſtia extendi, ſuprà demonſtravimus; ubi etiam fines eorum explicuimus.

At Scythia Aſiatica fineis habet, ab occaſu eoſdem quos ipſa Aſia atque Europa: ab Septemtrione mare Scythicum ſive concretum ad *Tabin* uſque promontorium; ab ortu mare Eoum & Auxatios Caſióſque monteis, quibus à Sericà hodie Cataiæ regno diſterminatur; & Ottorocoram montem, quo à Sinis, ſive Chinenſibus diſcernitur: à meridie Emodos monteis, quib⁹ ab Indiis; & Sagdia

Oxiáque juga, quibus à Perſarum ſubmovetur imperio; dein mare Caſpium; mox Caucaſum montem, quo ab Albaniâ; & Coracem, quo ab Iberiâ, & Colchide ſeparatur.

Longitudo eius, atque latitudo nobis in Europâ dictæ ſunt. Complectitur autem hodie totũ Tartariæ Aſiaticæ nomen, ſi regnum Cataiæ excipias, quod Seres populi olim tenuere; & Zagaiæ partem nomine *Ocrage*, quam Sogdii. Diviſa fuit in Sarmatiam Aſiaticam, Scythiam intra Imaum montem, & Scythiam extra Imaum montem.

Sarmatia Aſiatica.

Sarmatarum Aſiaticorum regio includitur fluminibus Tanai & Rhâ, ſive *Volgâ*, mari Hyrcano Ponticóq;, & montibus Corace Caucaſóque. Nunc Tartari Czerkaſsi eas terras tenent.

Populi in ea à veteribus Geographis recenſentur innumeri; at clari Turcæ, ſive Turci, qui Turcicum condiderunt imperium. Præterea Amazonum muliebre genus, omnium clariſſimum.

Scythia intra, & extra Imaum montem.

Reliqua Scythia Aſiatica in duas dividitur parteis; quæ occaſum ſpectat, Scythia intra Imaum montem; quæ ortum, Scythia extra Imaum dicitur.

In Scythiâ intra Imaum montem populi inter alios fuere Saſſones, unde quidam Saxones in Germaniâ ortos nugantur; & Sacarum gens magna, nunc *Turckeſtan* & *Tagaliſtan*, in confinibus Indiæ. Atque in his populi omnium Scytharum nobiliſſimi Maſſagetæ.

Fluvii.

Fluvii univerſæ Scythiæ celebres ſunt Obius & Paropamiſus, ad quem nunc urbs *Camul*, uterq; mare Septemtrionale petentes: Iaxartes, nunc *Cheſel*; & Rha, nunc *Volga*, ſive *Volha*; & *Edel*, in mare Hyrcanum erumpentes.

Imaus.

Montium maximus, atque celeberrimus eſt Imaus; cujus Septemtrionalis pars nunc *Alkai* perhibetur; ubi Tartariæ Imperatorum

ratorum ſepulchra, inde ad Gangis fluvii fonteis Indiæque fineis CCCCL mill. Germ. longitudine protenditur.

Serica & Sogdiana.

At Tattariæ nunc extremæ ad Eoum mare pars, quæ Citaiæ regnum dicitur, olim fuit Serica regio, quam gens clariſsima Seres incoluerunt. Horum metropolim Seram eodem nomine etiam nunc exſtare, quidam contendunt.

Sogdiana etiam regio, inter Oxi dexteram ripam & Sogdios montes ſita, quæ Perſici olim Imperii fuit, nunc Tattariæ pars eſt, ſub nomine *Ocrage*.

CAP. III.

Summa Tattariæ deſcriptio.

Tattarorum igitur nomen hodie totâ Aſiâ ampliſſimum eſt, in Europam etiam, ut ante Scythicum, extenſum, ubi Tattaria Minor ſupra memorata. Gens ipſa fera, atrox, cruenta, inconditis moribus & omnium barbarorum maximè barbara. Regio plurimum inculta, triſtis, ſquallida atque deſerta. Nomen accepit â flumine *Tattar*, quod *Mongul* regionem irrigans in mare Septemtrionale effunditur.

Vniverſæ longitudo eſt à Boryſthenis oſtiis ad *Tabin* uſque promontorium mill. Germ. circiter CIↃ. Latitudo ab Obii oſtio, ad finem *Bramas* regni in confinibus Indiæ ac Sinarum, mill. IↃC.

Vniverſa dividitur in Aſiaticam & Europæam, quam ſupra explicuimus.

Aſiatica quinque potiſsimum partibus diſtribuitur, quarum nomina hæc: Tattaria deſerta, Tattaria *Zagataia*, *Turckeſtan* regnum, Cataini Magni Imperatoris imperium, & Tattaria vetus.

CAP. IV.

Tattaria deſerta, Zagataia & Turckeſtan.

DEſerta Tattaria inter Tanaim, Volgam, Iaxartem amneis, Tapyros, Sebyos Imaúmq; monteis ſita, Sarmatiæ Aſiaticæ partem, partémque maximã Scythiæ, intra Imaum montem, complectitur, in hordas complureis diſtributa; quarum præcipuæ ſunt: Zavolhenſis, quæ & Bulgarorum Tattarorum eſt horda; Caſanenſis, Nohaigenſis, Tumenſis, Schibanskenſis, Coſakenſis, Aſtracanenſis, quæ quondam peculiare regnum; & Baskirdenſis; pleræque ab opidis cognominatæ.

Harum incolæ cum omnes liberi ante eſſent, nunc Moſcovitarum imperio audientes ſunt; exceptis unis Tumenſibus, qui magno Chano Cataino parent.

Zavolhenſis horda magna quondam dicebantur, quia ex hâc cæteræ ortum duxerant; unde etiam Imperator eorum *Vluchan* adpellabatur, id eſt, Magnus Dominus, ſive Magnus Imperator.

Aſtracanenſis regni caput eſt urbs *Aſtracan*, ſive *Citrachan* propè oſtia Volgæ, ſalinis atque Emporio clara; quâ de causâ mercatores innumeri ex Moſcoviâ, Turcico imperio, Armeniis & Perſide eò confluunt.

Sunt præterea in deſertâ Tattariâ *Czyrkaſſi* inter Tanaim & Volgam, in Aſiaticâ Sarmatiâ; & verſus Oceanum, in Scythiâ intra Imaum, *Mecriti* ac *Samoiedi*, quos latinè dicas ſemetipſos devorantes, aliique eodem tractu, *Molgomſai*, *Badai*que; utrique ſolem, vel rubrum pannum in ſublime elatum, venerantes. Cæterum dexteræ Obii ripæ, circa mediam fluminis partem, adpoſita eſt urbs magnitudine & incolarum numeroſitate ingens *Gruſtina*, Tattaris & Moſcoviticis negotiatoribus frequentiſſimum Emporium.

Tatta-

TATTARI *Zagatai.*

Deſertæ Tattariæ à meridie conjuncti ſunt Tattari *Zagatai*, agro, opidis, moribúſque cæteris cultiores, ac nobiliores. Fines eorum à Septemtrione Iaxartes flumen; ab ortu *Turckeſtan* regnũ; à meridie Perſicum imperium; ab occaſu mare Hyrcanum.

Caput regionis, ac ſedes regum eſt *Samarcanda*, Tamburlane belicoſiſſimo Tattarorum Imperatore maximè celebris; urbs magna, ac lapide exſtructa; at parum frequens. *Zahaſſa* ad Oxi oſtia & *Bikent* in mediterraneis clara ſunt Emporia, quò Indi & Cataiæ regni incolæ mercandi cauſa conveniunt.

TVRKESTAN *regnum.*

Proximum ab ortu eſt *Turkeſtan* regnum, veterum Sacarum regio; cujus incolæ ſatis civiles, & culti. Vrbium notiſſimæ, *Taskent*, *Cotam*, *Caſcar*, *Iarkem*.

CAP. V.

Cataini Magni Chani Imperium: item Tattaria vetus.

POtentiſſimum inter Tattaros imperium eſt Magni Chani in regnis *Cataja*, *Tangut*, *Tainfu*; & in provinciis *Tenduc*, *Camul*, *Ciarciam*, *Cara kitay*, id eſt, Nigra Cataja, & *Teber*. Initium ejus eſt à Noruſſis montibus in confinibus Tattariæ deſertæ, extenditúrque ad *Tabin* uſque promontorium & fretum *Anian* longitudine ЮC circiter mill. Germ. Occupat veterem Sericam, maiorem partem, Scythiæ extra Imaum montem, partémque Scythiæ intra Imaum.

Regnum CATAIÆ.

Serica eſt ipſum nunc regnum Cataiæ, vulgò *Kitay*; incolis (ut ferunt) adeò frequens, & agrorum cultu adeò læta, urbiúmq; ſplendore, ædificiorum nitore, atque omni denique divitiarum genere adeò affluens, uti neque Græciæ veteri, neque Italiæ, cedat.

Vrbium opulentiſſima eſt *Cam-*

balu, regia ſedes, & caput totius imperii Magni Chani, quinque mill. Germ. ambitu comprehendens; quam duodecim ſuburbia, juxta numerum portarum, circumjacent; frequentiſſimum Indis, ac Sinenſibus mercatoribus Emporium.

Caindu urbs velis ſubtiliſsimis, quæ ex arborum corticibus ad uſum fœminarum conficiunt, maximè eſt clara. Quâre tota olim Serica nota erat. Vnde Plinius; *Seres*, inquit, *lanificio nobiles, perfuſam aquâ depectentes frondium canitiem*.

In regno *Tangut* artem typographicam ante CIↃ annos inventam fuiſſe, nonnulli contendunt.

Tenduc provincia, magni ac potentis Regis Presbyteri Ioannis (quod nomen poſtea Abiſſinorum Regi in Africâ per errorem datum fuit) quondam regnum fuit.

Tainfu regnum amplum, atq; cultum vitibúſque fertile, artificibus, ac negotiatoribus refertum, armorum bellicorum nobiliſſima inter Tattaros officina. Quin Serico ferro jam inde Plinius palmam tribuit.

TATTARIA VETVS.

Poſtrema univerſæ Tattariæ pars eſt Vetus Tattaria, inter Paropamiſum amnem, & Sericam, ſive Citajæ regnum, ad uſque Septemtrionalem Oceanum, & fretum *Anian* extenſa.

Dicitur vetus Tattaria, quia hinc primò nomen Tattarorum, ut ſuprà demonſtravimus, exortum eſt. Regiones heic & hordæ complures, quarum nomina vix nota aut certa. At *Vng* & *Mongul* regiones, *Gog* & *Magog* eſſe, viri docti docent.

CAP. VI.

De Sinarum regione, ſive Chinâ.

TAttariæ, quà ortum ſolis proſpicit, adnexum eſt Chinæ regnum, cæli temperie, fertilitate ſoli, amplitudine, opibus, ac potentiâ haud cuiquam alii cedens. Gens ipſa (ſi credimꝰ) inge-

ingenio omneis alias ſuperans. Sinas eſſe Ptolemæi, cum ſitus, tum ipſum vocabulum maximè convincit. Quidpe quod Hiſpanis *China*, id Italis Tuſcis *Cina*, & Germanis *Tſchina* ſcribitur; ubi exiguam in pronunciatione deprendas differentiam inter *China* & *Sina*. At ignorantia Hiſpanicæ pronunciationis, quæ eſt in Ch, Græcæ literæ χ pronunciatio in vocabulo iſto apud alias nationes invaluit. Limites habet ab occaſu Damaſios monteis, quibus ab Indiâ, & Tartariâ ſeparatur; ab Septemtrionibus Ortorocoram, & murum, CCC. mill. German. inter hujus crepidines contra Tartarorum irruptiones exſtructum; ab ortu Oceanum Sinenſem, ſive Eoum; à meridie eumdem Oceanum & regnũ *Sian*. Longitudo ſumma eſt à Tartarorũ, quà mare Eoum tangunt, uſq; ad regnum *Sian*, mill. Germ. DC. Latitudo inter Damaſia juga, & Oceanum mill. CCC.

Dividitur totum regnum in complureis provincias, quas illi præfecturas vocant: quarum maritimæ ſunt, *Cantan, Foquiem, Chiqueam, Nanquii, Xantũ, Paquin*; mediterraneæ, *Xiamſii, Canſii, Sancii, Suchnam, Huanum, Iuana, Fuquam, Suinam, Quicheu, Quiancii, Cochinchina, Quancii*.

Vrbeis per univerſum regnum eſſe tradunt celebres CCXL, foſſis muríſque probè munitas, præter opida, & pagos, quorum infinitus numerus. Amplitudo autem urbium ex eo conjicitur, quod *Cantan*, una ex minoribus, tria amplius milliaria Germ. circuitu amplecti dicatur.

De regiâ varia eſt auctorum traditio; alii quidpe *Paquin* eam vocant, alii *Xantum*, quam eamdem putant eſſe *Quinſai*. In Tartariæ finibus verſus Septemtriones ſitam eſſe, omnes conſentiunt. Antè erat regia *Nanquin*, magna urbs, in medio regni verſus Oceanum poſita. At de urbe *Quinſai* (ſive ea Tartarorum Magni Chani, ſive Sinarum Regis regia; utrumq; enim traditur) meritò prudentiſſimi cujuſq; fidem excedunt ea, quæ M. Polus Venetus tradidit: continere ſcil. eam circuitu mill. Ital. circiter centum, id eſt, Germ. communia viginti quinque, & pontium in ea lapideorum duodecim millia,

quorum quidam tantæ altitudinis, uti maiores naves erecto malo ſubtermeare queant: lacum item intra mœnia ambitu mill. Germ. circiter ſeptem continens; in quo duæ inſulæ ſingulas regias ſuperbiſſimo opere ſuſtinentes. per univerſam autem urbem præſidium triginta millium militum. Verùm tamen urbem hanc poſt Marci Poli tempora bello diruptam, vel aliâ gravi calamitate deſtructam eſſe, quidam putant.

IAPAN *Inſula*.

Inſulæ ab ortu Sinarum regno objacent innumeræ, at duæ inſigniores: *Corea*, incolis *Caoli*, longitudine CCXXX milliar. Germ. latitudine L; & multò nobilior *Iapan*, longitudine mill. CL, latitudine LXX. utraque in complureis ditiones, quas Reguli veriùs, quàm Reges obtinent, diſtributa. Hujus tamen potentior Rex eſt *Meaci*, urbis totius inſulæ principis.

CAP. VII.

De Indiâ Veteri.

SInarum regno conjuncta eſt ab occaſu meridiéque India, terra omnium nobiliſſima, auri argentíque adeò fœcunda, uti ſolum eius aureum argenteúmque eſſe veteres crediderint.

Nomen accepit ab Indo nobiliſſimo flumine. Clauditur ab occaſu Indo, à Septemtrione Emodis montibus; ab ortu itidem montibus Damaſiis & Meandro; à meridie ſuum mare, quod Indicum adpellatur, magnis ſinubus recipit; in quod, ceu duo cornua, longiſſimo excurſu ſeſe emittit.

Longitudo eius ſumma eſt ab Indi fontibus uſq; ad extremum aureæ Cherſoneſi promontorium mill. Germ. circiter IↃC; Latitudo maxima à Damaſiis jugis in finibus Sinarum ac Tattarorum ad Simyllam promontorium, nunc *C. Comori*, milliar. CCCCL.

Diviſa fuit olim Gange flumine in duas parteis; quarum una, verſus occaſum, India intra Gangem, altera, verſus ortum,

India

India extra Gangem, adpellabatur.

Tradunt veteres Geographi, fuiſſe in Indiâ populorum novem millia; quorum clariſſimi Brachmanes, Indorum Philoſophi, Græci Gymnoſophiſtæ dicti; & Gangaridæ, quorum regem potentiſſimum Alexander Magnus invadere non auſus eſt.

Vrbium fuiſſe quinque millia, eidem auctores prodiderunt, præcipuâ capacitate; quarum omnium clariſsima Nyſa, in quâ genitum Liberum patrem Indi arbitrabantur.

FLVVII.

Fluviorum nobiliſsimi ſunt Indus, & Ganges. Indus, quem adcolæ quondam Sandum, nunc diverſis nominibus diverſi adpellant populi, *Hynd, Duil, Inder, &* *Caercede*, in Paropamiſo monte effuſus undeviginti recipit amneis; ſed clariſsimos Hydaſpen & Hypaſin, qui Alexandri iter terminavit. nuſquam latior quinquaginta ſtadia, aut altior quindecim paſſus, ſeptem oſtiis in mare Indicum evolvitur. Ganges gemmifer & auri fæcundus, ex Scythicis exoritur montibus, cujus latitudo minima duo milliar. Germ. maxima quinque, ubi vadoſiſsimus menſuram centum pedum devorat.

De Incolis.

Indorum gens vetuſtiſsima nunquam à natali ſolo receſsit. quare nemini fas ſit mirari vel hominum, vel urbium copiam. Indiam Liber pater (quem illi apud ſe natum arbitrati) primus cum exercitu ingreſſus eſt, primúſque omnium Indis ſubactis triumphavit. Dehinc Perſæ proxima inter Indum, & Gangem armis occupata tenuerunt, donec Alexander, Dario ſuperato, Porum Indorum Regem debellavit. Poſt hunc in pace, ſuis quique Regibus obedientes, egerunt; donec, diu ignoti, tandem Portugalenſibus ſuperiori ſeculo rurſus cogniti fuerunt. Longinquitas regionis occaſionem præbuit fabulis, uti ex veteribus graves etiam ſcriptores, hominum varias monſtroſáſque ſpecies crediderint.

CAP. VIII.

Summa Indiæ novæ deſcriptio.

CVm ſuperioribus ſeculis ob feritatem intercedentium populorum terrâ adiri India nequiret, tam longinqui verò maris navigatio nondũ experta eſſet, diu Europæis incognita manſit, cum non niſi ex veterum ſcriptis noſceretur. At primus Guaſco Gama Portugallenſis anno CIↃ CCCCXCVII ab Hiſpaniis profectus, ſuperato Bonæ ſpei promontorio, atq; universâ Africâ circumnavigatâ, Indiæ oram maritimam perluſtravit. Poſt hunc idem ab aliis feliciter tentatum; miſsíque alii, aliíque ſubinde à Regibus Portugalliæ, qui oram maritimam vi occupatam, arcibus, ac propugnaculis munirent. Deprehenſum tunc eſt, varia nationum genera Indias incolere, Hebræos, Perſas, Scythas, Arabas ipſóſque Indos; quorum exigua quædam pars poſt D. Thomæ, ut ferunt, inſtitutionem in fide Chriſtianâ permanſerunt. Hanc navigationem diu Portugallenſes & Hiſpani, conſtituto in Indiis ab Portugalliæ, Hiſpaniæque Regibus Prorege, ſoli obtinuerunt; donec ſuperioribus annis Hollandis etiam frequentata eſt.

Iiſdem finibus, quibus olim, India nunc etiam circumſcribitur, nam & citra Indum amnem populi quidam, ut olim, nunc etiam Indi dicuntur.

Dividitur etiam nunc, ut olim, Gange fluvio in duas parteis: quarum una *Indoſtan*, quæ olim India intra Gangem; altera *Mangi*, India extra Gangem. Regna univerſam continere tradunt XLVII, quorum quædam nimium modica, & arctis admodum finibus conſtricta.

At noviſſimi tamen Geographorum in novem potiſsimum parteis ſive regiones univerſam Indiam diviſerunt; quarum nomina ſunt: *Cambaia*, *Narſinga*, *Malabar*, *Orixa*, *Bengala*, *Pegu*, *Sian*, *Camboia*, & Septemtrionalis pars, quæ ferme tertia univerſæ.

CAP. IX.

Cambaia, Narſinga, Malabar, Orixa.

CAmbaiæ regnum in dextro Indiæ cornu ad Indi oſtia ſitum, longitudine occupat mill. Germ. circiter CLX, latitudine ferè totidem.

Vrbium prima eſt, quæ regno nomen dedit, *Cambaia*, omnium Indicarum cultu, atque magnitudine præſtantiſſima, quâ de causâ *Cairum* Indiæ vocitata. Regia ſedes eſt *Campanel*, in edito loco ſeptenis mœnibus cincta. *Goa* in inſulâ Indi poſita, Emporii celebritate, agrorum ubertate, incolarum multitudine, atque ædificiorum magnificentiâ inſignis urbs, ob munitionis firmitudinem, locíque ſitum clauſtra regni vocitata.

In eâdem inſulâ *Dio* arx, atque in continenti alia *Damaom*, Hiſpanorum præſidiis cuſtodiuntur.

Celebres quoq; ſunt *Beder* & *Decan* urbes; quarũ hæc regno quõdam nomen dederat. At citra Indũ in Provinciâ *Guzarate*, quæ pars eſt regni Cambaiç, prçcipua urbs eſt *Ardavat*, Indi ripæ adpoſita.

NARSINGA.

Narſingam, in dextro itidem cornu ſitam, duobus lateribus, occidentali ac Orientali, mare abluit. Longitudo eius à confinibus Cambaiæ & Orixæ, ad promontorium *Comori*, mill. occupat German. circiter CL. Latitudo ſumma inter duo maria mill. XC.

Regiæ ſunt duæ: *Narſinga*, unde regno nomen, & *Biſnagar*.

Onor, Batecala & Mangalor Luſitaniæ ſunt ditionis. *Colmandel & Maliapor* ab Indis Chriſtianis habitantur: Quarum hæc D. Thomæ ſepulchro clara.

MALABAR.

Malabar regio in extremitate dicti cornu ſita, in longũ LXXX, in latum XLV. mill. German. regna continet, ab ſingulis urbibus denominata: *Cananor, Calicut*; *Coulete*, *Cranganor*; *Cockin*, *Coulam* & *Tranvacor*. Horum *Calicut* cætera præſtat; cujus Rex *Samory* incolis, id eſt, ſummus Imperator, ac Deus in terris vocatur.

tur,

tur. Ipſa urbs *Calicut* ampla eſt, ac humiliter exſtructa.

In hâc provinciâ Luſitani tria habent munimenta:

ORIXA.

Orixæ regnum, in ſinu Gangetico inter Narſingæ & Bengalæ regna protenſũ, caput habet Orixam urbem. At regia eſt *Ramana*.

CAP. X.

Bengala, Pegu, Sian, Camboia, India Septemtrionalis.

BENGALA.

BEngalæ regnum ab urbe *Bengala* dictum, ad Gangis aliorúmque amnium oſtia, in longum CL, in latum CLXX. mill. Germ. obtinet.

Ipſa urbs *Bengala*, magna, celeberrimo Emporio inſignis, in inſula fluvii *Coſmin* ſita eſt.

PEGV.

Regia huius regni eſt *Pegu* urbs in inſulâ poſitâ, totius Indiæ clariſsima, mœnibus munita, ædificiis elegantiſsimis ornata.

Subjecta autem ſunt Regi *Peiu* & alia regna, quorum *Ava* verſus Septemtrionem, gemmis, equis & elephantis abundat.

SIAN.

Sian potentiſsimum regnum, cuius longitudo CCC, lat. CLX conficit mill. urbeis inſigniores habet *Sian* regiam, admodum amplam, & *Malacca* in Cherſoneſo aureâ ſitam, Emporium aromatibus nobiliſsimum; quatuor mill. Germ. amplecti dicitur.

CAMBOIA.

Huius regni caput eſt *Camboia*; at ſedes regia *Diam*, quæ quibuſdam *Odia*.

INDIA SEPTEMTRIONALIS.

Boralem Indiæ partem, quam tertiam univerſæ diximus, quondam in varia regna diviſam, nunc Tattari ex Tattariâ huc tranſgreſſi obſident. Hi Mogores dicuntur, & eorum rex Magnus Mogor; cuius

cujus regia *Delly*, in confinibus Cambaiæ & Narſingæ regnorum. Sub hoc Rege urbes claræ, *Mandao*, *Sanga*, *Moltan*, *Citor* & *Aracan*, ſingulorum regnorum capita.

CAP. XI.

Inſulæ in Indico mari.

INſularum in Indico mari tantus eſt numerus, uti haud facilè iniri queat; quare præſtantiores ſolùm dicendæ.

Princeps eſt, atque omnium toto Oriente nobiliſsima, *Sumatra*, in complura regna diviſa; Secunda eſt *Borneo*; Tertia *Iava* Major, incognitæ magnitudinis; quam I. Cæſar Scaliger omnium rerum facili uberéque proventu compendium Orbis adpellavit. In hâc celeberrimum Emporium *Bantam*.

Dein inſulæ *Celebes*, *Gilolo*, *Ceiram*; quas Sindas eſſe putant Ptolemæi: & inter has ſparſæ Moluccæ; parvæ, at felici aromatum productu nobiles, *Bachian*, *Tidor*, *Ternate*, *Motir*, *Machian*. Iámque Sinarum regno adproximantes Philippinæ, quas Baruſſas Ptolemæi interpretantur. Harum maxima *Lutzon*; in quâ Hiſpani urbem condiderunt *Manilliam*. Secunda eſt *Mindana*. Tertia *Calamianes*; dein reliquæ minores inter has diſsipatæ. Hinc verò verſus Orientem ſunt aliæ complures, in univerſum Hiſpanis *Iſlas de las Velas* dictæ. Hinc rurſus meridiem verſus CL diſtans mill. Germ. eſt nova *Guinea*; quæ an ſit inſula, an verò pars continentis terræ Auſtralis, nondum ſatis compertum habemus. At in ſinu Gangetico Narſingæ regno adverſa *Ceylon*, novem regnis diſtincta, antiquis Taprobana dicta.

CAP. XII.

De Perſarum imperio.

PErſarum regnum antiquitus occupabat quidquid præter explicatas terras in Aſiâ reliquum eſt, quin etiam Indiæ partem & Ægyptum, quæ antiquitus in Aſiâ cenſebatur, longitudine ab Helleſponto ultra Indi oſtia mill. German. Iↄ CC, latitudine à Ponto ad ſinus Arabici fauceis Iↄ. quo ſpatio multæ regiones, atque regna recenſentur, de quibus ordine erit agendum. At primo loco eam partem narrabimus, quæ nunc Perſarum ſive Sophorum imperium dicitur. Hoc clauditur à Septemtrione Hyrcano, ſive Caſpio mari, & Oxo flumine Caucaſóque monte: ab Oriente Indo; à meridie mari, ac ſinu Perſico; ab occaſu Euphrate amne & Tigri, qui in illum immergitur, Niphaticis jugis, & Araxe fluvio, qui in Hyrcanum mare evolvitur. Longitudo ejus eſt ab Araxis oſtio ad Indi oſtia milliarium CCCCLX. Latitudo ab Oxo ad mare Perſicum CCLXX.

Regiones heic olim, Gedroſia, Carmania, Drangiana, Arachoſia, Paropamiſis, Bactriana, Margiana, Hyrcania, Aria, Parthia, Perſis, Suſiana, Aſſyria, Media.

CAP. XIII.

Gedroſia, Carmania, Drangiana, Arachoſia, Paropamiſis, Bactriana, Margiana, Hyrcania, Aria, Parthia.

GEDROSIA.

GEdroſiæ, quæ nunc *Kheſimur* & *Guzarate*, populi fuerunt Orbitæ, Parſiræ, Muſarnæi, Rhamnæ. Regiones Paradene, Pariſene. Flumen nobile Arbis ſive Arabis. Vrbes inclytæ Parſis, caput Regionis, Arbis & Cuni.

CAR-

TARTARIÆ PARS
MASSAGETÆ
SACÆ
MARE HYRCANUM sive Caspium
SOGDIANA
ARMENIA MAIOR
MESOPOTAMIA
MEDIA
PARTHIA
CORASSAN
DRANGIANA
SIGESTAN
GEDROSIA
ARACHOSIA
PERSIS
CARMANIA
SINUS PERSICUS
ORMUS
BABYLONIA
ARABIA DESERTA
ARABIA FELICIS PARS
MARE INDICUM
India intra Gangem
INDIA SEPTENTRIONALIS
Indus fl.
Astracan
SOPHORUM REGNUM

CARMANIA.

Carmaniæ veteris nunc regiones ſunt *Kirman*, *Goadel* & *Ormuz*, regnum. Populi in eâ quondam Iſatichæ, Zuthi, Gadanopydres, Camelobosci, Sozotæ dicti, Agdenites, Rhudianæ, Ares, Charadræ, Paſargadæ, & Armozæi. Regiones, Modomaſtice, Parepaphitis, Cabadina, Chantonice. Flumen, Samydaces. Mons, Semiramidis. Vrbes Carmana, Samydace, Alexandria, Armuza.

DRANGIANA.

Drangianæ, nunc *Sigeſtan*, populi Darandæ & Batrii. Regio Tatacene. Vrbes inclytæ Ariaſpe, Prophthaſia.

ARACHOSIA.

Arachoſiæ, nunc *Candahor*, populi Pargyetæ, qui antè Arimaſpi, poſtea Euergetæ dicti: Sydri, Roplutæ, Eortæ. Vrbes Arachotus, Alexandria.

PAROPAMISIS.

Paropamiſidis, quæ nunc *Sableſtan*, populi Bolitæ, Ariſtophyli, Ambantæ, Parietæ, Pariſii. Vrbes claræ Carura, quæ & Ortoſpana, Naulibis.

BACTRIANA.

Bactriana nunc *Coraſan* dicitur; Populi olim Salataræ, Zariaſpæ, Chomari, Comi, Acinacæ, Tambyzi, & Thocarorum magna gens; Maricai, Scordi, Varni, Savadii, Orſiti, Amariſpi. Vrbes duæ regiæ, Bactra & Ebuſmi. claræ item Maracanda, Charracharta.

MARGIANA.

Populi Margianæ, quæ nunc *Elſabar*, Derbicæ, Maſſagetæ, è Scythiâ huc tranſgreſsi; Parni, Daæ, Tapuri. Vrbium clariſſima Antiochia Margiana, antè Alexandria dicta; poſt verò Seleucia.

HYRCANIA.

Populi Hyrcaniæ, (unde proximum mare Hyrcanum dicitur) Maxeræ, Aſtabeni, Chrindi. Regio Arſitis. Caput regionis Hyrcana; inde Amaruſa.

ARIA.

Ariæ, nunc *Diargument*, populi, Niſæi, Aſtayeni, Muſdorani, Ca-

ni, Caſirotæ, Obares, Elymandri, Borgi. Vrbes, Aria, Alexandria, Bitaxa.

PARTHIA.

Parthiæ, nunc *Arac*, regiones ſunt, Comiſene, Parthiene, Parautícene. Tabiene, cujus gens Sobidæ. Caput regni ac regia Hecatompylus, à centum portis, dicta.

CAP. XIV.

Perſis, Suſiana, Aßyria, Media.

PERSIS.

POpuli Perſidis, quæ nunc *Farſi*, Meſabatæ, Rapſii, Hippophagi, Suzæi, Mægores, Stabæi. Regiones Parætacene, Miſdia, Mardiene, Toacene. Vrbium clariſſimæ, Perſepolis, caput quondam imperii Perſici, omnium elegantiſſima; Axima, Maraſium, Toace.

SVSIANA.

Suſianæ, quæ nunc *Elaran*, gentes Elymæi, quorum regio Elymæa vel Elymais; Coſſæi. Regiones Melitene, Cabamene, Characene, Ciſſia, Chaltapitis, & campus Dera ſive Derius, omnium fertiliſſimus. Fluvii nobiles, Moſæus, Oroates, & Eulæus, tam limpidis aquis, ut nullas alias reges bibere voluerint. Vrbes claræ, Suſa & Tariana.

ASSYRIA.

Aſſyriæ, nunc *Cuſiſtan* regiones notiores fuere, Arrapachitis, Sitacene, Adiabene, Apolloniates, Calacene, Arbelitis. Populi Garamæi & Sambatæ. Fluvii in Tigrim defluentes, Lycus, Caprus, & Gorgus. Vrbes inſigniores, Ninus, quæ Ninive in Sacris literis, quondam clariſsima, à Nino condita; Cteſiphon Parthorum regia, & Arbela quondam vicus, ubi Darium vicit Alexander Magnus.

MEDIA.

Mediæ, quæ nun *Sarch* dicitur, populi celebres fuere Caſpii, à quibus mare proximum Caſpiũ vocatur, quod & Hyrcanum, ab Hyrcanis; & Caſpiæ portæ ab illis; Caduſii, Geli, Dribyces, Avarici, Mardi,

Mardi, Carduchi, Gordieni poſtea dicti; Marundæ, Margaſi, Sagartii, Tapuri, Sidices, Vadaſſi. Regiones, Atropatia, Choromiterne, Sagrianica, Ragiana, Daritis, Zapavortene, Syromedia. Vrbium notiſsimæ, Ecbatana, Arſacia, Cyropolis, Europus. Fluvii celebres, Cambyſes, Cyrus, Mardus, qui & Amardus; Strato, Corindas. Montes, Coronus, Iaſonius, Orontes, Zagrus, Choatras.

CAP. XV.

De variâ imperii Aſiatici mutatione, novâ Sophorum regni deſcriptione; item de regno Ormuz.

INitio rerum penes Aſſyrios Aſiæ, id eſt, terrarum, quæ nunc ſub Turcâ, & Sopho, imperium ſtetit. Poſtea ad Medos devolutum, ab his ad Perſas per Cyrum tranſlatum. Dein Macedones, Alexandro Darium debellante, occupârunt: mox cum pars Romanorum imperio cederet, Parthi, vilis antea, atq; ignava gens, potentiſſimum in Aſiâ regnum condiderunt; magnis exinde cladibus Romanos afficientes, donec ipſi à Turcis, & Saracenis afflicti fuerunt, regnúmque eorum divexatum. Tandem Perſarum nomen, atque virtus in Sophis iterum emerſit, Iſmaele Rege potentiam imperii ſui maximè ſtabiliente.

Nunc Perſarum, ſive Sophorum univerſum imperium in regiones diviſum eſt, quorum nomina, *Sarc, Cuſiſtan, Elaran, Farſi, Arac, Elſabar, Diargument, Coraſan, Sableſtan, Candahor, Sigeſtan, Cheſimur, Kirman, Goadel*; quibus accedunt *Ormuz* peculiare regnum, & *Guzarate* provincia, quam Indorum in Cambaiæ regno diximus. Vrbium clariſsimæ ſunt in regione *Sarc, Tauris* regia, IV. mill. Germ. circuitu complectens: *Caſmin* altera regia. Reliquæ ſunt *Tamai, Turcoman, Derbent, Erex, Zeken, Meren, Servan & Ardovil*, Sophorum origine inclyta. In *Farſi* regione *Siras* regia, urbs pulchra, ac ſplendida, inter majores orientis computata, V. mill. Germ. ambitu continens.

tinens. In *Arac Caſſaim* urbs opulenta, & *Hagiſtan* ſive *Hiſpaham*, ob magnitudinem dimidia orbis pars, Perſis dicta. In *Coraſan Iſtigias* regia, urbs magna, atq; amœna. In *Candahor* ipſa urbs *Candahor*, Emporium Indis & Citainis mercatoribus celeberrimum. In *Kirman*, ipſa urbs *Kirman*, caput regionis.

Regnum ARMUSIÆ, vulgò *ORMUZ*.

Cæterum veteris Carmaniæ nunc pars eſt regnum *Ormuz*, admodum potens; quod Plinio Armuzia regio dicitur, & populi Armozei. Ptolemæus refert hoc ſitu civitatem Armuzam, & Strabo Armozum, quo nomine hodie cenſeri poteſt *Ormuz* in inſula ejuſdem nominis.

Rex Saracenus eſt, olim Perſarum, nunc Hiſpaniarum Regis, qui arcem illic obtinet munitiſſimam, ſtipendiarius. ſed huius regni pars altera eſt in proximo Arabiæ litore.

Caput regni eſt Armuza, vulgò *Ormuz*, urbs ſatis elegans Emporiúmque gemmis, unionibus atque aromatibus, quæ India, Perſis, & Arabia mittunt, celeberrimum.

CAP. XVI.

De reliquis veteris Aſiæ regionibus, quas nunc Turcarum Imperator obtinet: & ſpeciatim de Albaniâ, Iberiâ, Colchide & Armeniâ.

QVod reliquum eſt Aſiæ, Turcicum Imperium totum obtinet. Regiones hic olim fuere, Albania, Iberia, Colchis, Armenia, Cappadocia, Galatia, Pontus & Bithynia, Aſia minor, ſive propriè dicta, Lycia, Pamphylia, Cilicia, Syria, Meſopotamia, Babylonia & Arabia. In inſulis celebriores Cyprus & Rhodus, Lesbos, Chios & Cos.

ALBANIA.

Albania nunc Georgiæ pars Orientalis, inter Iberiam & mare Caſpium ſita, ab Albano flumine no-

Armenia
Syria
Mesopota
miae
PONTUS EVXINVS
MARE CASPIUM
Sinope
Paphlago
nia
Amisus
Trapezus
CAP.
PA
DO
CI
A.
Arethia
Horsene
ARMENIA
MAJOR
Basilissene
Sophene
Hobordene
Arsea
Astau
nites
Artaxata
Moschici montes
Syracene
Sacasene
Boche
Turcoman
Col
thene
Yote
ne
Antitaurus M.
Popul
Thospites
Curdi
Corinea
Gordiaei
Mardi
Mons
Artemita
Cortaea
Tigranocerta
Niphates M.
Taurus
Taurus
CILICIA
Amanus M.
Samosata
Edessa
Zeugma
Hierapolis
Chalcis
Beroea
Antiochia
Casius M.
Antiochene
Seleucia
Pieria M.
MES
OP
OT
AMIA.
Masius M.
Anthemusia
Nisibis
Chalcitis
Gauzanitis
Singaras M.
Acabene
Labbana
Ninus
AS
SYRIA
Adiabene
Carduchi
MEDIAE
PARS
Zagrus M.
Carrae
Nicephorium
ALIDULI
Chaboras fl.
Saocoras fl.
Ingine
DIARBECH
Ancobarites
Tigris fl.
Euphrates fl.
Thapsacus
Palmyrene
Laodicea
Palmyra
Marathus
Cyprus
MARE SYRIACUM
Eleutherus fl.
Tripolis
Berytus
Tyrus
Ptolemais
Antilibanus M.
Libanus M.
SY
RI
A
Scenitae
ARABIA
DESER
TA
Nomades
Montana Babyloniae
Bostra
Medava
Judea
Iduma
Pompeij Sepulchr.
Sirbonis L.
Casius M.
Petra
ARABIA PETRAEA
Sinai M.
Auchanites
Regius fl.
Babylonia
Seleucia
Ctesiphon
Sene
BA
BY
LO
NIA.
Mardocaea
Chaldaea
Urchoa vel Ur Chaldaeorum
SUSIANA
Teredon
SINUS ARABIC.
SINUS PERSIC.
Arabiae Felicis pars

tine
lent
ob m
pars.
gias 1
na.
hor,
mer
Kirm.
gior

Regn

C
nun
mo
mu
mo

D

C

oli
chi
lat
mi
Pa

ne nomen habere videtur. Fluviorum nobiliſſimus eſt Cyprus, Caſpium mare abluens. Vrbes inſigniores Chabala, ſive Cabalaca, Albana & Getara.

IBERIA.

Iberia, nunc pars Georgiæ Occidentalis, inter Albaniam & Colchidem ſita, gentis Iberorum clariſſimum ſolum, urbeis celebreis habuit Artaniſſam & Armaſticam, ſive Harmaſtim.

COLCHIS.

In Colchide, quæ nunc *Mengrelia* dicitur, inter Iberiam & Pontum Euxinum ſitâ, populi fuere Ealæ & Mantali, unde regioni nunc nomen. Fluvii celebres, Phaſis, Cyaneus. Montes Caucaſus & Corax. Vrbium clariſſimæ Phaſis & Dioſcurias, quæ poſtea Sebaſtopolis.

ARMENIA *Major.*

Armenia univerſa dividitur Euphrate amne in Majorem & Minorem. Major eſt, quæ nunc in treis parteis diviſa, *Turcomannia*, *Popul*, & *Curdi* adpellatur. à Septemtrione Moſchicis montibus ſeparatur à Colchide & Iberiâ, Cyróque amne ab Albaniâ; ab Oriente Caſpium mare habet, & Caſpium montem; à meridie montem Taurum, quo à Meſopotamiâ, & Nyphatem, quo ab Aſſyriâ diſcernitur; ab Occidente Euphrate amne à minori Armeniâ diſterminatur. Mediam dividit Antitaurus mons. Fontes heic amnium toto Oriente nobiliſsimorum, Euphratis ac Tigris; montes Gordyæi & Pariedrus. Regiones ſunt Cotacene, Bocche, Toſarene, Totene, Colthene, Soducene, Syracene, Sacaſene, Baſiliſſene, Hobordene, Arſea, Aciliſene, Aſtaunites, Sophene, Anzitene, Thoſpites, Corinea, Gordiene & Corræa. Populi, Mardi, Gordiæi. Vrbium notiſſimæ, Armauria, Artaxata, Thoſpi, Artemita, & Tigranocera.

ARMENIA *Minor.*

Armenia Minor quæ nunc *Pegian* & *Bozoch*, clauditur ab ortu Euphrate amne, à Meridie Amano monte, ab occaſu & Septemtrione monte Scordiſco. Mediam itidem ſecat Antitaurus. Regiones in eâ, Orbaliſſine, Ætulane,

ne, Ærethica, Horſene, Orbiſene, item præfecturæ, Cataonia, Morimene, Laviana, Aravene. Fluvius inclytus Melas, qui Euphrati jungitur.

Vrbium principes, Satala, Nicopolis, Melitene, Comana.

CAP. XVII.

Cappadocia, Galatia, Pontus & Bithynia.

CÆterum ſinus ille terrarũ, qui eſt inter Ponticum, & Cyprium maria, *Natolia* nunc dicitur, ab unâ provinciarum *Anadole*. Heic olim regiones, Cappadocia, Galatia, Paphlagonia, Pontus & Bithynia, Aſia minor, Lycia, Pamphylia, & Cilicia.

CAPPADOCIA.

Cappadocia, quæ nunc quatuor complectitur regiones, *Genech, Suas, Anadole* & *Amaſiam*, ab ortu habet Armeniam Minorem, à meridie Ciliciam, ab occaſu Pamphyliam, & Galatiam, à Septemtrione Pontum Euxinum. Fluvii nobiles Iris & Thermodon. Regiones Lycaonia, Themiſcyrene, Zelitica, Carmanene, Gargarauſene, Gargauritis, Antiochene, Tyranis. Gens Heniochorum magna, ac multis nominibus diſtincta. Vrbes claræ, Comana Pontica cognomine, Neocæſarea, Sebaſtia, Diocæſarea, Maza, quæ & Cæſarea, Iconium, Laranda, Tyana, Trapezûs, Amaſia, Strabonis Geographi cunis decorata.

GALATIA.

Galatia, cujus nunc partes *Roni* & *Chiancare*, dicta eſt hæc regio à Gallis, ex Italiâ poſt incenſam Romam huc tranſgreſſis; eadem Gallogræcia, & Græcogallia, quia Gallis Græca gens miſta incoluit. Antea Phryges tenuere, & Paphlagones. Paphlagoniæ nomen manſit in parte Galatiæ. Includitur autem Galatia à Septemtrione Pontico mari, ab ortu Cappadociâ, à meridie Pamphyliâ, ab occaſu Aſiâ minori & Ponto Bithyniâque. Regiones verſus Septem-

MARE PONTICUM
Paphlagonia
Propontis
Cilicium Mare
Issicus Sinus
Pamphylium Mare
Lycium Mare
CRETA
SY RIÆ PARS
a Antandros.
b Adramitium
d Alyda
c Traianopolis
e Pergamus.
ASIA MINOR
hodie
NATOLIA

ptemtrionem Paphlagonia, in quâ Heneti populi, unde Veneti in Italiâ: verſus meridiem Iſauria, ubi urbs Iſaura; & Piſidiæ pars: cujus altera pars in Pamphylia memorabitur. Populi Chalybes, Trœmi, Proſerliminitæ, Byceni, Orondici: & Gallorum nationes, Tectoſagæ, quorum caput Ancyra urbs; Toliſtobogii, Voturi, & Ambiani. Vrbes inclytæ, Teuthrania, Sinope, Mithridatis & cunis, & ſepulchro nobilitata; Amiſus, Therma, Peſſinûs, quæ Dindymene, & Cybele antè dicta. Montes ſunt, Olgaſis, Didymus, & qui Cælenorum tumulus.

Pontus, & Bithynia.

Quæ antè duæ erant regiones, Pontus ad ortum ſolis, Bithynia ad occaſum, poſtea ſub unâ provinciâ cenſæ ſunt. Terminatur provincia à Septemtrione mari Pontico, ab ortu Galatiâ, à meridie Aſiâ minori, ab occaſu Propontide. Mons clarus eſt Orminius. Flumina, Parthenius, Hippias, Sangarius, Aſcanius. Regiones, Bogdomanis, Timonitis. Populi, Chalcedonii, Mariandini, Caucones, Zygiani. Vrbes inſignes, Chalcedon, quæ nunc *Scutari*, Conſtantinopoli advera; Nicomedia, Apamea, Heraclea, Nicæa, Pruſias, quæ nunc *Burſia*, & Libyſſa Annibalis interitu, ac ſepulchro nota.

CAP. XIIX.

Aſia minor, ſive propriè dicta.

Asia propriè dicta, quæ & minor, (nunc treis ejus partes, *Chiutalem*, *Sarcum* & *Germian*) terminatur ab Septemtrione Bithyniâ, ac Ponto, ab ortu Galatiâ Phamphyliâque & Lyciâ, à meridie eâdem Lyciâ, & Rhodienſi mari, ab occaſu Ægæo pelago & Helleſponto. Regiones in quas dividitur ſunt hæ; Phrygia, Myſia, Lydia & Caria: & quas Græcæ gentes in litore Ægeo incoluerunt, Æolis, Ionia, & Doris.

PHRYGIA *Major.*

Phrygia duplex eſt; altera Major, altera Minor, quæ & Troas.

Maioris Phrygiæ populi Olympeni, Moccadelii, Cydiſſes, Gipetini, Moxiani. Montium celeberrimus eſt Cadmus, quo Lyciâ diſcernitur. Fluvii nobiles Mæander, & Marſyas. Vrbes inſignes Synnada, & Apamia, Cibotus cognomine, antè Celænæ dicta.

PHRYGIA *Minor*, ſive *Troas.*

Quæ antè Troas erat, à Phrygibus occupata Phrygia Minor dicta fuit; in eâ amnis nobiliſſimus Scamandrus. Vrbium notiſſima, Grajorúmque monumentis celebratiſſima Ilium, ſive Troja, Græcorum decenni obſidio, excidióque inclyta. Inde novum Ilium triginta ſtadiis ab veteri diſtans. item Alexandri Troas, quæ & Alexandria.

MYSIA *Major.*

Myſia ſimiliter in Majorem ac Minorem dividitur. In Majori inter Minorem & Phrygiam Majorem ſitâ populi fuere Olympeni, Trimenothuritæ & Myſomacedones. Montes nobiles Olympus & Cimon. Fluvius Rhyndacus. Vrbium notiſſimæ; Antandros, Adramitium, Pergamus, Trajanopolis, Alyda.

MYSIA *Minor.*

In Minori Myſiâ, quam Helleſpontus & Propontis perfundunt, amnes ſunt celebres Æſepus, Granicus, Simois. Mons Ida, Paridis, & Oenones amoribus notus. Vrbes inſigniores Cyzicus, Parium, Lampſacus, Abydus & Dardanum.

LYDIA.

Lydiæ pars altera dicitur Mœonia, Flumina in utrâque Caicus, Thermus, qui Pactolum auriferis arenis famigeratum (unde χρυσορόας dictus) recipit, & Caiſtrus, qui Lydiam à Cariâ diſpeſcit. Montes clari Sipylus, Tmolus, Meſogys, Mimas. Vrbium nobiliſſimæ Thyatira, Sardes, Philadelphia.

CARIA.

In Cariâ flumina Mæander, in Phrygiâ Maiori ortum, & ab hoc receptum Lycus. Montes Phœnix,

nix, Mycale & Latmus. Vrbes claræ Tripolis, Laodicea, Antiochia, Magneſia, Priene, Alabanda, Stratonice, & in litore Miletus, dives quondam atque potens mari Græcorum civitas, Myndúſque.

Aeolis, Ionia, Doris.

In Æolide urbes inclytæ, Cuma, Phocæa, Elea. In Ionia Smyrna, Clazomenæ, Teos, Lebedus Colophon, non tam Clarii Apollinis oraculo, quàm Homeri natalibus nobilis; & Epheſus omnium clariſſima: cujus decus templum Dianæ, Amazonum opus, adeò magnificum, uti Xerxes cum omnia Aſiatica templa igni daret, huic uni pepercit: quod poſtea Heroſtratus, ut nomen memoriâ ſceleris extenderet, incendio deſtruxit. Id poſtmodum ad auguſtiorem cultum Epheſii reformârunt. In Doride urbes fuere Halicarnaſſus & Cnidus.

CAP. XIX.

Lycia, Pamphylia & Cilicia.

LYcia, quæ nunc *Aldinelli*, terminatur ab occaſu, & Septemtrione Aſiâ minore, ab ortu Pamphyliâ, à Meridie mari ſuo, quod Lycium eſt. Montium celebratiſsimus Chimæra nocturnis æſtibus fumum exhalans: unde fabula triformis monſtri in vulgum data eſt, quod Chimæram animal putaverũt. Hinc Ovidius:

Quoque Chimæra jugo mediis in partibus hircum, (habebat.
Pectus & ora Leo, caudam ſerpentis

In cacumine quidpe Leones habitabant; in medio, ubi paſcuis abundat, capræ; in radicibus Dracones. Fluvii celebres, Xanthus, Limyrus. Vrbes, Patara, Andriace, Telmeſſus.

PAMPHYLIA, & TAVRVS MONS.

Pamphylia, quæ nunc *Menteſeli*, clauditur ab Septemtrione Galatiâ, ab Oriente Ciliciâ & Cappadociâ, à Meridie ſuo mari, quod Pamphylium, ab Occidente Lyciâ ac Phrygiâ Majori.

Regiones in eâ ſunt Carbalia, & Piſidiæ pars, cuius alteram partem in Galatiâ memoravimus. Piſidæ antea Solymi dicti fuere. Montium nobiliſsimus eſt Taurus; qui totius orbis maximus, à Pamphylio mari juxta Chelidonias inſulas exoriens, per varias innumeráſque gentes, aliis aliíſque nominibus ab occaſu in ortum ad Scythiæ uſq; & Indiarum fineis extremos extenditur, pari longitudine ferè, quâ ipſa Aſia, dividítque Aſiam univerſam in duas parteis, quarum altera, quæ Septemtrionem ſpectat Aſia dicitur intra Taurum, altera, quæ Meridiem, Aſia extra Taurum. Porrò urbes in Pamphyliâ inſignes ſunt Side, Seleucia, Piſidiæ, Antiochia, Termeſſus & Perga.

CILICIA.

Ciliciæ, quæ nunc *Carmania*, longiſſimo tractu inter Taurum, & Cilicium mare porrecta, fluvios celebreis habet, Calycadnum, Lamum, Cydnum, Sarum & Pyramum. Vrbes claræ ſunt in litore, Selenus, Pompeiopolis, antè Solæ Cilicii dicta, Mallus & Iſſus, quæ ſinui, cui adjacet, nomen Iſſici dedit: intus Tarſus, D. Pauli Apoſtoli natalibus clara.

CAP. XX.

Summa Syriæ deſcriptio: item Palæſtina; ſub quâ Idumæa & Iudæa.

CIliciæ ab ortu jungitur Syria, quondam terrarum maxima, & pluribus diſtincta nominibus. Namque & Aſſyria, & Meſopotomia, & Babylonia, & Phœnice, & Palæſtina, partes ejus fuerunt. Olim ac diu potens; ſed cum eam regno Semiramis tenuit, longè potentiſſima. At poſtmodo Aſſyriâ, Meſopotamiâ & Babyloniâ avulſis, Syriæ fines fuere, à Septemtrione Amanus mons, quo à Cappadociâ & Armeniâ ſeparatur; ab ortu Euphrates amnis, quo diſcernitur à Meſopotamiâ, uſque ad Thapſacum opidum; atque inde Arabia deſerta; à meridie Arabia Petræa; ab oc-

ab occaſu eiuſdem Arabiæ Petrææ parte, & mari Syriaco, ſive Phœnicio, Amanóque monte, quo à Ciciliâ ſubmovetur. Longitudo inter Sirbonis paludem, & Taurum montem, quâ eum perrumpit Euphrates, mill. CXL. Latitudo inter mare, & Arabiam deſertam mill. L.

Dividitur in Palæſtinam, Phœnicen, Antiochenen, Comagenen & Cœlen.

PALÆSTINA.

Palæſtina clauditur à Septemtrione Phœnice, ab ortu Cœleſyriâ, à meridie Arabiâ Petræâ, ab occaſu ejuſdem Arabiæ parte, & mari Syriaco. Dicta fuit quondam terra Chanaan, à Chanaan filio Cham, qui eam obtinuit. poſteaquam verò Iſraelitæ eam, pulſis antiquis cultoribus, ex divino mandato obſederunt, Iudæa nuncupari cœpit. Romanis Græcíſque ſcriptoribus dicta eſt Palæſtina, à magna olim gente Palæſtinorum, quos ſacræ literæ Philiſtim vocant. Dividitur iiſdem ſcriptoribus in Idumæam, Judæam, Samariam & Galilæam.

IDVMÆA.

Idumææ, quæ in ſacris literis eſt Edom, inter Arabiam Petræam, Iudæam & mare internum porrectæ, urbs ingens fuit, & munita admodum Gaza, (ſic Perſæ ærarium vocant) cui inde nomen, quod Cambyſes, cum armis Ægyptum peteret, huc belli & opes, & pecuniam intulerat. Expugnatam Alexander vaſtavit.

IVDÆA.

Idumæam ſequitur Judæa, cujus caput Hieroſolyma, longè clariſſima urbium Orientis, non Iudææ modò. Titus Veſpaſianus captam totam diruit. Ælia Capitolina poſtea dicta, cum ab Ælio Adriano, mutatâ nonnihil loci regione, reſtitueretur. Nunc Turcis incolis *Chutz* eſt. Reliquæ Iudæorum urbes celebres fuere in litore Aſcalon, magna, & non minor Azotus; item Iamnia & Ioppe, Phœnicum urbs antiquiſſima, quam Mela ac Plinius antiquiorem terrarum inundatione prædicant. Hic Andromedam belluæ marinæ expoſitam fuiſſe, fabulati ſunt. Intus Emmaus, vi-

cuſantè & Lidda, & Hierichûs, quæ Iericho in ſacris literis: & prope Hieroſolyma Bethlehem, vel nobiliſſima in toto orbe terrarum Jeſu Chriſti humani generis Servatoris natalibus.

At pars Judææ Peræa dicta fuit, hoc eſt, Vlterior, quia πέραν τȣ̃ Ἰορδάνȣ, id eſt, trans Iordanem ſita. In eâ Macherûs, ſecunda quondam arx Judææ ab Hieroſolymis.

Iordanis fluvius, & Aſphaltites lacus.

Sed de Iordane hoc loco retuliſſe conveniat. Iordanis igitur amnis, qui Hebræis *Iarden*, oritur, ut auctor eſt D. Hieronymus, ex duobus fontibus haud procul à ſe diſſitis, quorum alteri *Ior* nomen eſt, alteri *Dan*; conjuncti nomen amni faciunt *Iordan*, ſive Iordanis. Ipſe amœnus, & quatenus locorum ſitus patitur, ambitioſus; accoliſque ſe præbens, velut invitus Aſphaltiten lacum, dirum natura, petit, à quo poſtremo ebibitur, aquáſque laudatas perdit, peſtilentibꝰ miſtas. At à fontibus CCCLXXXIV circiter ſtadia prolapſus, ubi prima vallium fuit occaſio, in lacum ſe fundit Samochoniten; inde in multo majorem, quem Latini Geneſaram, Græci Genaſaritin & Tiberiadem, ab opidis adpoſitis dixerunt. Sacrorum librorum ſcriptores eâdem ratione ſtagnum Genezareth, & mare Tiberiadis, vel Galilææ vocant. Inde Samariam Iudæámque perfundens, tandem Aſphaltite lacu retinetur.

Aſphaltites nihil præter bitumen gignit; unde & nomen ἀπὸ τȣ̃ ἀσφάλτȣ. Neque piſceis, neque ſuetas aquis volucreis patitur, ſapore corruptor, & gravitate odoris peſtifer. Idem propter magnitudinem, & aquæ immobilitatem, Mortuum mare dicitur. Nam neque ventis impellitur, reſiſtente turbinibus bitumine, quo aqua omnis ſtagnatur; neq; navigationis patiens eſt, quoniam omnia vitâ carentiâ in profundum merguntur; nec materiam ullam ſuſtinet, niſi quæ alumine illinatur. At nullum corpus animalium recipit: tauri cameliſque fluitant, periti imperitíque nandi perinde adtolluntur.

PALÆSTINA et PHOENICE cum parte Coele Syriæ
Mare Mediterraneum.
Mare Syria cum.
Mare Ægypti cum.
Arabiæ Desertæ Pars.
Syriæ Pars
Palmyrene
Palmyra
Heliopolis
Abila Lysany
Damascus
Eleutherus fl.
Aradus
Tripolis
Botrys
Biblus
Adonis fl.
Berythus
Sidon
Sarepta
Tyrus
Ptolemais
Cæsarea Palæstinæ seu Turris Stratonis
Galgala
Apollonia
Joppe
Jamnia
Azotus
Ascalon
Gaze
Rinocorura
Larissa
Philadelphia
Bostra
Abelkeraen
Hebron
Bersabe
Desertum Bersebe
Mare Mortuum
Arabia Petrosa
Toane
Necla
Hor
Sinai M.
Horeb M.
Desertum Zur
Desertum Etham
Desertum Zin
Pelusium
Tamiata
Diolcos
Butos
Rameses
Hairoth
Pharan
Elath
Esiongaber
Rubrum

18
cı
q
p
v
ra
n
fı
g
ſi
q
lo

li
a
t
n
p
r
j
a
r
p
ſ
t
à
(
r
c

CAP. XXI.

Samaria, Galilæa, Phœnice & Libanus.

IVdææ jungitur Samaria, aliquando latius juxta litus extenſa; quidpe & Ioppe, & Azotus, & Aſcalon Samariæ opida, ab auctoribus uſurpantur. Caput regionis eſt Samaria, quæ & Sebaſte; Neapolis & Gamala, atque in litore Apollonia.

GALILÆA.

Vltima Palæſtinæ eſt Galilæa, cujus caput in litore Turris Stratonis, eadem poſtea Cæſarea Stratonis, ſive Cæſarea Palæſtinæ, ab Herode Rege de novo condita. Intus ad lacum Geneſaram, ſeū mare Galilææ, Capernaum, Iulias, Bethſaida, Tiberias, Tarichea, inter lacum, & mare Phœnicium Nazareth, Chriſti redemptoris noſtri domicilium: & Cana Galilææ, ſive Minor. At notandum hoc loco, unam equidem hanc eſſe Græcis Romaníſque ſcriptoribus Galilæam: in ſacris autem literis duas cenſeri, quarum altera jam explicata, Inferior eſt cognomine; altera verò Phœnices pars eſt, Galilæa Superior dicta, ſeu Galilæa Gentium.

PHOENICE.

Phœnice antè erat, quidquid terrarum inter Eleutherum flumen, & Peluſium opidum Ægypti mari interno objacet. At poſtea Phœnices termini conſignati ſunt duo amnes, à meridie Cherſeus, à Septemtrione Eleutherus. Hæc igitur ſacris ſcriptoribus in duas dividitur parteis; Galilæam ſuperiorem ſive Gentium, quæ eſt inter Cherſei fluminis oſtia & Antilibanum montem; & Syrophœnicen, inter Antilibanum & Libanū. Vrbes in universâ Phœnice claræ, in litore Ptolemais ante Ace dicta, ſacris literis Acon. Tyrus, quondā inſula poſtea verò Alexandri oppugnantis operibus continens facta; Zor dicitur in ſacris ſcriptis; & nunc *Sur* incolis: olim portu clara, urbibus

bibus genitis in Africâ Lepti, Vticâ, & illâ Romani imperii æmulâ Carthagine, etiam Gadibus extra orbem conditis. Poſtea verò omnis ejus nobilitas conchylio, atque purpurâ conſtitit. Sequitur Sarepta, Eliæ Prophetæ hoſpitio nota. Dein diu opulenta Sidon; antequam à Perſis caperetur, maritimarum maxima; artifex vitri; Thebarúmq; Bœotiarum parens. Berytus, quæ & Felix Iulia, nunc etiam clara Baruto; Byblus, Botrys & Aradus. Inter hanc & Botryn Tripolis, quam Tyrii, Sidonii & Aradii conditores obtinuerunt: Dicta ex numero trium opidûm, ſingulis inter ſe ſtadiis diſtantium. Intus Antaradus, Palæobyblus, Marathus. Mons nobilis Libanus, à tergo Sidonis orſus, mille quingentis ſtad. in Cœle-Syriam uſque porrigitur. Huic par, interjacente valle, mons adverſus Antilibanus obtenditur, quondam muro conjunctus. In eâ parte, Phœnices, quæ Galilæa Gentium vocatur, mons eſt celebris Carmelus, & opidum in eo eodem nomine, quondam Ecatana dictum.

Cæterum ipſa gens Phœnicum ſollers hominum genus, & ad belli pacíſque munia eximium. Literas & Literarum operas, aliáſque etiam arteis, maria navibus adire, claſſe confligere, impeditare gentibus, regnum prœliúmque commenti.

CAP. XXII.

Antiochene, Comagene & Cœleſyria.

ANTIOCHENE.

ANtiochenæ, quæ ſequitur Phœnicen, caput eſt ipſa Antiochia, cognomento Epidaphnes, urbs celeberrima, Syriam regentium ſedes. Inde non minori famâ Apamia, Laodicea, & Seleucia cognomine Pieria, unde ipſa regio Tetrapolis dicta fuit, à quatuor urbium dictarum numero; eadem & Seleucis. Mons eſt Ca-

eſt Caſius, unde regio Caſiotis; & alius Pieria regióque eodem nomine. Fluvii celebres, Belus, Lycus & Adonis.

COMAGENE.

Vltima Syriæ eſt Comagene. Caput quondam regni, poſtea provinciæ Rom. Samoſata, Luciano alumno maximè nota.

COELE-SYRIA.

A tergo dictarum Syriæ regionum, à Iudæâ Peræâ ad Euphratem uſque protenditur alterius Syriæ pars κοίλη Συρία, Græcis dicta, id eſt, Cava Syria. Partes ejus inſigniores ſunt Decapolis, Tetrarchiæ, & Palmyrene.

Decapolis regio, à decem urbium numero dicta fuit. In his fuere Damaſcus caput, Otopon, Philadelphia, Raphana, Scythopolis deductis Scythis, antea Nyſa vocitata, à Libero ſepultâ ibi nutrice, Gadara, Hippos Dios, Pella, Geraſa, Canatha.

Supra Decapolitanam regionem ſunt Tetrarhiæ numero XVII; regionum inſtar ſingulæ, & in regna deſcriptæ. Inſigniores ſunt Trachonitis, & Paneas, in quâ Iordanis fontes & urbs Cæſarea, cognomine Paneæ, ſeu Philippi.

PALMYRENE.

Libanum montem ab oriente tangit Palmyrene, cujus caput Palmyra urbs nobilis ſitu, vaſto undique ambitu arenis includit agros; ac velut terris exemta à rerum natura, privatâ ſorte inter duo imperia ſumma, Romanorum Parthorúmque, & prima in diſcordiâ ſemper utrimque cura.

In reliquâ verò Cœleſyriâ urbes inſigniores ſunt, Zeugma ad Euphratem, Bambyce, quæ & Hierapolis, Syris verò Magog, nunc *Alepo* Chalcis, cognominata ad Belum, unde regio Chalcidene fertiliſsima Syriæ; & Cyrrheſtica Cyrrhus: Beroë & Chalybon, unde regio Chalybonitis, Laodicea ad Libanum cognominata, & Thapſacus, in Euphratis ripâ.

CAP. XXIII.

Meſopotamia, & Babylonia.

INter Euphratem & Tygrim regio à ſitu dicta eſt Meſopotamia; quaſi μέσῃ τῶν ποταμῶν, id eſt, media inter amneis: pars quondam Aſſyriorum regni. Nunc *Alidauli* & *Diarbech* partes ejus. Clauditur ab occaſu & meridie Euphrate, ab ortu Tigri, à Septemtrione eodem Tigri, ac Niphaticis jugis. Longitudo ejus eſt inter Niphaten montem, quà Comagenæ jungitur, & Seleuciã Parthorum cognominatam ad Tigrim, mill. CLXV. Latitudo ſuma inter dictos amneis mill. LXX. Regiones in ea ſunt Anthemuſia, Chalcitis, Gauzanitis, Acabene, Ingine, & Ancobarites. Vrbes præclaræ Edeſſa, quæ quondam Antiochia, Niſibis, ipſa etiam Antiochia antè dicta, Nicephorium, Labbana, Seleucia ad confluentem Tigris & Euphratis, jam antè dicta, Carræ, Craſſi clade nobiles. Montes ſunt Maſius & Singaras. Fluvii in Euphratem defluentes Chaboras, & Saocoras.

Tigris & Euphrates.

Sed de Tigri & Euphrate, nobiliſſimis Orientis amnibus, hoc loco dixiſſe, aptiſſimum fuerit.

Oritur Tigris, qui nunc adcolis *Tigil*, in Armeniâ Maiore, fonte conſpicuo in planicie; quà tardior fluit, Diglito, unde concitatur, à celeritate Tigris (ita adpellant Medi ſagittam) incipit vocari; tranſvectus lacum Arethuſam, occurrente Tauro monte ſpecu mergitur, ſubterque lapſus à latere altero ejus erumpit. Alterum deinde tranſit lacum, qui Thoſpites adpellatur: rurſúſque in cuniculos merſus, poſt XXV M. p. redditur. dein receptis aliis ex Armeniâ Aſſyriâque fluminibus, Aſſyriam Meſopotamiámque diſterminat; citráque Seleuciam diviſus in duos alveos, altero Seleuciam, altero Cteſiphontem petens, inſulam efficit haud modicam. Vbi remeavere aquæ, Paſitigris adpellatur. móxque

móxq; in lac⁹ Chaldaicos ſe fundit. inde vaſto alveo profuſus binis oſtiis infertur mari Perſico.

At Euphrates, qui *Frat* nunc adcolis, in Maiori itidem Armeniâ exorſus, initio Pyxirates nominatur: ubi Taurum occurrentem irrumpit, Omira, & mox, ubi perfregit, Euphrates dicitur. Inde lævâ Meſopotamiam, dexterâ Syriam, Arabiam, Babyloniámque radens, in plureis alveos diſpeſcitur; quorum uno Seleuciam & Tigrim petit; altero, qui Regius dicitur, Babylonem permeans, in paludes Chaldaicas diſtrahitur: tranſvectúſque, quondam ſuo ore in mare evolvebatur: poſtea verò ab adcolis agros rigantibus præcluſus, non niſi per Tigrim delatus. Increſcit autem & ipſe Nili modo, ſtatis diebus, ac Meſopotamiam inundat.

BABYLONIA, *nunc Caldar.*

Aſſyriæ, Meſopotamiæq; pars erat Babylonia: poſtea verò in ſingularem provinciam deſcripta. Clauditur à Septemtrione Euphrate, ab ortu Tigri, à meridie Perſico mari, & montibus Arabiæ deſertæ, ab occaſu iiſdem jugis, & Euphrate amne. Regionum illuſtriſſima eſt Chaldæa, deinde Mardocæa, & Auchanitis; quæ autem Tigri & Euphrate, tanquam inſula includitur, Meſene adpellatur. Vrbium clariſſima Babylon, Chaldæorum quondam, à Semiramide in ſedem regni Aſſyrii condita. nunc in exiguis ruinis exſtincta jacet. Secunda ab hac eſt Vrchoa, quæ Vr Chaldæorum in ſacris ſcriptis. dein Borſippa ad paludeis: & Teredon nobiliſſimus, inter Tigris oſtia, vicus.

CAP. XXIV.

Arabia.

VLtima Aſiæ proximáq; Africæ eſt Arabia, terrarum nulli poſtferenda, amplitudine ſpatioſiſsima. Quidpe ultra proprios etiã fineis, & Euphratẽ in Meſopotamiam ad Amanũ uſq; &Nipha-

& Niphatem monteis, multas Arabum genteis Tigranus magnus deduxit. Hinc Plinio magna Meſopotamiæ pars Arabia dicitur. Quin & alia haud exigua Arabum pars fuit in Africâ ſub Ægypto, totum illud ſinus Arabici latus cingentes; de quibus poſtea in ipsâ Africâ.

At propriæ Arabiæ fines fuere ab ortu montium juga, quibus à Babyloniâ diſcernitur, & mare Perſicum; à Meridie mare rubrum, ab occaſu Arabicus ſinus & Iſthmus, qui eſt inter hunc ſinum, & mare Ægyptiacum; à Septemtrione clauditur Palæſtina Cœle-Syriâq;, & Euphrate. Longitudo eius ſuma eſt à mari Ægyptio ad fauceis uſque Perſici ſinus & Corodamum promont. mill. German. CCCCL. Latitudo maxima inter geminas, hinc Perſici, illinc Arabici, ſinuum fauceis CCCXL. minima circa mediam peninſulæ partem mill. CLXXX. Dividitur in Petræam, Deſertam, atque Felicem.

PETRÆA.

Petræa clauditur ab occaſu intimo ſinu rubri maris, & Ægypto: à Septemtrione Palæſtinâ & Cœleſyriâ; ab ortu Arabiâ deſertâ; à meridie montium perpetuis jugis, quibus à Felice ſeparatur. Dicta Petræa, à Petrâ capite ſuo, urbe celeberrimâ, Nabatæorum gente incolente. Reliquæ urbes inſignes ſunt, Medava & Boſtra. Mons eſt nobilis Caſius, cum delubro Iovis Caſii; & haud procul Pompeii Magni tumulus.

DESERTA.

Deſerta, quæ nunc *Arden*, clauditur ab occidente Petræâ, & Cœle-Syriâ, à Septemtrione Euphrate, ab ortu montibus, quibus à Babyloniâ ſubmovetur à meridie itidem montibus, quibus à Felice diſterminatur. Plana equidem maximâ ex parte; at ſterilis, ideóque deſerta. Populi illuſtriores Nomades & Scenitæ; hi ultra Euphratem in Meſopotamiam protenſi, iidémque in Felicem.

FELIX, *qua nunc Ayman.*

Ipſa verò peninſula Arabia, inter duo maria Rubrum Perſicúmq; procurrens, reliquis partibus

tibus major eſt, multóque lætior ac ditior; cinnami ac thuris, aliorúmque odorum maximè ferax: unde inclytum ei Beatæ cognomen. Fluvii nobiliores duo, Betius Arabicum, Lar Perſicum ſinus petentes. Populorum hic nomina innumera, at clariſſima, Saracenorum non modò Africam, ſed Europam etiam vaſtantium: Minæorum & Sabæorum, qui Soli thus mittunt. Vrbes inſigniores, ad Arabicum ſinum Badeo regia, Pudnopolis, Muza, Ocelis: ad Rubrum mare Arabia, & Cana: ad mare Perſicum Gerra. Intus Oſtama, Maraba, Sabe, Manambis Regia, Sapphar, Sabatha, & Omanum.

CAP. XXV.

De Turcico imperio, vrbibuſque ſub eo claris.

HÆ igitur ſunt regiones Aſiæ, quæ, cum antea ſub Aſſyriorum, Perſarum, Macedonum, Romanorum, ac ſuorum quæque Regum imperiis omnium nobiliſſimæ cenſerentur, Turcarum adventu prorſus devaſtatæ barbariéque poſtremâ fœdatæ ſunt. Solent quidpe Turcæ captâ aliquâ urbe, fabricas omneis eminentiores demoliri mœniáque diruere. Horum autem imperium cœpit ſub annum Chriſti CIↃCCC, Oſmane (quem alii Ottomannum vocant) primo conditore, tenuis conditionis homine Tattaro, Magni Chani milite; à quo deſcendentes Oſmanides regnârunt continuâ ſerie annos CCCIX, ad uſque Murathem IV. qui nunc imperio potitur. Prima ſedes imperii fuit in Aſiâ, in Bithyniæ urbe Prusâ: hinc in Europam Adrianopolim Thraciæ translata; deniqueConſtantinopolim, ubi etiam nunc conſiſtit.

Cæterum urbes in tam vaſto imperio perpaucæ ſunt in Aſiâ memoratu dignæ. Omnium tamen princeps eſt Damaſcus Syriæ, magna, dives, ſplendida, atque amœna; omni fructuum genere abundans; Emporiũ celeberrimum,

rimum, præſtantiſsimis artificibus refertum; officina armorum bellicorum totius imperii nobiliſsima. Sequuntur alia Syriæ Emporia clara atque celebria; Alepum, vulgò *Alepo*, non inferior *Damaſco* urbs; magna & frequens. In litore Alexandrioala, vulgò *Alexandretta*, Berytus, vulgò *Baruto*, Tripolis Syriæ, vulgò *Tripoli di Soria*, & Ioppe, vulgò *Iaffa*. Ad Pontum in Cappadociâ Trapezûs, vulgò *Trabezonda*, Imperii Trapezuntini quondam caput. In Arabiâ verò Felice *Medina Talnabi*, id eſt, urbs Prophetæ; quia Mahumetis Pſeudoprophetæ delubrum, atque ſepulchrum in eâ viſuntur. *Mecca*, ejuſdem Mahometis natalibus maximè nota; *Zidem*, *Zibit*, & *Aden*, omnium pulcherrima, & munitiſſima, ad fauceis ſinus Arabici ſita.

CAP. XXVI.

Cyprus & Rhodus.

CYPRVS.

INſulæ in Ægæo mari Aſiæ objacent complures, harum nobiliores Lesbum, Chium, Samum, & Côn in Europâ memoravimus. At in Aſiatico mari ſunt Cyprus, & Rhodus. Cyprus, in Iſſico ſinu inter Ciliciam & Syriam, in quatuor majoribus Interni maris computata eſt, novem regnorum, ut referunt veteres auctores, quondam ſedes; cœli clementia ſolíque fertilitate beatiſſima: unde Macaria antè dicta fuit. Cyprus autem dicitur ab æris copia, quod hic primum inventum creditur. Incolæ, viri pariter ac fœminæ, in libidinem laſciviámque omni ævo mirè proni; unde olim Veneri inſula conſecrata fuit. Longitudo ejus eſt inter duo promontoria, Dinaretum, vulgò *Capo S. Andrea*, & Acamanta, vulgò *Capo S. Epifanio*, mill. XL. Latitudo maxima XV.

Diviſa fuit quadripartitò: in Salami-

nam, Paphiam, Amathuſiam & Lapithiam. Mons in eâ nobiilis Olympus. Fluvii Lycus, & Pediæus. Vrbium clariſſimæ Paphos, & Salamis.

Inſula, antequam Romani occuparent, Regibus regebatur; quorum ultimus Ptolemæus, acceptâ famâ de Romanorum, in inſulam expeditione, veneno facta præcepit. Cæterum Por. Cato Cyprias opes Romam invexit: quæ res latiùs ærarium populi Romani, quàm ullus triumphus, implevit. Poſt diviſum imperiũ Romanum ſub Græcis fuit Imperatoribus. Anno CIↃ CLXXXI Richardus Angliæ Rex, cum copias Hieroſolymâ contra Saracenos ducens, tempeſtate ad inſulam dejiceretur, inſulani verò non admitterent, vi & armis eam occupavit, & cuidam Gallo Guidoni dedit in regnum. Huic reges ſucceſſerunt continuâ ſerie, uſque dum in Genuenſium ditionem pervenit. Inde Veneti eam rexerunt ab an. CIↃCCCCLXXIII. ad CIↃ IↃLXX. quo anno Turca Selymus Chriſtianis eripuit.

Caput regni eſt *Nicoſia*. Secunda ab hâc Famaguſta, vulgò *Famagoſta*. Tertia Ceraunia, vulgò *Cerines*.

RHODVS.

Minor eſt amplitudine, at par claritate Rhodus inſula pluribus nominibus ante vocitata, re nauticâ maximè nobilis. Complectitur ambitu mill. German. xxx. Vrbes in eâ fuere claræ, Lindus, Camirus & Ialyſus, quæ poſtea Rhodus.

Ante omnia autem in admiratione fuit Solis Coloſſus Rhodi, LXX. cubitorum altitudinis. Hoc ſimulacrum poſt LVI. annum terræ motu proſtratum, ſed jacens quoque miraculo fuit. Pauci pollicem ejus amplectebantur. Majores erant digiti, quam pleræq; ſtatuæ. Vaſti ſpecus hiabant de fractis membris. Duodecim annis tradunt effectum CCC talentis, quæ contulerant ex adparatu Regis Demetrii, relicto moræ tædio. Fuerũt alii minores hoc in eâdem urbe Coloſſi, centũ numero; ſed, ubicunq; ſinguli fuiſſent, nobilitaturi locum. Majorem poſtea Sultanus Ægypti Rex, poſtquam Rhodum occupaverat, nongentis camelis ære impoſito,

ſito, Alexandriam tranſportari curavit.

De cetero ipſa inſula regibus primùm regebatur: poſtea in Romanorum, unà cum Aſiâ, incidit poteſtatem. Diviſo imperio ſub Græcis fuit. Dein Saraceni occupârunt an. IↃ CXV. qui Coloſſum abſtulerunt. Recuperatam an. CIↃ CCCVIII Equites Ioannitæ tenuerunt uſq; ad an. CIↃ IↃ XXII, quo Solimannus II. Turcarum Imp. occupavit. Pulſis tunc Melita conceſſa eſt.

PHILIPPI CLVVERII INTRODVCTIONIS IN VNIVERSAM GEOGRAPHIAM

LIBER SEXTVS.

CAP. I.

Summa Africæ deſcriptio.

ASIÆ exiguo Iſthmo adnectitur maxima orbis terrarum peninſula Africa, tria millia & triginta circiter mill. German. ambitu complectens. Iſthmi intercapedo eſt mill. XXV. Pleraque Africæ inculta, & aut arenis ſterilibus obducta, aut ob ſitim cœli, terrarúmque deſerta ſunt, aut infeſtantur multo ac malefico genere animalium; in univerſum vaſta eſt magis, quàm frequens. Quædam tamen partes eximiè fertiles. Græcis Libya dicitur, à Libyâ Epaphi filii Iovis filiâ: Africam autem ab Afro Libys Herculis filio dictam volunt. Maria eam cingunt, quà Sol oritur Rubrum, quà medius dies Æthiopicum, quà occidit Sol Atlanticum; ab Septemtrionibus Internum, Africum ſeu Libycum dictum, quà eam abluit. Longitudo ſumma computatur ab Her-

AFRICA
C Buw fecit
OCEANUS ATLANTICUS
OCEANUS AETHIOPICUS
ASIAE PARS
MARE RUBRUM
Hispania
Cilicia
Syria
Mesopotamia
Cyprus
Creta
Sicilia
Arabia Deserta
Arabia Petræa
Arabia Felix
Sinus Persicus
Sinus Arabicus
Troglodytica
Babilonia
Susiana
Herculis Fretum
Fortunatæ Insulæ
Mauritania
Numidia
Africa minor
Barbaria
Tunis
Cæsariensis
Libya Deserta
Barca Desertum
Cyrena
Pentapolis
Elfocat Desertum Libyæ
Biledulgerid
Getulia
Zuenziga
Hair
Zanhaga
Gualata
Libya
Troglodyta
Garamantes
Interior Desertum
Guangara
Nubia
Hoden
Genehoa
Tombutu
Senega
Niger fl.
Nigritia
Æthiopia
Melli
Dauma
Guinea
Benin
Biafra
Medra
Dangali
Dobas
Balli
Angote
Bagemidra
Amhara
Tigremahon
Barnagasso
Dafila
Abissinia
Adel
Ajan
Magaduzzo
Vangue
Damut
Congo
Civitas S. Salvatoris
Songo
Bamba
Malemba
Tungia
Zanguebar
Mozambique
Montes Lunæ
Monomotapa
Cafraria
C. Spiritus fl.
Promont. Bone Spei
Madagascar
Cerne Insul.

ab Herculis freto ad promontorium Bonæ Spei mill. ↄↄ CC. Latitudo inter duo promontoria, Heſperium, vulgò *C. Verde*, & Aromata, quod eſt juxta fauceis Arabici ſinus, vulgò nunc *Coarda fui*, mill. ↄↄ L. Terra ipſa, niſi quà interno mari accedit, obſcurè veteribus nota. Vltra autem Nili fonteis, ac monteis Lunæ prorſus incognita.

Regiones atq; genteis, in quas diviſa fuit quondam, ſunt, Ægyptus, Cyrenaica, Africa Minor, ſeu propriè dicta, Troglodytæ, Garamantes, Numidia, Mauritania, Gætulia, Libya interior Arabia Troglodytica, & Æthiopia.

CAP. II.

Ægyptus.

PRima Africæ, Aſiæq; proxima eſt Ægyptus, quam veteres Geographi in Aſiæ regionibus computârunt. At poſteriores, Arabico ſinu, ut ante dictum, inter Aſiam, Africámq; termino conſtituto, Africæ eam contribuerunt.

Nomen traxit ab Ægypto Danai fratre; ante Aêria dicta. Terminatur à Septemtrione ſuo mari, id eſt, Ægyptio, ab ortu Arabiâ Petræâ, & dicto ſinu; à meridie Æthiopiâ, ab occaſu Cyrenaicâ. Longa eſt à Peluſiaco Nili oſtio ad Catabathmum opidum mill. CL. Lata à Nili oſtiis, ad opidum Metacompſum Nilo adpoſitum, nunc *Conza*, mill. C.

Diviſa fuit generatim in Superiorem, quæ in Meridiem vergit, & Inferiorem, quæ mari interno abluitur. Superiorem rurſus Nilus dividebat in Libycam, quà Occidentem; & Arabicam, quà Orientem ſpectat. Hinc populi Arabægyptii, illinc Libyægyptii, dicti. Inferioris pars eſt Marcotis, ſive Marmarica, ultima verſus Occidentem Cyrenaicæ contermina. Speciatim verò univerſa Ægyptus in complureis præfecturas deſcripta erat, quas Græco vocabulo Nomos vocârunt.

De urbibus Ægypti.

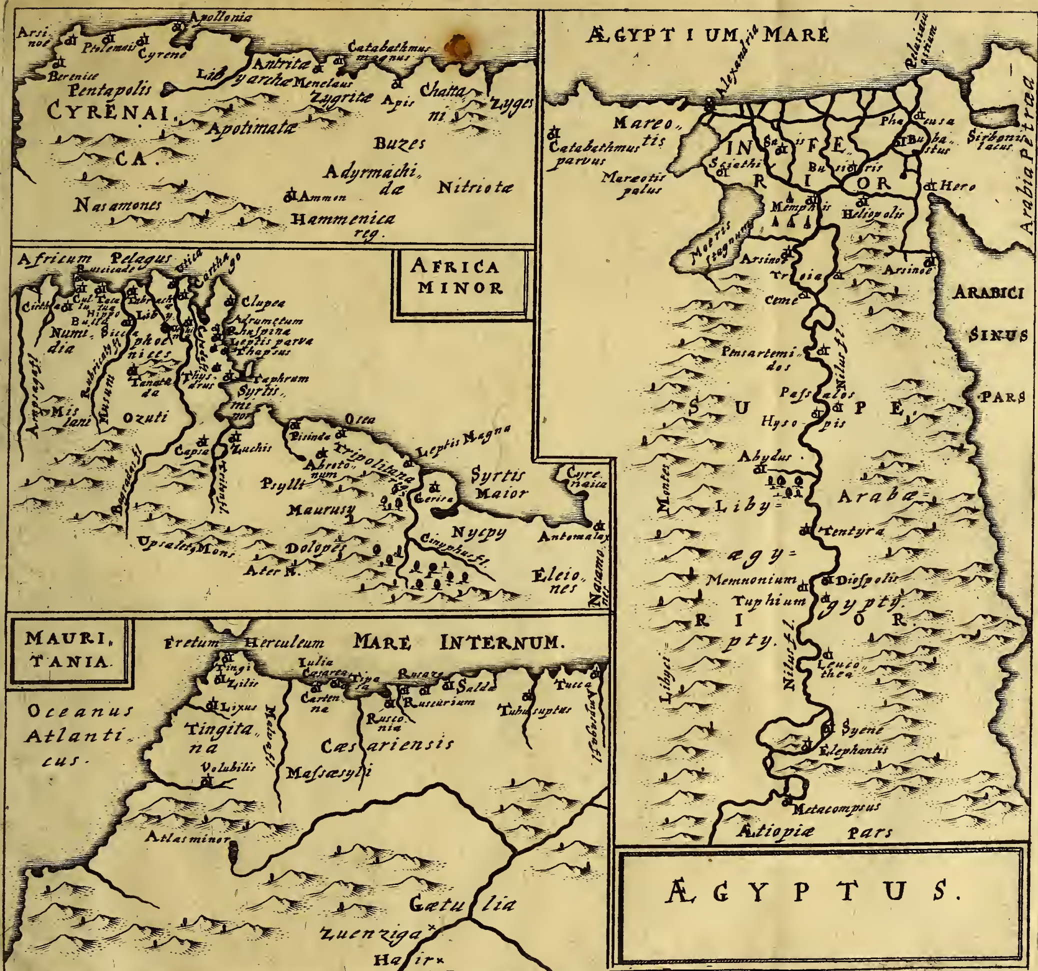
Ægyptus ſuper ceteram antiquitatis gloriam, viginti millia urbium, ſibi Amaſe regnante, habitata quondam prætulit; poſtea quoque ſub Romano imperio multis, etiamſi ignobilibus, frequens.

Clariſſima omnium fuit Alexandria, caput Ægypti, totiúsque Africæ, poſt deletam Chartaginem prima; ab Alexandro Magno condita; poſtea in tantam aucta multitudinem atque frequentiam, uti uni tantùm Romæ cederet. Secunda ab hac Dioſpolis, ſive Thebæ cognomine Ægyptiæ; quas centum portas habuiſſe ferunt; ſive, ut alii aiunt, centum aulas, totidem olim Principum domos; ſolitâſque ſingulas, ubi negotium exegerat, ducenos armatos milites effundere. Deinde Memphis, regia quondam: juxta quam pyramides, regum ſepulchra. Turres ſunt faſtigiatæ, ultra celſitudinem omnem, quę fieri manu poſſit: itaq; menſuram umbrarum egreſſæ, nullas habent umbras, regum pecuniæ otioſa, ac ſtulta oſtentatio. Reliquæ urbes ſunt, Syene, Sais, Bubaſtis, Elephantis, Tentyris, Arſinoe & Abydus, Memnonis olim regia; poſtea Oſiris fano inclyta: & Arabiæ contermina, claritatis magnæ Heliopolis, id eſt, Solis urbs. In Marmarica vicus fuit Apis, nobilis regione Ægypti locus. Fuit & Labyrinthus, nullo addito ligno exædificatus, domos mille & regias duodecim perpetuo parietis ambitu amplexus, marmore exſtructus & tectus, unum in ſe deſcenſum habens, intus penè innumerabiles vias, multis ambagibus huc, & illuc remeantibus.

CAP. III.

De incolis Ægypti, ac Nilo flumine: item de Lybiâ exteriore.

Ipſi Ægyptii, hominum vetuſtiſſimos ſe prædicantes, cum Scythis de gentis antiquitate olim contenderunt. Antiquiſſimos eſſe poſt Syros, vel ipſa ſacra Scriptura atteſtatur: Diſciplinarum

Apollonia
Arsinoe
Ptolemais
Cyrene
Berenice
Pentapolis
CYRENAICA.
Catabathmus magnus
Antritæ
Libyarchæ
Menelaus
Zygritæ
Apis
Chattani
Zyges
Apotimatæ
Buzes
Adyrmachidæ
Nitriotæ
Ammon
Nasamones
Hammenica reg.
Africum Pelagus
Utica
Carthago
Clupea
Adrumetum
Leptis parva
Thapsus
Taphrum
Syrtis minor
AFRICA MINOR
Numidia
phoenices
Ozuti
Capsa
Zuchis
Oea
Leptis Magna
Tripolitana
Syrtis Maior
Cyrenaica
Psylli
Maurusy
Dolopes
Ater M.
Nygpy
Cinyphus fl.
Eleiones
Automalax
Nasamones
MAURITANIA.
Fretum Herculeum
MARE INTERNUM.
Tingi
Zilis
Lixus
Iulia Cæsarea
Cartenna
Ruscurium
Saldæ
Tucca
Tubusuptus
Oceanus Atlanticus.
Tingitana
Volubilis
Cæsariensis
Massæsyli
Atlas minor
Gætulia
Zuenziga
Hasir
ÆGYPTIUM MARE
Alexandria
Mareotis
Catabathmus parvus
Mareotis palus
INFERIOR
Memphis
Heliopolis
Hero
Sirbonis lacus
Arabia Petræa
Moeris stagnum
Arsinoe
ARABICI SINUS PARS
Nilus fl.
SUPERIOR
Abydus
Libyæ
Arabæ
Tentyra
Memnonium
Diospolis
Syene
Elephantis
Metacompsus
Ætiopiæ pars
ÆGYPTUS.

narum complurium inventores rerúmque divinarum ac ſiderum periciſſimi dicti ſunt. quare ad eos Dædalus, Melampus, Pythagoras, Homerus, & alii complures eruditionis cauſâ profecti.

Sub regibus eſſe jam inde ab initio rerum conſueverunt, modò ſuis, modò Æthiopibus; dein Perſis ac Macedonibus; móxque iterum ſuis, donec Romani, Auguſto debellante, in provinciam redegerunt Ægyptum. Poſt hoc Saraceni eam occupârunt; quibus ſucceſſit Sultanorum inclytum nomen, ex Circaſſis Tartarorum gente ortum. Poſtremi Turcæ an. CIƆ IƆ XVI invaſerunt, qui etiam nunc tenent.

NILUS.

Sed de Nilo hoc loco pauca quædam retuliſſe haud abs re fuerit. Terra ipſa Ægyptus expers imbrium, mirè tamen fertilis, & hominum, aliorúmque perfœcunda generatrix. Nilus id efficit, amnium in internum mare permeantium maximus. Hic in Africæ deſertis, montibus Lunæ ortus, haud ſtatim Nilus eſt, & primum ingentem lacum Nilidem, qui nunc *Zaire*, & *Zembre* dicitur, CXX mill. Germ. permeans, cum diu ſimplex ſævúſq; receptis dexterâ magnis aquis deſcendit, Aſtapus cognominatus, quod Æthiopũ linguâ ſignificat aquam è tenebris profluentem, circa Meroen, Inſularũ, quas innumeras latéq; parentes ſpargit, clariſſimam lævo alveo Aſtabores dictus eſt, hoc eſt, ramus aquæ venientis è tenebris; dextero verò Aſtuſapes, quod latentis ſignificationem adjicit, nec antè, quàm ubi rurſum coit, Nilus dictus eſt. Inde partim aſper, partim navigia patiens; mox præcipiti curſu progreſſus, inter occurſanteis ſcopulos non fluere immenſo fragore creditur, ſed ruere. Poſtea lenis, & fractis aquis domitâq; violentiâ, & ſpatio feſſus, tandem ad Δέλτα opidum per omnem Ægyptum vagus, & diſperſus, ſeptem ingentibus oſtiis in mare Ægyptium ſe evomit. Bis in anno, certis diebus auctu magno per totam ſpatiatus Ægyptum, fœcundus innatat terris. Cauſas hujus incrementi varias prodidere; ſed maximè probabileis duas: Eteſiarum eo tempore ex adverſo flan-

tium repercuſſum, ultro in ora, acto mari; aut imbres Æthiopiæ æſtivos, iiſdem Eteſiis nubila illò ferentibus ex reliquo orbe. Idem amnis unus omnium nullas exſpirat auras.

LIBYA *exterior.*

Cæterum à tergo Ægypti verſus meridiem, juxta ſiniſtram Nili ripam Libya eſt exterior ad Æthiopiam extenſa. nunc eſt *Elfocat* deſertum, & *Gaoga*.

CAP. IV.

Cyrenaica, Africa Minor, Libyæ deſerta, Troglodytæ, & Garamantes.

ÆGypto adnexa eſt Cyrenaica regio, Ammonis oraculo maximè clara, nunc Barchanæ provinciæ dimidia pars Orientalis, eadem Pentapolitana dicta, à quinq; inſignium urbium numero, quæ Berenice, Arſinoe, Ptolemais, Apollonia, & ipſa Cyrene, unde regioni nomen. Græci hanc condiderunt, ex Therâ inſulâ Ægei maris profecti. Ipſi Cyrenenſes privatâ ſorte inter Ægyptios, ac Pœnos diu egerunt; dein cum Carthaginienſibus de agrorum finibus magnum, ac diuturnum bellum geſſerunt. Mox Carthagine deletâ, & ipſi cum reliquâ Arfricâ Romano imperio ceſſerunt. Poſthinc ſolum eorum Sultanis, tandem Turcis.

AFRICA *Minor.*

Sequitur Africa Minor, ſive propriè dicta. Terminatur à Septemtrione Africa pelago, ab ortu ſinu magnæ Syrtis, à meridie montium perpetuis jugis: quibus à Libyæ deſertis & Gætulis diſcernitur: ab occaſu Tuſca amne. Continet hodie Tunetanum regnum.

Fluvii in eâ clari Cinyphus, Triton, Tritonidem paludem trahens; Catada, ad Carthaginem

nem ſe devolvens, & Bagradas omnium maximus ad Vticam, ac Tuſca terminus Africæ Minoris.

Populorum varia nomina. Clariſsimi Naſamones, extra Africam propriam etiam Cyrenaicæ & Marmaricæ contermini; quos antea Meſammones Græci adpellaverunt, ab argumento loci, medios inter arenas ſitos. & ab his ſublati Pſylli, quorum corpori ingenitum fuit virus exitiale ſerpentibus, ut cujus odore vel fugarent, vel ſopirent eas. & ſupra Carthaginem Libyphœnices, iidem & Pœni è Phœnice, Tyro profecti, Duce Eliſa, ſive Didone, quæ Carthaginem condidit.

Vrbium celeberrimæ Leptis magna, quæ & Neapolis, Abrotonum, Taphræ, Capſa, Thyſdrus, Thapſus, Leptis parva, Rhuſpina, Adrumetum, Clupea, Turres, Vthina & Carthago, Romæ æmula, terrarum cupida, opulentiſſima, quondam totius Africæ, antequam Romani tribus bellis devictam deleverunt. Vtica Catonis, qui inde Vticenſis, morte nobilis.

Libyæ deſerta, Troglodytæ & Garamantes.

Ab Africæ minoris tergo verſus Auſtrum Libyæ deſerta fuerunt; ultráq; Troglodytæ, nunc *Berdoa* deſertum. Hos tegit ab auſtro Ater mons, & trans eum Garamantes populi clari, nunc *Borno* regnum. Caput gentis fuit Garama, quam hodiéque eodem nomine exſtare tradunt. Debris inclyta adfuſo fonte, cujus aquæ ex cœleſti quidem vertigine mutant qualitatem, at controverſa ſiderũ diſciplina; quippe qui friget calore, calet frigore; à medio ſcilicet die ad noctem mediam aquis ferventibus, totidémque horis ad medium diem rigentibus.

Ceterum & Troglodytas, & Garamantas olim Romanorum arma ſuperaverunt.

CAP. V.

Numidia, & Mauritania.

NVMIDIA.

A Tuſca amne uſque ad Ampſagam fluvium litori Africo protenditur Numidia, Maſiniſſæ Regis nomine maximè clara. nunc Tremiſenū regnum eodem porrigitur ſitu. Gens ipſa Numidæ, ante Nomades à Græcis adpellati, à permutandis pabulis, mapalia ſua plauſtris circumferentes, ut nunc Tattarorum fert mos.

Fluviorum celeberrimus eſt Rubricatus. Vrbes quam plurimæ, nobiléſque; ſed Cirtha eminens; Sittianorum, poſtquam Romani tenuere, colonia dicta: quondam Iubæ & Syphacis domus, cum foret opulentiſſima. Dein ſequuntur Cullu, Ruſcicade, Bulla regia, Tacatua, Hippo regius, Sicca, Tabrachæ. Hanc quoque regionem debellatam in provinciæ formam redegerunt Romani.

MAVRITANIA.

Vltima ad occaſum eſt Mauritania, in quâ præcipua gens Maurorū, unde nomen regioni. Hos Græci Mauruſios dixerunt. Terminantur à meridie Atlante minori, quo ſubmoventur à Gætulis: qui & ipſi poſtea oppreſſis & exſtinctis Mauruſiis Mauritaniæ majorem partem occupârunt: ab occaſu eſt Oceanus Atlanticus, à Septemtrione fretum Herculis, & mare internum; ab ortu primò Mulucham habuit flumen, quod Mauros à Numidis diſcernebat; at quum ea Numidiæ pars, quæ eſt inter Apſagam & Mulucham, Mauritaniæ adjiceretur, finis huic conſtitutus eſt Ampſaga. Continet hodie tria regna: Darenſe, Fezenſe, & Maurocitanum. Dividebatur autem olim Malvâ flumine in Cæſarienſem quæ Numidiam contingit, & Tingitanam

quæ

quæ Oceano perfunditur. Regna fuere ad C. Cæſarem uſque Imperatorem, qui in duas diviſit provincias.

CÆSARIENSIS.

Cæſarienſis provincia, quam nunc totam *Dara* regnum obſidet, antea Bocchi regnum adpellata fuit. Partem tamen inter Malvam, & Mulucham Maſſæſylorum gens tenuit. Caput provinciæ Iulia Cæſarea, aliquando ignobilis, cum Iol eſſet; poſtea quia Iubæ regia, illuſtris facta. Reliqua opida ſunt Cartenna, Saldæ, Opidum novum, Ruſazus, Ruſcurium, Ruſconia, Tipaſa, Tubuſuptus & Tucca, impoſitum mari ac flumini Ampſagæ.

TINGITANA.

Tingitana provincia, quam nunc duo regna *Fez* & *Marocco* occupant, ab urbe Tingi, quæ nunc vulgò *Tanger*, cognomen accepit, antè Bogudiana dicta à Rege Bogud. Opida in ea Tingi modo dictum, caput provinciæ, ab Antæo conditum; Iulia Conſtantia, Zilis, Volubilis, & Lixus, vel fabuloſiſsimè ab antiquis narrata. Ibi quidpe regia Antæi, certaménque cum Hercule, & Heſperidum horti.

CAP. VI.

Gætuli, Atlas mons, Libya interior, & Æthiopia.

GÆTVLI.

A Tergo Mauritaniarum Africæque Minoris Gætulorum gens, & ipſa quoque Romanorum armis debellata, longè latéque incoluit, quidpe quæ hodie occupat quidquid terrarum à *Lempta* opido ab Oceanum uſque, ſpatio mill. Germanicorum CCCL protenditur. Hoc ſpatio nunc eſt *Biledulgerit* provinciæ major pars, ubi *Targa* regnum, & quatuor deſerta, *Lempta, Zuenziga, Zanhaga, Hair.*

ATLAS

ATLAS MONS.

Gætulos à meridie claudit mons Atlas, totius Africæ vel fabuloſiſsimus. E mediis hunc arenis in cœlum uſque attolli prodiderunt celebrati auctores, aſperum, ſqualentem, quà vergat ad litora Oceani, cui cognomen impoſuit: eumdem opacum nemoroſúmque, & ſcatebris fontium riguum, quà ſpectat Africam, fructibus omnium generum ſponte ita ſubnaſcentibus, ut nunquam ſatietas voluptatibus deſit. Incolarum neminem interdiu cerni: ſilere omnia haud alio, quàm ſolitudinum horrore. Eumdémque noctibus micare crebris ignibus, Ægipanum Satyrorúmque laſcivià impleri, tibiarum, ac fiſtulæ cantu tympanorúmque, & cymbalorum ſonitu ſtrepere.

LIBYA *Interior*.

Vltra Atlantem Libya eſt interior, ad Nigrum uſque flumen, vaſtarum ſolitudinum, nunc deſertum *Sarra* dicta.

Antiopia, & Troglodytica.

Iam verò quidquid ultra Nigrum flumen eſt, & Ægyptum, verſus utrumque mare Atlanticum Rubrúmque, Æthiopes tenuerunt, gens omnium Africæ terræ ampliſsima, extra Africam à vetuſtiſsimis Geographorum poſita. Ab Æthiope Vulcani filio cognominati; vel, ut alii, ab nigro vultus, corporiſque colore; αἴθοψ quidpe ſignificat nigrum.

Diviſa fuit Æthiopia in varia Æthiopum genera; quorum Ptolemæus innumera tradit nomina. At clariſsimi omnium fuere Nigritæ, à Nigro flumine dicti: & Nuborum gens magna, unde hodiéque vaſtiſsima regio dicitur *Nubia*. Ea autem Æthiopiæ pars quæ Nilo utrimque adjacet, Æthiopia dicitur ſub Ægypto; atq; in eâ ad Nili paludes, ſeu lacus Cinnamomifera regio. At totum ſinus Arabici lævum latus Arabes tenuere Troglodytæ, unde regio ipſa Troglodytica.

CAP.

CAP. VII.

De incolis univerſæ Africæ, novâque eius deſcriptione: ac primùm de Ægypto.

QVinam mortales Ægyptũ antiquitus incoluerint, antè dictum eſt. Reliquà Africæ verſus occaſum mari adjacentia tenuerunt populi commemorati. Advenæ autem primi fuere Phœnicum coloni aliíque ex Aſiâ, atque Ægypto profecti. Poſtea paruit Romanis; mox Græcis Imperatoribus totum hoc terrarum ſpatium. Deinde Vandalis, Saracenis, Arabibus. Nunc partem tenet Turca, partem Seriſus, quem vocant; partem Reges alii, partem denique Hiſpaniarum Rex.

At Æthiopes à ſuo ſolo neque receſſerunt, neque in id alios colonos receperunt, id longinquitas effecit regionis, immenſæque intercedentium deſertorum vaſtitates.

Sed enarratâ Africæ antiquitate, res poſtulat, uti novam etiam eius deſcriptionem ſubjiciamus.

Dividitur nunc univerſa in ſeptem potiſſimum parteis, ſive regiones, quarum nomina ſunt hæc: Ægyptus, *Barbaria, Biledulgerid, Sarra* deſertum, Nigritæ, Æthiopia Interior, ſive Superior, quod Abiſſinorum imperium, & Æthiopia Exterior, ſive Inferior.

ÆGYPTVS.

Ægypti (quam Turca obtinet) caput nunc eſt Cairum, vulgò *Alcair*, Chaldæis Alchabyr, urbs magnitudine ſtupenda, Emporium celeberrimum, Circaſſiorum Ægypti Sultanorum quondam regia. Propè eſt *Materea* hortus balſami fruticib' conſitus, quod uni terræ Iudææ quondam conceſſum, hodie, niſi in hoc loco, nuſquam colitur.

Vltra Nilum pyramides viſuntur ſtupendæ altitudinis, ut antè memoravimus.

Secunda claritate à Cairo eſt Alexandria, ſplendida quondam

dam, atque opulentiſſima civitas, nunc crebris bellis deſtructa, atque conciſa, celeberrimum Christianis mercatoribus præbet Emporium. Nobile exinde eſt cum arce opidum *Raſchit;* quod Europæi *Roſettam* vocant. *Damiata*, olim Peluſium, Ptolomæi Geographi incunabulis inſigne eſt.

CAP. VIII.

Barbaria.

ÆGypto continuatur nobiliſſima totius Africæ regio Barbaria, in ſex parteis diviſa, quarum una eſt provincia Barcana, quinq; reliquæ ſunt regna, Tunetanum, Tremiſenum, Feſſanum, Maurocanum, & Darenſe.

BARCANA *regio.*

Inter Ægyptum, & Tunetanum regnum litori prætenditur Barcana regio, à Barce antiquâ urbe cognominata, ſoli aſperitate pariter, ac ſiccitate ſterilis.

Regnum TVNETANVM.

Tunetanum regnum veterem Africam minorem ferme totam occupat. Caput eſt Tunetum, ſive Tuniſa, vulgò *Tuniſi;* inſignis, vetus ac ſatis ampla urbs, quæ ex Carthaginis ruinis crevit; Emporium Venetis, & Genuenſibus, aliiſque mercatoribus celebre. Secunda eſt Tripolis nova, quæ Tripolis Barbariæ dicitur, ad differentiam Tripolis Syriæ: Emporium eſt Europæis mercatoribus celeberrimum. *Bona* etiam, quæ olim Hippo, D. Auguſtini Epiſcopatu nota, nunc Emporium haud poſtremum. Intus verò eſt Conſtantina Romanarum antiquitatum reliquiis conſpicua.

Regnum TREMISENVM.

Caput regni eſt *Tremiſen*, ampliſſima quondam, bellis graviſſimis poſtea tenuata. In litore eſt *Algier*, Emporium ſatis nobile, ac piraticâ infame. Chriſtianis mancipiis refertiſſimum; urbs ipſa mœnibus, arcibus, ac tor-

mentis bellicis adeò munita, ut inexpugnabilis credatur.

Regnum FESSANVM.

Ad ipſum fretum Herculis Hiſpaniæ objacet Feſſanum regnũ, cujus caput *Fez*, urbs totius Barbariæ Princeps, ingens, opulenta, frequens, ſplendida, ac magnificis ſuperbiſque ædificiis miranda.

Tanger, *Septa* & *Arcilla*, amplæ ad fretum urbes, Hiſpanicæ ſunt ditionis.

Regnum MAVROCANVM.

Caput eſt Maurocum, vulgò *Maroc*, ampliſſima, ac celeberrima olim, inter maximas univerſi orbis memorata; at poſtea ab Arabibus divexata, nunc malignè colitur. Secunda eſt *Taradante*.

DARENSE *Regnum*.

Intus Maurocano, Feſſano, ac Tremiſeno regnis confine eſt regnum Darenſe ampliſſimum, olim Cæſarienſis Mauritania dictum. Caput eſt *Dara*, unde regioni nomen, tenuibus, ut totum regnum, atque egenis incolis habitata. *Melila* ad mare internum conſpicua urbs Hiſpano paret.

CAP. IX.

Biledulgerit, Sarra deſertum, Nigritæ, Abiſſini.

A tergo dictarum regionum eſt *Biledulgerit* regio, longiſſimo tractu ab Ægypti confinibus ad Oceanum Atlanticum porrecta. Nomen ei à dactylorum proventu inditum. Deſerta in ea ſunt, *Lempta*, *Hair*, *Zuenziga*, *Zanhaga*, à ſingulis opidis cognominibus adpellata. Regna *Targa*, *Berdoa* & *Goaga*, itidem ab opidis dicta.

SARRA *deſertum*.

Continuatur huic regioni verſus meridiem *Sarra*, cujus longitudo à regno *Coaga*, ad regnum *Gualata*, extenditur.

NIGRITÆ.

Inde Nigritarum ampla eſt regio, ad utramque Nigri amnis ripam: longitudo ejus porrigitur à Nilo, & Meroe inſulâ, uſque ad Nigri oſtia, & Oceanum. Regna in eâ ſunt hæc, ab urbibus denominata: *Gualata, Hoden, Genocha, Senega, Tombuti, Melli, Bitonin, Guinea, Temian, Dauma, Cano, Caſſena, Benin, Zanfara, Guangara, Borno, Nubia, Biafra, Medra.*

Æthiopia Interior, quæ eſt Abiſſinorum.

Interiori Æthiopiæ imperat Abiſſinorum Rex, qui Presbyter, ſive Precioſus Ioannes, vulgò *Prete Gianni*, vocatur; magno, recepto tamen errore, cum is quondam in Aſiæ, ut relatum eſt, regno *Tenduc* regnaverit. Abaſenos populos recenſet Stephanus in Arabiâ; vnde veriſimile eſt, eos in Africam trajecto ſinu Arabico, commigrâſſe. Aut ſanè in ipsâ Africâ fuerunt ad ſiniſtrum Arabici ſinus latus, ubi Arabiam Troglodyticam ſupra memoravimus. Hæc quidpe nunc ſub Abiſſinorum imperio eſt. Alii tamen ab Arabico vocabulo *Elhabaſchi*) ſic enim Mauri Principem Abiſſinorum adpellant) vulgò factum opinantur Abaſſi, ac deinde Abaſſeni; quod deniq; commutatione vocalium in Abiſſinorum nomen evaſit.

Clauditur regnum ab ortu Arabico ſinu, & regionibus *Ajana*, ac *Zangebara*; à meridie *Monomotapa*; ab occaſu *Congo*, & *Medar* regnis; à Septemtrione *Nubia*, & Ægypto. Longum eſt ab Ægypto ad *Monomotapa* uſque mill. IↃLXXX. Latum inter fauceis Arabici ſinus, & Nigrum fluvium mill. CCCCL.

Dividitur in compluria regna ſive provincias; quarum nomina ſunt, *Daſila, Barnagaſſo, Dangali, Dobas, Trigemahon, Ambiancantiva, Vangue, Bagamidri, Beleguanze, Angote, Balli, Fatigar, Olabi, Baru, Gemen, Fungi, Tirut, Eſabela, Malemba.* Vrbes in univerſo imperio paucæ ſunt: vicis plurimum habitatur, domibus ex cretâ, & ſtramine conſtructis. Rex ipſe (qui albo eſſe colore fertur) ſub tentoriis degit, quorum ſex millia eum ſequuntur. *Amara* arx eſt munitiſſima,

ſima, in monte *Amara* condita; in quâ regis filii ſub validiſſimo præſidio educantur, donec patre defuncto heres producatur.

CAP. X.

Æthiopia Exterior, ſive Inferior; item in inſulæ Africæ adjacentes.

Reliquum Africæ Æthiopia perhibetur exterior, ſive inferior; ab Oriente, Meridie & Occidente Oceano perfuſa; à Septemtrione quaſi duobus brachiis Abiſſinorum imperium hinc inde complectitur.

Regiones, in quas dividitur, ſunt *Congi*, *Monomotapa*, *Zangibar*, & *Ajan*. Pleraque maritimorum à Portugalenſibus tenentur firmiſſimis munimentis, ac præſidiis.

CONGI *Regnum*.

Congi regnum (quod aliis *Manicongo*) Oceano Æthiopico perfuſum, nomen habet à capite ſuo urbe *Congi*. Incolæ ſunt Chriſtiani. Terra ipſa fluminum aquis maximè rigua. Dividitur in provincias ſex; quas illi *Mani*, id eſt, Præfecturas, vocant. Sunt autem *Bamba*, *Songo*, *Sundi*, *Pango*, *Batta & Pemba*. Regia eſt, civitas S. Salvatoris, quæ ante *Banza*.

MONOMOTAPA *Regnum*.

Monomotapa vocabulum ſignificat Imperatorem; unde ipſi terræ, cui hic imperat, nomen inditum. Solum eſt fertile, atque amœnum: amnes aurum, ſylvæ elephantos magnâ copiâ producunt.

Clauditur regnum ab ortu, Meridie, & occaſu Oceano; à Septemtrione regno *Congi*, Abiſsinorum imperio & regione *Zangibar*. Longitudo eius eſt inter duo maria Rubrum Æthiopicúmque juxta Lunæ monteis mill. Germ. cccc. Latitudo inter Nili fonteis & promontorium Bonæ Spei mill. ccc.

Caput regni, ac ſedes regum eſt *Mono-*

Monomotapa, ad flumen S. Spiritus. Hinc verſus Septemtrionem mill. circiter L diſtat nobile ædificium, amplum atq; antiquum, quadrâ formâ ex ingentibus ſaxis conſtructum.

ZANGIBAR, & AIAN.

Monomotapæ, quà Rubro mari perfunditur, continuatur *Zangibar* regio; cujus partes, *Caſares* populi, Monomotapæ proximi, & regna *Mozambike*, *Kiloa*, *Mombaza* ac *Melinde*, ab urbibus ſingulis denominata; quarum *Mozambike* in inſulâ condita, celeberrimum eſt Europæis mercatoribus Emporium. Sequitur verſus Septemtrionem juxta litus maris Rubri *Ajan* regio, cujus partes duo regna *Del*, & *Adea Magaduzzo*.

INSVLÆ *ad Africam*.

Inſularum ad Africam terram maxima eſt in Rubro mari Menuthias, Cerne Plinio dicta; nunc vulgò inſula Divi Laurentii, & incolis *Madagaſcar*, id eſt, Lunæ inſula, felici aromatum proventu dives, longitudine Mill. German. CCL. lat. LXXX occupans.

At in Atlantico Oceano contra Heſperium promontorium, quod nunc eſt *Cabo Verde*, Heſperides ſunt inſulæ duæ; ultráque Gorgades, Gorgonum quondam domus: nunc in univerſum *Yſlas de C. Verde* Hiſpanis dicuntur, hoc eſt inſulæ promontorii Viridis. Contra Mauritaniam ſunt Fortunatæ, VII numero, quarum una Canaria vocitata, à multitudine canum ingentis magnitudinis, ut auctor eſt Plinius. Vnde univerſæ Fortunatæ, nunc Canariæ dicuntur, Hiſpaniarum Regi ſubjectæ. Vltrà verſus ſeptemtrionem eſt Cerne, nunc *Madera* dicta.

Atque hæc eſt totius Africæ brevis deſcriptio.

CAP. XI.

Summa Americæ deſcriptio.

PErluſtrato veteri terrarum orbe, quæ prima erat continens, cupido nunc eſt atque cura, in occidentem converſo navis curſu, novas petere terras, novúmque orbem, ſuperioribus

ſeculis

ſeculis planè ignotũ, cognoſcere. Itaq; ex Africâ ab Nigri oſtiis verſus occidentem brumalem mill. Germ. CCCXXX. profectis nova conſpicitur terra, priori continenti magnitudine, ſi non anteferenda, certè æquiparanda. Eadem, ſi non continenteis, ſed utriuſque inſulas reſpicias, Europæ, quàm Africæ propior, mill. CC navigatione inter Hiberniam & Canadam intercedente.

Jam inde antiquiſſimis temporibus cognitam fuiſſe Europæis, ex Platone ſimul, atque Diodoro Siculo probari poteſt. Apud Platonem in Timæo ſacerdotes Ægyptii narrant Soloni Athenienſi, qui IↃC circiter annis ante natum Ieſum vixit, inſulam fuiſſe quondam contra fretum Herculeum Africæ ſimul, & Aſiæ majorem, nomine Atlantidem. poſtmodum verò immani terræ motu, ingentique unius diei ac noctis illuvione ſub vaſto gurgite merſam fuiſſe: ac inde mare, quod eam inſulam ac fretum Gaditanum interjacebat, immeabile, & inſcrutabile redditum, limo paulatim impediente, quem inſula ſubſidens præbuiſſet. Et Diodorus lib. v tradit, Phœnices, vetuſtiſſimis inde temporibus, quum extra Columnas Herculis Africæ litora legerent, ingentibus ventorum procellis, ad longinquos in Oceano tractus fuiſſe abreptos; ac per multos dies vi tempeſtatis jactatos, tandem ad Inſulam perveniſſe, ingentis magnitudinis, in alto Oceani pelago contra Africam in occaſum verſus jacentem: cujus ſolum amœnũ, ac frugiferum, & amnibus navigabilibus irriguum, ſumptuoſiſq; ædificiis inſtructum. Hæc ſanè inſula ex ſitu, ac magnitudine nulla alia eſſe poteſt, quàm quæ nunc vulgò dicitur *America*: nec facile de eâ neque Ægyptii Sacerdotes, neque Solon, qui librum de eâ conſcripſit, teſte Strabone lib. I. neque Diodorus, hoc confingere, ſive ſomniare potuerunt, quæ revera ita eſſe nunc ſatis compertum habemus. Auctor autem libelli de mundo, qui ab aliis Ariſtoteli, ab aliis Theophraſto adſcribitur, verſio verò eius latina Apuleio, alias præter hanc noſtram, quàm Europæ, Africæ, & Aſiæ nominibus diſtinximus,

tra-

tradit eſſe inſulas magnas. antiquiſſimi illi mortales haud dubiè intellexere Americam,& Magellanicam. Carthaginienſes aditu illius inſulæ cæteros Europæos prohibuiſſe, ibidem tradit Diodorus. Quando,& quâ de cauſa Pœni eam navigationem intermiſerint, ita uti jam inde à Romanorum imperio ad ſuperius uſque ævum nihil de iis terris auditum, vel adnotatum ſit, planè incertum eſt.

Dicta nunc eſt tota hæc continens America, ab Americo Veſpucio Florentino, qui Emanuelis Portugalliæ Regis auſpiciis à Gadibus an. CIↃ CCCCXCVII profectus, primus ex Europæis (quantum memoriâ proditum) eam ingreſſus eſt. Quamquam hoc prior Chriſtophorus Columbus Genuenſis an. CIↃ CCCCXCII inſulas Americæ Hiſpaniolam, Cubam,& Imaicam adierit. Poſt hos frequentes in eam navigârunt Hiſpani, Galli, Angli: quorum alii aliis inibi regionibus detectis, nomina ſuâ quiſque linguâ impoſuerunt. Mediterraneorū cognitio parum certa eſt; maximè, quæ verſus Septemtrionem. Maritimæ autem oræ Hiſpanorum armis maximâ ex parte ſubactæ.

At eadem terra nonnullis India Occidentalis nuncupatur, quia eodem tempore, quo India Orientalis in Aſiâ, hæc etiam detecta fuit; tùm quod utriuſque incolis ſimilis ac penè eadem vivendi ratio: nudi quidpe utrique agunt. Includitur magno undique Oceano; ab ortu Atlantico, qui vulgò *Mar del Nort* dicitur; à Meridie Magellanico freto, quo ab Auſtrali terrâ diſpeſcitur; ab occaſu Pacifico mari, vulgò *Mar del Zur*. A Septemtrione equidem litus Europæi nondum cognitum habent. at Concreto perfundi pelago neceſſe eſt; cum ab alterâ poli parte Aſia, atq; Europa, primæ continentis, ſive primæ magnæ inſulæ partes, ei objaceant; quæ & ipſæ eodem mari abluuntur. Longitudo ejus ſumma inter duo freta, *Anian* & Magellanicū, mill. Germ. CIↃCIↃCCCC. Latitudo maxima inter promontorium vulgò *C. de Fortunâ*, juxta fretum *Anian*, & promontorium vulgò *C. de Breton* in Novâ Franciâ, mill. CIↃ CCC.

Divi-

Dividitur univerſa in Septemtrionalem, quæ & Mexicana, & Meridionalem, quæ & Peruviana; exiguo Iſthmo alteram ab altera diſcernente.

CAP. XII.

America Septemtrionalis, ſive Mexicana.

AMerica Septemtrionalis, quibuſdam Mexicana adpellatur, à principe totius urbe, *Mexico*. Longitudo eius eſt inter fretum *Anian* & Iſthmum, quo meridionalis ei adnectitur, mill. cIↄ Iↄ. Latitudo eadem, quæ univerſæ.

Dimidia ejus pars verſus Occidentem æſtivum ſita, introrſus planè incognita etiam nunc jacet; nec quidquam, præter litora, in eâ detectum. Quin & totum Boreale univerſæ Americæ latus in quantum verſus polum extendatur, prorſus latet.

Altera verò pars in regiones dividitur complureis, quarum nomina ſunt, Canada, Nova Francia, Virginia, Florida, Nova Hiſpania, Nova Granata, California; & in Occidentali latere, ad fretum *Anian* duo regna, *Quivira* & *Anian*, unde freto cognomen;

CANADA.

Canada à fluvio cognomine dicta, inſula, an pars continentis, parum adhuc conſtat. Quantum ejus cognitum eſt, dividitur in Eſtotilandiam, Cortereal em, Terram Laboratoris, & inſulas adjacenteis, ingentis magnitudinis: quarum præcipuæ, *Goleſme*, *Beauparis*, *Mont de Lions* & Terra nova, eadem & *Terra de Baccalas* dicta, ob ingentem hujuſmodi piſcium in ejus pelago multitudinem, qui etiam naveis tranſeunteis retardent.

Solum Canadæ quantumvis acerrimis frigoribus obnoxium, eximiè tamen fertile, auríque metallis dives. Incolæ ſatis ingenioſi, & artium mechanicarum peritiſsimi, pellibus amicti degunt: ceterum Galliarum regis imperio ſubjecti.

NOVA FRANCIA.

Nova Francia à Gallis, Regis Franciſci primi auſpiciis detecta, præter raras ſegetes, & legumina quædam, omnium rerum inops, à feris, ac quibuſdam in locis anthropophagis, in univerſum idololatricis gentibus incolitur. Pars tamen ejus, quæ ad mare accedit, *Norumbega* ab urbe cognomine dicta, cœlo potitur ſalubri, ſolóque fœcundo.

VIRGINIA.

Novæ Franciæ jungitur Virginia; quæ à vico maritimo ejuſdem vocabuli; vel, ut alii, à Rege *Viguina*; vel à Reginâ Angliæ Eliſabethâ, cujus auſpiciis detecta, nomen accepit; antè *Apalchem* vocitata. Terra ſterilis, atque malignè culta: litus importuoſum. Opidum eſt *Medano*.

CAP. XIII.

Florida, Nova Granata, California, Nova Hiſpania.

FLorida inter Virginiam & Novam Hiſpaniam porrecta, nomen habet à Dominicâ Palmarum, quæ Hiſpanis *Paſqua de Flores* dicitur. Hoc quidpe die Portugallis detecta. Solo gaudet amœno, ac feraci. At incolæ ſunt barbari, ſordidi ſupráq; humanum modum feri; vermibus, ſerpentibus, alióq; venenatorum animalium, atque inſectorum genere veſcentes. Quare Hiſpani pariter atq; Galli regionem hanc occupare ſæpenumero nequidquam tentârunt: tandem Hiſpanis ceſſit.

NOVA GRANATA.

Caput hujus provinciæ eſt *Granata* opidum, unde ei nomen. Incolæ & corpore, & animo reliquis Americanis candidiores juſtioréſque.

CALIFORNIA.

California, quæ inter ſinum cognominem (quem Hiſpani *Mar Vermejo*, id eſt, mare Rubrum, vocant) & mare Pacificum, ceu peninſula excurrens, ſolo eſt arido, ſterili, atque deſerto.

NOVA HISPANIA.

Noviſſima Septemtionalis Americæ

mericæ & Meridionali contermina eſt Nova Hiſpania, omnium ampliſſima, longéque cultiſſima. Cœlum habet, quamvis ſub torridâ Zonâ, clemens, ac temperatum; ſolum auri, argenti, æris atque ferri metallis ſcatens, omníque animalium genere abundans, mare utrimque piſcibus, & oſtreis magaritiferis refertum. Regiones, in quas dividitur, præcipuæ ſunt iſtæ: *Nova Galitia, Mechoacan, Mexicana, Iucatan, Cuatimala, & Nicaragua.*

In Novâ Galiciâ, coloniæ ab Hiſpanis deductæ ſunt *Compoſtella, S. Spiritus, Conceptio, S. Michael, Guadalagiara, Culiacan.*

In *Mechoacan* caput regionis eſt opidum *Mechoacan*. Coloniæ Hiſpanorum *Paſcuar* & *Valliadolid*, egregia Emporia; hoc etiam Epiſcopatu inſigne.

Mexicanæ regionis caput eſt *Mexico* omnium Americanarum princeps; olim in medio lacus ingentis Venetiarum inſtar palis ſuperſtructa; poſtea ab Hiſpanis ad ripam ejuſdem lacus tranſlata ſatis cultè nunc habitatur, ambitu ſeſqui mill. Germ. Sedes eſt Proregis, quem Rex Hiſpaniarum mittit; item & Archiepiſcopi. Imprimuntur heic libri, cuditúrque moneta. Secunda ab hac eſt *Teſcuro*, amplitudine Mexicum exæquans, dein tertia Angelorum civitas, lanificio maximè nobilis. Cæterum mons eſt in Mexicanâ regione ignibus perpetuis inſignis.

Iucatan Cherſoneſus agro feraciſsimo incolas fert omnium bellicoſiſsimos.

Guatimalæ caput eſt *Guatimala*, juridico conventu, perpetuíq; præſidis præſentiâ celebris.

In *Nicaragua* opida ſunt *Granata, & Leon.*

CAP. XIV.

America Meridionalis, ſeu Peruviana.

AMericæ Septemtrionali XX circiter milliarium Germ. iſthmo adnectitur America Meridionalis, quibuſdã Peruviana dicta, à Provinciâ *Peru*, omnium præſtantiſsimâ. Ipſa ingens penin-

peninſula, Africáque paullo minor, formâ triquetrâ in tria panditur ampliſſima latera. Cuneorum unus Septemtrionalem ſpectat Americam, alter Africam, tertius Magellanicam. Longitudo ejus patet Septemtrionem inter & Meridiem mill. Germ. CIↃ. Latitudo ſumma inter occaſum ortúmque IↃ CCC. Regiones quibus diſtinguitur ſunt hæ: *Caſtella aurea, Bogota, Peruvia, Chili, Chica, Braſilia, Caribana, Guiana, Biquiri,* omnes Oceano perfuſæ. Intus verò in Mediterraneis, Amazonum regio, *Paguan, Picora, Moxos, Vram, Charchas.* Fluviorum duo nobiliſſimi, *Maragnon*, qui & *Orelliana* & Amazonicus; & alter Argenteus, vulgò Hiſpanis *Rio de Plata*.

CASTELLA AVREA.

Caſtella aurea, vulgò Hiſpanis *Caſtilla del oro*, aſpera, atque inculta regio, cœlóque gravi, auri metallis abundat; unde & nomen. Opida inſigniora in ipſo Iſthmo habet duo, diverſis litoribus adpoſita: quorum unum vulgò *Nombre de Dios*, id eſt, Nomen Dei, mare ſpectat vulgò dictum *del Nort*; alterum *Panama*, mare Pacificum.

PERVVIA.

Peruvia regio, vulgò *Perù*, omnium novi orbis auri argentique metallis nobiliſſima, nomen accepit à flumine *Perù* mediam ſecante. Clauditur ab Oriente montium perpetuis jugis, à meridie *Chili* regione, ab Occidente mari Pacifico, à Septemtrione *Bogota* regione. Occupat longitudine inter Septemtrionem & Auſtrum mill. CCCLXX. Latitudine inter Occidentem & Orientem CLXX. Dividitur in Maritimam, & Montanam.

Maritimæ opida clara ſunt *Lima*, ſedes Proregis & Archiepiſcopi, cui ſubſunt Epiſcopi XV. & *Camana*. Montanæ inſignia opida ſunt *Cuſco*, totius Provinciæ princeps, & *Quito*. *Potoſi* auri metallis opulentiſſimum.

CHILI.

Sequitur regio Chili, amplitudine Peruviam ferè exæquans. Caput eſt opidum S. Iacobi.

CHICA.

Chili regioni continuatur *Chica* re-

ca regio, freto Magellanico adfixa. In hâc Patagonum gens eſt ſtupendæ proceritatis, novem, & ſummum decem pedum menſuram implens. Ex his quidam, Magellane, (is primus in has oras delatus) inſpectante, ſeſquicubitales ſagittas citra nauſeam per guttur ad ſtomachi fundum egere; hoc ſcilicet argumento corporis robur oſtentantes.

BRASILIA.

Braſilia vaſta regio, ut quæ quartam Meridionalis Americæ partem obtinet, ſaccari ſingulari, atque ubere proventu maximè nobilis eſt. Præcipuum opidum eſt Portus omnium ſanctorum, præfecti totius provinciæ ſedes. Portus autem celeberrimus eſt opidum *Pernambuco*; intus opida *Aſſumtio* & *Paraguate*.

Reliquæ regiones introrſus aut non cognitæ, aut obſcuræ ſunt; nullis ibi locis memoratu dignis.

CAP. XV.

De inſulis novi orbis.

INſularum, quæ Americæ ab Oriente objacent, ingens eſt numerus. At harum nobiliores *Hiſpaniola*, *Cuba* & *Imaica*.

Priores duæ ejuſdem eſſe videntur magnitudinis, niſi quod hæc longior, illa latior. Occupat *Cuba* longitudine mill. CXC. latitud. XXX. *Hiſpaniola* long. CXL. lat. LIV. Opida in utrâque complura. Caput Hiſpaniolæ S. Dominicus: Cubæ S. Iacob; in hâc eſt *Havana* celeberrimus Americæ totius portus.

Imaica, quæ Europæis S. Iacobi dicitur inſula, implet longitudine L. mill. latitud. XX. Caput eſt *Sivilla*. Secunda ab hac eſt *Oriſtan*.

Atque hæc eſt brevis Americæ univerſæ explicatio.

CAP. XVI.

Magellanica.

Porrò peractis duabus prioribus continentibus, reſtabat uti tertiam univerſi terrarum orbis partem adgrederemur, illis amplitudine forſitan haud inferiorem. Verùm cum etiam nunc nobis incognita jaceat, nec conſtet, continens una, an plures in inſulas diſſecta ſit; nihil habemus in præſens, quod de eâ huc referamus; niſi nominis brevem expoſitionem. Dicitur Terra Auſtralis, quia nobis ultima in auſtrum verſus ſita eſt. Eadem Terra incognita, quia nemo ingreſſus. Denique Magellanica, quia Magellani primum conſpecta.

FINIS.

Clariſsimo Eximioque Viro

EVERARDO VORSTIO,

Illuſtriſsimi, ac invictiſsimi Principis Auriaci Archiatro, ac Medicinæ in Academia Lugduno-Batava Doctori primario.

QVæ diebus his in obitum, CLVVERI noſtri, Vir Clariſsime, à nobis dicta eſſe non ignoras, cum editionem aliquot amici flagitarent, non tam ire ad te, quam properare ſua ſponte videbantur. Cauſas anxiè nec quæram, nec in limine oſtentabo. Nihil hîc de meâ obſervantiâ, quam noſti, nihil de exactâ ac diffusâ eruditione tuâ dicam: quæ præcipuam ſcientiam ſic ornat, vt non tam ad vſum, quod plerique ſpectant, populi commendet, quam ad gloriam, quod paucis curæ eſt hac tempeſtate, abſolvat. Vt nec illud, quantâ nuper dignitate, diligentiâ ac fide, Magiſtratum geſſeris, qui in hoc ordine ſupremus eſt. cuius causâ grates à privato non exſpectas, cum hoc nomen publice ſit diſpungendum. Ne hoc quidem, quid & quantum ipſe tibi debeam ab illo die, quo nos magnus Scaliger coniunxit. qui, vt loco filii nos habuit, ita inter amicorum

primos,

primos, debitum virtuti tuæ locum aſſignavit. Quod & ſæpe alias, dum vixit, & conſtantia ſupremæ voluntatis, publice teſtatus eſt. De Cluverio nobis ſermo eſt. E quo ſæpe audivi, cum deſertus hic ab omni ſanguine ac propinquis viveret, in uno prope te ac commendatione tua, apud Nobiliſſimos, Ampliſſimoſque Curatores Academiæ, ac Civitatis Conſules, ſpes fixas habuiſſe. Quam id autem ſerio, ac candide ſit a te factum, nemo me, ni fallor, certius teſtari poteſt: cum in re præſenti fuerim non ſemel, nec hic aliena utar fide. Iam in morbo, quibus verbis, quibus monitis, tum animo tum corpore languentem,

Qua ſolatus es allocutione!

Vt ſupremis tabulis, quæ nunquam fallunt, quantum vivus tibi, ac ſuperſtes debuit, tantundem etiam poſt mortem à te exſpectaret. Quo Iudicio & nos obſtrinxit, ut quas grates tibi, iam perfunctus vita, agere non poteſt, eas per amicum agat. Qui, ut ſuo nomine maiora tibi debet; ita partim ſuo, partim alieno, hoc ſupremum pietatis, ac officii inſcribit. Vale, Vir Clariſſime, ac nos, ut ſoles, ama.

DANIELIS HEINSII

ORATIO

In Obitum

Clariſsimi celeberrimique Viri

PHILIPPI CLVVERII GEOGRAPHI.

SI quam uſitatum eſt offerri homines in terris, tam vulgatum eſſet, viros magnos, & quos orbis admiratur, mori; nemo ſibi aliquid in publico dicendum de virtutibus exiſtimaret. Nunc, cum, hoc præſertim tempore, magnorum tanta ſit penuria, ac paucitas virorum, vt cum ſingulis, qui moriuntur, ipſa prope eruditio, ac literæ efferri videantur; cavendum nobis vel inprimis reor, ne, quos ad exempla laudum atque æternitatem nominis natura genuit, ſine ulla commendatione, tanquam fugitivi, elabantur. Romanos quidem ſæpe legimus, ac Græcos, quorum literis ac ſapientia ad vitæ conſuetudinem imbuti ſumus, ne in caſtris quidem, in conſpectu ho-

ſtium,ac bellico tumultu,commiſiſſe,vt non,quoties præclara virtus aliqua è terris commigraret, parentes quoq;,patriam,ac genus univerſum,eius, qui defunctus eſſet,commendarent.Publicè enim intereſſe ad exempla morum,qualis quiſq; in vitâ exſtitiſſet: ad cujuſq; autem mortem, quali quiſque animo excederet è vitâ Nam vt vitam pulchræ actiones,ita eas illuſtrari à conſtanti morte. quæ cum exitus ſit hujus ſcenæ,& ſupremus quaſi actus,fit,vt eo magis omnium in ſeſe oculos,& animum convertat. Atq; hanc cauſam ſæpe exiſtimavi, cur, qui alia Platonis, quæ in manibus verſantur, ne viderunt quidem unquam, in Phædone aliquid libenter, vel ex ſordidâ interpretatione, legant: cur, quæ facundiſsimè à M. Tullio,de Craſſi, de Hortenſii, Sulpitiique obitu, ac laudibus dicuntur, ita nobis cætera commendent, ut eorum causâ libros ſæpe integros legamus : cur, qui maieſtate ac ſeveritate Taciti, ad quam non niſi animæ illuſtres, ac eximiæ aſſurgunt, non impenſe capiuntur, magno tamen ſtudio ac curâ, Senecæ ac Pæti exitum è terris legant. ut hæc ſola ſæpe aut evolvant, aut perlecta ſemel, iterum, atque iterum percurrunt. De me, equidem fatebor, cum Gregorium Theologum, ſcriptorem, in quo, cum

relli-

relligione, ac pietate, eloquentia, ac eruditio contendit, libentiſsimè evolvam, nunquam tamen magis animo, ac mente aſſurgo, quam cum Baſilii laudes, vitam, ſtudia, inprimis vero obitum, ab eo graphicè deſcriptum, lego. Ita omnes, neſcio quo deſiderio ac curâ, ad ſuprema horum, qui virtute aliquâ excelluerunt, trahimur, aut properamus. Credo, quod, quemadmodum Sol ille, quem quotidie videmus, nunquam nobis pulchrior videtur, quam cum cadit, ſic in iis, quorum fama, atque exiſtimatio terrarum orbem Solis inſtar pervagatur, nihil magis, quam extremum, quamquam mœſtos, voluptate ſolidâ perfundit. Cluverus vero noſter, de quo verba hodie facturi venimus, quemadmodum in eo totus fuit, quamdiu vixit, vt ad nominis æternitatem viâ regiâ contenderet, atque eo perveniret, ita commendationem ſuam aliis reliquit. Quæ cum nobis, ex autoritate Ordinis Clariſsimi, commiſſa ſit hoc die, ut attentionem, Auditores, veſtram mereatur, non tam ab oratione noſtrâ, in quâ nihil præter brevitatem pollicemur, quā à nomine eius, ac celebritate, exſpectamus. Quæ dicenti ſuâ ſponte id præſtabit, quod à magnis oratoribus facundiâ, ac lenocinio verborū

 obti-

obtineri ſolet. Natus eſt Cluverus noſter apud Gedanum (Dantiſcum vulgo vocant) celeberrimum Boruſsiæ emporium· civitatem, quæ cum præſtantiſſimis Europæ, opulentia, ac poſitu contendit. Patre, monetario Præfecto; viro nobili, & olim opulento. Familiæ originem, qui accuratius hæc tractant, Bremâ deducendam arbitrātur. in qua vrbe, aliquot ejuſdem nominis Canonici nunc degunt; nobiliſſimi, vt ſeries, quam vidimus, originis ac generis majorum indicat, atq; excellentes viri. quorum nomini ac obſervantiæ, initium profectus ſui, Tabulam Italiæ, quam adoleſcens edidit, in urbe hac nuncupavit. Iis artibus imbutus, quarum capax prima ætas eſſe ſolet, in Poloniam à patre miſſus eſt. vbi inter aulicos, cum mores gentis celeberrimæ, tum linguam, accurate addiſceret. Exiſtimabat enim fore, homo generoſus, vt vtrique nationi, quæ arctiſsime inter ſeſe junctæ eſſent, magno aliquando & ſubſidio, & ornamento eſſet. E Polonia reverſus, in Germaniam parentis monitu profectus eſt. cum aſſidue inſtaret, vt, omiſſis cæteris, ad Legum ſtudia ſe daret. Quorum cauſa, aliquanto poſt Lugdunum Batavorum venit. In qua vrbe, quanquam ad fallaces juventutis ſcopulos nonnihil à malevo-

lis quibuſdam ac ſeveris, impegiſſe exiſtimatus eſt, ardorem tamen ſtudiorum nunquam intermiſit. Quanquam enim & amicis aliquid interdum, qui non ſine cauſa fures temporis dicuntur, & caſtiſſimarum virginum colloquiis, ac comitatu, aliquam diei partem daret, noctem (quod cum admiratione ſæpius audivi) ſolidam, non raro, lectione aut meditatione ſeria ducebat. cum aſſiduo labore agitatum corpus, fatigatum pariter cum eo animum, plerunque ad quietem trahat. Ad illecebras ætatis accedebat forma, accedebat delicatus ille, quem amici meminerunt, vultus: cujus gratum ac ingenuum candorem, purpura virtutis commendabat. accedebat ſermo elegans, ac promptus: corpus agile, affabilitas, ac comitas inſignis. accedebant exercitia præclara, quæ nobilitatem ſibi maxime conciliant. Quibus omnibus, non à virtute quidem, quod meminerim, deflexit vnquam, aut ad comeſſationes ac vivendi intemperiem abductus eſt, ſed fortaſſe, citra metam, aliquamdiu ſubſtitit. Quæ cum ſine ſumptu non gerantur, &, quod Legum ſtudio non ſatis caperetur, vt qui operas forenſes, quibus primo deſtinatus erat, ſubterfugeret, vt ipſe ajebat, gratia parentis ac benignitate excidit. Vivebant eo

tempore in hac vrbe, magna illa & æterna eruditionis lumina, Franciſcus Iunius, Iohannes Heurnius, non pauci alii. Inter primos tamen Cluſius, & magnus Scaliger. Fuit illud in hoc viro, quod in Socrate non ſemel miris eloquentiæ coloribus depinxit Plato, vt ſi quis è juventute noſtrâ ei ſe dediſſet; eius animum, inexpugnabili illecebrâ ac ſuadâ captum prius ac poſſeſſum, ad præclarum, & inuſitatum aliquid transferret. Qui cum Tabulam Italiæ vidiſſet, à ſtupore, vt ſolebat, operis, ac commendatione auſpicatus, ſerio monere cœpit, vt cum omne ſtudiorum genus, vel exhauſtum noſtro tempore, vel conſummatum eſſet, ſolum Geographicum adhuc reſtaret, operi accingeret, ac in poſſeſſionem eius, tanquam vacui, veniret. Omnibus præreptis, univerſum orbem laudi eius ſupereſſe: occupantis, ſi quis ſerio hoc ageret, futurum. Iret quo naturæ impetus vocaret. ducem ſuum ſibi genium ad immortalitatem ſequeretur. Multos eſſe qui in cæteris excellant; neminem hîc magnum fore, qui non primus pariter futurus eſſet. Quo judicio, non aliter, quam manuũ applauſu generoſi ſolent equi, inflammatus adoleſcens, & jam hujus inſtituti certus, in Brabantiam concedit: vbi Iuſtus Lipſius docebat. Credo, ut de

hujus

hujus quoque in re maximâ judicio ſecurus eſſet. Quem Lovanii cum fruſtra quæſiviſſet (quippe qui Antuerpiam profectus eſſet) fruſtra, neſcio quo fato, etiam Antuerpiæ quæſivit, qui Lovanium Antverpiâ jam rediiſſet. Hic vix dici, Auditores, vix deſcribi verbis poteſt, quæ, ac quanta præter expectationem, virum ad miſeriam ab ineunte ætate factum, derepente invaſerit calamitas. In hoſtili quidpe oberrantem agro, Martis aliquot alumni, veſte omni ac viatico exutum, pene, vt matre natus erat, nudum ac famelicum relinquunt. Vt non alio, quam aquæ potu & radicibus, quas terra dabat, ſitim, ac jejunia levaret. Ita Achæmenides hic noſter, vere miſer, ac poëtico ſimillimus, ad triduum vagatus, monachorum primo aliquot in viâ, mox præfecti, vbi eo appuliſſet, Lillojani, comitate ſubleuatus, ad amicos veteres, in primis autem libros ſuos, in Bataviam reverſus eſt. Vbi, cum de gratiâ paternâ ac favore nihil ſibi relliquum videret, niſi animum jam aliis dicatum, diſciplinæ legum, cujus cauſâ domum & ad ſuos vocabatur, totum daret, atq; id impetrare à ſe non poſſet, in Bohemiam, ac mox Hungariam, ſe contulit. In qua ad biennium cum militaſſet, cum Præfecto ſuo, cujus

animum

animum dexteritate ingenii, ac comitate morum, pridem expugnarat, in Bohemiam reverſus eſt. Vbi ea tempeſtate Baro nobiliſſimus de Popel, juſſu Cæſaris, in vinculis diu habitus, coram Maieſtate eius cauſam dicere, atq; audiri fruſtra poſtulabat. Verſo igitur ad bilem magno, vt plerunque tales ſolent, animo, Apologiam pro ſe ſcripſit. Quam Cluuero noſtro, vt in Latium transferret, partim ſuis, partim amicorum precibus perſuaſit. Eam huc reverſus cum Typographo dediſſet, iterum Fortunam, quam novercam ſemper habuit, in ſe convertit. Iuſſu quippe Cæſaris, qui per legatum hoc jam impetraverat, in carcerem conjectus, vix, attandem, adnitentibus pro libertate ſua amicis, ac ſtudioſis, malum hoc evaſit. Eſt hoc fœminis innatum, vt affectu illo quem parentum animis natura indidit, haud paulo vehementius ducantur. Pia ergo mater, cum ignaro prorſus patre, alia quam vellet, magna tamen agitantem, clam viatico non ita magno inſtruxiſſet: ibi vero noſter, ſuum illum, quem jam pridem animo complexus erat, orbem, contemplari ac metiri diligentius inſtituit. Qua occaſione ac inſtituto, Scotiam, Britanniam, Italiam, ac Galliam, non ſemel peragravit. Frequentius, haud paulo tamen cæ-
teris,

teris, Britanniam. quod, ni fallor, libros aliquot, inprimis ſibi utiles, in ea reperiſſet. Tantus hominem diſcendi ardor, tanta (ut in re inuſitata tali voce utar) intemperies tenebat. Quam non amicorum monita, non indignatio paterna, non propoſiti honores, non adverſa omnibus conatibus fortuna, ſiſtere adeo, atque inhibere poterant, quin, ardore illo laudis, quem accenſum imo pectore gerebat, in materiem æternitatis verteret quæcunque objicerentur. In Britannia de tribus Rheni alveis libellum; univerſi autem Orbis, ſed quod nondum prodiit, Compendium, in Gallia compoſuit. Scriptum breve ac eruditum. quod nuperrime auctum locis plurimis, ac emendatum, (peſsimè enim hactenus deſcriptum fuit) juveni lectiſsimo Ioſepho Vorſtio, illius, cui plurima debebat, filio, edendum tradidit. Quod monendum ſic putamus. ne temeritas Typographorum, aut ambitio cujuſquam, cum autoris pariter, ac teſtatoris fraude, fructum hunc decerpat: aut lectoribus, quod vulgo fieri nunc ſolet, manus lucri cauſa adeatur. Ab hoc tyrocinio, ac prima quaſi cura, cum ad partes orbis ſingulas paulatim ſe conferret, atque ad univerſum accurate illuſtrandum jam paratus eſſet; ante omnia, de Patria vir pius

Ff cogitare

cogitare cœpit. Quæ livore partim antiquorũ, partim ignorantia, ac fraude, priſtinum vix jam ſplendorem tuebatur. Nullo igitur vel precio adductus, vel mercede, illam tot heroum genitricem, ac Romanæ æmulam virtutis, exornandam ſibi ſumpſit. In quo ſcripto, erudito admodum ac operoſo, de Germaniæ limitibus ac terminis, de habitu, ac cultu, de religione gentis, pietate, armis, jure, opidis, ac populis, adverſus ipſam ſæpe antiquitatem, ea vel excogitavit, vel ex diſciplinæ ſuæ fundamentis, maximo ingenio produxit, quæ ut eam, cui ſpiritum ac lucem ſe debere exiſtimabat, in poſſeſſionem veræ laudis ponunt, ſic autori, quantum eruditionis, tantum pietatis aſtruxerunt. Itaque, quemadmodum poëtæ, Deam quandam extitiſſe volunt, quæ è Iovis cerebro prognata eſſet, ita mihi vir erecti animi ac pulchri, maximis laboribus, vigiliis, ac curis, ſuam nobis peperiſſe patriam videtur. Hanc, Sicilia ſecuta eſt, cum Italia. Quam cum iterum adiret, totam pedibus, cum nihil niſi oculis exactum orbi, ac poſteritati imputare vellet, ante quadriennium emenſus eſt. Nam in altera, quod Scyllam vidit ac Charybdin, quod Phæacum ſedes, ac Cyclopum, quod Piorum campos, quod flabellum ſpiritus poëtici

arden-

ardentem Ætnam, quod Læſtrygonas, atque alia id genus, quæ Vlyſſes, quia obiter inſpexit, argumentum Odyſſeæ dedit; poetarum curæ, qui majora, quam pro fide amant, ac inuſitatis delectantur, relinquenda puto. In Italia, ne quis ætatem noſtram potius, quam monſtra quædam, nullo literarum ſenſu, nulla eruditionis admiratione duci credat, maximos admiratores ſui, inter ipſos quoque Cardinales, ac Bononiæ, invenit. A quibus & magnifice invitatus, & munifice, ſi quiſquam, habitus, redire ad ſuos tamen maluit, ubi larem anguſtiſſimum, vxorem afflictiſsimam, ſororem bonæ mentis egeſtatem inveniret, ac amplecteretur, quam ut inter purpuras de libertate ſua quicquam imminutum iret. Vxor (quæ reverſum adventicia accepit, in graviſsimos dolores è contracto corpore, è partu ac debilitato, vt putatur, incidit. quæ ſuſpiriis, quæ ejulatibus aſſiduis, ac lachrymis, non mariti modo animum, ad alia intentum, ſed vicinos quoque, ad commiſerationem ac mœrorem pertrahebat. In hac poſitus calamitate, hac domeſtica acerbitate, his anguſtiis, hoc luctu, aliquid quotidie de penſo abſolvebat. His auſpiciis concepra primum eſt Italia ac nata. cui primo

 vale-

valetudinem,mox animam impendit. In hoc opere, ſcribentem aliquid, aut meditantem, (cum adoleſcentes aliquot interea, quo vitam toleraret, erudire cogeretur) ita tabe, quam ex animi mœrore partim, partim ſtudiis contraxerat, exhauſtum prorſus, ac emaciatum omnes vidimus; ut diebus ante abitum è vita pluſculis, cum umbra hominis, aut ſceleto, amici qui acceſſaramus, loqui nobis videremur. Procul illi ſpecies antiqua illa, ac venuſtas oris, procul nitor ille, ac rubor, procul delicatæ illæ manus, quas articuli, ac macies conſumpſerant, procul grata illa vocis elegantia jam erat. Acutæ nares, tempora collapſa, languor aurium, frequentes oculorum lachrymæ, quæ lucem jam faſtidiebant, vultus denique univerſus, ut Galenici loquuntur, Hipprocraticus, diem ultimum, ante ipſum, ut in lento tabidoque morbo, nunciabant. Memini, præſente me, atque aliquot amicis, qui ad ſpondam lectuli conſtiteramus, à Clariſsimo ſummoque Medico, & qui parentis illi loco ſemper fuit, Euerardo Vorſtio, ſignificatum illi, ac denunciatum eſſe, Nullam ſpem in medicis reſtare: finem vitæ cogitaret, quæ initium æternæ eſſe in iis ſolet, qui in Dei Filio fiduciam reponunt. Hoc fatale carmen, ſine ulla animi commotione

tione ſic accepit, ut hunc orbem, quem labore tanto univerſum perdidicerat, continuo ex animo deponeret. ſarcinulas non tam colligeret, quam mentem univerſamChriſto traderet.adventantem quoque, ſed (quod feſtinantibus videtur) diutius cunctantem, ut moleſti creditores ſolent, poſceret, ac flagitaret. In extrema hac neceſſitate, aſſidentes ſibi aliquot Theologos habebat, qui alloquiis aſſiduis ac monitis, pacem illi, ſi quid animo hæreret, cum ſupremo numine, ac hominibus conciliarent. Ab his cum de immortalitate animi nonnihil ex occaſione ageretur, intentior quam ante, ac cum aliqua, ut in hoc morbo ſæpius ſolebat, indignatione, Ne Strabonem quidem ſuum, hominem in hac militia, quam Chriſtiani militant, paganum, de hoc dubitaſſe dixit. Quanquam enim ſciret, non dimenſionibus locorum, ſed conſtanti fide ad cœleſtem illam terram perveniri: eos tamen, qui de iis, quæ profani homines naturæ beneficio definiiſſent, dubitare auderent, ſcarabæos potius, quam homines exiſtimabat. qui profecto ipſi, ſi de mente noſtra aliquid hauſiſſent, quamquam inter ſordes, ad quas nati ſunt, & fæces, facile intelligerent, divinam illam partem, quæ tot ſpacia locorum, tanta maria,

tot montes, totum denique hunc orbem puncti inſtar capit. ac, quod omnibus his majus eſt, ad rationes vocat, cum hoc corpore non terminari. cui quamdiu hæret, niſi prorſus ſtupet, vim inferri è ſocietate ejus, ac caliginem offundi ſibi ſentit. Intercеſſerat jam pridem illi, ut mortali ſanguine, ac propagine omnes oriundi ſumus, cum Iſacio Pontano, viro excellenti, de re Geographica nonnihil controverſiæ: quæ ad velitationem ac offenſiunculas erupit. De qua cum prudenter, qui tum aderant amici utriuſque, monuiſſent, totum hoc ex animo delere ſe profeſſus eſt. Sciebat enim vir Clariſſimus, ac Chriſto ſuo, cui ſemper hæſerat, jam conſecrandus, quemadmodum informe hoc corpuſculum, niſi prius gloriæ reſtituatur, ad poſſeſſionem filiorum Dei non aſpirat, ita odio ardentem animum, ac ſtudio vindictæ, ad felicitatem ſuam non admitti. Sanguinem & carnem, ad felicitatem ejus non admitti, qui, è cruce pendens, inter laniatus ac tormenta, ſub immani illo onere depreſſus, quod ne cogitando quidem quiſquam noſtrûm hactenus acceſsit, antequam ſupremum illud ſacrificium parenti conſecraret, carnificibus quoque, ac tortoribus ignovit. Audiviſtis

ſtis finem eius viri, cui pares oppido quam paucos ætas noſtra tulit; iis artibus, ac diſciplinis, quibus animum emanciparat, forte nec ſuperiorem vidit. Cujus quidem varios errores, caſus, ac adverſa, qui putabit, nihil obſtitiſſe tamen dicet, quin ad voti ſui portum, ac columnas, ut Geographi loquuntur, Herculis pervenerit. Linguas tenuit quam plurimas. Præter eas, quæ ab eruditis vindicantur, Belgicam, Germanicam, Bohemicam, Polonicam, Italicam, Vngaricam, Britannicam, & Gallicam. ut in orbe ſuo nuſquam peregrinus, & ubique natus videretur. Liberos reliquit duos: tanto omnium commiſeratione magis dignos, quanto orbitatem minus ſentiunt. Quibus ex hoc univerſo, quod ingenio, & eruditione totum poſſidebat parens, nihil præter luctum & penuriam, relictum eſt. Voluntatem qui poſt obitum exequerentur, viros præſtantiſsimos, ac celeberrimos delegit. Petrum, ſcilicet, Cunæum, Academici Senatus Præſidem, Antonium hunc Thyſium, ac Evardum Vorſtium. Amicos mecum, præter illos, aliquot communes habuit. Inter cæteros, Scaligerum, ac Caſaubonum. inter eos qui ſuperſunt hodie, Iohannem Meurſium, Thomam Erpenium, Gerardum

rardum Voſsium, clariſsimos ætate noſtra viros. qui officia, quæcunq; excogitari poſſunt, ægro, aut poſt mortem, præſtiterunt. Inter primos autem ac præcipuos, Richardum Iohannem Nereum, Theologum doctiſſimum. cui & libellum ſacrum, ſe autore ſcriptum, ante obitum commiſit. Quibus omnibus, Cluveri optime ac præſtantiſsime, memoriam mœſtiſſimam ac luctum reliquiſti. Reliquiſti Magnæ Græciæ, quæ ſummam à te poſcit manum. Reliquiſti Græciæ, quæ opem aliquando exſpectabat tuam. Reliquiſti tot autoribus, ac, inter reliquos, Straboni, quem tot locis emendaſti. Reliquiſti univerſo orbi, de quo illuſtrando, deſcribendo, ac delineando, cogitabas. Reliquiſti univerſis literis, ac eruditioni, quam unius cauſa univerſam exornabas. Nam ex parte quidem tua, niſi duriores æquo, ac immites ſumus, etiam gaudendum reor. Non jam de anguſtia pulmonis ac ſpirandi quereris difficultate, non uxorem jam cum morte colluctantem, inter meditationes tuas, audis. non de liberorum patrimonio ac tuo, quod fortuna jam ſuperſtiti abſtulerat, ſollicitus ac mœſtus ſedes. non undantem ſanguiue Europam, non diſtractos populariumdiſſenſione animos, nec fœdiſ-

ſimas

ſimas doctorum inter ſe contentiones, & extremum noſtro tempore venenum, perſonatas amicorum laudes, deteſtatis. Alium in orbem, navigantibus ignotum, ac Geographis, translatus es. Vbi non, ut ante, flumina, ac fontes, maria, ac ſylvas, oppida, & lucos, ut ſolebas, non Pachynum tuum Lilybæum, ac Pelorum, non Italiam, terrarum dominam, ejuſque principem Romanam urbem, ſed cœleſtem illam civitatem vides, *quæ eſt ſurſum*, quam tot flumina exhilarant, ac cingunt. Civitatem ſanctam, civitatem Regis magni. In qua nihil cuiquam deeſt: in qua cuivis exhibetur, quantum quiſque optat: in qua denique, ut vir ſanctus loqui ſolet, bonum ſuum quiſque intelligit, ac quærit. Ætate quidem prima hinc avulſus es: ſed quam vigiliis, ac animi contentione, ultra ſenectutem plurimorum produxiſti. Opes tenues, atque arctas reliquiſti. ſed nec beatorum animæ has norunt. Ac ne ſapientes quidem: qui peculium cum fœnore in animis reponunt. Et paupertas antiquiſſimum virtutis patrimonium, ac ſapientiæ vernacula, à viris magnis nuncupatur. Quæ in Ariſtide, ut cum veteri ſcriptore loquar, juſta, in Epaminonda, ſtrenua, ac prudens, ſapiens in Socrate, facunda in Ho-

mero, in non paucis erudita fuit. Tecum, optime Cluveri, terras omnes vidit, ac emenſa eſt. Liberos deſertos, ac parente orbos reliquiſti. Sed & tales patrem ſuum habent. Et habemus matrem, omnium communem, Providentiam divinam: quæ, cum nihil negligat in terris, tales maxime intuetur. Legislator noſter, pullos quoque avium ac nidos, in tutela ſua habet. Sed & præſtantiſſimi ſuperſunt viri: quorum tu humanitatem ſæpe prædicaſti. Superſunt, & hoc loco adſunt Curatores Academiæ, patroni tui, Nobiliſsimi, Clariſsimique Viri, quibus ocium, & libertatem tuam debuiſti: nos Germaniam, Siciliam, Italiam, debemus. qui pro copiis, quas prudentiſsime impendunt, pro conſilio, quo valent, ne hic quidem defuturi ſunt. Si quis honos ſupereſt defunctis, ſi quid piæ recordationis alibi relictum eſt, ſi contemptum eruditionis, qui hoc tempore graſſatur, cum domeſtica calamitate, ac familiari, cum impenſa valetudinis, atque ipſa morte, deprecari magna, atque illuſtris virtus poteſt: flebunt peregrinæ quoque gentes, quarum regna, ditiones, atque imperia, illuſtri loco poſuiſti, tantis meritis, ac eruditione virum, plurimis ad vitam eguiſſe;

iſſe; cum funambuli ac moriones à principibus alantur: equi quoque, ac canes, ad virtutis gloriam, aut voluptatem, ſaginentur. Audiat Fortuna tamen, magnis animis adverſa, cum qua hactenus luctatus es. Tu, deſertus prope ab ea, ac neglectus, totum terræ orbem, illuſtrandum tibi pariter, ac contemnendum, elegiſti. In Europa, Aſia, ac Africa, in quibus dignitates quidam, atque honores, opes alii, atque aurum, omnibus omiſsis, conſectantur, inveniſti dignius, quod ageres. Intelligere ipſas, ac complecti ratione voluiſti. Principes Provincias, Germaniam, Siciliam, Italiam, ita devinxiſti tibi, ut non eos modo, qui nunc ſpiritum in iis ducunt, ſed & veteres ſcriptores, quos tam multa docuiſti, laudis tuæ inſtrumenta, atque heroicæ virtutis habeas. Habiturus quidem, quamdiu erunt homines in terris, qui aut ſcripta tua legent, aut illarum poſitum, ac formam, non ex ipſis, quod immenſæ molis eſt, ſed ab induſtria, ac cura tua diſcent. Italiam nos quidem certe, quam, ut alteram pupillam, viris amiciſsimis in terris commendaſti, tanto ſtudio, labore, diligentia, ac eruditione, non in ipſa, quam tantopere demeruiſti,

ruiſti, inter Thybridis amœnitates, ac delicias, ſed in Batavia, ſuprema libertatis arce, à te deſcriptam, ac renatam, inter monumenta eius, ac trophæa ſuſpendemus.

DIXI.

Sequitur

INDEX

Omnium regionum, Vrbium, fluviorum, montium &c. quæ in Introductione hac recenſentur.

A

ABaſſeni 204.b.
abaſſi 204.b.
abdera 137.a
abellinum 102.b
Abenſperg 70.b
Aberdam 59.b
Aberdon 59.b
aberdonium 59.b
Abiſo 119.a
abnoba 71.b.140.b
Abo 92.b
aborigines 99.a
abrotonum 197.a
abudiacum 70.b
abuſena 70.b
Abydus 137.b.139.a.178.b.194.b
Abyla 23.a
acabene 186.a
acamanta 190.b
acanthus 132.b
acarnanes 129.a
acarnania 128.b
Acerra 102.b
ace 183.b
acerræ 102.b
achæi 130.b
achaja 128.b.129.a
achelous fl. 133.a
atheron fl. 132.a
acherontia 103.b
acheruntinus Archiepiſcopatus 116.a
aciliſene 175.b
acinacæ 171.b
Acirenza 103.b
acmodæ Inſulæ 60.a
acon 183.b
Acqui 95.a
acquis 95.a
acroceraunium prom: 128.b
acroceraunii m: 133.a
actina 101.a
actium 129.a
Adda 105.a
addua 105.a
Adda & Del. 206.a
Adeſe 105.b
adonis fl: 185.a
Adia 21.a.22.b
adiabene 127.b
Aden 190.b
Adinelli 197.a
adramitium 128.b
Adri 96.a
adria 96.a
adrianopolis 138.b
adriaticus ſinus 19.b
adrumetum 197.a
Ædeſſa 132.a
ædui 37.b

a

Ægea

Ægea 132.a
ægæum mare 20.a
ægida 96.b
ægyna 133.b
ægyptii 194.a
ægyptus 193.b.201.a
ægyptium mare 21.a
ælia capitolina 181.b
æmathia 131.a.132.a
æmonia 130.b
æmus 138.b
ænipons 79.b
ænona 126.b
ænus 137.a
æolis 177.b.179.a
æqui 94.b
æquulanum 103.b
ærethica 176.a
æſepus amn. 178.b
æſernia 102.b
æſis 97.b.114.a
æſtii 62.b.68.b
æſtræi pop. 132.b
æſtræum opp. 132.b
æthiopia 31.b.193.b.200.b
æthiopia exterior 205.a
æthiopia interior 204.a
ætinium 131.a
ætna 119.b
ætolia 128.b.130.a
ætulane 175.b
africa 21.b.22.b
africa minor 193.b.196.a
africum mare 21.b
agathyrſi 142.b
agdenites 171.a
agendicum 37.b
anagnia 100.b
agria 124.a
agrigentum 118.b.120.a
agrippinenſis colonia 66.a
agyrium nunc S. Filippo d'agrione 118.b
Ajan 205.a.206.a
Aix 44.b
alabanta 197.a
alani 142.b
Alatri 100.b
alatrium 100.b
Alba 95.a
albocenſii 143.a
alba Fucentis 101.b
alba Julia 144.a. albaica 174
alba Longa 100.b
albani 139.b. albana 175.a
albania 157.a.174.a.b
albanopolis 132.b
alba pompeja 95.a
alba regalis 124.b
Albenga 95.a.112.b
Albigeois 35.b
albingannum 95.a
albin temelium 95.a
albium ingaunum 95.a
albium intemelium 95.a
albus lacus 146.a
albus ſinus 68.b
Albret opp. 36.b
Alcada de Henares 27.b
Alchmair 52.b
Altenburgium 87.a
Aldinelli 179.a
Alencon 43.b
Alepo 185.b.190.a
alepum 190.a
aleria 121.b
Aleßia 126.a
aletium 103.b.115.b
alexandria 171.a.172.a.194.a
alexandriola 190.a
Alexandretta 190.a.101.a
Alfeo 118.b
algarbia 30.a
algidum 100.b
Algier 202.b
aliackmon 133.a
Alidult 186.a

Alkat 158.b
allifæ 102.b
allobroges 35.a
Almaſa 111.b
almene 129.a
Almeria 26.a
almopum 132.b
Alifi 102.b
allifæ ibid.
alorus 132.b
alpes 34.a.106.a
alpeſtris Dacia 143.a
alpheus 133.a
alſatia 46.b.74.b.76.b
Alſium die Alt 98.b
altinum 76.a
Atorf Acad. 47.b.88.b
Altſol 124.b
alverni 37.a
aluta 143.a
alyda 178.b
amadoca 63.b.141.b
Amalfi 115.a
amathuſia 191.a
Amantea 104.b
amanus m. 175.b
Amara 204.b
amardus fl. 173.b
amariſpi 171.b
amaruſa 171.b
Amaſia 176.a
amazones 158.a
amazonicus fluv. 212.a
amazonum regio 212.a.179.b
ambantæ 171.a
amberga 78.a
ambiani 38.b.177.a
Ambianum 44.a
ambracia 129.a
ambracius ſinus 129.a
ambrones 39.a
Ambronicus gagus 39.a
Amelin 99.b
america ibid.
america meridionalis 211.a
America ſeptentrionalis 209.a
Amersfort 49.a.53.a
Amiens 44.a
amiſia fl. 48.b.64.b
amiſius fl. 70.a
amiſus 177.a
amiternum 100.a
amma 39.a
amona 123.b
amphaxitis regio 132.b
amphilochi 129.a
amphipolis 132.b
ampſaga fl. 198.a
amyclæ 129.b
Amſterdam 52.a
amſterodamum 52.a
Anadole 176.a
anagnia 100.b
ananes 97.b
anas fl. 26.b.28.a
ancalitæ 55.a
auchialus 138.a
ancobarites 186.a
anconitana regio 114.a
ancona 114.a
ancyra 177.a
andaluſia 27.a.30.a
andaluſiæ regn. 27.a.b
andecavi 37.a
andegavi 37.a.42.a
andegavum 44.b
andes 37.a
andomatunum 39.a
S.Andreæ Acad. 59.b
Andri 134.a
andriace fl. 179.b
Angiers 37.a.44.b
angleſci 59.b
anglia 25.a.54.a.55.b.58.a
angli 64.b
angrivarii 65.b
Angote 204.b
angulus op. 101.a

Angu-

Anguſtoritum 37.b
anhaldinus principatus 87.b
anian fretum 141.a.208.b.209.a.
anienis 105.b
Annenberg 86.b
anonium 95.b
auſibarii 65.b
Ansbachi 78.a
anſidonia 98.b
Auſta 90.a
antandros 178.b
antaradus 184.a
anthemuſia 186.a
anticyra 130.a
antigone 132.b
antigonia 128.b
antilibanus m. 183.b
antiochene 176.a,184.a
antiochia Epidaphnes 179.a.180.b.184.a
antiochia Marchiana 171.b
antitaurus m. 175.b
antium 100.b
Antorf 51.a
Antwerp 49.a.51.a
antvverpia ib.
anvers 51.a
anxanum 102.a.115.b
anzitene 175.b
Aoſta 95.a
apalchem 210.b
apamea 177.b
apamia 178.a.184.b
apanormitanus Archiepiſc. 120.b
apenninus m. 98.a.106.b
appollonia 132.a.138.a.196.a
appolloniates 172.b
Appenzell 47.b
apria 124.
apſalus 132.a.138.a
apſus 133.a
apuli 94.b.103.b
apulum 115.b
aque grani 75.b
aquis granum ib.
aquæ Helveticæ 47.b
aquæ Roſellarum 98.a
aquæ ſextiæ 35.b.52.b
aquæ ſtatiellæ 95.a
aquæ Tarbellæ 36.b
aqua pendens 113.b
aquila 115.b
aquilani 42.a
aquilia 96.b
aquino 101.a
aquinum 101.a
aquitania 36.a
aquitania Auguſta 36.b
aquitania Cæſariana ib.
aquitania Vetus 36.b
arabægyptij. 193.b
arabia 157.b.174.b.187.b
arabia deſerta 176.b.180.b
arabia Felix 188.b
arabia Troglodytica 139.b
arabia peninſ. 188.b
arabicus ſinus 18.b.23.a.188.a
Arac 172.a.173.b
Aracan 169.b
arachoſia 170.b.171.a
arachotus 171.b
araris 36.a.40.b
arauſio opid. 35.b
araxis fluv. 170.b
arbela 172.b.
arbelitis ib.
arbis fl. 170.
arcadia 129.a
Arce 101.a
archipelagus 20.a
archipelagus S. Lazari 16.b
arcilla 203.a
*Arda*ſ*at* 167.a
ardea 188.b
Arden 188.b
ardermout heat 59.a
ardovil 173.b
Aremata 193.a
arelate 35.b.41.b

arenacum 53.a
aretium 98.a.113.b
Arezzo 98.a
argentoratum Acad. 77.a.88.b
aiglus 60.a
aigos Amphilochicum 129.a
argos Hippium 129.b
ariæ 171.a
aricia 100.b
arimaſpi 142.b
Arimet 157.b
ariminum 99.b.114.a
armach 60.a
armaltica 175.a
armei 157.a
armenia 157.b.174.b.175.a
armignac 36.b
armo Zæi 171.a
armuſiæ regn. 174.a
armuza 171.a
arnhem 53.a
Arno 105.b
Arnſperg 85.a
arnſtad 86.b
arnus 105.b
arpi 103.b
arpinum 101.a
arrabo 124.b
arragonia 27.b.30.a.31.b
Arras 38.b.50.b
arrenacum 50.a
arſatia urbs 173.b
Arſcot 5.b
arſea 75.b
arſia 96.b
arſias 125.b
arſinoe 196.a
arſitis regio 171.b
arſuli 100.b
artabrum prom. 17.a
artaniſſa 175.a
arteſia 49.a.50.b
Artois 50.b
arverni 37.a.42.a
arx 101.a
arelatenſe regnum 42.b
Aremorirca 36.b
aſcalon 181.b
aſcanius fl. 177.b
aſcania comitatus 87.b
Aſcheburg 76.b
aſkenazim pop. 72.a
aſciburgium 76.b
aſculum picenum 103.b
aſia 22.b.156.a
aſia extra Taurum 180.b
aſia intra Taurum ib.
aſia minor 157.a.177.a
aſiſium 99.b
aſphaltites lacus 182.a
aſſorus 118.b
aſſumptio opid. 213.b
aſsyria 170.b.157.b.177.a
aſta 95.a.111.b
aſtabeni 171.b
aſtapus 195.b
aſtaunites 175.b
aſtaveni 171.b
Aſte 95.a.111.b
aſtigi 28.b
aſtorga 27.b
aſtracanenſe regnum 160.a
aſtracum 160.b
aſtures 27.b
aſturia 27.b
aſturica 27.b.28.b.31.b
atella 102.b
atemnæ 110.b
aternus fl. 106.b
athenæ 130.b
athenæum prom. 114.a
atheſis flu. 105.b
athos 133.a
athyrus 138.b
atina 101.a
atlantitus oceanus 31.a.24.a
atina 101.a
atlas m. 20.a.200.a
atrax 131.a

atrebates 38.b
atrebatii 55.a
atrebatium 50.b
Atri 101.a
atria 101.a
atropatia 173.a
attis 130.a
atnatuca 38.b
Aba regn. 168.a
avaricum 37.b
avarici 172.b
auchanitis regio 187.b
Avenio 35.b.45.b
Averſa opp. 102.b
Augſburg 77.a.132.b
Augſt Vicus 39.a.39.a
augubium 114.b
auguſta 111.b
auguſta emerita 28.b
auguſta prætoria 95.a
Raurarorum 39.a
Sueſſionum 38.b
Taurinorum 95.a.111.b.116.b.
auguſta Tiberii 29.a
Trevirorum 39.a 76.b
Veromanduorum 38.b
Vindelicorum 77.a
auguſtobona 37.b
auguſti p. 36.b
auguſtodunum 37.b.38 b
auguſtomagus 38.b
auguſto nemetum 37.a
Auguſtovv 151.b
aulerci Diablintæ 37.a
aulerci Eburovices 37.b
aulis 130.a
aureliauum Acad. 44.b
aureus m. 122.b
Aurick 84.b
auſci 36.b
auſones 100.a.107.a
auſonium mare 20.a
auſtria archidue. 74.b.79.a.80.b.122.b
Auſtun op. 37.b
autricum 37.b
Avergne 43.b
auxatii m. 157.b
auximum 101.a
axiaces p. 142.a
axima 172.a
axius fl. 133.a
axenus portus 20.b
Azaro opid. 118.b

B.

BAbylonia 174.b.175.b.187.b
Babylon 187.b
bacenis 70.b
baſtra 171.b
Baſtrian 169.a
baſtriana 157.a.170.b.171.b
Badai 160.b
badeo regia 189.b
bagacum 38.b
Bagamidri 204.b
Bagnidiroſelle 98.a
bagradas 197.a
bajæ 102.a
balearicum mare 19.b
baleares 24.b.30.a.33.a
Balli 204.b
balthja 65.a
Bamba 205.b
bamberga 75.a
bambergenſis Epiſcopatus 88.a
bambyce 185.b
Bantam 169.a
Banza 205.b
Barbaria 201.b
Barbi 87.b
barcana 202.a
barce 202.a
barcino 32.a
Bari 103.b
baritanus archiepiſcopatus 116.a
barium 115.b.103.b
Bar leduc 43.b
barlettæ 116.b
Barnagoſſo 204.b

Bart 83.a
Barn 204.b
baruſſæ 169.b
Baruto 150.a
barvicum 58.a
Baſel 47.b
baſilea Acal. 47.b
baſilia 65.a
baſilides 142.b
baſiliſſene 175.b
baskirdenſis horda 160.a
baſtarnæ 68.a.142.a
batava caſtra 70.a
batavi 40.a.39.b
De Betovv. ibid.
batavodurum 39.a
bathynias 138.b
batrii 171.a
Batta 205.b
Bavay 38.b
bavari 70.b
bavaria 74.b.78.b
Bautzen 82.b
baxino 32.a
Bazas 36.b
bætis 28.a.26.a
bætica 26.a.28.a
bæturia 27.a
Beauparis 209.b
la Beauſſe 43.a.37.b
Beaune 45.a
beauvais 38.b.44.a
beauvoiſin 38.b
bebii m. 125.b
bedeſis 99.a
begacum 38.b
begerri 36.b
Beleguanze 204.b
belgæ 40.a.55.a
belgica Gallia 36.a.38.a
belgica 31.q.36.a.43.a.18.a
belgicæ Academia 53.b
belgium 58.b.43.a
Belgrad 123.b
Belacaſtro 104.b
belici 119.a
Belitri 191.a
belliſona 111.a
bellovaci 38.q
bellovacenſis Com. 43.b
Belluno 95.b
belna 45.a
Belt. 65.a
belunum 95.b
belus fluv. 185.a
beneventanus Archiepiſcopatus 116.a
beneventum 115.b.102.b
Bengala 17.a
bengalenſis ſinus 17.a
beni 137.b
Benim 204.a
Benivento 102.b
Benthem 85.a
bera 47.b
berceria 55.a
berde 155.b
Berdou deſertum 197.b
Berenburg 87.b
berenice 196.a
Berg Ducatus 95.b
berga 132.b
bergamo 97.a
Bergen 51.a.61.a
Bergen op Zoom 51.b
bergi 91.a
bergomum 111.b.92.a
Bergſtedte 124.a
Berlaſina 97.a
Berlin 64.a
berlinum 82.b
Bern 47.b
bernæ 47.b
Berrij 43.a.37.b
beroe 185.b
berytus 184.a
Beſancon 46.b.39.a
Beſter Ze 144.a
De Betavv 40.a.53.a
Betavia

betavia 53.a
betius fl. 189.a
bethlehem 182.a
bethſaida 183.a
bevelandia Auſtrina 51.b
bevelandia Guſa 52.a
Beziers 35.b
Biafra 204.a
bibroci 55.a
Biela 155.a
Bielejezero 155.a.b
Bielsko 151.b
biephi 143.a
bierflet 50
bigerriones 36.b
bigorre 36.b
bikent 161.b
Bilbajo 27.b.33.a
Biledulgerit 199.b.201.b
Bipontinus Ducatus 76.b
biquiri 112.a
biſalte 132.b
Biſcaja 27.b
biſanthe 137.b
Biſnagor 167.b
biſtones 137.b
biſtricia 144.a
Biſtritz ibid.
bitaxa 172.a
bithynia 174.a.176.a.177.a.157.b
Bitonin 204.a
Bitonto 103.b
Bitſch 76.b
bituriges 37.b
blaiſois 43.a
Bleicking reg. 88.b
bleſenſe caſtrum 44.b
blitteræ 35.b
Blois 44.b
Blockesberg 71.b
bocche 175.b
BodenZee 70.a
Bodo 141.b
Bocotia 130.a
bogdomanis regio 177.b
Bogota 212.a
Die Böhmen 80.b
bôhaimb 80.a
Boheymer VVald 70.b
Bejano 102.b
boji 72.b.97.b
bojohæmia 25.a.80.a
bojohæmum 67.b
bojum 130.a
bolerium Promont. 54.b
bolitæp. 171.a
Bologna 97.b
bolſena 98.a
bolzanum 79.b
Bommel 53.a
Bona 202.b
Bonifacio 121.b
Bononia 38.b.114.a.116.b.87.b
Bordeaux parlament. 44.b
Bordeaux urbs 45.a
borgi 172.a
borneo Inſula 169.a
Bernholm 89.b
Borno 197.b.204.a
borſippa 187.b
boruſſi 146.b
boruſſia 183.a.146.b.153.a
boruſſia regalis 153.a
boruſſia Ducatis 153.b
boryſthenis fontes 141.b.149.a
boryſthenitæ 142.b
boſna 125.b
boſnia 25.a.122.b
boſni 139.b
boſphorus Cimmerius 20.b.142.b
boſphorus Tracius 20.b
boſphorani 142.b
boſtra 188.b
Botiæi 137.b
bothnia 91.a.b
bothnicus ſinus 91.b
botrys 184.a
Boulogne 38.b

beur-

Bourbonnois 43.b
Bourges 44.b
Bourgogne Ducatus 43.b
bovianum 102.b
Bozock 175.b
Brabant 51.a
brabantia 38.a 49.a 51.a
braccata Gallia 34.a
brachmanes 165.a
bracianum 113.b
bratlow 144.b
bramas 159.b
braganca 27.b
brandenburg 82.a 64.a
brandenburgenſis Marchia 82.b
braſilia 31.a 213.a
braſſow 144.b
braunsberga 153.b
breda 51.b
bredæ baronatus 57.b
bredefort 53.b
breyſac 77.a
brema 84.b
bremen ib.
bremenſis Archiepiſcopatus 88.a
bremerforde 84.a
breſcia 97.a
la Breſſe 43.b
breſſa 49.a
breſlaw 81.b
bretaigne 43.a
bratzlaw 151.b
brigantes 55.b 60.b
briege 81.b
briel 52.b
brigantia 27.b
brigantinus lacus 69.a 70.a
brigonia 30.b
brin 81.b
britannia 27.b 24.b 49.a
britannia ſuperior: 37.a 55.a inferior 37.a
britanicæ Inſulæ 54.a
briſiacum 77.a
briſſello 97.a
briſtolium 58.b
briſtow ibid.
brixellum 97.b
brixia 111.b
brixen 79.b
bromberga 153.b
brotzen 64.a
bructeri 65.a
brugæ 50.a
brunduſium 103.b a
brunduſii 116.a
brunduſinus Archiepiſcopatus 116.a
brunswicum 87.b
brunswick ibid.
brunſvicenſis Ducatus 87.b
brunſvvicenſes 67.b
brutij 137.a 94.b 104.b 107.b
brutium prom 114.a
bruſſel 51.b
bruxellæ 51.b
bryſæ 137.b
bubaſtis 194.b
buchovia 85.b
buchow ibid.
Buckingham 55.a
buda 124.b
budini 142.b
budoa 126.a
budiciowice 81.a
budua 126.b
bullion 75.b
bulla regia 198.a
bulgaria 25.b 140.a 25.a
bulgari 139.b
bullis 132.a
buqhamnes 59.a
burdegala 45.a
burdegalæ Acad. 45.b
burdegalenſe parlam: 44.b
buren 53.a
burgi 32.b
bourbon 43.b

Burgos 32.b
burgundiæ comitatus 31.b
burgundiones 41.a. 64.a
burij 67.b. 68.a
buridenſij 143.a
burrhi 143.a
burſia 177.b
buthrotum 128.b
butovv. 154.b
butunti 103.b
buxentum 104.a
byblus 184.a
byzantium 137.b
byzeni 177.a
byzya 138.b

C.

Cabadina. 171.a
cabamene 172.a
cabalaca 175.a
cabilonum. 45.a
Cabo de Breton 208.b
Cabo de fortuna 208.b
Cabo finis terræ. 26.b 29.a
Cabo de palos 26.b
Cabo de Roca 17.b
Cabo de S. Vincente. 26.b
cabo Verde 206.b
Cabo de Iſtria 96.b
cadiſcus. 136.a
Caditz. 34.b
cadmus. 178.a
cadomum Acad. 44.a
Cadſant. 50.a
cadurci. 37.a
cadufii 162.b
cænici 137.b
cæræſi 38.b
cæſarauguſta 28.b
cæſarea 176.b. 183.a
cæſariana. 36.b
cæſarea paleſtinæ 183.a
cæſarienſis provincia. 199.a
cæſarodunum 37.a
cæſaromagus 38.b
cæſena 99.b
Caglier 120.b
cahors 37.a
Cajazzo 102.b
caicus fl. 178.b
cajeta 101.b
Caindu 162.a
Cairum 167.a
caiſtrus 178.b
calabri 94.b
calabria 103.a
calacene. 172.b
Calamianes 169.b
calatia 102.b
Caldar 187.b
caledonia 55.a
caledonia major 55.a
caledonia minor 55.a
cales 102.b
caletes 38.b
caletum 58.b
Calicut 167.b
california 210.b
calitz 34.b
callidromus 133.a
callipides 142.a
callipolis 103.b. 137.b
calliteræ 132.b
Calmar 91.a
calpe mons 23.a
Calvi 102.b. 121.b
calycadnus 180.b
calydon 130.a
caliſtus 133.b
camalodunum 56.b
Camana 212.b
camarina 118.b
cambaja 166.b. 167.a
Cambalu 161.b
Cambray 38.b. 51.a. 57.b
Cambreſis 51.a
cambria 58.a
Cambridge 58.b
cambyſes flu. 173.b

came-

camelobofci 171.a
Camenolitari 134.b
cameracum 38.b.51.a
Camerick 51.a
Camerino 99.b
camerinum 99.b
Camin 64.a 83.a
camirus 191.b
Campanel 167.a
campani 94.b
campania 102.a
Campen 53.b
campodunum 70.b
Camul 159.b
camuni 95.b
cana 189.b
cana Galilææ 183.a
canada 209.a
canariæ inſ. 12.b.31.b.206.b
canatha. 185.a
Candahor 171.a.174.a
Candia 136.b
Canina 128.a.134.b
caninefates 40.a
Caniſia 80.a
cannæ 103.b
Cano 204.a
Canoſa 103.b
Canſii 163.b
Canſtat 77.b
cantabricus oceanus 26.b
cantabrigia 58.b
Cantan 163.b
Canterbury 58.a
cantij 55.a
cantium reg. 55.a
Cantons 47.b
cantuarienſis Archiepiſcop. 58.a
cantuaria 58.a
canuſinus archiep. 116.a
canuſium 103.b
Caole 164.b
Capo Boéo 118.a
Capo di Arme 93.b
Capo di Argentera 120.b
Capo di Foro 121.b
Capo di Monte Falcone 120.a
Capo de Iſtria 110.a
Capo paſſaro: 118.a
Capo S. Andrea 190.b
Capo S. Epifaneo 190.b
Cappadocia. 157.b.174.a
caprus 172.b
capſa 197.a
capua 102.b.115.a
caput Hiſtriæ 110.a
Carageca 28.b.32.a
Cara Kitay 161.a
caralis 120.a
caravancas mons. 122.b
carbalia 180.a
carbiletæ 137.b
cardia 137.b
Cardigan. 55.b
carduchi 173.a
caria 178.b
Caribana 212.a
carini 64.a
carinthia 74.b.80.a.122.b
carium mare 20.b
carmanene 176.
carmana 171.a
carmania 157.a.171.a.180.b
Carmarthin 55.b
carmelus mons 184.b
carni 94.b
carnicæ Alpes 122.b
carniola 74.b 79.a 122.b
carnutes 37.b
carpates mons 147.b
carpathica juga 142.b
carpathium mare. 20.a
carpathus inſ. 20.a.134.b
carpethani 37.b
carpiani 142.a
carpilli 137.b
carræ 186.a
carrhabia 132.b

carſeoli

carſeoli 100.b
carſula 100.b
cartenna 199.a
carthagena. 28.b.32.a
carthago 197.a
carthago nova. 28.b.32.a
Caſcar 161.b
Caſhyl. 61.a
caſilinum 102.b
caſinum. 101.a
caſirotæ 172.a
caſius mons 185.a 188.b
caſanenſis Horda 160.a
caſpij 172.b
caſpium mare 158.a
caſpius ſinus 18.b
Caſſaim 174.a
caſſandria 132.b
Caſſel 85.a
caſſella 85.a
Caſſena 204.a
caſſiope 129.a
caſſiopœi 128.b
caſſovia 124.b
caſſubia 154.a
caſtanea 131.a
Caſtella aurea 212.a
caſtellæ regnum 31.b
caſtellum Menapiorum 38.a
caſtellum Truentinum 101.a
Caſtell Nàn 95.b
Caſtel Nuovo 96.b
Caſtel Vetri 104.b
caſtilia Nova 27.30.a
caſtilia vetus 30.a
Caſtro 103.b
Caſtro Ianna 118.b
Caſares 206.a
catabathmus 193.a
catada 196.b
cataja 161.a
catajæ regnum 161.b
catalauni 45.a
catalonia 27.b 30.a 31.b
catana. 120.a
Catania. 118.a
cataonia 176.a
Catina 118.a
catona ibid.
caturiges 35.b
caturiomagus. 35.b
cavares. 35.b
caucaſus mons 158.a 175.a
cauchi. 64.b
cauci 64.b
caucones 177.b
caviones. 64.a
Cefalogna 133.b
Ceiram 169.a
celænæ 178.a
Celebes. 169.a
celeja. 80.a
celetæ 137.b
celidnus 133.a
cella. 84.a
celtæ. 29.a 40.a
celtiberi. 27.a 29.a
celtiberia. 27.b.
celtica Gallia. 36.a
celtici. 27.a
celticum promont. 26.b.27.a
cenomani. 37.a 42.a. 97.a
Centron. 35.b
centrones. 35.b
centum cellæ. 98.b 113.b
centuripe. 118.b
cephalenia. 133.b
cephiſſus. 133.a
ceraunia. 191.b
cerilli. 104.a
Cerines. 191.b
cerne. 17.a 206.b
ceſena. 114.a
cephalœdis. 118.b
Ceylon. 169.b
chabala. 175.a
chabris 133.a

cherone

chæronea 130.a
chalcedon 177.b
chalcedonij 177.b
chalcidene 185.b
chalcis 130.a 133.b 185.b
chaldæa 187.b
chaldica regio 132.b
chalcitis 186.a
chaltapitis 172.a
Chalons 45.a
chalybes 177.a
chalybonitis 185.b
chamavi 65.b 66.b
Chambery 46.a
Champagne 43.a
chanaan 181.a
chantonice 171.a
chaones 128.b
chaonia ibid.
characene 172.a
charadræ 171.a
Charchas 212.a
Chartres 37.b 44.b
chatti 67.b
chattuarij 66.b
Chelm 151.b
Chemnitz 87.a
Chercaſl. 126.a
cherſoneſus Taurica 145.b
cheruſci 67.b
Cheſel 158.b
Cheſimur 173.b
Cheſter 59.a
chiana 105.b
Chiancare 176.b
Chica 212.a
chili 212.a
chimæra 179.a
China 157.b 163.a
chinæ regnum 162.a
chios inſula 174.b
Chiqueam 163.a
chius 133.b
Chmielnik 151.b
choatras 173.b
chomari 171.b
Chomutovv 81.a
Chonad 124.a
Chonitza 154.b
Chorges 35.b
choromiterne 173.a
chrindi 171.b
chronicus mons. 133.a
chronus. 147.a
Chur 95.b
Chutz 181.b
Chvvalenſke more 19.b
chryſa 118.b
ciabrusfl. 140.a
Ciarciam 161.a
cibinium. 144.a
cicones 137.b
cilicia 20.b 157.b 176.a 180.b
cilicium mare 20.b
cimbri 64.b 88.a
cimbrica peninſula 25.a
cimmerium 145.a
cimon mons 178.a
Cina 163.a
cingeſi. 143.b
cinyphus fluv. 196.b
circæi 100.b
circæum promont. 100.a
Circelli 100.a
Cirella 104.a
cirtha 198.a
ciſalpina Gallia 34.a 49.a
ciſſia 172.a
citajæ regn. 159.a
citrachan 160.b
Città di Caſtello 99.b
Citta Lavinia 100.b
Cividà 95.b
Cività caſtellana 98.a
Cività Ducale 100.a
Civita di Friuli 96.a. 110.a
Civita di Sant. Angelo. 101.b

Cività di Penna	101.b	colophon.	179.a
Cività Vecchia	98.b	*Coloſvvar*	144.a
Claghenfurt	80.a	colthene	175.b
clampetia	104.a	*Coluri*	134.a
clanis	105.b	comagene	181.a
clarimonte	104.a	comana	176.b
claudiopolis.	144.a	comana pontica	176.b
clavenna	95.b. 110.b	comara	124.b
clavennenſis com.	110.b	comata Gallia.	34.a
Clauſenburg	144.a	comi	171.b
clazomene.	137.a.179.a	comiſene	172.b
Cleve	85.a	*Comori* promont.	164.b
clivenſis Ducatus	46.b	*Compagna di Roma*	114.b
clivia	74.b. 85.a	complutum	27.b
Clivis	85.a	complutum Acad.	33.b
cluſium	98.a	compoſtella	32.b.211.a
cnemides	130.b	compſa	102.b
Coaga	203.b	concordia	96.a
Coardafui.	193.a	condate	37.a
Coblentz	76.b	condivincum	37.a
coburgienſis ducat.	86.b	*Condora*	155.a
Coburgium	86.b	condruſi	38.b.61.b
cochæ	67.a	*Congi* regn.	205.a
Cochile.	104.a. 106.a	conica	154.b
Cochinchina	163.b	conimbrica Acad.	33.b
Cockin	167.b	*Connacht*	60.b
codanonia	89.a	connacia	60.b
codanus ſinus	18.a.68.b.70.a.90.a.147.a	copiæ	104.a
cœle	181.a	conſentia	104.b.115.a
cœleſyria	181.a	conſentiæ	116.a
Coevorden.	53.b	conſentinus archiep.	116.a
Coira	95.b.101.b	*Conſenza*	104.b
colapis fl.	106.a	conſtantinopolis	138.a
Colberg	64.a.83.a	*Contado di Zara*	127.
Colcheſter	59.a	*Conza*	102.b.193.b
colchinium	126.b	*Courtray*	50.a
colchis	174.a. 175.a.	*Copenhafen*	89.a
collatia	100.b	*Copenhagen*	89.a
Colmandel	167.b	*Copenhaven*	89.a
colmaria	77.a	*Copinghafen*	89.a
colonia Acad.	88.b	cora	100.b
Colonia Agrippina	76.a	*Coraſan*	173.b
colonia Agrippinenſis	39.b	corax	175.a
colonienſis Archiep.	88.a	corcyra	133.b

Corea

Corea 164.b
Corelenburg 154.b
Corella 155.a
corfinium 101.b
Corfu 133.b
corinea 175.b
corinthus 129.b
corinthiacus ſinus. 20.a
coritani 55.b
Corlin 64.a
cornavij 55.b
CornaWan. 55.b
cornetum 98.b
CornuWal 55.a
corona 144.b
corone 129.b
coronus 173.b
corrodunum 150.a
corſi 121.a
corſica 19.b.24.b.120.a.121.a
corſicum mare 19.b
cortona 113.b
cortracum 50.a
Cortryck 50.a
corycum promont. 135.b
corycus mons 136.a
cos. 174.a
coſa 98.b
coſakenſis horda 160.a
Coſminſt. 168.a
coſſæi 172.a
coſtrinum 82.b
Coſtryn 82.b
cotacene 175.b
Cotam 161.b
cottiæ alpes 106.a
cottij 95.a
Coulam 167.b
Coulete 167.b
cracovia. 149.a
cracovienſis acad. 154.b
crathis 106.a
crati 106.a
crema 97.a
cremona 97.a
creta 135.b
cretes 135.a
cretenſes 135.a
croatia 25.a
Croja 135.b
Cronenberg 89.b
Cronſtadt 144.b
croſſen 148.a
croto 104.b
crotona 98.a
Crotone 104.b.116.
cteſiphon. 172.b
Cuba 208.213.a
Culenberg 53.a
cullu. 198.a
cuma 179.a
Cumberland 55.b
Curdi 175.a
curia 95.b.110.b.
curioſolites 37.a
Curland. 152.b
Cuſco 212.b
Cuſiſtan 172.b.173.b
cyamoſorus fl. 118.b
cybele 177.a
cyclades 134.a
cydiſſes 178.a
cydnus 180.b
cydon. 135.b
cyllene 129.b
cypera 130.b
cyprium mare 20.b
cyprus inſ. 190.a
cyprus fl. 175.a
cypſella 137.b
cyrenaica regio 21.b. 195.b.196.a
cyrenaicum mare 21.b
cyrene 196.a
cyrenenſes 196.a
cyrnus 121.a
cyropolis 173.b
cyrrha 130.a
cyrrheſtica Cyrrhus 185.b

cyzicus. 178.b
Czarna Rusz 151.a
Czecht. 88.b
Czechorum reg. 74.a
Czeremysſigorni 155.a
Czeremyſsi lugowi. 155.a
Czukaw. 144.b
Czyrcaſsy. 149.b

D.

Daæ p. 171.b
dacia. 24.b.142.b.
dacia Alpeſtris 143.a
Mediterranea 143.a
Ripenſis. 143.a
daci 142.a
Daſila 204.b
Dalem comit. 51.a
dalmatia 25.a.126.a.b.
dalmaticæ alpes 106.b
dalmaticum mare 20.a
dalminium opp. 126.b
Damaſco 190.a.
damaſcus 185.a.189.b
damaſij mont. 163.a
damnonij 55.a
Dan fons 182.a
Danaw 70.b
Dangali 204.b
dania, dani 64.b 25.a.b
daniæ regn. 88.a
Danneberga 84.a
dantiſcum 153.b
danubius fl. 47.a.67.a.79.b
Danzigke urbs 153.b
Dara 203.b
darandæ p. 171.a
dardani 140.a
dardania 140.a
dardanum 178.b
darenſe regn. 203.b
daſſaretæ 132.a
Daſſow 150.a
daulia 132.b
dauma 204.b
daunia 103.a
dea op. 35.b
debris 197.b
decapolis 185.a
Decan 167.a
Del regn. 206.a
Delft urbs 52.a
Delfziel 53.b
delium urbs 130.a
Delly 169.a
Delminio 126.b
Delmenhorſt 84.b
delminium 126.b
delphi urbs 52.a
delphinatus 35.a 40.b
delus 134.a
Dembberg 122.a
demetæ 55.b
demetrias 131.a
dera campus 172.a
Derbent 173.b
derbicæ 171.b
Derpt urbs 152.b
dertona 95.a 111.b
deſerta Arabia 188.b
deſna fl. 145.a 154.a
Deſſaw 87.b.
Deventer 53.b
devona 37.a
devonſchire 55.a
Diam 168.b
Diarbeck 186.a
Diargument 171.b 173.b
dibolia 132.b
Dickiloppi p. 91.b
dictæus mons 136.a
dictynna. 136.a
didymus 177.a
Die oppid. 35.b
diepa 44.b
Diepe 38.b
Diepholt 66.b
Dieſt 51.b

Diltmche

Dietmelle opp. 66.b
digei 137.a
dinaretumprom. 190.b
dindymene 177.a
Dio arx 167.a
diobeſi 137.b
dion op. 132.a
dionyſopolis 140.b
dioſpolis 194.a
Ditmerſen 83.b
ditmarſi 73.b
ditmarſia 83.b
Diwina 147.a
dium 136.a
Dnieper 149.a
Dobas prov. 204.b
dobuni p. 55.a
dodone 128.a
dola 46.b
Dolcigno 126.b
Dole 46.b
doloncæ 137.b
Dommel 66.b
Domo d' Oſcela 95.b
Dora 105.a
dorceſtria 58.a
dordracum 52.a
Dordrecht 52.a
Doringerwald 71.a
doris 177.b
doriſcus 137.a
Dornick 50.a
dorpatum 152.b
Dort 52.a
Dortmund 84.b
Dotechum op. 66.a
Dotis 124.b
Doway 50.a
Dover portus 54.b
drangiana 170.b
dravus f. 123.a.b
Drelborg op. 88.b
Drente 53.b
drepanum 120.b
dresda 86.b
dribyces p. 172.b
drilavv. 126.a
drilo fl. 126.a
drina 122.b
drini 122.b
drugeri 137.b
dryopes p. 128.b
dryopis regio 130.b
duacum 50.a
Dublyn op. 60.b
Duero 28.a
duina fl. 152.a
dulburgium 66.a
dulgibini 65.b
Dulmen op. 66.a
Dunsbyheat 54.b
Durazzo 132.a.135.a
duria 27.a.105.a
Duringen 86.a
duringia 74.b
durius fl. 28.a
durlacum 78.b
durocortorum op. 38.b
Duſſeldorp 85.b
Duytſcke 71.b
Dwina 155.a
Dyon 45.a
dyrrachium 132.a.135.a

E

EAlæ pop. 175.a
Eboracenſis Archiep. 58.a
eboracum 58.a.b
Ebro 28.a
eburones 38.b.61.b
ebusmi 171.b
ebuſus 30.a.33.a
ecbatana 173.b
echinus 131.b
Ecya 28.b
Edam 52.b
Edel flum. 158.b
Edimbrow. 59.b
edom 181.b

edones 137.b
edonij 13[illegible].b
eger 78.b
egnatia 103.b
egra 78.b
ehabela 204.b
eiſenack 86.b
ekelnforde 83.b
elaran 173.b
elatia 130.b
elbe 70.a
elbing 153.b
elbingium 153.b
elburgium 53.a
elæus 128.b
elea 179.a
elei p. 137.b
elfocat 196.b
elephantis 194.b
eleus 137.b
eleuſis 130.b
eleutherus amnis 183.b
elentheræ 140.b
elis 129.a
elorus 118.b
elſabar 171.b. 173.b
elſatia 62.a
elſenóre 89.a
eluſaberris op. 36.b
elyma op. 132.a
elymæa 172.a
elymandri 172.a
elimæi 172.a
elymiotæ 132.a
emda 84.a
ems 49.a.84.a
emmaus vicus 181.b
emme 39.a
emmerick 85.b
emodi montes 164.a
emporiæ 29.b
enckhuyſen 52.b
encocadlæ Iazyges 142.a
endrem 139.a
engia 133.b
enna 118.b
eordei 132.b
eortæ 171.a
epheſus 179.b
epidamnus 131.b
ephidaphnes 184.a
epidaurus 126.b.129.b
epirus 24.b.128.b.134.b
epizephyrij 104.b.
eporedia 95.a
equus Tuticus op. 102.b
erdeli 144.a
eretum 100.a
erex 173.b
erfordia Acad. 86.a
erici 98.b
eridanus 105.a
erigon 133.a
erla 68.a.124.a
erythræa Ins. 33.b
eſabela 204.a
l'*eſcaut* 40.b
eſſedones 142.b
eſſex 55.a
eſte 96.a
eſten 152.b
eſtiotæ 130.b
etruſci 49.b. 98.a
etruria 98.a
etſch 105.b
eubœa 24.b.133.b
eudoſes 64.a
euganea 94.b.95.b
eulæus 172.a
euphrates 181.a. 186.b
euripus 20.b.133.a
europa 22.b
europas 132.b
europus 132.a.173.b
evergetæ pop. 171.a
evia 132.a
evreux 371.b
euxinus pontus 20.b.176.a

extremadura 31.b

F

Fabrateria 101.a
Faenza 97.b
falcoburgium 51.a
falcone 120.a
falerij Faliſcorum 98.b
Falvatera 101.a
falx 118.a
famagoſta 191.b
famaguſta 99.b, 191.a
fano 96.b
fanum D. Iohannis 46.a
fanum Fortunæ 99.b.
fanum Voltumnæ 98.b
Il faro 118.a
farſi regio 173.b
fatigar 204.b
faventia 97.b
felix Arabia 188.b
felix Iulia 184.a
felſina 97.b
feltre 95.b
feltria 95.b
fennen 65.b
fenni 62.b
ferentino 100.b
ferentinum ibid.
fermo 101.a
fernambuco 213.b
ferraria 114.a
feſſanum regn. 203.a
fez 203.a
fezenſe regn. 198.b
fiannona 126.b
fidenæ 100.b
finnen 65.b
finnia 65.b.92.a
finland 65.a
finno-marchia 90.a
fiorenza 112.a
firenze 112.a
S. Filippo d' Agrione 118.b
firmum picenum 101.a
fiume di terranova 11.a
fiume di S. Leonardo 118.b
flanaticus ſinus 106.a
flandri 42.a
flandria 49.a, 42.a.48.a
flanona 126.b
flaviano 101.a
flaviobriga 27.b.33.a
flensburg op. 83.b.88.b
flielandt 52.b
florentia 98.b
florentinus Archiep. 116.a
flottow 66.b
S. flour 37.a
faggia 103.b
fondi 101.b
foquiem 163.a
foreſt 37.b
formiæ 101.b
formio fl. 96.a
fortore fl. 103.a
fortunatæ Inſ. 206.b
forum Cornelij 97.b
for. Diuguntorum 97.a
forum Iulij 96.b
f. Licinij 97.a
f. Livij 97.b
f. Seguſianorum 38.a
f. Sempronij 114.a
foſi p. 64.b
Le Four 35.a
feurs 38.a
La *france* 43.a
franchecontè 42.b
francia 41.b
francia nova 210.a
francia Orientalis 74.b
franckenthal 76.b
franckenlandt 78.a
francofurtum ad Mænum 78.a
francofurtum ad Oderam Acad. 88.b
franiker 53.b
franconia 78.b

Fraſcati

fraſcati 100.b
fraſelova 101.a
frat 187.a
fredrichsborg 89.b
fregellæ 101.b
freiberg 86.b
frentani 94.b.102.a.107.b
frento fluv. 103.a
friburg 47.b
friburgium Acad. 88.b
frieslandia 90.b
frieſland 90.b
friſij p. 65.a
friſia Orientalis 48.b
Occidentalis 49.a
friſinga 79.a
fruſino 101.a
füeſſen 70.b.77.b
fulda 85.b
fulginium 99.b.114.b
fuligno 99.b
fundi 101.b
funffkirchen 124.b
fungi 204.b
fuquam 163.b

G

GAbali 35.b
gabij 100.a
gabreta ſylva 71.a
gadanopydres 171.a
gadara 185.a
gades 29.b.33.b.184.a
gadir Inſ. 33.b
gaditanum fretum 19.a
gata 101.b
gætulia 193.b
galatia 157.b.176.a.40.b
galitia nova 211.a
galilæa ſuperior 183. b
gallæci 27.b
gallæcia 31:b
gallia 25.a.34.a.94.a
gallia braccata 34.a.35.a 94.a.
gallia celtica 37.a
galliæ Celticæ promont. 17.b
gallia Circumpadana 94.a
gallia Ciſalpina 94.a.34.a
gallia Citerior 94.a
gallia Comata 36.a.94.a
gallia italica 94.a
gallia Narbonenſis 34.a
gallia togata 94.a
gallia tranſalpina 34.a
gallia ulterior 34.a.94.a
gallicus ſinus 19.b
gallicum fretum 54.a
S.Galli fanum 48.a
gallipolis 115.b
gallipoli 103.b
gallogræcia 40.b.176.b
gamala 183.a
gambridge 55.a
gandavum 50.a
gangaridæ 165.a
ganges ibidem
gaoga 196.b
garama 197.b
garamantes 193.b.197.b
garamæi 172.b
garganus mons 107.a
gargarauſene 176.a
gargauritis ibid.
gariſcus 132.b
garigliano 100.a
la garonne 40.b
garumna fl. 35.a.36.a.
gaurus mons 106.b
gauzanitis 186.a
gaza 181.b
gebenna mons 35.a.36.a
gedanum 153.b
gedroſia 170.a
geerfliet 52.b
gela 119.a
gelderlandt 53.a
geldria ibid.

geli

geli 172.b
geloni 142.b.
gelre 53.a
gelria ibid
gemblours 51.b
gemen 204.b
genadium 124.a
gennabum 37.b
genech 176.a
geneva 35.b
genferſee 48.a
geneſara 182.b
genezareth ſtagnum ibid.
genocha 204.a
gerion 103.b
genova 94.b
gent 50.a
genua 94.b,112.a.
genuenſis ager 112.a
genuenſis Archiep. 116.a
gepidia 143.a
geraſa 185.a
gergenti 118.b
germania 24.b,25.a.74.a
germania ſuperior 74.a
germian 177.a
gerion 103.b
geertrudenberghe 52.b
geſtoriacus portus 38.a
getæ 142.a
getara 175.a
gieſſa 88.b
gieſſen 85.a
gilolo 169.a
gipetini 178.a
glaucenſis Com. 82.b
glaritz 47.b
glatz 82.b
glaſco 59.b
glooeſter 55.a
glogavv 81.b
glogo via major 82.a
gnæſna 149.b
gnæſnenſis Epiſc. 154.b
gniezno 149.b
goadel 171.a.173.b
goaga 203.b
gobæum pr. 35.a
goch 39.b
godani 64.b
tergoes 52.b
gog 162.b
goldingen 152.b
goleſme 209.b
golfo di Carnaro 106.a
gomers 48.b
gomphi 130.b
gordiæi montes 175.b
gordieni 173.a
gorgades Inſulæ 206.b
gorgus 172.b
goricia 110.a
goricienſis palatinatus ibid.
gorlitz 82.b
goſlar 87.b
gotha 86.a
gothi 30.a.41.a.125.a.63.b
gothia 89.b
gothini 67.b
gothones 63.b.64.a.65.b
gotthi 63.b
gottlandt 89.b
gottorp 83.b
goude 52.b
grabovv 64.a
gradiſcia 110.a
gradiſcienſis archiep. 116.a
græcia 24.b 127.a
græcogallia 176.b
grætia 80.a
grâts ibid.
grajæ Alpes 106.a
grampius mons. 55.b.59.a
gran 124.b
granata 27.a.30.a.b.210.b
granata nova 210.b
granata opidum ibid.
granatæ regnum 30.31.32.a.b

grami-

granicus amnis 178.b
gransbām 59.b
gratianopolitanus Conv. 44.b
die graupūnter 110.b
graven Haghe 52.a
gravij 29.b
graviſcæ 98.b
grenoble 44.b
grevelinga 50.b
griechs Weiſſenburg 123.b
grimbergen 51.b
grimmenſteyn 86.b
grinWich 58.b
gripesWold 83.a. 64.a
gripsvvaldia Acad 88.b
griſones 110.b
grolle 53.b
gronia 90.b
groninga urbs 53.b
groningenſis prov. ibid.
grœningerlandt ibid.
groningum 49.b
gronlandt 90.b
grudontia 153.b
grumentum 104.a
gruſtina 160.b
guadalquiVir 28.a
guadalagiara 211.a
guadiana 28.a
guangara 204.a.
gualata 203.b. 204.a
guaſcogne 36.b 43.b
guaſto d' Amone 102.a
guati mala 211.b
guben 82.b
guiana 212.a
guienne 43.b. 44.a
guinguand 37.a
guinea 31.b. 204. a. 169.b
guipuſcoa 27.b
gulich 75.a
guntia 70.b
guntzsperg 70.b
gutſchkoW 83.a
gathia 91.a
gutlandt 65.b. 91.a
guzarat 170.a
gugerni 67.a
gymneſiæ inſ. 33.a
gyrtone 132.a

H

HAdrianopolis 139.b
haerlem 52.b
hafnia 89.a
haga comitis 52.b
hagenoa 77.a
hainaut 50.b
halberſtadium 87.b
halberſtadienſis epiſcop. 88.b
halicarnaſſus 179.b
halla 87.a
hallenſis Epiſc. 88.b
halland 65.a. 88.b
hall in Sachſen 87.a
hamaxobij 142.b
hamburgium 83.b
hamptoncourt 58.b
hannonia 49.a
hannover 87.b
hardevvicum 53.a
hardforſchire 55.a
harmaſtis 175.a
harlingen 53.b
hartz 70.b
harudes 66.a. 67.a
harWich 59.a
haſſi 67.b
haſſia 85.a. 74.b
haVana 213.b
hayrich 71.b
hebrides ins. 59.b
hebrus 138.b.
hecatompylus 172.b.
hecla mons. 90.b
hedui 37.b
heidelberga 78.b. 88.b
helicon mons. 133.a

heliopolis

heliopolis 194.b
helmſtet 87.b
hellas 127.b.129.a.130.b
helleſpontus 20.a
helvetia 74.b
helvetij 46.a
helvij 35.b
hengſtberg 122.a
heniochorum gens 176.a
hennebergenſis comit. 87.a
hennegaw 50.b
heneti populi 177.a
heraclea 132.b.104.a.177.b
herbipolis 78.a
herbipolitanus Ep. 88.a
hercinia ſyl. 70.b
hercinium jugum 71.a
herculeum fretum 24.a
hercules liburnus 98.b
herculis portus 113.b
herentals 51.b
hermonapolis 144.a
hermenium 131.a
hermanſtadt 144.a
hermiones 63.a.67.b
hermunduri 67.b
hernici 100.a
hertogenbochs 51.b
hertzberg 122.a
heſperia 26.a.93.a
heſperium prom. 193.a206.b
heſperides Inſulæ 206.b
het landt von Schouwen 51.b
hexa politanus ager 82.b
hibernia 16.a.24.b.25.a
hierapolis 185.b
hierichus 182.a
hieroſolyma 181.b
himera 118.b
hilleviones 65.a
hippadis pelagus 16.b
hippias 177.b
hippo 202.b
hipponium 104.b
hippophagi 172.a
hipporegius 198.a
hippos 185.a
hirpini 94.b.107.b
hirri 68.b
hiſpalis 32.a.26.a.28.
hiſpania 24.b.25.a
hiſpania citerior 28.a
hiſpania in ferior ibid.
hiſpania nova 210.b
hiſpanicum mare 19.b
hiſpaniola 213.a
hiſpellum 99.b
hiſtonium 102.a
hiſtri 94.b.96.b
hiſtria 96.b.110.a
hiſtriæ Marchionatus 108.b
hobordene 175.b
hoden 204.a
hoff 87.a
holland 88.b
hollandia 52.a
hollandia ſeptentrionalis 49.a
holſatia 64.b.74.b.83.
holſtein ibid.
hoochſtraten 51.b
hoorn 52.b
horn 66.b
horſene 176.a
hortanum 98.b
horti 98.b.113.b
hubertus 42.b
hull 59.a
hultonia 60.b
humber 55.b
hungaria 123.b
hunni 108.b
huſem 83.b
huter 66.b
huy 75.a
hypata 130.b
hydaſpes 165.a
hydruntinus Archiep. 116.a
hydruntum 103.a

hyldes-

hyldesheim 87.b
hyldesheimenſis ep. 88.a
hymettus 133.a
hyperborei 147.b
hyperboreum mare 16.a
hypaſis 185.a
hypſa 119.a.118.b
hypſalti 137.b
hyrcana 171.b
hyrcania 157.a.170.b

I

I*affa* 190.a
iagerndorf 81.b
iaidera 21.b
ialyſus 191.b
iamboli 1.b
iamnia 181.b
ianua 134.b
iapan ins. 164.b
iapyges 126.b
iarden fl. 182.a
iarkem 161.b
iaroſlaw 155.a
iaſonius fl. 173.b
iawa 169.a
iavarinum 124.b
iaur 81.b
iaxartes 158.b.160.a.161.a
iayiza 125.b
iazyges 142.a.b
iberia 26.a.157.a.174.a
iberi 26.a
ibericum mare 19.b
ibernia 54.a
iberus fl. 26.a.28.b.a
icaria ins. 20.a.134.b
icarium mare 20.a
iconium 176.b
ida mons 178.b
idæus mons 136.a
idoonni 95.a
idomena 132.a
idumæa 181.b
S. iean de morienne 46.a
iena Acad. 86.b.88.b
ierace 104.b
iericho 182.a
ierna 60.a
ieſi 99.b.114.b
iglaw 81.b
iguvium 99.b
ilandtz 110.b
ilerda 128.b
iglium 178.b
illyricum 24.b.125.a
illyricum mare 20.a
illyrij 126.a.139.b
il Veſcovio di Sabina 99.b
imaus mons 158.b.161.a
imaica 213.a
imola 97.b.114.a
der in 70.b
inachus fl. 133.a
inalpini populi 48.a
inder fl. 165.a
india 166.a
india intra gangen 166.b
india extra Gangen 165.a.166.b
india ſeptentrionalis 168.b
indiæ 157.a
indi incolæ 165.b
indoſtan 166.b
indus fl. 165.b
inferum mare 19.b
ingævones 63.a.64.b
ingine 186.a
ingolſtadium Acad. 79.a.67.a.88.b
insbruck 79.b
inſubres 97.a
interamnia 101.a.114.b
internum mare 18.a.24.a
inuréa 95.a
D. Ioannis Fanum 46.a
iochmsthaal 87.a
iol 199.a
iolaenſes populi 120.b
iolcus 131.a

ionia

Ionia 177.b.179.a
ionium mare 19.b
ioppe 181. b.19.
ior 182. a
iordan fl. ibid.
iori 132.b
iorum ibid.
iria 95.a
iris fl. 176.a
Irlandt 60.a
iſala 49.a
iſatichæ 171.a
iſaura urbs 177.a
iſauria 177.a
iſenacum 86.a
iſernia 102.b
iſiniſca 70.b
Iſlandt 90.b.60.b
islandia 90.b
Iſlas de las Velas 169.b
Iſlas de C. Verde 206 b
Iſle de France 42.a
l'Iſle 50.a
iſmenus fl. 133.a
Iſola del compare 133.b
Iſpello 99.b
iſſel 50.a
iſſicus ſinus 21.a
iſſus 21.a.180.b
iſtævones 63.a.65.a
iſter 140.b.146.a
Iſterreich 110.a
iſthmus 23.b
iſtrici 142.a
iſtri 63.a
iſtria 96.a
iſtropolis 140.b
Italia 24.b.25.a
italica 94.a
itaca inſ. 133.b
itius portus 38.a
Iuana 163.b
Iucatan 211.a.b
judæa 181.b
judaicum mare 21.a
judenburg 80.a
jverna 60.a
jugerni 39.b
juhones 67.a
Iuhora 155.a
julia Cæſaria 199.a
juliæ Alpes 122.a
julia Conſtantia 199.b
julias 183.a
juliacum oppidum 75.b
juliacenſis Ducatus 46.b.48. b. 74.b
julio briga 27.b
juliobona 69.b.& 38.b
juliomagus 37.a.44.b
julium Carnicum 96.b
jura m. 46.b
jutæ 88.a
Iudlandt ibid.
juvavium. 69.b

K.

Kaffa 145.b
Kalenberg 122.a
Kaliſz 149.b
Kamienyetz 151.a
Kamitz 82.b
Karlsbad 81.a
Kargapole 155.a
Kaſſavv 124.b
Kavven 150.b
Kempten 70.b
Kent 55.a
Kermend 80.a
Kernten 80.a
Keſſel 38.a
Kheſimur 170.a
Kiel 83.b
Kijovv 150.b
Kiloa 206.a
Kingſton 58.b
Kiovia 150.b
Kirman 171.a.173.b174.a
Kitay reg. 161.b

Kolotz 124.b
Komarno ibid.
Königingrätz 81.a
Königsberg 153.b
Könitz 154.b
Kopenhagen 89.a
Kopranitz 125.a
Koſtryn 82.b
KoVVno 150.b
Krabaten 79.a
Krain 79.b
Krainburg 80.a
KrakoVV 150.a
Kralo VVihradetz 81.a
Krapak 147.b
Krembs 80.b
Kremnitz 124.b
Kremſier 81.b
KroleVViec 153.b
Krym 145.b
Krymska 145.b
Krzemieniec 151.a
die Kulpe 106.a
Kutnahora 81.a
Kuttenberg 81.a

L.

LAbbana 166.a
Labyrinthus 136.a.194.b
Lacedæmon 129.b
Laconica 129.a
Lacus Benacus nunc *Lago de GarVa* 105.b
Lacus Sebinus nunc *Lago de Iſeo.* 105.a
Lævi 97.a
La Garonne 40.b
Lago Maggiore 105.a
Lago d' Iſeo 105.a
Lago de Garda 105.b
Laino 104.a
La Loire 40.b
Lametia 104.b
Lamentario 100.a
Lampſacus 137.b.178.b
Lamus 180.b
Lanicia 149.b
Landesend 54.b
Landshut 79.a
Landskroon 88.b
Langinia 60.b
Lango 134.b
Languadocum 35.a.41.a
Languedoc 41.b.43.b
Langres 43.b
Lanij 81.a
Lanzano 102.a
Laodicea 179.a.184.b
Laon 43.b
Laos 104.a
LaPiſma 118.b
Lapithia 191.a
Lappen 91.b
Lappenland 91.b
Lappia 66.a.91.b
Lappiones 65.b
Lar 189.a
Laranda 176.b
Larius lacus 105.a
Latmus 179.a
Latium 93.a.99.a.100.a
Laubach 79.b
LaVenburg Op. 154.b
Laviana 176.a
Lavinium 100.b
Laun 81.a
Laurentum 100.b
Lauriacum 69.b
Laus fl. 133.a
Laus Pompeja Opp. 97.a
Lauſnitz 82.b
Lebadia 130.a
Lebedus 179.a
der Lech 70.b
Legia fl. 38.a
Legio 27.b.31.b
Leipzig 86.a
Leitmeritz 81.a

Lemanus lacus 48.a
Lemburg 151.a
Lemovicum 45.a
Lemovii 64.a
Lemnos 133.b
Lempta 199.a.203.a
Lenqueſter 60.b
S. Lee 114.a
Leodicum 75.a
Leodicenſis Epiſcopatus 46.b.74.b.88.a
Leodicenſis provinc. 74.b
Leon 211.b.30.a
Leopolis 151.a
Leopolitanus Archiepiſcopatus 154.b
Leovardium 53.b
Lepanto 130.a
Lepin 154.b
Leponti 94.b
Leptis magna 197.a
Leptis parva 197.a
Lesbos 174.b
Lesbus 133.b
Leſtrigonæ 119.a
Letæ 132.b
Letten 152.b
Leucas 129.a
Leuci 39.a
Leucopetra promont. 93.b.106.b
Leuctrum 129.b
Leutſch 124.b
Louwen 51.b
Leuczna 148.a
Lewenburg 151.a
Leyden 52.a
Leyningen 76.b
Lexobij 37.b
Lezze 155.b.103.b
Libanus m. 184.b
Libia 216.b
Libici 97.b
Libya 192.b
Libya interior 193.b.200.a
Libya exterior 196.b
Liby Ægyptij 193.b
Libyſſa 177.b
Liburnia 126.a
Liburtinus portus 113.a.98.b
Libycum mare 21.b
Libyphœnices 197.a
Lichus 70.b
Lidda 182.b
Liefland 152.a
Lieuwarden 53.b
Lier 51.b
Ligeris 36.b.40.b.41.a
Lignitz 81.b.82.a
Ligorno 113.a
Liguria 19.b.94.a
Ligures 94.b.107.a
Liguſticus ſinus 19.b
Lilæa 130.b
Lilybæum prom. 118.a
Lim 122.b.126.a
Limoges 27.b.45.a
Limburgium 49.a.50.a.51.a
Limburg 81.a
Limonum 37.b
Limoſin 37.a
Limovices 37.a
Limyrus 179.b
Lima 212.b
Lincium 80.b
Lindaw 77.b
Lindus 191.b
Lingen 85.a
Lingones 39.a
Lincollnſchire 55.b
Lintz. 80.b
Liorno 113.a
Lipſia Acad. 86.a.88.b
Liris fluv. 100.a.106.a
Lisboa 32.b
Lisbona 32.b
Liſieux 37.b
Liſſus 126.b
Liternum 102.a
Litomierzitze 81.
Lituania 25.a.141.b.146.b.148.a.150.

Livadia 134.b
Livonia 25. b.62. b.68. b.146. b.152.a
Livones 146. b.152.a
Livorno 113.a.98.b
Lixus 199.b
Locarnum 111.a
Locri Epicnemidij 130.b
Locris Ozolæa 130.a
Lochem 53.b
Lodi 97.a
Loegria 58.a
Lofanto 106.a.103.a
La Loire 40.b
Lombardia 108.b.111.b
Lombardia Ciſpadana 112.a
Lombardia Tranſpadana 111.a
Lombardia Brixia 111.b
Londen 56.b.89.a
Londinium ibid.
Longobardi 73.b.108.b
Loppi 91.b.
Lopſica 126.b.
Lopur 126.b
Lorck 69.b
Lotharingia 43.a. 46.b.62.a.74.b.76.a
Lothringen ibid.
Lovanium 51.b.54.a.
Lovvat 147.b
Lubeca 83.a
Lubeck 83.a
Luben 82.b
Lublin 150.a
Lublinum 150.a
Luca 98.b.113.a
S. *Lucas* 32.a
Lucanum 111.a
Lucani 104.a
Luceburgium 49.a.50.a.51.a
Lucelburg 51.a
Lucera 103.b
Lucerium 115.b
Luceria 115.b
Lucern 47.b
Luctenbergicus Landgrav. 78.b
Lugdunum 38.b
Lugdunum Batavorum 52.a
Lugij 67.b.68.b
Luna 71.a.98.b
Lunæ m. 195.a
Luneburg 84.a
Lunæburgenſes 67.b
Lunæburgenſis Ducat. 84.a
Luppia 70.a
Lippe ibid.
Luſanna 47.b
Luſatia 72.b.82.b
Luſitania 26.a.27.a
Lutetia 41.b
Lutetia Pariſiorum 37.b.44.a
Lutzko 151.a
Lutzon 169.b
Lvvovv 151.a
Lycaonia 176.a
Lycaſtus 136.a
Lycus fluv. 172.b.185.a 191.a
Lycia 157.b.174.a.179.a
Lyctus 136.a
Lydia 157.b
Lygus 138.a
Lyn 59.a
Lynciſtæ 132.b
Lyon 38.a
Lyſa 27.a
Lyſimachia 137.b

M.

MAccaria inſ. 190.a
Macedonia 24.b.128.b.131.a
Macerata 114.a
Macheck m. 122.a
Macherus arx 182.a
Machian inſ. 169.a
Madagaſcar inſ. 17.a.206.b
Madera inſul. 206.b
Maderenſis Archiepiſc. 116.a
Madril opid. 32.b
Madrit op. 32.b
Mæander, fl. 178.a.b

Mægo-

Mægores pop. 172.a
Mæotis palus 18.a.126.b.142.b.146.a
Magaduzzo 206.a
Magalanica 22.a
Magdeburgium 87.a
Magdeburgienſis Archiep. 88.a
Magellanica reg. 214.b
Magog reg. 162.b.185.b
Magna Græcia 105.b
Magneſia 179.a.131.a
Magneſij 130.b.
Magni Chani imperium 161.b
Mähren 81.b
Maine 37.a.43.a
Μακαρόννησος 135.a
Malabar 166.b.167.b
Malacca 168.b.
Malden 56.b
Malemba provinc. 204.b
Maliapor urbs 167.b
Malines op. 51.b
Mallus 180.b
Malorca Inſ. 30.a
Malva fl. 199.a
Mamel fl. 147.a
Man Inſ. 59.b
Manambis 189.b
Mandao 169.b
Manethuſa 136.a
Manfredonia 115.b
Manfredonienſis Archiep. 116.a
Mangalor Op. 167.b
Mangi 166.b
Manhemium 78.b
Manicongo 205.a
Manillia 169.b
Mans Opid. 37.b
Mansfeld Opid. 87.b
Mansfeldicus Comitat. 87.b
Mantali pop. 175.a
Manteæ 116.a
Mantinea 129.b
Mantua 97.a 111.b
Mantuanus Ducatus 108.b.111.b
Maraba 189.b
Maracanda 171.b
Maragnon fl. 212.a
Maraſium 172.a
Marathon 130.b
Marathus 184.a
die March fluv. 70.b
Marchfennen 65.b
Marchia 64.a.79.a
Marchia Anconitana 114.a
Marchia Brandenburgenſis 74.b.
Marchia Tarviſiana 108.b.110.b.
Marchiofinni 65.b
Marchionatus Badenſis 78.b
Marck 84.b.
Marcomanni 67.b.69.a.
Mar d' AEthiopia 18.b
Mar del Nort 18.a.208.b
Mar del Zur 18.a.208.b
Mar de Sala 19.b
Mardi pop. 173.a.175.b
Mardiene prov. 172.a
Mar d' India 18.b.
Mar di Mecca 18.b
Mardocæa 187.b
Mardus fl. 173.b
Mare
- Æthiopicum 18.b
- Amalchium 16.b
- Arabicum 17.a
- Aſperum 17.a
- Auſtrinum 18.a
- Balticum 18.a
- Caſpium 18.b.19.b.29.a
- Concretum 16.b
- Cronium 16.a
- Erythræum 17.a
- Hyrcanum 18.b.19.b
- Indicum 17.a
- Inferum 19.b
- Internum 18.a
- Mauritanicum 21.b
- Mediterraneum 18.a
- Mortuum 182.b
- Myrtoum 20.a

Mare Pacificum 18.a
Palæſtinum 21.a
Perſicum 17.a
Phœnicium 21.a
Pigrum 16.b
Ponticum 29.a
Roſſo 18.b
Rubrum 17.a
Septentrionale 18.a
Suevicum 18.a
Thuſcum 19.b
Mareotis prov. 193.b
Margaſi 173.a
Margiana 157.a.170.b.171.b
Margoſeſt 144.b
Mariaberg 86.b
Mariandini 177.b
Mariana opid. 121.b
Maricai pop. 171.b
Mariſch fl. 143.a
Mariſus 143.a
Marmarica prov. 193.b.197.a
le *Marne* fluv. 40.b
Maroc 203.a
Marocco regn. 199.b
Maronea opid. 137.a
Maros 143.a
Marpurg 80.a
Marpurgium Acad. 67.a.85.88.b
Marrubium opid. 101.b
Marrucini 101.b
Marſaci 49.a.65.b.66.a
Marſalla 120.b.
Marſeille 36.a.45.b
Marſi 94.b
Marſigni 67.b.68.a
Marſyas fl. 178.a
Martiana ſylv. 71.a
Martinach.vicus 48.b
Martius Narbo prov. 36.a.45.b
Marundæ pop. 173.a
Marus fl. 68.a.81.b
die Maſaff prov. 152.a
Maſcon 45.a
Maſcona 45.a
die Maſe fl. 40.b
Maſius. m. 186.a.
Maſovia 148.b.152.a.
Maſſa Op. 98.a.113.b
Maſſagetæ 158.b.171.b
Maſſicus m. 106.b.
Maſſilia 29.b.41.a.36.a.45.b
Maſtuſia promont. 137.a
Materea 201.b
Matiſcona 45.a
Matrona fluv. 36.a
Mattiaci pop. 66.a.67.a
Mattium 67.a
Mauri pop. 30.a
Mauritania 21.b.198.a
S. Mauritij fanum 48.b
Maurocanum regnum 203.a
Mauroeum 203.a
Maxeræ pop. 171.b
Maza 176.b
Mazara 120.b
Mazaræ Vallis reg. 119.b
Mazowſze prov. 152.a
Meaci 164.b.
Meander 164.a
Meatæ 5.b
Mecca 190.b
Mechlen 51.b
Mechlinia Opid. 49.b.50.b.51.b.
Mechoacan Op. 211.a.
Mechoacan reg. 211.a
Meckelburgenſis Ducatus 74.b.83.a
Mecriti pop. 160.b
Medano Opid. 210.b
Medar regn. 204.b
Medava Opid. 188.b
Medebach Op. 66.b
Medelina 28.a
Media 157.a.170.b.171.b
Medieſus 144.a
Medina Talnabi 190.b

Medio

Mediolanenſis Ducatus 111.a.108.b
Epiſcopatus) 116.a
Mediolanum 31.b.37.b.97.a
Mediomatrices pop. 39.a
Medra 204.a
MedWiſch 144.a
Megalopolis 129.b
Megara Urbs 130.b
Megaris reg. 130.a
Megen Comit. 51.b
Megies Opid. 144.a
Meiſſen reg. 86.a
Melas fl. 176.a
Melibocus m. 71.b.
Melibœa Op. 131.a
Melila Op. 203.b
Melli regn. 204.a
Melinde regn. 206.a
Melinde Vrbs 206.a
Melita inſ. 192.b
Melitene reg. 172.a.176.b
Melphis 115.a
Melphitanus Archiep. 116.a
Memel arx 154.a
Memmel Op. 152.a
Memmingen 77.b
Memphis 194.a
Menapij 38
Menavia Inſ. 59.b
Mengreli pop. 139.b.
Mengrelia 175.a
Menorca Inſ. 30.a
Menteſeli prov. 179.b
Mentz 39.b
Menuthias Inſ. 17.a.206.b
Menzo fluv. 105.a
Meren Opid. 173.b
Merida Opid. 28.b
Meſabatæ pop. 172.a
Meſammones Pop. 197.a
Meſchora prov. 155.a
Meſembria Op. 136.b.138.a
Meſene regio 187.b
Meſogys m. 178.b
Meſopotamia 157.b.174.a.180.a.186.a
Meſsana Vrbs 118.a
Meſsanenſis Arch. 120.b
Meſsapia reg. 103.a
Meſsene Vrbs 129.b
Meſſenia regio 129.a
Meſſina Vrbs 118.a
Metacompſus Op. 193.b
Metanaſtæ 146.b
Metaurus fluv. 106.b
Metellino Inſ. 133.b
Methone 131.a
Metro fluv. 106.b
Metz 39.a.44.b
Mevania 99.b
Mexicana 211.a.209.b
Mexico 209.a.211.a
Meyburg 87.a
Meyenfeld 110.b
Meyland 97.a
der Meyn 70.a
S. *Michael* 211.a
Mittelburgium 51.b
Mittelmarck 64.a
Middleſex 55.a
Milano 97.a
Milazzo 118.b
Miletus 179.a
Milphitanus Epiſcop. 116.a.
Mimas M. 178.b
Mincius fluv. 105.a
Minda 64.b
Mindana Inſ. 169.b
Minden 66.b.84.b
Mindenſis Epiſcopatus 84.b.88.a
Minervæ promontorium 114.a
Minius fluv. 27.b.28.a.
Mino fluv. 28.a.
Miſdia reg. 172.a
Miſenum Op. 102.a
Miſnia 64.a.78.b.86.a
MitoW 152.b

Mity-

Mitylene 133.b
Moccadelij 178.a
Modena 97.b
Modica 118.b
Modicia 97.a
Modomaſtica 171.a
Mœdi 137.a
Mœnus 67.a.70.a
Mœonia 178.b
Mœſi 141.a
Mœſia 24.b.140.a
Mogores 168.b
Moguntia 76.b
Moguntiacum 39.b.76.b.97.a
Moguntinus Archiepiſcop. 88.a
Mola 101.b
Moldavi 139.b.142.a.143.a.
Moldavia 143.a.144.b.25.b
Molgomſai 160.b
Molins 45.a
Moloſſi 128.a
Moltan Op. 169.b
Moluccæ Inſ. 31.b.
Mombaza regn. 206.a
Mon Inſ. 59.b
Mona Inſ. 59.b
Monacum 78.b
Monapia 59.b
Monaſterienſis Epiſcopat. 84.b.88.a
Monaſterium 84.b
Moncaſtro 144.b
Mongul 159.a.162.b
Monomotapa reg. 204.b.205.b
Monopolis 116.b
Mononia 60.b
Mons 51.a
Mons Aureus 122.a
Monſtier Op. 35.b
Mons peſſulanus Acad. 45.b
Montbeliard 77.b
Mont de Lions 209.b
Monte Caſino 101.a
Monte di Capua 106.b
Monte di S. Angelo 107.b
Monte di Trapani 119.b
Monte di Somma 106.b
Monte Eretondo 100.a
Monte Gibello 119.b
Monte Leone 104.b
Monte Miſeno 102.a
Montenſis Ducatus 85.b
Montes 50 b
Montiregalenſis Archiepiſcopat. 120.b
Montpellier 45.b
Monza Opid. 97.a
Moravia 74.b.81.b.123.b
Morbenium 111.a
Mordvva 155.a
Morea 129.a.134.b
Morimaruſa 16.b
Morimene 176.a
Morini 38.a
Morréa Opid. 101.b
Morviedro 28.b
Morus fl. 81.b
Moſa fl. 38.a.39.b.40.b
Moſæus fl. 172.a
Moſaysko 155.a
Moſcovia 25.b.154.a
Moſcovitæ 139.b
Moskvva 155.a
Motir Inſ. 169.a
Mounſter 60.b
Mours Opid. 85.b
Moxiani 178.a
Moxos 212.a
Mozambike 206.a
Mumpelgardt 77.b
Munchen 70.b.79.a
Munſter 84.b.
Munſterberg 81.b
die Muer 124.a
Mura 124.a
Murcia 27.b.50.a.32.a.
Murgis 26.a
Muripons 80.b
Muſarnæi 170.a
Muſdorani pop. 171.b

Mutina

Mutina 97.b
Mutinenſis Ducatus 112.a
Mycale 179 a
Mycenæ 129.b
Mygdones 132.a
Mygdonia 131.b
Mylæ 118.b
Myndus 179.a
Myrmidones 130.b
Myrtos Inſ. 20.a
Myſia 157.b.177.b.178.a
Myſia Major 178.a
Myſia Minor 178.b
Myſo macedones 178.a

N.

N*Amen* 51.a
N*Namur* 51.a
Namurcum 49.a.50.b.51.a
Nan 95.b
Nantes 37.a.44.b
Nannetes 37.a
Nanquij provinc. 163.a
Nanſium 76.a
Nanſii 39.a 76.a
Nantuates 48.b
Napoli 102.a
Nar fl. 99.a.105.b
Narbonne 36.a.43.b. 45.b
Nardo 103.b
Narenta 126.b
Nariſci 67.b
Narnia 99.b.114.b
Narni 99.b
Naro fl. 126.a
Narona 126.b
Narſinga 167.b
Narva 152.a.154.b
Naſamones 197.a
Naſium 39.a.
Natolia 176.a
Naulibis 171.b
Naumburg 86.b
Naupactus 130.a
Nauplia 129.b
Nauportum 123.b
Nava 70.b
Navarra 27.b.30.b
Neapolis 137.a.197.a.102.a.114.b
Neapolitanus Archiepiſcopatus 116.a
Neapolitanum regnum 114.25.a
Neetum 118.b
Nebbio 121.b
Neeti vallis 119.b
Negroponte 133.b
Neiſſe 81.b.82.a.
Nemauſij 35.b
Nemauſus 45 b
Nemea 129 b
Nemetacum 38.b
Nemours 43 b
Neocæſarea 176.b
Neoportus 50.b
Nepe 98.b
Nepete 98.b
Nera 99.a. 105.b
Nerigon 65.a
Neritum 103.b
Nervij 38.b
Neſactium 96.b
Neſſus 138.b
Neſtus amnis 137.a.138.b
Neucaſtell 59.a
Neuri 142.b
Neuburch 78.a
Neuſol 124.b
Neuſtrij 42.a
Nicaragua 211 a
Nicaria 134.b
Nicæa 94.b.111.b
Nicephorium 186.a
Nicomedia 177.b
Nicopen 91.b
Nicopolis 129.a.137.a.142.a.176.b
Nicoſia 191.a
Nicrus 67.a 70.a
Nida 85.a
Niederland 48.a

Nidroſia 90.a
Niemen fl. 147.a
Nieumegen 53.a
Nieuport 50.b
Nimegen 53.a
Nigra Cataia 161.a
Nigritæ 200.b.204.a
Niger fluv. 200.b
Nili paludes 200.b
Niſæi 171.b
Nilus fluv. 195.a.23.a
Nilides lacus 195.a
Ninive 172.b
Niphates mons 186.a.175.b
Niſibis 186.a.
Niſmes 35.b.45.b
Novvogorod 155.a
Niſſy 155.a
Nitria 124.b
Nocera 99.b.102.b
Nohaigenſis horda 160.a
Noſa 102.b
Nomades 142.b.188.b
Nombre de Dios 212.a
Nomentum 100.a
Non 95.b
Nona 126.b.127.b
Nonſuch 58.b
NoortKyn 63.b. 24.b
Norba 100.b
Noreia 96.b
Norge 65.a
Nordtlingen 77.b
Norici 94.b
Noricæ Alpes 106.a
Noricum 24.b
Norimberga 78.a
Norma 101.a
Normandia 37.b
Normandie 43.a
Normanni 42.a
Norrige 65.a.89.a
Nortgavia 78.a
Norvegij 65.a
Northumberlandt 55.b
Norumbega 209.b
Nortgavv 78.a
Norvagia 89.a
NorVVegen 65.a.89.a
Noſvagia 25.a
Noto 118.b
NoVa Guinea 169.b.
NoVara 97.a
Novaria 97.a.111.b
Noviburgium 86.b.
Noviodunum 37.a
Noviomagus 37.b.39.b.53.a.
Novogardia inferior 155.a
Novogardia magna 155.a
NoVograd 155.a.141.b
Noyon 43.b
Nubia 200.b.204.a.
Nuceria 102.b
Nuceria Camellaria 99.b
Nuithones 64.a
Numantia 27.a.28.b
Numidæ 198.a
Numidia 198.a.21.b.193.b
Nurnberg 78.a
Nurſia 100.a
Nuys 37.b
Nympurck 81.a
Nyſa Urbs. 185.a
Nyeſter 149.a

O.

OBares 172.a
Oberlaubach 123.b
Obij oſtium 23.b
Obijm. 147.b
Obius fl. 158.b.23.b
Oceanus 16.a.b.17.a.b
Oceanus Aquitanicus 17.b
Atlanticus 17.a.19.a.
Britannicus 17.b
Caledonius 17.b.
Deucaledonius 17.b
Eous 16.a

Oceanu-

Oceanus Æthiopicus 17.a
Gallicus 17.b
Gangeticus 16.b
Germanicus 17.b.63.a
Hibernicus 17.b
Hyperboreus 16.a
Indicus 16.b
Notius 16.a
Occiduus 16.a
Sarmaticus 16.a
Scythicus 16.a
Septentrionalis 16.a
Sericus 16.b
Sirenſis 16.b
Ocelis 189.b
Ocrage 158.a.159.b
Ocriculi 99.b
Octodurus 48.b
Oder fl. 70.b
Oderzo 96.a
Odia 168.b
Odomantæ 137.b
Odryſæ 137.b
Oenones 178.b
Oenotria 93.a
Oerter 47.b
Oeſel Inſ. 152.b
Oeſyme 137.a
Oeta mons 130.a.133.a
Ofen 124.b
Oglio 105.a
Olabi 204.b
Olavv 82.a
Olbia 120.b
Olchinium 126.b
Oldenburgk 84.b
Olenus 130.a
Olgaſis 177.a
Ollius 105.a
Olmitz 81.b
Olomuee 81.b
Olſſe 81.b
Olt 143.a
Olympus m. 133.a.178.b.191.a
Olympeni 178 a
Olynthus 138.b
Olyſſipo 32.b.27.a
Omanum 189.b
S. Omer 50.b. Omira 187.a
Onæum 126.b
Onobala 118.b
Onor 167.b
Ooſtburg 50.a
Oeſtreich 80.b
Ooſtzee 18.a
Oppelen 81.b
Oppenheym 76.b
Opici 107.a
Opitergium 96.a
Opus 130.b
Orange 35.b
Orbe 39.a
Orbelus 132.b.138 b
Orbetellum 113.a
Orbiſene 176.a
Orbitæ 170.a
Orbaliſſine 175.b
Orcas promont. 54.b
Orchomenum 130.a
Ordeſſus 150.b
Ordovices 55.b
Orellana 212 a
Oreſtis regio 132.a
Oretani 27.b.29.b
Orezakoff 151.b
Oricum 128.b
Orientale mare 18.a
Oriſtan 213.b
Oriſtana 121.a
Orixa regio 166.b.168.b
Orleans 37.b.43.b
Orminius m. 177.b
Ormutz regnum 173.b
Oroates 172.a
Orontes 173.b
Orondici 177.a
Orſiti 171.b
Ortona 102.a

Ortopula 126.b
Ortoſpana 171.b
Orvieto 98.b
Orvietum 113.b
Oſcela 95.a
Oſci 107.a
Oſenbruggen 84.b
Oſi 67.b
Oſmanides 189.b
Oſimo 101.a
Oſnabruggienſis Epiſcopatus 84 b
Oſſa opp. 132.b
Oſſa m. 133.a
Oſtama 189.b
Oſtidamnij 55.a
Oſtra 68.a
Oſwieczym 68.a
Otranto 103 b 115.b
Othrys m. 130.a.133.a
Otopon 185.a
Otricoli 99 b
Ovilia 69 b
Overyſſel 53.b
Oxford 55.a.58.b
Oxonium 58.b
Oxus 159.b

P.

Pachynum promont. 118.a
Pactolus fl. 178.b
Pactya 137.b
Paderborn 66.b.84.b
Paderbornenſis Epiſcop. 84.b.88.a
Padua 96.a
Padus 105.a
Pæones 123.a
Pæſtum 104.a
Pagaſæ 131.b
Paguan 212.a
Pais des Cauls 38.b
Palæobyblus 184.a
Palatinatus Rheni 74.b.78.b
Palencia 27.b
Palermo 118.b
Pallantia 28.b
Pallene 132.b
Palma 110.a
Palma di ſole 120.b
Palmoſſa 134.b
Palmyra Urbs 185.b.
Palmyrene reg. 185.a.b
Palotta 124 b
Pamphylia 157.b.174.a.179.b
Paname 212.b
Pandoſia op. 132.a
Paneæ Tetrarch. 185.b
Pango 205.b
Paniſus 133 a
Pannonia 122.a
Pannonia inferior 122.b
Pannonia ſuperior 122.b
Pannonia Interamnia 123 a
Pannonia Riparenſis 123.a
Pannonij 125.a
Panormitanus Archiep. 120.b
Panormus 119.b.128.b
Panticapæum 145.a
Panyaſus 133.a
Paphlagones 176.b
Paphlagonia 176.a.b
Paphia 191.a
Paphos 191 a
Papia 111.b
Pappa 124.b
Paquin 163.a
Paradene 170.b
Paræcopolis 132.b
Parætacene 172.a
Paraguate 213.b
Paratanticene 172.b
Paraxis 132.b
Parentium 96.b.110.a
Parenzo 96.b
Parietæ 171.a
Pariedrus 175.b
Parso 134.a
Paris 44.a
Pariſene reg. 170.b

Pariſij

Pariſij 37.b.55.b.171.a
Parium Urbs 178.b
Parma 97.b.112.a
Parmenſis Ducat. 112.a
Parnaſſus m. 133.a.
Parni 171.b
Paropamiſis reg. 157.a.170.b
Paropamiſus amnis 162.b
Paropamiſus m. 158.b.165.a
Paros 134.a
Parſiræ 170.a
Perſis 157.a.170.b.
Parthenius fl. 177.b.
Parthenope 102.a
Parthia 157.a.170.a.172.a
Parthiene 172.b
Paſargadæ 171.a
Paſcuar Urbs 211.a
Paſitigris fl. 186.b
Paſqua de Flores 210.a
Paſſaw 70.a.79.a
Patagonum gens 213.a
Patara 179.b
Patavium Acad. 79.a.96.a.128.b.110.b.
(123.b.116.b.
Paterborna 66.b
Paterno 100.b
Pathmos 134.b
Patiſſus 124.a.141.b.146.b.
Patria di Friuli 110.a
Patrica 100.b
Patrimonium D. Petri 113.b.
D. Pauli Comitatus 50.b
Pedemontium 109.b.111.a
Pediæus 191.a
Pegian 175.b
Pegu 168.a
Peju regn. 168.a
Pelagones 132.b
Pelaſgi 130.b
Pelaſgia 131.a
Peligni 94.b.101.b
Pelius m. 133.a
Pella 132.a.185.a.
Peloponneſus 128.b
Pelorum promont. 118.a
Peluſiacum Nili oſtium 193.a
Peluſium 202.b
Pemba 205.b
Peneſia 98.a
Peneum flum. 131.b
Peneus Peloponneſi fluvius 133.a
Peneus Theſſaliæ fl. 133.a
Penninæ alpes 106.a
Pentapolitana reg. 196.a.
Perga 180.b
Pergamus 178.b
Perigort 37.a.43.b
Perigueux 37.a
Perinthus 137.b
Permen 155.a
Peronticum 138.a
Perſæ 165.b
Perſarum imperium 157.b.170.a
Perſepolis 172.a
Perſicus ſinus 18.a
Perſis regio 157.a.172.a
Peru 212.b
Perugia 98.a
Peruſia. 98.a
Peruvia 212.b
Peruviana 209.a
Peſcára 101.a.106.b
Peſcha 126.b
Peſclavium 111.a
Peſchiera 111.b
Peſſinus 177.a
Peſto 104.a
Peſtum 124.b
Petelia 104.b
Petovio 123.b
Petra Vrbs 183.b
Petræa Arabia 181.b.188.a
Petricorij pop. 37.a
Petricovia 149.b
Pettaw 80.a.123.b
Peuceſtæ 140.a
Peucetia reg. 103.a

Peucini 63.a.68.a.142.a
Peylas lacus 152.a
Petzora 23.b
Petzora 155.a
Pfreimbt 78.b
Phæſtus opid. 136.a
Pharſalici campi 131.a
Phaſis fluv. 175.a
Pheſtus opid. 130.b
Philadelphia 178.b.185.a
Philippi 138.b
Philippinæ Inſulæ 31.b
Philippopolis 139.a
Philiſtim 181.a
Philopolis 138.b
Phinopolis 138.a
Phocæa 179.a
Phocis 130.a
Phœnice 157.b.180.a.183.b
Phœnices 29.b
Pholoë m. 133 a
Phœnix 21.a.178.b
Phryges 176.b
Phrygia Major 178.a
Minor ibid.
Phthia 131.b
Phthiotas 130.b
Phthiotis 131.b
Phylace 132.a
Phyſcæ 132.b
Piacenza 97.b
Picardi pop. 42.a
Picardia 32.b.38.b
Picardie 43.a
Picentes 94.b.101.a
Picentini 94.b.102.b
Picora 212.a
Pictavium Acad. 45.b
Pictij 41.b
Pictones 37.b
Pidna 132.a
Piephigi 143.a
Pieria 132.a.184.b
Pilaſtrina 100.a
Pilſen 81.a
Pindus 128.a.133.a
Pinna 115.b
Piotrkow 149.b
Piperno 101.a
Piræ 113.b
Piſæ 98.b.113.a
Piſaurum 99.b
Piſidæ 180.a
Piſidia 177.a.180.a.b
La Piſma 118.b
Piſtoria 98.b.113.b
Placentia 97.b
Platææ 130.a
Pleskow 155.a
Pleymouth 59.a
Pleyſt 122.a
Plombinum 98.a.b
Plotsko 149.b
Pò fluv. 105.a
Pochynum 118.a
Podelaſſia 151.a
Podgorze 151.a.b
Podlaſze 151.a
Podole 151.b
Podolia 142.a.151.b
Pœdiculi 103.a
Pœmani 18.b
Pœni 197.a
Poggium 113.b
Poictiers 37.b.45.a
Poictu 37.b.43.a
Pola 96.b.110.a.
Pole 149.a
Policaſtro 104.a
Policore 104.a
Pollentia 95.a
Pollenza 95.a
Poloni 146.b
Polonia 25.a b.146.b
Polonia Major 149.a
Minor 149 b
Polſka 149.a

Pome-

Pomerania 64.a.74.b 83.a
Pomerelia 63.b.154.a.
Pomern 83.a
Pompeji op. 102.a
Pompeji M. tumulus 188.b
Pompeiopolis 27.b.100.b.180.b.
Pompelon 27.b.32.a.
Pompelona 27.b
Poneropolis 138.b
Ponte Corvo 101.b
Pontico 145.a
Pontus 136.a.146.a.157.b.174.a.176.a.
Pontus Euxinus 176.a
Populonia 98.b
Porto Corunna 33.a
Portugalliæ regn. 27.a.30.a.31.a.
Poſega 125.a
Poſen 149.b
Poſenaria 149.a
Poſidonia 104.a
Poſnan 149.b
Poſonium 124.b
Potentia 104.a
Potenza 104.a
Podgorce 151.a
Potoſi opid. 212.b
Potulatenſij 143.a
Præneſte 100.a.114.b
Prætoria 111.b
Praga Acad. 81.a 88.b
Pragenſis Archiepiſcopat. 88.a.b.
Pratum 113.b.
Prendaveſij 143.a
Preſſburg 124.b
Prete Gianni 204.a
Preuſſen 153.a
Priantæ 137.b
Priene 179.a
Privernum. 100.b
Promontoreum Sacrum 24.a
——— Saturni 26.b
Prophthaſia 171.a
Propontis 20.b.177.b
Proſerliminitæ 177.a.
Provence 43.b
Provincia 35.a
Pruck an der Mure 80.b
Pruſias 177.b
Pruſſia 25.b.153.a
Pruſſij 62.b
Przekop 145.b
Przecopska 145.b
Przemyſl 151.b
Pſola 144.a
Ptolemais 183.b.196.a
Pudnopolis 189.b
Punta di Marono 121.b
Puteolii portus 102.a
Puzzuolo 102.a
Pylus 129.b
Pyramus fluv. 180.b
Pyrenæi Montes 26.b.27.b
Pyrogeri 137.b
Pythæum 131.a
Pythia 130.a
Pyxirates 187.a

Q.

Quadi 67.b
Quancij 163.b.
Quaretain 37.b
Quercij 37.a.43.b
Quiancij 163.b
Quicheu 163.b
Quinque Eccleſiæ 114.b
Quinſai 163.b
Quito 212.b
Qunſter 60.b

R.

Rabe 124.b
Rackelſburg 80.a
Ragiana 173.a
Raguſa 127.b
Raguſi Vechia 126.b
Ramana 168.b
Ramirus 30.b
Raphana. 185.

Rappi

Rappin	64.a	*Der Riegiſch Bodem*	147.b
Raſci *die Ratzen*	125.a	*Riga*	152.b
Ratacenſij	143.a	Rigenſis Archiepiſc.	154.b
Ratibor	81.b	*Rigmont*	58.b
Ratisbona	79.a	*Rimino*	99.b
Ravenna	99.b.114.b	Rio de Plata	212.a
Rauraci	39.a	Riphæi m.	23.b.147.b
Reate	99.b	Riſano	96.a.
Redon	37.a	*Riſme*	126.b
Redonenſis Conventus	44.a	Ridinum	126.b
Redone	37.a	Rivalia	152.b
Regnum Arelatenſe	42.b	*Roan*	38.b.
Regenwalde	64.a	*La Rochelle*	45.a
Rege	ibid.	*Rodes*	35.b
Regius mons	187.b	Romanum imp.	25.a
Reginum	70.a	Romaniola vulg.Romagna.	113.b
Regen	70.a	*Romania*	139.a
Regensburg	70 a.79.a	Roma	100.a
Reggio	97.b.104.b	*Romanus ager*	114.b
Regium Lepidum	97.b.104.b	*Ronco*	99.a
Reichsbaden	47.b.	Roni	176.b
Reims	38.b.43.b.45.a	Roplutæ	171.a
Remi	38.b.44.b	*Roſas*	29.b
Renes	44.a.b	Roſtochium Acad.	83.a.88.b
Rensburg	83.b	*Roſtock*	ibid.
Reno	105.a	Roſſinenſis Archiepiſc.	116.a
Rethimus	136.b	Rotomagus	38.b.44.a
Rhamnæ	170.a	Rotomagenſis conventus	44.a
Rha fluv.	158.b	Roterodamum	52.b
Rhenus	34.a.38.a.47.a.70.a	*Roterdam*	ibid.
Rhenus Bononienſis	105.b	Roteburgium	72.b
Rhegium	93.b.194.b	*Rotewill*	77.b
Rhetia	24.b	*Rotſchil*	89.b.
Rhyndacus	178.b	*Rouan*	44.a
Rhoda	29.b	Rubrum mare	185.b
Rhodus	20.b.174.b.191.b	Rubricatus fl.	198.a
Rhodus Inſ.	157.b.191.b	Rubi	103.b
Rhodium mare	20.b	Rubo	147.a
Rhodope m.	138.b	Rudiæ	103.b
Rhodanus amnis	35.a.36.a.48.b	Rufacum	77.a
Rhoden le Rhoſne	40.b	*Ruvo*	109.b
Rhudianæ	171.a	*Rugen*	64.a
Rhuſpina	197.a	Rugij	64.a.72.b
Ribadeo	133.a	Rupellæ	45.a

Ruremun-

Ruremunda	53.a	Saldæ	199.a
Ruſellæ	98.a.	Saldenſis	143.a
Ruſcianum	104.b	Salernitanus Archiepiſc.	116.a
Ruſcicade	198.a	*Salerno*	103.a
Ruſzowa	155.a	Salernum	103.a.115.a
Ruſazus	199.a	Sallentini	94.b
Ruſcurium	ibid.	Salisburgienſis Archiepiſc.	88.a
Ruſſacy	147.a	Salisburgium	79.b
Ruſconia	199.a	Salmantica acad.	33.b
Ruſſia Alba	154.a	Salmydiſſus	138.a
Ruteni	35.b	Salona	126.b
Rutubæ promont.	24.b	*Salonichi*	135.a
Rutuli	100.b	*Salpe*	103.b
Ruſſi	139.b	*Salſa*	119.a
		Salſas	26.b
S.		Salſulæ fons	26.b
SAbæi	189.b	*Saltzburg*	70.a.79.b
Sabatha	189.b	Salutium	111.b
Sabaudia	35.a.41.b.46.a.43.b	Salyes	35.b.41.a
Sabe	189.b	*Samarcanda*	161.a
Sabelli	102.a	Samaria	183.a
Sabenicum	127.b	Sambatæ	172.b
Sabini	94.b	Samnites	94.b.102.a
Sabioncello	126.b	Samnium	102.b
Sableſtan	171.a.173.b	*Samo*	134.b
Sabrina	55.b	Samochonites lacus	182.b
Sacaſene	107.b.173.b	*Samojedi*	160.b
Sacrum pr.	24.a	Samogitia	148.b.152.b
Sagan	81.b.82.a	Sammonium promont.	135.b
Sagartii	173.a	Samora	27.a
Sagrianica	173.a	Samoſata	185.a
Saguntus	28.b	Samothrace	133.b
Saintes	37.b.43.b	Samus	134.b
Saintonge	37.b.43.b	Samydaces M.	171.a
Sais	194.b	Samydaces fl.	ibid.
Sala	67.b.68.b.70.a	Sancij	163.b
Salamina	190.b	Sanctoſeverinenſis Archiepiſc.	116.a
Salamis	134.a	Sandus fl.	165.a
Salamoni	135.b	*Sandwich*	59.a
Salant	53.b	*Sanga*	169.b
Salapia	103.b.	Sangarius	177.b
Salaſſi	94.b	*Santen*	85.b
Salataræ	171.b	Santones	37.b

Saocoras fl.	186.a
Saone	40.b
Sapæi	137.b
Sapphar	189.b
Sarraca	95.b
Saraguſa	118.a
Saraceni	30.a
Sarbrücken	76.b
Sarca	95 b
Sarch	172.b. (173.b
Sarc regio	173.b
Sarcum	177.a
Sardes	178.b
Sardinia	109.a
Sardoum mare	19.b
Sarmatia	23.b.24.b
Sarmatia Aſiatica	157.a
Sarmatia Europæa	146.a
Sarmatica gens	62.b
Sarmatæ	143.b. (146.a
Sarmatici montes	63.a.68.a
Sarmaticus Oceanus	23.b
Sarpedonia	140.b
Sarra	200.a.203.b
Sarſina	99.b
Sarus	180.b
Saſſaris	121.a
Saſſones	158.b
Satala	176.b
Saturnia	93.a.98.b
Saturni promont.	26.b
Savadij	171.b
Savern	55.b
Savona	95.a.112.b
Sauromatæ	146.a
Savus fons	122.a
Satz	81.a
Saxonia	74.b.87.a
Saxones	64.b.41.b.143.b
Scrabinck	123.b
Scafati	102.b
Scaldis	38.a (40.b
Scaldia vulgo *het landt von Schuven*	51.b
Scamandrus	178.a
Scampis	132.b
Scandia	65.a.88.b
Scandinavia	88 b
Scanen regio	65.a.88.b
Scarabantia	123.b
Scardona	126.b
Scarpanto	134.b
Scaven	88.b
Scenitæ	138.b
Sceri	68.b
Schafhauſen	47.b
Schelde	40.b
Schenckenſchans	35.a.39.b
Schleſwick	83.b
Schleſingen	81.b
Schibanskenſis horda	160.a
Schiesburg	144.a
Schnegberg	122.a
Schwaben	69.a
Schweinitz	81.b.82.a
Schwibuſſen	148.a
Sciacca	120.b
Sciburgium	144.a
Scio	133.b
Sciro	133.b
Sclavi	125.a.126.b
Sclavonia	122.b.124.b
Sclavonij	139.b
Scodra	126.b
Scodrus mons	126.a
Scordi	171.b
Scordicus mons.	175.b
Scordiſci	137.b
Scoti	41.b
Scotia	25.a.55.a
Scotuſa	132.b
Scrickfinnia	91.b
Scritofinni	65.b.91.b
Scrofano	98.a

Scutari

Scutari	177.b.126.b	*Selymbria*	137.b
Scylla	118.a	*Semana*	70.b
Scyllacium	104.b	*Semana ſylva*	71.b
Scyllæum	ibid.	*Semender*	141.b
Scydra	132.a	*Semigallen*	152.b
Scyri	68.b	*Semiramidis Mons*	171.a
Scyrus	133.b	*Semnones*	64.a
Scythæ	157.a.140.a	*Sena Gallica*	99.b
Scythia Aſiatica	157.a	*Senæ*	98.b.113.a
Scythia Europæa	141.b.142.b	*Senderovia*	141.b
Scythia extra Imaum	158.a	*Sendomiria*	150.b
Scythia intra Imaum	ibid.	*Sendomiertz*	ibid.
Scythica Cherſoneſus	142.b	*Senega*	204.a
Scythopolis	185.a	*Senenſis Archiepiſcop.*	116.a
Scythotauri	142.b	*Senlis*	38.b
Sdille	134.a	Senis	116.b
Sebaſte	183.a	*Senogallia*	97.b.114.a
Sebaſtia	176.b	*Senones*	37.b 97.b
Sebaſtopolis	175.a	*Sens*	37.b
Sebenico	126.b	*Sentino*	99.b
Sebyi montes.	160.a	*Sentinum*	99.b
die Sechsſtätte	82.b	*Sepino*	102.b
Sedunum	48.b.	*Septa*	203.a
Seduſia	66.a.67.a	*Septemcaſtrenſis regio*	144.a
Sagalauni	35.b	*Septempeda*	101.a
Segedinum	124.a	*Septemtrionale mare.*	24.a
Segeſta	123.b	*Sequana*	36.a
SegesVVar.	144.a	*Sequani*	39.a
Segna	127.b	*Sera*	159.b
Segni	38.b.61.b	*Seres*	158.a.162.a
Segobriga	27.a	*Serezzana*	112.b
Segontiaci	55.a	*Serica*	159.a.157.a
Segorbe	27.a	*Serica vetus*	161.a
Segre	28.b	*Sermonetta*	101.a
Seguſiani	37.b	*Servi*	139.b
Seguſio	95.a	*Servia*	122.b.25.a.b.140.a
Selenus	180.b	*SerVan*	173.b
Seleſtadium	77.a	*Serveſta*	87.b
Seleucia	171.b	*Seſſia fl.*	105.a
Seleucia pieria	184.b	*Seſſites fl.*	ibid.
Selinuntum	118.b	*Seſſa*	102.b.
Selletæ	137.b	*Seſtus*	139.a

Setia 101.a
Setubal 32.b
S. *Severino* 101.a
Sevenbergen 51.b
Sezza 101.a
Sian regn. 163.a
Sian regio 166.b
Sian Vrbs 163.b
Sibenbürge 71.b
Sicambri 65.b
Sicana 98.b
Sicania 117.b
Sicca 198.b
Sicilia 24.b.31.b.109.a.117.a.
Sielandia 89.a
Sicoris fl. 28.a
Siculum mare 19.b.20.a
Siculi 99.a.107 a
Sicum 126.b
Side 180.b
Sidices 173.a
Sidon 184.a
Siedmgrodskaziemia 144.a
Siebenburgen 144.a
Siebengebirge 71.b
Siena 113.a
Sigambri 39.b
Sigeſtan 171.a.173.b
Siginni 143.a
Signia 101.a
Silaro 106.a
Silarus ibid.
Silerne 116.a
Sileſia 74.b.72.b.81.b
Sitonum regnum 74.a
Silures 55.b
Silvaducis 51.b
Silvanectæ 38.b
Simach 123.b
Simois 178.b
Simylla promont. 164.b
Sina 163.a
Sinæ 157.a
Sindæ Inſ. 169.a
Singaras m. 186.a
Sinigaglia 97.b.99.b
Singus 132.b
Sinope 177.a
Sinſij 143.a
Sintici 132.b
Sion 48.b
Siponto ibid.
Sipontinus Archiepiſc. 116.a
Sipontum 103.b
Sipylus 178.b
Siras 173.b
Sirbonis palus 181.a
Sirickzee 52.a
Sirmium 123.b
Siſcia ibid.
Siſeck ibid.
Sitacene 172.b
Sittaw 82.b
Sitones 89.b
Sitten 48.b
Sittia 136.b
Sevillia 28.b
Slages 50.b
Slavi 72.b
Slavonia 25.a.b
Sleſovicenſis ducat. 83.b
Slochow 154.b
Sluys 50.b
Smolentsko 155.a
Smyrna 179.a
Snebergenſis princ. 87.a
Sneberg ibid.
Sneeck 53.b
Sobidæ 172.b
Sozotæ 171.a
Sodncenæ 175.b
Soeſt 84.b
Sogdiana 159.a.157.a
Sogdia juga 157.b
Sogdij 158.a
Soiſſons 38.b

Solæ

Solæ Cilicij 180.b
Sole 110.b
Solis urbs 194.b
Solneck 124.a
Solveium 58.a
Soloturn 47.b
Soluntum 118.b
Solus ibid.
Solymi 180.a
Somanobriga 38.b
Sommerſet 55.a
der *Sondt* 89.a
Songo 205.b
Sophene 175.b
Sophia 141.b
Sophorum imperium 157.b.173.b
Sora 101.b
Sorrento 102.b
Soſtenes 130.b
Southampton 55.a.58.b
Soutſex 55.a
Spandaw 82.b
Sparta 129.b
Sperchius fl. 133.a
Spirenſis Epiſc. 88.a
Spira 39.b.76.b
S.Spiritus 211.a
Spoletanus duc. 114.b
Spoletium 99.b
Spoleti 99.b
Spoletum 114.b
Sporades Inſ. 134.a
Squillaci 104.b
Stade 84.a
Staffanger 90.a
Stagira 132.b
Stalimene 133.b
Stambol 138.a
Stantz 47.b
Stargardt 83.a
Starigrad 126.b
SteenWick 53.b.
Stephanopolis 144.a
Stetin 83.a.64.a
Stiria 74.b.122.b.123.b
Stobi 132.b
Stockholm 91.a
Stolpe 64.a.83.a
ſtrada nuova 112.b
ſtraesbourg 39.a
Strato fl. 173.b
ſtratonice 179.a
ſtratonis turris 183.a
ſtratos 129.a
Straubing 79.a
ſtrigonienſis Archiepiſc. 124.b
ſtrygonium 124.b
ſtrymon amn. 128.a.133.a
StuelWeiſſenburg 124.b
Stutgart 77.b
ſtymphalus 129.b.133.a
ſuana 98.b
ſuardones 64.a
ſublaqueum 100.b
ſuzæi 172.a
ſuchnam 163.b
ſuditi mont. 71.b
ſuedia 25.a.62.b.65.a.91.a
ſuas 176.a
ſuevi 64.b.41.b.67.b
ſuevia 77.b
ſuevicum mare 64.b.146.a
ſuevus amnis 68.b
ſueſſa arunca 102.b
ſueſſiones 38.b
Suffolck 55.a
ſunam 163.b
Suiones 65.b
Suitzeri 47.a
ſuldal 155.a
ſuliaca 100.b
Sulci 120.b
Sulmo 115.b.101.b

Sulmona 101.b
Sultzbach 78.a
Sumatra 169.a
Sundi 205.b
Sundrium 111.a
Sunium promont. 128.a
Superum mare 20.a
Surrey 55.a
Surrentinus Archiep. 116.a
Surrentum 102.b. 115.a
Suſa 95.a. 106.a. 172.a
Suſatum 84.b
Suſiana 157.a. 170.b.
Sutri 98.b
Sutrium opp. 98.b
Sybaris 104.a
Sydri 171.a
Syene 194.b
Symæthus 118.b
Synnada 178.a
Syracene 175.b
Syracuſæ 118.a
Syria 174.a. 180.a. 157.b
Syrij 104.a
Syrium mare 20.b
Syromedia 173.a
ſynnada 178.a
ſvvarzeburgienſis comit. 86.b
Svvaben 69.a
ſvvartzvvald 71.a
S*vveden* 65.b
Svviera 155.a
Svvitz 47.a.b
ſvvitzer 47.a
ſvvolle 53.b

T.

TAbernæ 77.a
Tabiene 172.b
Tabin promont. 141.a. 159.b
Tabor 81.a
Tabrachæ 198.a
Tacatua 198.a
Tænarus pelop. promont. 24.b
Tagaliſtan p. 158.b
Tagamento 106.a
Tagus fl. 28.a
Tainfu 161.a
Tajo 28.a
Taiphali 143.a
Tamai 173.b
Tambyzi 171.b
Tameſis 55.b
Tams 55.b
Tanais 141.b. 20.b
Tanaitæ 142.b
Tanaro 105.b
Tanarus fluv. 105.b
Tanger 199.b. 203.a
Tangut 161.a
Taphræ 197.a
Taphros 145.a
Taprobana 169.b
Tapuri 171.b. 173.a
Tapyri m. 160.a
Taradante 203.b
Tarbelli 36.b
Tarentum 103.b
Tarentinus Archiepiſcop. 116.a
Targa 199.b. 203.b
Targovviske 144.b
Tariana 172.a
Tarichea 183.a
Tariſko 144.b
Tarquinij 98.a
Tarracina 100.b. 114.b
Tarraco 28.b
Tarraconenſis prov. 26.a. 27.a
Tarragona 28.b
Tarſatica 126.b
Tarſus 180.b
Tarviſium 96.a. 110.a
Tatacene 171.a
Tattar fl. 159.a
Tattari 139.b. 145.b
Tattari *Czerkaſsi* 158.a

Tat-

Tattari *Zagatai* 161.a
Tattaria 157.b
Tattaria deſerta 159.b
Tattaria Europæa 145.a
Tattaria minor, ſive Præcopenſis 25.a.145.a
Tattaria vetus 161.b
Taskent 161.b
Taulantii p. 131.b
Taunus 71.b
Tauri 142.b
Taurica Cherſoneſus 142.b.145.a
Tauris regia 173.b
Tauriſci 143.a
Tauroſcythæ 142.b
Taurus m. 180.a
Tavvarzin 124.b
Taxandri 38.a
Taygetus 133.a
Teanum Apulum 103.b
Teanum Sidicinum 102.b
Teate 101.b
Tebal 58.b
Teber 161.a
Teickelenburg 85.a
Tectoſagæ 177.a
Tegea 129.b
Telamone 98.b
Telamon 98.b.113.a
Teleſe 102.b
Teleſia 102.b
Telium 95.b
Telmeſſus 179.b
Temesvvar 124.a
Temian 204.a
Tempe 131.b
Temſa ſive *Tempſa* 104.b
Tenurium promont. 128.a
Tencteri 67.a
Tendue 162.a.204.a.
Tentyris 194.b
Teramo 101.a
Terani 99.b
Terapne 121.a

Teredon 187.b
Tergeſte 96.b
Tergeſtum 110.a
Terias 118.b
Terina 104.b
Terioli 79.b
Termini 119.a.120.b
Ternate 169.a
Terni 99.b
Terra Auſtralis 214.b
Terra de Baccalas 209.b
Terra de Lavoro 102.a
Tetrarchiæ 185.a
Tervanna 38.a.50.b
Tervingi 143.a
Tervvane 38.a
Terſatz 126.b
Teſcuro 111.b
Teſchen 81.b
Teſino 105.a
Tetrapolis regio 184.b
Teverone 99.b.
{105.b
Teutiſci 61.b
Die Teutiſche 61.b.71.b
Texel 52.b
Thapſus 197.a
Thapſacus 185.b
Theate 115.b
Theatinus Archiepiſcop. 116.a
Thebæ 194.a
Thebæ Bœotiæ 130.a
Thebæ Theſſalicæ 131.b
The Iles of Orknay 59.b
Themiſcyrene 176.a
The Mule, of Gallo-Way 59.a
Theodoſia 145.b
Therapnæ 135.b
Therma 177.a
Thermodon 176.a
Thermus 178.b
Theſpiæ 130.a
Theſprotij 128.b

Theſſalia 128.b.130.b.134.b.
Theſſalonica 132.b.134.b
Theuth 62.a.71.a.b
Theutiſci 71.b
Thocarorum magna gens 171.b
Thoringi 64.a
Thoorn 153.b
Thoſpi 175.b
Thoſpites 175.b.186.b.
Thraces 138.a
Thracia 25.a.24.b.136.a
Thronium 130.b
Thuitiſci 71.b
Thule 60.b.90.b.14.b
Thurij 104.a
Thuringi 67.b
Thuringia 86.a.
Thuſci 94.b
Thuſſagetæ 142.b
Thuſcum mare 19.b
Thyatira 178.b
Thyni 137.b
Thyſdrus 197.a
Tiano 102.b
Tiberis 105.b.99.a.107.a
Tiberias lacus 182.b
Tibur 100.a.114.b
Tienen 51.b
Ticinium fl. 105.a.97.a
Tidor 169.a
Tifata m. 106.b
Tifernum 99.b
Tigil 186.b
Tigranocera 175.b
Tigurium 47.b
Tigurinus pagus 39.a.47.a
Tigurum 39.a
Tigris 186.b
Tilavemptus 106.a
Timacus 122.b.126.a
Timavus amnis 96.b
Timogetia 140.b
Timonitis 177.b
Tinda 137.a
Tingi 199.b
Tingitana 198.b.199.b
Tipaſa 199.a
Tiranum 111.a
Tirolis 74.b
Tirolis comitatus 79.b.108.b
Tirut 204.b
Titius amnis 126.a
Tivoli 100.a.114.b
Tmolus 178.b
Toace 172.a
Toacene 172.a
Tockey 124.a
Todi 99.b
Toledo 27.b
Toletanum regnum 30.a
Toletum 27.b.32.b
Toliſtobogij 177.a
Tollentino 101.a
Toloſa Acad. 45.b.35.b.
Tombuti 204.a
Tomi 140.b
Tomica 204.a
Tongeren 38.b
Topiris 138.b
Torga 87.a
Tornacum 50.a
Tornia 91.b
Torone 132.b
Torre di Camarána 118.b
Torne di Greco 102.a
Torre di Mare 104.a
Torre di Patria 102.a
Torre di Pulici 118.b
Torre Loppa 104.b
Torre d'Anazzo 103.b
Tortona 95.a
Torunium 153.b
Toſarene 175.b
Toſcana 112.b
Totene 175.b
Toul 39.a.43.b.76.a

Touraine

Touraine 37.a.43.a
Tournay 50.a
Tours 37.a.43.b.44.b
Tozza 138.a
Trachonitis 185.b
Tragonara 103.b
Tragurium 126.b
Trajanopolis 178.b.139.a
Trajectenſis provincia 52.b
Trajectum 52.b
Trajectus 49.b
Tranienſis Archiepiſcopatus 116.a
Tranij 116.b
Tranium 115.b
Tranſiſalania 53.b
Tranſſylvania 49.b.123.b143.a
Tranſſylvani 142.a
TranSacor 167 b
Trapani 118.b
Trapezonda 190.b
Trapezus 176.b.190.b
Trava 68.b
Die Trave 70.a
TraSS 126.b
Trebia 105.b
Trebocci 39.a
Tremiſen 202.b
Tremiſenum regnum 202.b
Tremonia 84.b
Trento 79.b.95.b
TreSes 39.a.76.b
Treviri 38.b.62.a 40.a
Trevirenſis Epiſcopatus 46.b.48.b.74.b
Archiepiſcopatus 88.a.74.b.76.b
Triballi 140.a
Tricca 131.a
Tricaſſium 45.a
Tricaſſij 37.b
Tridentum 79.b.95.b
Tridentinæ alpes 106.a
Trient 79.b.
Trier 39.a.76.b
Trieſte 96.b
Trimontium 138.b
Trimenothuritæ 178.a
Trinacria 117.b
Trinobantes 55 a
Tripolis 179.a
Tripolis Barbariæ 202.b
Tripolis Syriæ 202.b
Tripolis Nova 202.b
Tripolis di Soria 190.a
Triquetra 117.b
Triton 196.b
Triſtolus 132.b
Triumplini 95.b
Troas Alexandri 178.a
Trœzen 129.b
Troemi 177.a
Troglodytæ 140.a.200.b
Troglodytica 200.b
Troia 103.b.115.b.178.a
Troppe 81.b
Troyes 37.b.45.a
Teſchina 163.a
Tubantes 65.b
Tubinga 77.b.88.b
Tubuſuptus 199.b
Tucca 199.b
Tuder 99.b
Tueda fl. 58.a
Tugenus pag. 39.a.47.a
Tuja 24.a
Tullium 39.a
Tullum 76.a
Tumenſis horda 160.a
Tunetanum regnum 202.a
Tunetum 202.a
Tungri 38.b.61.b
Tungria 41.b
Tuniſa 202.a
Tuniſi 202.a
Turca 158.a
Turcicum imperium 189.a.157.b.
Turcoman 173.b

g *Turco-*

Turcomannia 175.a
Turditania 29.b
Turduli 27.a
Turigo 39.a
Turizo 95.a.111.b
Turkeſtan pop. 158.b
Turkeſtan regn. 161.b
Turones 37.a.42.a
Turres 197.a
Turantus 147.a
Tuſcia 25.a.112.a.107.a
Tuſci 98.a
Tuſculum 100.b.
Tuſcum mare 19.b.
Tur 29.b
Tyana 176.b
Tykocczyn 151.b
Tyndarium 118.b.
Tyde 29.b
Tyras fl. 142.a.143.b.146.b
Tyragetæ 142.a
Tyranis 176.a
Tyriſſa 132.a
Tyrna 124.b
Tyrol 79.b
Tyrrhenum mare 19.b
Tyrus 29.b.34.a.184.a.185.b
TVVente 53.b
TVVer 155.a
TzudzoVV 131.b

V.

V*Acia* 63.b.68.a
Vadaſſi 173.a
Vaccæi 27.b
Vada Sabatia 95.a
Vadicaſſes 37.b
Vahali 40.a
Vahalis fluv. 34.b.39.b.50.a
Vaiſon 35.b
Valachia 25.b.123.b.143.a.144.b
Valachi 142.a
Val Camonica 95.b.
Val de Viece 27.b
Valenchienes 51.a
Valentia 30.a.31.b.35.b
Valentinianæ 51.a
Valeria 123.a.100.b
Valleſij 46.b.48.a
Vallia-dolid 211.a.32.b
Vallis Mauriana 46.a
Vallis Neeti 119.b
Vallis *Tellina* 110.b.95.b
Valois 43.b
Val Troppia 95.b
Vandali 30.a.41.b.63.a.72.b.108.b.
Vandalij 63.a
Vangiones 39.b
Vangue 204.b
Vannes 37.a
Vannia 95.b
Varadinum 124.a
Varduli 27.b
Varnels 143.a
Varia 100.b
Varini 64.a
Varni 171.b
Varſavia 152.a
Varta 68.a
Varus fluv. 34.a.43.a
Vaſates 36.b
Vaſco 35.b
Vaſconia 36.b
Vaſcones 27.b.36.b
Vaſio 35.b
Vbij 39.b.65.b
Vectis 59.b
Vdene 110.a
Vedinum 96.b.110.a
Veji 98.a
S.Veit 80.a
Velavia 53.a
Velia 104.a
Velitræ 100.b
Vellay 35.b
Vellocaſſij 18.b

de Ve-

de Veluvve 53.a
Venafri 102.b
Venafrum 102.b
Veneda 152.b
Venedi 62.b.146 b
Veneta 111 b
Veneti 37.a.94.b.96.a
Venetus Archiepiſc. 116.a
Venloo 53.a
Vennones 95.b
Venoſa 103.b
Venuſia 103.b
Vera *ter Veer* 52.a
Veragri 48.b
Verbanus lacus 95.a.105.a
Vercellæ opp. 111.b
Vercilli opp. 97.a
Verdenſis Epiſcop. 84.b.88.a
Vermandois 38.b
Veromandui 38.b.42.a
Verona 95.b.110.b
Veroli 100.b
Veſonna 37.a
Veſontio 39.a.46.b
Veſperinum 124.b
Veſperin ibid.
Veſtini 94.b.101.a
Veſuvius mons 106.b
Vetulonij 98.a
Vetus Serica 161.a
Viadrus 68.a.70.a
Vianen 52.b
Viberi populi 48.a
Vibo Valentia 104.b
Viburgium 92.b
Vico Varo 100.b
Vicentia 96.a.110.b
Vidunum 37.b
Vienna 123.b.35.b.69.a
Viguina 210.b
Villafranca 111.b
Vilna urbs 150.b
Vimaria 86.a
Vindana 37.a
Vindelicia 24.b
Vindili 63.a
Vindelici 94.b
Vinidorum Marchia 79.a.122.b
Vindobona 123.b.69.b
Vindoniana 80.b.123.b
Vindoniana ripa 69.b
Vinili 63.a
Vintimilia 95.a
Vintimiglia 112.b
Virginea 209.a.210.b
Virodunum 76.a
Viſmaria 83.a
Viſtula 62.b
Viſurgis 66.b
Viterbo 98.b
Viterbum 113.b
Vicenza 96.a.b
Vladislaum opp. 68.a
Utica Catonis 197.b
U*lißingen* 51.b
Ulma 77.a
Ulpia Trajana 143.a
Ultrajectenſis prov. 52.b
Ultrajectum ibid.
Umbri 99.a.94.b
Umbro fl. 99.a
U*mbrone* 99.a
Una 125.b
U*nderVValden* 47.b
Unelli 37.b
Ungaria 25.a.b
U*ngar regnum* 123.b
U*nterlaubach* 123.b
Voghera 95.a
Volaterræ 98.a.113.b
Volcæ Tectoſages 35.b
Volcæ Arceomici ibid.
Volckmarck 80.a
Volga 158.b
Volha 158.b
Volinia 148.a.151.a
Volſinij 98.a

Volſci 100.b
Volubilis 199.b
Volturno 106.a
Volturnus 106.a
Vorconum 39.b
Vorde 84.a
Vorganium 37.a
Voturi 177.a
Voytlandia 67.b.87.a
Upſalia 91.a
Ur 187.b
Uram 212.a
Uratislavia 82.a
Uratislavienſis Epiſcop. 88.a
Urba 39.a
Urbigenus 39.a.47.a
Urbinas ducatus 114.b
Urbinum 99.b.114.a
Urchoa 187.b
Uri 47.b
Uſedom 64.a
Uſipetes 67.a
Uſipij 67.a
Uſtjug provinc. 155.a.b
Urhina 197.a
Utica 197.b
Utrecht 52.b
Utert. 52.b

W

Walachria 51.b
Walcheren 51.b
Waldeck 85.a
Wales 57.b
Wallia 55.b.57.b
Wallis 59.b
die Walliſer 48.a
Warboſanin 125.b
Wardeyen 124.a
Warne 64.a
Warſaw 152.a
Warſzawa 152.a
Waterland 52.a
Waymouth 58.a
Weiden 96.b
Weimar 86.a
Weißenburg 144.a
Weißenfels 87.a
Die Weixel 70.b
Welikirzeká 147.b
Weliki 155.a
Weliki Kameny Poyas 147.b
Wels 69.b
Wenden 83.a.152.b
Die Werre 70.a
Die Weſer 70.a
Weſel 85.a
Weſtervvaldia 67.a
Weſtfalen 48.b.84.b
Weſtfalia 74.b.84.b
Weſtfriſland 53.b
Weſtreych 76.a
Wetteravia 67.a.85.a
Wetteraw 85.a
Wiatka 155.a
Wien 69.b.80.b
Wiflisburg 39.a
Wight 59.b
Wilde 150.b
Windiſch Marck 79.b
Windſor 58.b
Wirtemberga 77.b
Wirtembergenſis ducatus 74.b
Wiſmar 83.b
Wittemberga Acad. 87.a
Wittlich 76.b
Wlodimirz 151.a
Wolin 83.a.151.a
Wolchow 147.b
Wolfenbuttel 87.b
Wolgaſt 83.a
Wollin 83.a
Wolochy 144.b
Wolodimir 155.b
Wologda 155.a
Woloska Zemla 144.b.155.a

Wolska

Wolſka 155.a
Wongrow 148.a
Worda 40.a
Wormatia 76.b
Worms 76.b
Worotin 155.a
Wratzlaw 82.a
Wurtzburg 78.a
Wyckte Duerſtede 39.b

X.

Xanthus fl. 179.b
Xantum 163.a
Xiamſij. 163.b

Y.

Yarmouth 58.a.59.a
Yorke 58.a
Yorckſchire 55.b
Ypera 50.a
Yſlas de Cabo Verde 206.b
Yuica. 30.a 33.b

Z.

Zabern 77.a
Zagaja 158.a
Zagataia 159.b
Zagatai Tattari 161.a
Zagnus 173.b
Zahaſpa 161.b
Zaire 195.a
Zancle 118.a
ZaZynthus nunc *Zante* 133.b
Zanfara 204.a
Zangebarregio 204.b
Zagrabia 125.a
Zanhaga 199.b,203.a
Zapavortene 173.a
Zara 127.b
Zara Vecchia 126.b
Zariaſpæ 171.b
Zarmiſogethuſa 143.a
Zatmar 124.a
Zewillenſis horda 160.a
Zazyntus 133.b
Zegna 126.b
Zeeland 64.b
Zeitz 87.a
Zeken 173.b
Zelandia 38.a.49.a.51.b.64.b
Zelitica 176.a
Zembre 195.b
Zendrew 141.b
Zeugma 185.b.
Zerbſt 87.b
Zezan 155.a
Zibit 190.b
Zidem 190.b
Zigenhaim 85.a
Zilis 199.b
Znaim 81.b
Zocni 55.a
Zor 183.b
Zug 39.a.47.b
Zuglio 96.b
Zurich 47.b.39.a
Zuthi 171.a
Zutphania 49.a.53.a
Zutphen 53.a
Zuyt Beverland 51.b
Zwenziga 199.b,203.a
Zweibrucken 76.b
Zwicka 87.a
Zygiani 177.b

FINIS.

BRUNSVIGÆ,

Typis exſcripſit BALTHASAR GRUBER.

Sumptibus Gothofredi Mülleri,

Anno

M DC XLI.

12576
Rhoade 4/14/20

c

F641
C649i